

„Cei care au privilegiul de a ști au datoria de a acționa.” — Albert Einstein

PULSUL GEOSTRATEGIC

Nr. 295 Martie - Aprilie 2024 | www.pulsulgeostrategic.ro

EUROPA

Strategia de
extindere și politica
comercială în
procesul de
integrare europeană

Pag. 69

SECURITATE REGIONALĂ

Navigare prin peisajul
de securitate
mediteraneean
contemporan

Pag. 30

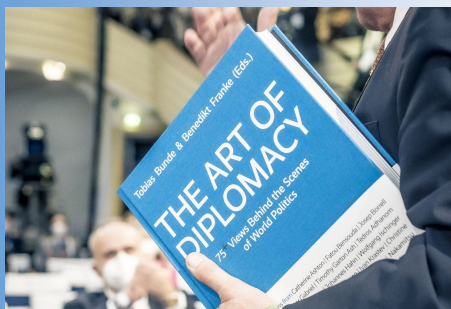
GÂNDIRE STRATEGICĂ

Impactul gândirii
strategice în
obținerea succesului
organizațional

Pag. 104

**Armata Algeriană
pune în pericol
democrația națională și
securitatea regională**

Pag. 07

I. EDITORIAL

1. Politica de forță vs. diplomatie - testul crucial al reconfigurării ordinii mondiale — **Pag.04**

II. SECURITATE REGIONALĂ

4. Navigare prin peisajul de securitate mediteranean contemporan — **Pag.30**

II. SECURITATE REGIONALĂ

7. Conflicte „regionale” — fragilizarea securității globale și crearea cadrului favorabil schimbării ordinii mondiale — **Pag.57**

II. SECURITATE REGIONALĂ

2. Armata Algeriană pune în pericol democrația națională și securitatea regională — **Pag.07**

II. SECURITATE REGIONALĂ

5. Valoarea geopolitică a Mediteranei de Est și rolul Greciei în securitatea energetică a Europei — **Pag.43**

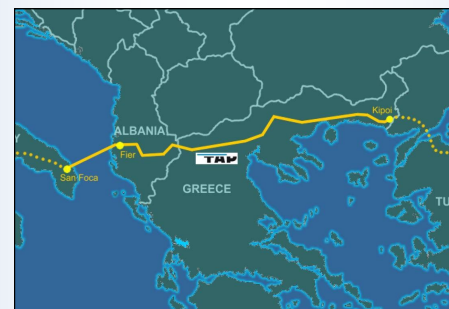
II. SECURITATE REGIONALĂ

8. Violul ca armă în război: cazul Ucrainei — **Pag.60**

II. SECURITATE REGIONALĂ

3. Iranul își extinde influența: Algeria a cincea poartă — **Pag.22**

II. SECURITATE REGIONALĂ

6. Contribuția Greciei de Nord la securitatea energetică a Europei — **Pag.52**

III. EURASIA

9. Noile realități economice modelează spațiul economic și strategic eurasiatic — **Pag.64**

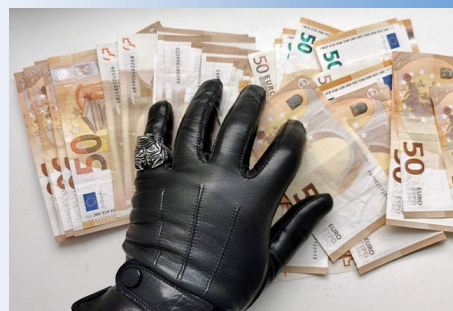
IV. EUROPA

10. Strategia de extindere și comercială în procesul de integrare europeană — **Pag.69**

IV. EUROPA

11. Rolul geostrategic și geopolitic al Transnistriei în planurile strategice rusești — **Pag.80**

IV. EUROPA

12. Afacerea „Partizani” și căderea clanului Berisha - un exemplu de urmat în lupta anticorupție din Balcanii de Vest — **Pag.84**

V. AFRICA

13. Tehnologii emergente: schimbarea viitorului global și rolul Africii în proces — **Pag.89**

VI. INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ

14. Inteligența artificială generală : inevitabilitate sau jargon industrial? — **Pag.93**

VII. SCHIMBĂRI CLIMATICE ȘI MOBILITATE UMANĂ

15. Fundamentele privind schimbările climatice și mobilitatea umană — **Pag.97**

VIII. GÂNDIRE STRATEGICĂ

16. Impactul gândirii strategice în obținerea succesului organizațional — **Pag.104**

I. EDITORIAL

Politica de forță vs. diplomatie - testul crucial al reconfigurării ordinii mondiale

Dr. ing. Stelian TEODORESCU

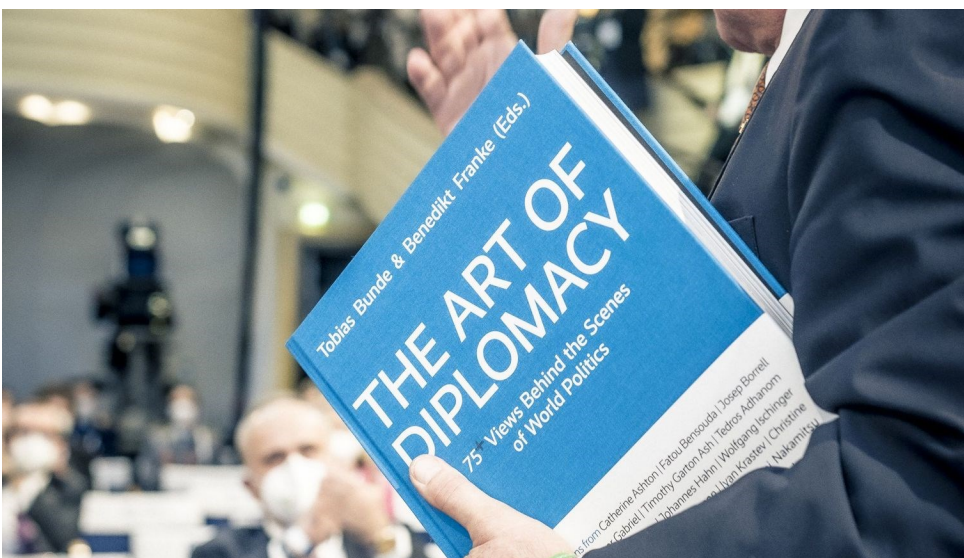
„Perseverența este răbdare concentrată.”

Thomas Carlyle

După 32 de ani și 5 luni de la încetarea Războiului Rece, perioadă care a fost marcată de evoluții caracterizate de succese relative, dar și de adâncirea unor contradicții, comunitatea internațională se confruntă mai mult ca niciodată cu testul crucial al reconfigurării arhitecturii geopolitice și transformării sistemului de relații internaționale.

Conceptul de „arhitectură geopolitică” a fost introdus pentru prima dată în cadrul Seminarului internațional „Noua arhitectură a politicii mondiale”, desfășurat la Piemont, în Italia (28-29 octombrie 2006). În același context, este semnificativ de menționat aici că, specialiștii în domeniu au subliniat că momentul cheie al tranziției de la unipolaritate la multipolaritate l-a constituit discursul președintelui F.Ruse, Vladimir Putin (10 februarie 2007) în cadrul Conferinței de la München, când acesta s-a pronunțat împotriva ordinii unipolare, în accepțiunea lui considerând benefică pentru relațiile internaționale prezența a mai multe centre de putere. Astfel, un pas important în reevaluarea noii arhitecturi geopolitice a avut loc în cadrul Summitului franco-germano-rus (18-19 octombrie 2010), de la Deauville, Normandia (Franța), cu participarea lui N.Sarkozy, A.Merkel și D.Medvedev. Conform punctelor de vedere exprimate de unii istorici, acest eveniment este considerat a fi unul important prin faptul că liderii europeni au recunoscut existența unei noi Europe multipolare, o Europă flancată de NATO, care se extinde spre est, dar în care China, Rusia, Turcia, Iran și multe alte state își dezvoltă propria lor politică externă și concurențială.

Având în vedere necesitatea disecării rolului multipolarității în procesul de analiză a reconfigurării arhitecturii geopolitice și, implicit, pentru o mai bună înțelegere a acestui fenomen în contextul realităților actuale, trebuie evidențiate aici câteva definiții foarte clare specifice acestui domeniu, astfel:

Sursa: <https://securityconference.org/en/publications/the-art-of-diplomacy/>

- Un pol de putere este un actor capabil să producă ordine sau să genereze tulburări.
- Polii de putere sunt, adesea, puteri regionale, cu o viziune globală.
- În cadrul unei lumi multipolare, un pol de putere ar putea fi definit ca un actor care influențează rezultatele globale dincolo de granițele sale.
- Un sistem multipolar este un sistem în care puterea este distribuită cel puțin între trei poli de putere semnificativi care concentrează bogăția și/sau capacitățile militare și sunt capabile să blocheze sau să întrerupă orice aranjamentele politice majore care amenință propriile lor interese.

Actualmente, ca urmare a profundelor transformări ce au loc la nivel regional și, implicit, la nivel mondial, a conexiunilor și interacțiunile ce sunt dezvoltate între actorii statali, dar și între aceștia și actorii non-statali, ies în evidență modele noi de interdependență politică, economică, militară, culturală, informațională, socială și demografică, dar și tipuri noi de relații internaționale și transnaționale care nu de puține ori sunt catalogate ca fiind atipice. Majoritatea noilor provocări, care apar într-un ritm extrem de rapid și fac dovada unui nivel foarte ridicat al impredictibilității, sunt mai degrabă rezultatul prejudecăților și deficiențelor existente în domeniul capacităților de bună guvernare, toate acestea contribuind în mod direct la dezvoltarea și amplificarea regresului economic, dezvoltarea migrației necontrolate, creșterea vulnerabilităților societăților, dezvoltarea populismului și amplificarea semnificativă a tensiunilor etnice și religioase, toate acestea având tendința să erodeze, să degradeze și să impună adaptarea permanentă a sistemului de relații și, implicit, a sistemului politic, militar și de securitate la nivel regional și global.

Într-un astfel de context evolutiv, conceptul de „*diplomație preventivă*” s-ar putea spune că, pentru mulți actori internaționali, a rămas un simplu termen într-un dicționar, întrucât multe conflicte s-au declanșat și agravat între diverse națiuni, fapt ce a contribuit la dezechilibrarea situației de securitate în plan regional și internațional. Dintre multiplele definiții ale diplomației, considerată de unii artă, de alții știință, ne oprim asupra aceleia conform căreia *diplomatia este știința raporturilor și intereselor dintre state sau arta de a concilia interesele popoarelor între ele*, deci, într-un sens mai simplu, *știința sau arta negocierii*. În sens riguros, diplomația nu este o știință, așa cum este, de pildă, matematica, după cum nu se poate preciza nici cât este de aproape de domeniul artei. Din perspectivă științifică, diplomația are ca obiect studierea relațiilor politice sau juridice ale diverselor state, precum și a intereselor pe care le generează. Ca artă, diplomația are ca obiect administrarea afacerilor internaționale, ceea ce implică aptitudinea de a ordona și a conduce negocierile politice. *Astăzi, putem vorbi nu numai despre diplomatia de stat, ci și despre diplomatia coalițiilor, a grupurilor sau a asociațiilor internaționale.*

Negocierile și diplomația au evoluat de la simple rezolvări practice până la sofisticate încadrări epistemologice. Observarea comună care se impune este că negocierea, înrudită cu diplomația (*teoretic și practic*), au deprins și au impus oamenilor „*exercțiul răbdării*” sau „*tactica de a învinge cu armele adversarului*”. Ambele (*diplomatia și negocierea*), de fapt, presupun tactici și strategii care pot influența nu doar domeniul politic internațional, ci, prin politica externă (*cu negocieri ample de bază*), pot genera modificări cruciale pentru întreaga umanitate.

Astfel, securitatea regională și globală au devenit, în egală măsură, responsabilitatea liderilor din toate statele lumii, intrând în sfera preocupărilor a din ce în ce mai multor și mai diverși specialiști. De aceea, s-au propus și statuat o serie de concepte, metode relevante și posibile căi de urmat pentru soluționarea pro-activă a conflictelor, pentru a nu se ajunge la un dezastru general:

- valorificarea avertismentelor timpurii și punerea în operă a celor mai eficiente și eficace acțiuni de prevenire a escaladării;
- dobândirea și perfecționarea deprinderilor de comunicare, negociere și mediere a conflictelor pentru evitarea dezechilibrelor de securitate;
- facilitarea reconcilierilor prin negocieri și acțiuni diplomatice în vederea soluționării conflictelor;
- edificarea unei culturi a prevenției prin negocieri în cadrul diplomației.

În contextul transformărilor ce au loc în prezent, este necesar a se răspunde realității actuale internaționale, care impune atât dezvoltarea în mod pro-activ a cunoașterii și înțelegerii cauzelor, evoluției, impredictibilității și dimensiunii efectelor generate de noile tipuri de conflicte, cât și actualizarea permanentă a sistemului legislativ național și internațional în concordanță cu noile realități politice, economice, militare și de securitate de astăzi.

Drept urmare, securitatea regională sau mondială, care constituie, practic, o însumare a securității entităților economice, etnice, statale și de altă natură, se clădește prin implicarea statelor, pe baza conceptului „*probleme regionale sau mondiale comune – soluții prin cooperare la nivel regional sau mondial*”, în combaterea riscurilor și amenințărilor actuale.

Dispariția unor subiecți de drept internațional și apariția altora noi, dar și definirea unui nou context de

securitate internațional evidențiază necesitatea adaptării permanente la abordarea eficientă și eficace a celor mai noi și importante probleme ale mediului internațional de securitate de astăzi. Dezvoltarea și consecințele multipolarității, împreună cu tendința semnificativă de dezvoltare a populismului și a naționalismului, vor determina probabil îndreptarea ordinii globale către un sistem de relații internaționale hibrid, cu un nivel de stabilitate fragil, dar caracterizat de un angajament mai puternic la nivel regional.

Un mediu politic, militar și de securitate incert datorat unei volatilități crescute va constitui un mediu favorabil pentru anumite puteri mijlocii și mici de a adopta decizii imprevizibile cu consecințe pe termen lung, mai ales în contextul creșterii tendinței spre solicitări și revendicări naționaliste și populiste, de cele mai multe ori conflictuale și nu diplomatice, tendințele conflictuale de orice tip afectând semnificativ ordinea regională și mondială.

II. SECURITATE REGIONALĂ

Armata Algeriană pune în pericol democrația națională și securitatea regională

Dr. Mohamed MLILESS (Maroc)

Dr. Handoko HANDOKO (Indonezia)

Abstract

Implicarea militară în guvernanta și în afacerile publice ale unei țări poate avea efecte profunde și de anvergură. Acestea pot fi observate în diferite domenii, inclusiv în relațiile politice, economice, sociale și internaționale. Acest studiu analizează rolul armatei algeriene în sferile politică, economică și socială ale națiunii și impactul său asupra securității regionale. Analizează relația complicată dintre puterea militară și cea politică și controlul armatei asupra resurselor limitate și implicarea sa economică. De asemenea, este analizată implicarea armatei algeriene în diverse situații internaționale. Studiul arată că influența armatei se resimte în interiorul granițelor naționale, modelând în mod semnificativ dinamica securității regionale. Această cercetare utilizează o metodologie de analiză teoretică, susținută de teorii consacrate și de cercetări anterioare. Ipotezele sunt fundamentate și sunt bază pentru argumente dezvoltate logic și prezentate coerent. Descoperirile indică faptul că armata exercită o influență considerabilă asupra rețelelor sociale, difuzării informațiilor, libertății presei și sectorului educațional. În plus, se constată că influența armatei se extinde dincolo de granițele naționale, afectând în mod semnificativ dinamica securității regionale. Acest lucru este exemplificat de cooperarea extinsă a armatei cu țările învecinate, în special de implicarea acesteia în disputele frontaliere și conflictele teritoriale cu Marocul. Studiul își propune să îmbogățească înțelegerea rolului esențial al armatei algeriene în securitatea regională și a rolului său esențial în modelarea parcursului Algeriei, oferind perspective valoroase pentru savanți, factorii de decizie politică și observatorii politicii algeriene.

Cuvinte cheie: armata algeriană, guvernare civilă, politică externă, putere politică, securitate regională, influență socială

Introducere

Acest raport analizează rolul esențial al armatei algeriene în sferile politică, economică și socială ale națiunii și influența sa de amploare asupra securității regionale. Acesta analizează legăturile armatei cu liderii politici, gestionarea resurselor limitate și contribuțiile sale economice. Studiul cercetează efectele armatei asupra rețelelor sociale, răspândirii informațiilor, libertății presei și sistemului de învățământ. Influența armatei nu se limitează la Algeria, ci are repercusiuni asupra dinamicii de securitate a regiunii. Raportul evidențiază parteneriatele armatei cu țările vecine și participarea acesteia la disputele și conflictele teritoriale, în special cu Marocul. Scopul acestui studiu este de a îmbunătăți înțelegerea rolului crucial al armatei algeriene în securitatea regională, oferind informații valoroase pentru cercetătorii, politicienii și observatorii algerieni.

Rolul major al armatei în guvern este evident prin controlul exercitat asupra instituțiilor cheie, influența asupra proceselor de luare a deciziilor, activităților economice și sectoarelor strategice (Ghanem, 2022). În ciuda președințiilor civile, guvernul civil susținut de militari rămâne predominant, cu o influență semnificativă

asupra conducerii civile și a direcției statului, consolidându-și astfel puterea în interiorul țării (Elguettaa, 2021). Armata deține o putere importantă în Algeria, modelându-i cultura și influențând guvernarea țării.

Armata Națională a Poporului este văzută drept „gardianul” națiunii, iar rolul său în guvernul algerian este parte a dinamicii politice în desfășurare (Chanderli, n.d.). Cei cinci piloni care susțin regimul algerian sunt armata, opoziția, fragmentarea societății civile, distribuirea chiriilor și represiunea.

Imaginea 1: Vizita lui Tebboune la Djelfa
(Sursă: dzair-tube.dz)

Imaginea 2: Echipa națională de fotbal
întâmpină președintele și șeful armatei
(Sursa: echoroukonline.com)

Imaginea 3: Președintele FIFA,
Gianni Infantino, îndepărtează un
individ ciudat.
(Sursa: en.africatopsports.com)

Metodologie

Acest studiu utilizează o metodă de analiză teoretică, bazată pe teorii existente și cercetări anterioare. Ipotezele sunt justificate și au la bază argumente bazate pe logică și prezentate coerent. Studiul se bazează pe cercetări efectuate individual, încadrându-l într-un discurs academic mai amplu. Evaluează și sintetizează pe larg surse secundare, cum ar fi cărți, articole evaluate de colegi și resurse online de încredere. De asemenea, include o trecere în revistă obiectivă a ipotezelor și argumentelor prezentate în literatura existentă, identificând orice lacune sau puncte slabe în studii anterioare. Această metodologie asigură o explorare riguroasă și cuprinzătoare a subiectului, oferind perspective valoroase pentru cercetătorii, politicienii și observatorii politicii algeriene. De asemenea, rezultatele studiului sunt fundamentate pe dovezi teoretice solide, sporind fiabilitatea și validitatea acestora.

Întrebări

În continuare acest studiu urmărește să răspundă la următoarele întrebări:

- Cum schimbă controlul exercitat de armata algeriană domeniile politic, economic și social parcursul națiunii?

- Care este impactul influenței exercitate de armata algeriană asupra dinamicii securității regionale?

Ipoteze

Conform unor analize teoretice și în urma unor consultări a literaturii de specialitate, studiul emite următoarele ipoteze:

- Controlul exercitat de armata algeriană asupra dimensiunilor politică, economică și socială influențează semnificativ parcursul națiunii.

- Influența exercitată de armata algeriană reverberează dincolo de granițele Algeriei, având un impact major asupra dinamicii de securitate regionale.

Aceste întrebări și ipoteze stau la baza analizei de față și discuțiilor incluse în aceasta.

Rezultate

Rezultatele studiului sunt împărțite în două dimensiuni distincte. Prima dimensiune analizează impactul armatei algeriene asupra parcursului națiunii, analizând influența acesteia asupra domeniilor politic, economic și social din Algeria. A doua dimensiune se concentrează pe implicațiile regionale ale acțiunilor și strategiilor armatei algeriene, în special asupra impactului acesteia asupra țărilor vecine și a regiunii Sahel. Fiecare oferă o explicație exhaustivă a rolului cu mai multe fațete al armatei algeriene atât în modelarea dinamicii naționale, cât și regionale.

Armata algeriană și impactul acesteia asupra parcursului națiunii

Rezultatele relevă o intersectare semnificativă a puterii militare și politice în Algeria, armata algeriană jucând un rol esențial din momentul obținerii independenței țării. Relația complicată dintre armata și președinția algeriene a fost un factor definitoriu în parcursul națiunii. Implicarea Armatei în construirea națiunii și în politică a modelat peisajul politic al țării.

Implicarea asiduă a armatei algeriene în economie a fost un factor esențial în modelarea politicilor economice și a alocării resurselor. Rolul economic al armatei are mai multe fațete, extinzându-se de la controlul direct asupra anumitor sectoare până la influența indirectă, prin implicarea sa în procesele de elaborare a politicilor. Această implicare a avut un impact masiv asupra dezvoltării și creșterii economice a țării.

Controlul armatei asupra resurselor, în special în sectoare precum energia și mineritul, a influențat distribuția veniturilor și oportunităților în această țară. Acest lucru a avut un impact social și economic semnificativ, afectând inegalitatea veniturilor și mobilitatea socială. În plus, influența armatei asupra politicilor economice a modelat mediul de afaceri din Algeria. Acestea includ politici legate de investițiile străine, impozitarea și reglementarea, care au impact direct asupra competitivității economice a țării și atractivității pentru investitori.

Studiul evidențiază, de asemenea, influența semnificativă a armatei asupra libertății presei și a diseminării informațiilor. Controlul armatei asupra instituțiilor media și rolul său în reglementarea sectorului media au avut un impact profund asupra sferei publice. Aceasta include influențarea narațiunilor problematicilor importante, controlul fluxului de informații și formarea opiniei publice. Rolul armatei în diseminarea informațiilor se extinde dincolo de media tradițională incluzând rețelele de socializare și alte platforme digitale. Acest lucru are implicații asupra libertății de exprimare, accesului la informații și naturii discursului public din Algeria.

Reprimarea activiștilor post „Hirak” este o altă constatare critică, subliniind rolul armatei algeriene în menținerea ordinii și stabilității sociale. Mișcarea „Hirak”, a luat naștere în 2019 și a contribuit la organizarea de proteste de amploare care au cerut schimbarea politică în Algeria. Răspunsul armatei la aceste proteste a fost intens analizat.

Armata a jucat un rol crucial în eforturile guvernului de a suprima aceste proteste. Aceasta a implicat o serie de măsuri, de la arestarea și detenția activiștilor până la utilizarea forței în timpul protestelor. Acțiunile armatei au fost justificate de menținerea ordinii și stabilității sociale, dar au creat probleme cu privire la respectarea drepturilor omului și a libertății de exprimare.

Mai mult, rolul armatei în represiunea activiștilor „Hirak” a avut implicații semnificative asupra peisajului politic din Algeria. În plus, represiunea activiștilor „Hirak” a avut și un impact asupra relațiilor internaționale ale Algeriei. A atras critici din partea organizațiilor internaționale pentru drepturile omului și a afectat imaginea Algeriei în străinătate.

Armata algeriană și impactul acesteia asupra regiunii

Doctrina armatei algeriene a avut un impact semnificativ asupra dinamicii regionale, în special în ceea ce privește Marocul. Studiul dezvăluie că abordarea armatei cu privire la disputele de la frontieră și conflictele teritoriale a modelat relațiile bilaterale dintre cele două țări. Doctrina armatei algeriene a fost un factor important în modelarea dinamicii regionale, în special în relația sa cu Maroc. Acest lucru a dus la o serie de conflicte cu Maroc, tensionând și mai mult relațiile bilaterale dintre cele două țări. Abordarea armatei nu numai că a modelat natura acestor dispute, dar a influențat și discursul politic din jurul acestor probleme din Algeria cu privire la Maroc.

În plus, doctrina armatei algeriene a influențat și angajamentul acesteia vizavi de instituțiile internaționale și inițiativele de securitate regională. Pozițiile sale cu privire la diverse probleme au fost adesea influențate de doctrina sa, ceea ce a condus la o abordare distinctă a securității regionale, care a avut implicații de anvergură în regiunea Sahel.

Discuții

1. Armata algeriană și influența sa asupra parcursului națiunii

O guvernare civilă susținută de militari, în care armata sprijină și influențează conducerea civilă, poate avea diferite forme (Emizet, 2000), inclusiv dictatură militară sau juntă militară (Britannica, 2023a). În ciuda existenței unui guvern civil, armata continuă să exercite control și influență. Implicarea armatei într-o guvernare civilă poate avea un impact semnificativ asupra echilibrului de putere și a proceselor de adoptare a deciziilor în cadrul statului, iar stabilirea unui guvern civil nu presupune neapărat existența democrației (Britannica, 2023a).

Algeria are un guvern civil susținut de armată încă de la obținerea independenței sale (Lenze, 2021), armata acționând ca un stat în cadrul unui stat. Acest sistem permite elitelor militare să guverneze alături de civili autoritari, excluzându-i pe cei cu înclinații democratice (Ghanem, 2022; Elguettaa, 2021; Ghanem, 2019). Rolul armatei în guvernul Algeriei este un subiect de dinamică politică continuă, care are un impact asupra guvernării și stabilității (Camara & Charles, 2023; King, 2023).

Importanța armatei în Algeria este de neegalat, chiar și în comparație cu Libia de pe vremea președintelui Gaddafi. În perioada 1963-1964, armata algeriană a avut un caracter diversificat, dar Houari Boumediene a transformat-o într-un instrument unitar loial lui (Daguzan, 1999). În ciuda slăbiciunilor sale, armata a fost singura forță organizată și administrativă a țării, capabilă să o structureze pentru noi elite. Sub conducerea lui Boumediene, Daguzan menționează că angajamentul armatei în statul și societatea algeriană s-a manifestat ideologic, politic, prin menținerea puterii în timp ce delega guvernarea unui singur partid (Front de Liberation Nationale, FLN) și structural, prin asumarea controlului asupra comenzii societății civile.

1.1. Intersectarea militarului cu politicul

Levet și Tolila (2023) au caracterizat amestecul armatei în viața publică ca „*The Algerian Malaise*” [stare de rău]. De fapt, *starea de rău* algeriană a început când Boumediene a preluat puterea în 1965. Inițial, Houari Boumediene a câștigat puterea în Algeria printr-o lovitură de stat pașnică în 1965. A fost ofițer și ministru al apărării sub președintele Ahmed Ben Bella. Boumediene și aliații săi i-au arestat pe Ben Bella și susținătorii săi. A guvernat printr-un Consiliu Revoluționar și a consolidat puterea după o tentativă de lovitură de stat în 1967. După o nouă constituție, a fost ales președinte al Algeriei până în 1978. Cartea lui Levet și Tolila oferă o analiză cuprinzătoare a patologiilor regimului algerian și a genezei puterii acestuia.

Pentru a explica mai multe, Qattab (2023) menționează că lucrarea lui Levet și a lui Tolila, care s-a bazat pe o misiune oficială de cinci ani și jumătate, evidențiază cauzele problemei creată în 1962 de Boumediene și perpetuată de generalii corupți, care influențează guvernarea și adoptă decizii economice dăunătoare în țară. Pentru a lăuda mai mult rolul armatei, constituțiile algeriene reflectă poziția unică a acesteia în nucleul națiunii. În 1988, imaginea forțelor armate a avut de suferit din cauza deteriorării condițiilor de viață. Președintele Chadli a profitat de această ocazie pentru a-și consolida puterea, punând în aplicare o nouă constituție care i-a întărit poziția de mediator. Cu toate acestea, acest sistem a dat naștere unui adversar formidabil, Frontul Islamic al Salvării (FIS), consolidându-i și mai mult poziția.

Imaginea 4: Politicianul și armata (Sursa: le360.ma)

1.2. Impactul armatei algeriene de la obținerea independenței

În Algeria, poziția unificată a armatei în apărarea intereselor sale de castă a condus la o divizare în două curente primare. Un curent este format din ofițerii armatei franceze care au dezertat pentru a se alătura Frontului de Eliberare Națională (FLN) în timpul independenței Algeriei, în timp ce celălalt cuprinde ofițeri antrenați în țările arabe care sunt împotriva Occidentului (Lugan, 2022). Această diviziune a modelat peisajul politic al Algeriei, estompând granița dintre politică și armată. După cum se indică în Yefsah (1992) și Ait Kaki (2004), armata algeriană, o forță politică dominantă, este fragmentată în grupuri de interese economice divergente, cu clanuri regionale sau politice bine organizate, împărțind puterea și resursele fără a perturba grupurile rivale. Algerienii care se confruntă cu dificultăți sociale beneficiază de privilegii, precum accesul la magazine exclusiviste și cluburi de vacanță deținute de armată. Președinții algerieni acționează adesea ca administratori ai clanurilor militare, rolul lor fiind limitat la arbitrajul prerogativelor clanului.

1.3. Relația complexă dintre armata și președinția algeriană

În Algeria, Constituția definește armata ca pe o instituție de stat strâns legată de președinția republicii. Realitatea este însă mai complexă: președinția funcționează în esență ca o extensie a armatei, acționând ca o anexă a Ministerului Apărării. Personalul militar în roluri civile, cum ar fi secretarul general și șeful statului major, dețin poziții cheie în cadrul președinției, permițând armatei să exercite controlul asupra statului și să influențeze deciziile guvernamentale (Lahouari, 1999).

De-a lungul timpului, relația dintre armată și președinția din Algeria a evoluat. Încă de la obținerea independenței, armata a fost un jucător important în politica algeriană, adaptându-se la rolul său de forță militară convențională. În ciuda limitărilor constituționale ale implicării armatei în timpul mandatului președintelui Bouteflika, există întrebări cu privire la legăturile sale cu armata. Armata continuă să exercite influență în politica algeriană, menținându-și imaginea de protectori ai națiunii (Kaci & Boumediene, 2016; Ghanem, 2019).

Președinția și serviciul de informații au o relație simbiotică, fiecare exercitând puterea în domeniile lor. Armata și președinția luptă pentru controlul asupra statului, fiecare având baza sa de putere. În Algeria de astăzi, autoritatea armatei în politica externă s-a extins, cu un rol tot mai mare în gestionarea securității naționale, a afacerilor regionale și a relațiilor internaționale. Indiferent de alegerile democratice pentru un președinte algerian, schimbările semnificative necesită cooperare din partea elitelor militare, deoarece acestea rămân un aparat de stat dominant (Allahoum, 2018; Elguettaa, 2021).

Imaginea 5: Președinți algerieni și lideri militari
(Sursa: middleeasteye.net & almayadeen.net)

Intervenția armatei în Algeria în anii 1980 a dus la abuzuri semnificative de putere, inclusiv reducerea atribuțiilor statului cele cu caracter administrativ, extinderea rețelilor de corupție și exploatarea islamului ca mijloc de manipulare politică (Gèze, 2005). După interludiul democratic din 1989-1991, Algeria a fost aproape să fie divizată în două țări distincte: o „Algerie a puterii” formată din factori de decizie militari și civili și o „Algerie a poporului”, o națiune cu aproximativ treizeci de milioane de cetățeni lipsiți de aparat de conducere. În decembrie 1990, ministrul Apărării Khaled Nezzar a prezentat „planul Nezzar”, un document care dezvăluia relația unică dintre armata algeriană și puterea executivă. Planul propunea măsuri ilegale de manipulare și dezinformare pentru a elimina „amenințarea islamistă”, subliniind impactul pe termen lung asupra proceselor democratice și a bunei guvernări.

1.4. Formarea națiunii și politica

Armata algeriană a influențat semnificativ politica și economia Algeriei încă de la obținerea independenței. Prioritizarea cheltuielilor militare față de alte sectoare a condus la subinvestiții în domenii esențiale precum infrastructură, educație și asistență medicală, a împiedicat progresul economic al țării și a agravat criza economică prelungită a țării. Această putere se extinde dincolo de politică, ajungând la economie.

Pentru a clarifica, armata algeriană a fost un jucător cheie în politica țării încă de la obținerea independenței. A fost singurul grup organizat capabil să umple golul instituțional lăsat de statul francez și a jucat un rol semnificativ în formarea națiunii, ghidat de o ideologie de planificare dominantă (Nemar, 2010). Armata a reușit acest lucru prin diferite mijloace, inclusiv controlând poziții cheie și servicii secrete. Cu toate acestea, în timp ce armata urmărea să reglementeze regimul politic algerian, s-a abținut să se implice în guvernarea zilnică a țării, care este o caracteristică definitorie a influenței sale asupra regimului algerian, spune Nemar în articolul său despre rolul armatei algeriene, a cărei misiune depășește dimensiunea militară.

Relevant cu privire la amestecul armatei în problemele publice este faptul că armata algeriană deține o poziție semnificativă, adesea descrisă ca hegemonică, în cadrul aparatului de stat, înrădăcinată în lupta pentru independență (Lahouari, 2001; Jesús, 2005; Fakir & Ghebouli, 2022). Armata de Eliberare Națională este cea care a înființat primul stat algerian, diferențiind Algeria de alte țări arabe. Cu toate acestea, sistemul politic în vigoare de cincizeci de ani nu poate fi pe deplin clasificat drept regim militar, deoarece presupune control militar direct și permanent asupra chestiunilor publice. Termenul „regim militar” este aplicabil doar în timpul războiului civil dintre 1992 și 1999 (Sorenson, 2007), fără o preluare generală a armatei asupra instituțiilor. După Abdelaziz Bouteflika, primul șef executiv non-militar a preluat puterea treptat de la militari. În afara acestei perioade, armata exercita diferite grade de control sau tutelă, dar nu guverna direct (Cook, 2007). Chiar și în timpul președinției lui Boumediene (1965-1978), care a ajuns la putere printr-o lovitură de stat militară, regimul a fost doar semimilitar, deoarece civilii dețineau poziții importante (Bourrat, 2012).

1.5. Implicarea în economie

Controlul armatei algeriene asupra resurselor limitate și influența asupra economiei are un impact semnificativ asupra guvernării și relațiilor externe (Majeed & MacDonald, 2010; Perlo-Freeman & Brauner, 2012; Alam, 2014; Camara & Charles, 2023). Resursele bogate de petrol și gaze ale Algeriei contrastează cu nevoia acesteia de a importa toate nevoile de consum, inclusiv hidrocarburile (Asmlal, 2021). Economia țării bazată pe resurse energetice – petrol și gaze, caracterizată de natura sa rentieră, oferă bugete mari pentru apărare fără responsabilitate parlamentară sau control mediatic, împiedicând dezvoltarea unui model de

economie militară în care militarii și civilii generează venituri prin afaceri sociale și militare (Elguettaa, 2021; Ghebouli, 2023).

Îngerința armatei în economia Algeriei este îngrijorătoare din cauza potențialului său de a obstrucționa investițiile străine și locale. Această interferență poate da naștere unui mediu monopolist, descurajând concurența și împiedicând intrarea de noi jucători pe piață (Lee & Merrill, 2022). În plus, implicarea militară în politică a dus la instabilitate politică, descurajând investitorii care preferă reguli previzibile (Thrall & Dorminey, 2018). Implicarea militară în economie este adesea lipsită de transparență și este asociată cu niveluri ridicate de corupție, crescând costurile de afaceri și creând condiții de concurență inegale. Prioritățile politice în armată au dus la investiții insuficiente în domenii critice precum infrastructura, educația și asistența medicală, care sunt vitale pentru creșterea economică durabilă (Lee & Merrill, 2022). Țările cu implicare militară puternică se confruntă cu riscuri mai mari de conflict, descurajând atât investitorii locali, cât și cei străini. În Algeria, deși implicarea militară poate aduce stabilitate pe termen scurt, poate crea un mediu nefavorabil pentru investiții și creștere economică pe termen lung.

Implicarea militară a Algeriei în economie are implicații semnificative pentru investițiile străine și locale (Porter, 2019). Controlul armatei asupra resurselor cheie și a sectoarelor strategice creează un mediu monopolist, descurajând concurența și împiedicând pătrunderea pe diverse piețe. Instabilitatea politică descurajează investitorii care preferă mediile stabile. În plus, lipsa transparenței și nivelurile ridicate de corupție cresc costurile afacerilor și creează un mediu concurențial inechitabil (International Trade Administration, 2023). De asemenea, politicile economice acordă adesea prioritate cheltuielilor militare în defavoarea de domenii critice precum infrastructura, educația și asistența medicală, ceea ce duce la subinvestiții și împiedică creșterea economică durabilă (Lloyd Bank, 2023). Țările cu implicare militară puternică se confruntă cu riscuri mai mari de conflict, descurajând atât investitorii locali, cât și cei străini (Porter, 2019). Deși implicarea militară în viața publică din Algeria poate aduce stabilitate pe termen scurt, ea creează un mediu nefavorabil pentru investiții și creștere economică pe termen lung (Amira, 2023). În țară, intersectarea dimensiunii militare cu activitățile economice a avut un impact semnificativ asupra investițiilor străine și locale și a împiedicat operațiunile de import și export.

În același sens, armata Algeriei a influențat economia și politica țării prin preluarea mecanismelor de export și import și interzicerea funcționării sectorului privat. Acest lucru a condus la hărțuirea, constrângerea și, uneori, la închiderea liderilor din sectorul privat sub pretextul unor acuzații de fraudă – deținerea de documente false, valută nedeclarată, fals și uz de fals (Le Monde, 2029), încălcarea legii și a reglementărilor privind schimburile valutare și mișcările de capital către și dinspre străinătate (Jeune Afrique, 2019). Implicarea armatei în politică a contribuit la subminarea guvernării apărării și la dezvoltarea unui sistem guvernamental corupt. Supravegherea parlamentară este practic inexistentă din cauza puterii armatei, iar instituțiile de audit sunt ineficiente în efectuarea verificărilor asupra instituțiilor de apărare. Transparența financiară este, de asemenea, subminată de prevalența cheltuielilor militare în afara bugetului, care reprezintă un fond secret pentru executiv. Armata este, de asemenea, implicată în activități generatoare de venituri care nu sunt supuse controlului (Boudina, 2023). În ciuda influenței armatei, invadarea sectorului privat împiedică dezvoltarea societății civile și favorizează o economie subterană, care este estimată la aproximativ 45% din comerțul Algeriei (Yolcu, 2019). Sectorul privat este compus din companii mici care lucrează cu numerar. Cu toate acestea, cazurile specifice de hărțuire, constrângere și închisoare ale liderilor din sectorul privat sub pretenția unor acuzații de fraudă nu sunt menționate explicit în sursele avute la dispoziție (Strachan, 2018).

Imaginea 6: Președintele republicii semnează legea finanțelor din 2024 (Sursa: <https://www.el-mouradia.dz>)

libertății presei și difuzării informațiilor. Puterea armatei asupra mass-media a jucat un rol esențial în formarea opiniei publice și controlarea narațiunilor referitoare la evenimentele naționale și internaționale (Mliless, 2020, 2021; Mliless & Handoko, 2022). Influențarea mass-media pentru a suprima și a reglementa fluxul de informații cresc și mai mult controlul armatei. Deși este dificil să se măsoare nivelul de influență pe care oficialii militari și politici îl exercită asupra ziarelor, opinii algeriene sugerează că implicarea armatei în mass-media este considerabilă (El-Issawi, 2017). Amprenta armatei este văzută în media, prin propaganda utilizată pentru a-și atinge obiectivele – o practică doctrinară existentă încă de la obținerea independenței (Sparks, 2011). Astăzi, libertatea de exprimare și libertatea presei în Algeria sunt restricționate, iar mass-media prezintă deseori versiunilor promovate de autorități (Mena Associates, 2022; Human Rights Watch, n.d.; Reporters without Borders, n.d.; Aljazeera, 2023). În ceea ce privește reglementarea, legea mass-mediei din Algeria, din 2014 a fost criticată pentru că nu respectă standardele internaționale de libertate de exprimare, deoarece presa privată din Algeria a fost limitată la programe tematice și forțată să difuzeze mesaje propagandistice. Mai mult ca niciodată, libertatea de exprimare se confruntă cu presiuni guvernamentale, cenzură, constrângeri financiare și violență împotriva jurnaliștilor.

Controlul statului asupra mass-media radiodifuziunii din Algeria a împiedicat criticile opoziției politice, contribuind la dispariția pluralismului mediatic (International Crisis Group, 1998; Campagna, 1999; Reporters without Frontiers, 2015; El-Issawi, 2017 Euro-Med Human Rights Monitor, 2023). În plus, o stare de frică predominantă în rândul jurnaliștilor a condus la autocenzură, limitând și mai mult difuzarea informațiilor și determinând jurnaliștii să rețină anumite informații din cauza fricii de repercusiuni (Majeed & MacDonald, 2010). Acest lucru limitează sfera informațiilor disponibile publicului și îngreunează rolul mass-mediei de supraveghetor guvernamental. După o perioadă de relativă deschidere, care a rezultat din mișcarea populară largă inițiată în februarie 2019, mass-media algeriană s-a confruntat din nou cu presiuni. Această presiune se manifestă sub diferite forme, de la cenzură la arestări (RSF, 2015; Freedom House, 2023; AP, 2023; Amnesty International, 2023). Această dinamică subliniază influența semnificativă a armatei în modelarea peisajului media al Algeriei.

Atunci când se exercită presiune militară asupra instituțiilor media, în special asupra celor care promovează agenda oficială, rezultatul este adesea că mass-media de masă propagă poziția politică a unei țări. Acest lucru este evident în relațiile dintre Maroc și Algeria, care au fost afectate de amestecul Algeriei în politica internă marocană, în special în ceea ce privește problema Saharei Occidentale. De la debutul conflictului în 1975, guvernele algeriene, sprijinite de armată, au funcționat în mod constant conform directivelor militare. Mliless (2020) a folosit instrumente specifice pentru a studia modul în care Serviciul de presă algerian (APS) promovează strategia politică algeriană în Maroc.

Mass-media publică pro militară (APS, AL 24, Echourouk, Ennahar și Algerian National TV, printre altele) și presa militară (El Djeich) sunt folosite pentru a consolida controlul armatei asupra politicilor internă și externă din Algeria. Mliless și Handoko (2022) au analizat editorialele publicate de „El-Djeich” într-o perioadă de tensiune accentuată cu Marocul. Studiul a constatat că editorialele revistei militare „El Djeich” folosesc o narațiune a conspiraționistă pentru a înfățișa Marocul ca pe o amenințare, cu scopul de a distra atenția publicului de la problemele politice, sociale și economice interne. Influența armatei asupra mass-media este utilizată pentru consolidarea puterii și subminarea mișcării de protest social „Hirak”¹, care pledează pentru un „stat civil și nu militar”. Mliless și Handoko (2022) au susținut că editorialele făceau parte dintr-o strategie mai amplă de a mobiliza populația algeriană împotriva unui inamic extern și de a distra atenția de la problemele interne. Acest lucru se aliniază cu discuția noastră despre influența semnificativă a armatei în modelarea peisajului politic și economic al Algeriei, ajungând să influențeze sectoarele de export și import și impactul pe care această influență îl are asupra sectorului privat.

Armata nu numai că menține supremația asupra mass-media, ci și manipulează elita pentru a submina încercarea Marocului de unificare teritorială. Elita algeriană, inclusiv academicieni, politicieni și diplomați, a folosit mass-media publică și privată pentru a înfățișa Marocul ca fiind inamicul clasic al Algeriei (Mliless, 2021). Această campanie bazată pe ură, marcată de agresiune, insulte și amenințări, completează influența armatei în tratarea problemelor interne și manipularea maselor pentru a favoriza o agendă politică elaborată de serviciile de informații militare.

Influența armatei în Algeria nu se resimte doar în mass-media, ci și în alte sectoare precum educația. Rolul armatei ca „putere conducătoare, dar nu de guvernare” (Cook, 2007), este evident prin controlul său

¹Hirak-ul din Algeria, cunoscut și sub numele de protestele algeriene, este o serie de demonstrații săptămânale care au avut loc între 2019 și 2021 pentru a se opune candidaturii președintelui de atunci Abdelaziz Bouteflika pentru al cincilea mandat. Termenul „Hirak” este un cuvânt arab care înseamnă etimologic „mișcare”. (Benderra și colab., 2020).

asupra anumitor instituții și promovarea unei anumite narațiuni. Această influență se extinde la sectorul educațional, modelând libertatea de exprimare, cercetare și ideologiile. Implicarea armatei în sectorul educațional al Algeriei își are rădăcinile în istoria țării, când a jucat un rol semnificativ în lupta pentru independență. Interferența armatei algeriene în sectorul educațional este evidentă, cu restricții asupra cercetătorilor care atrag atenția asupra implicării armatei. De exemplu, Sidhoum (2017) semnalează încercările armatei de a reduce la tăcere cercetătorii care critică procesul sistematic orchestrat de armată. Teza lui Sidhoum, care se pune accent pe rolul elitei conducătoare în tranziția democratică a Algeriei, a fost retrasă de universitatea sub egida căreia fusese întocmită, din cauza pozițiilor politice. Facultatea de Științe Politice din cadrul Universității din Alger (3) a acuzat universitatea de cenzură și intimidare. Teza lui Sidhoum conținea acuzații ideologice și critica adresa armatei, președintelui și partidului Frontul Islamic al Salvării.

1.8. Reprimarea activiștilor după „Hirak”

Controlul armatei asupra mass-media din Algeria a jucat un rol crucial în formarea opiniei publice și în schimbarea narațiunii evenimentelor majore. Această dominație a fost folosită pentru a suprima opoziția și a controla fluxul de informații, întărind astfel stăpânirea armatei asupra puterii. Protestul anonim din 22 februarie 2019 a fost promovat prin rețele de socializare precum Facebook, Twitter, Instagram și YouTube, îndepărtând temerile și promovând o participare masivă (Thieux, 2020). Sloganurile, organizarea, programele și marșurile promovate în spațiul virtual au avut ca obiective organizarea pașnică a acestora și evitarea confruntărilor cu forțele de securitate.

Ca răspuns la mișcarea „Hirak”, conducerea politică algeriană a adoptat o serie de măsuri menite să slăbească controlul armatei asupra activiștilor „Hirak” (Dris, 2021). Acestea au inclus noi legi privind partidele, asociațiile și mass-media, ca o continuare a reformelor implementate de președintele Abdelaziz Bouteflika în 2011. Cu aceste noi reglementări, armata a câștigat o influență substanțială asupra mass-mediei și rețelilor sociale, utilizate în principal pentru a reduce apelurile la proteste, pledând pentru un „stat civil și nu militar”. Într-un efort de a demoniza imaginile activiștilor, autoritatea existentă a inițiat înființarea a peste patruzeci de canale de televiziune. Aceste canale, care oferă o varietate de conținut, sunt reprezentanți neoficiali ai puterii politice și militare. În practică, aceste canale au o agendă internă care urmărește consolidarea frontului intern care este împotriva susținătorilor „Hirak”. Pe plan extern, canalele promovează o imagine negativă a Marocului, care este considerat în mod tradițional adversarul țării.

El-Kadi (2023) analizează rolul armatei algeriene în reprimarea activiștilor mișcării „Hirak”, concentrându-se pe represiunea jurnaliștilor și a activiștilor rețelilor de socializare. Influența armatei asupra peisajului politic al Algeriei este semnificativă. Jurnalistul Ihsane El-Kadi a fost condamnat la șapte ani de închisoare, dintre care trei cu executare, în iunie 2023. Arestarea și procesul lui El-Kadi ar putea fi legate de un articol pe care l-a scris despre rolul armatei în politica algeriană, sugerând că armata nu dorește să reproducă mecanismul de delegare a puterii, stabilit cu Abdelaziz Bouteflika și Abdelmadjid Tebboune.

2. Armata algeriană și impactul acesteia asupra regiunii

Influența armatei Algeriei asupra politicii externe afectează în mod semnificativ stabilitatea regională și relațiile internaționale. Controlul său asupra instituțiilor cheie și implicarea în procesul de guvernare a dus la tensiuni regionale cu țările vecine precum Maroc și Spania (Holleis, 2021, Barba, 2022; Franța 24, 2022). Implicarea armatei în sferele politice și diplomatice ale Algeriei modelează peisajul politic al țării, guvernarea economică și relațiile externe. Viitorul politic și instituțional al Algeriei este incert, precum este și cel al armatei ca element de asigurare a securității (Alam, 2014). Retragera armatei din politică este ireversibilă din cauza angajamentului actual al ierarhiei față de Carta reconcilierii naționale și a recentelor schimbări ale situației de securitate regională. Prestigiul și legitimitatea armatei au fost afectate din cauza implicării sale în reprimarea revoltelor din 1988, războiului civil și mișcării „Hirak” din 2019.

2.1. Doctrina armatei algeriene și impactul acesteia asupra Marocului

De la lovitura de stat militară a lui Houari Boumediene din 1965-1978, Algeria a avut o doctrină de stat care contravine intereselor Marocului (Britannica, 2023b). În ciuda apelurilor de ajutor ale Majestății Sale Regele Mohamed VI (Mlileș, 2023a), relația algerio-marocană a rămas ferm bazată pe metafora „ghimpe în coaste” pentru a submina tot ceea ce este marocan (Drissi, 2022). Relația algeriano-marocană a rămas bazată pe această dinamică, odată cu expulzarea marocanilor din Algeria în 1975, ca răspuns la „Marșul verde”² al

²Marșul Verde, o demonstrație strategică de masă, a avut loc în noiembrie 1975, cu scopul de a obliga Spania să renunțe la controlul asupra provinciei contestate Sahara în fața Marocului. Această demonstrație a implicat aproximativ 350.000 de marocani neînarmați care au mărșăluit în teritoriu, exprimând sprijinul larg pentru eliberarea sa de sub dominația colonială spaniolă.

regretatului rege Hassan al II-lea (H 24, 2023). Acest eveniment a avut efecte de durată asupra relațiilor dintre Algeria și Maroc, determinând asociații precum Asociația pentru Apărarea Marocanilor Expulzați din Algeria să depună eforturi pentru a apăra drepturile marocanilor expulzați și pentru a crește gradul de conștientizare internațională (Hammoudi, 2021; Mezzyane, 2022).

Algeria și Marocul au o istorie lungă de rivalitate și competiție în politică, economie, sport și cultură (Mliless, 2023b). Marocul a devenit un complex psihologic pentru armata algeriană, făcând din Sahara marocană o problemă națională. Relația dintre statul algerian și Maroc este marcată de o rivalitate de lungă durată și de relații tensionate, în primul rând din cauza conflictului privind Sahara marocană și a strategiilor divergente de politică externă (Holleis, 2021). Marocul consideră că suveranitatea sa asupra provinciilor din Sahara este o cauză națională inviolabilă, în timp ce Algeria înarmează, sprijină și finanțează un grup separatist în interiorul granițelor sale, oferindu-le adăpost (Rachidi, 2022; Africa Defense Forum, 2023). Acest lucru a condus la o cooperare regională limitată și o relație tensionată din cauza diferențelor ideologice și politice, a nemulțumirilor istorice și a alianțelor strategice (Lounnas & Messari, 2018).

Monarhia marocană sub conducerea Majestății Sale Regele Mohamed al VI-lea a demonstrat o atitudine conciliantă față de Algeria (Gain, 2022), venind cu o ofertă de reconciliere pentru îmbunătățirea relațiilor bilaterale (Camara, 2022; Mliless, 2023a). Cu toate acestea, autoritatea algeriană, care este promilitară, nu a demonstrat niciodată bunăvoință pentru restabilirea relațiilor. De fapt, a escaladat tensiunile cu Marocul prin ruperea relațiilor diplomatice, ucigând cetățeni marocani și consolidându-și prezența militară și intensificând exercițiile de-a lungul graniței cu Maroc. (Mliless, 2023b; Africa Defense Forum, 2023)

Autoritățile algeriene, susținute de armată, nu promovează doar o relație tensionată cu Marocul. Acțiunile sale au efect pandemic, distrugând țările din Sahel. Acest comportament, la fel ca o boală endemică, este prezent constant și afectează stabilitatea regiunii. Astăzi, Algeria, un intermediar esențial în asigurarea stabilității în Africa de Nord și Sahel (International Crisis Group, 2015), însă a fost mai puțin implicată în regiune, în special sub noua sa conducere militară (Dworkin, 2022; Cerdán, 2023). În prezent, Algeria poate fi considerată un stat eșuat (Mliless, 2023c) din cauza revoltelor politice, a lipsei de viziune strategică și a dependenței de exporturile de hidrocarburi, care o expun la fluctuațiile globale ale prețului petrolului. În loc să caute soluții, Algeria își exportă deficiențele interne și tensiunile învecinate către mediul regional, punând în pericol stabilitatea, progresul economic și fluiditatea comerțului și a investițiilor (MAP, 2023; North Africa Post, 2023).

2.2. Doctrina de stat algeriană și impactul acesteia asupra regiunii Sahel

Regiunea Sahel, situată la sudul deșertului Sahara, se confruntă cu o criză umanitară gravă din cauza unui amplu conflict între Algeria și statele din Sahel. Algeria, o putere în ascensiune în Africa de Nord, a fost implicată în regiunea Sahel din cauza preocupărilor legate de securitate, în special de amenințarea terorismului și a instabilității (Strachan, 2014). Insurgența jihadistă în curs, inclusiv prezența Al Qaeda în Magrebul Islamic (AQIM), a sporit concentrarea Algeriei asupra terorismului și instabilității (Tandoğan & Bouacha, 2017). În ciuda implicării reduse, influența diplomatică regională a Algeriei, puterea militară, și experiența în combaterea terorismului transformă Algeria într-un actor cheie în prevenirea colapsului politic și de securitate în regiunea Sahel (APA NEWS, 2023). De exemplu, relațiile dintre Mali și Algeria se intensifică. Ambasadorii celor două țări au fost rechemati. „Interferența” Algerului în „afacerile interne” maliene este evidențiată de Bamako (TV 5 Monde, 2023). Deci, de unde vin tensiunile dintre fostul stat tuareg și guvernul malian?

Armata algeriană alimentează fricțiuni diplomatice în nordul Mali, deoarece fostul stat tuareg susține că a fost atacat de forțele armate maliene și de gruparea paramilitară Wagner (Hutton, 2023). Disensiunile dintre Coordonarea Mișcărilor Azawad (CMA) și armata maliană s-au intensificat (Eboulé, 2023). Acordul de pace de la Alger din 2015 este esențial în nordul Mali, deoarece a pus capăt ostilităților declanșate de insurgenții care luptă pentru independență, cum ar fi rebelii tuaregi ai Mișcării Naționale pentru Eliberarea Azawad (MNLA) și salafiștii mișcării Ansar Dine din 2012. În 12 septembrie au avut loc confruntări la Bourem. Conform CMA unitățile tactice ale forțelor Azawad au lansat acțiuni anticipative împotriva armatei maliene și a partenerilor săi de miliție teroristă Wagner (Franța 24, 2023; Diallo, 2023). CSP-PSD a declarat că va adopta toate măsurile de autoapărare împotriva autorităților de tranziție, ridicând semne de întrebare cu privire la validitatea acordului de pace din 2015.

Colonelul Assimi Goïta, președintele guvernului de tranziție din Mali, a anunțat încălcarea acordului de la Alger, care urmărește să ofere oportunități de dialog direct inter-malian pentru pace și reconciliere (Kane, 2024). Decizia exclude Algerul din dialogul inter-malian, urmărind înăbușirea conflictelor comunitare și intercomunitare. Observatorii consideră că această decizie se datorează tensiunilor diplomatice dintre Bamako

și Alger, iar Algeria și-a folosit statutul de mediator pentru a manipula situația din subregiune (Franța 24, 2024).

Recent, tensiunile dintre Alger și țările din Sahel s-au intensificat din cauza propunerii Majestății Sale Regele Mohammed VI al Marocului de a deschide Atlanticul pentru țările din Sahel. Toate țările din Sahel sunt fără ieșire la mare pe continentul african, la sud de Maghreb. Ca răspuns, miniștrii de externe din Burkina Faso, Mali, Niger, Ciad și Maroc s-au reunit pe 23 decembrie pentru a explora oportunitățile de deschidere a țărilor saheliene (Courrier International, 2023). Acest eveniment a coincis cu o ruptură diplomatică între Mali și Algeria, generată de opoziția Algeriei față de potențiala schimbare a echilibrului geostrategic regional. Escaladarea avantajelor economice și sociale pe care țările din Sahel le-ar putea câștiga prin parteneriatul cu Maroc ar putea fi zădărnicate de Algeria, având impact atât asupra Maghrebului, cât și a Sahelului.

Concluzie

Dominația armatei algeriene asupra sectoarelor politic, economic și asupra mass-mediei a fost un obstacol semnificativ în calea tranziției țării la un sistem politic mai democratic și mai transparent. De la obținerea independenței, armata a avut un impact substanțial asupra mediului politic al Algeriei, ducând la politici care acordă prioritate cheltuielilor militare în detrimentul altor sectoare, cum ar fi infrastructura, educația și asistența medicală. Acest lucru a împiedicat progresul economic al țării și a agravat criza economică prelungită a țării. Controlul armatei asupra instituțiilor și sectoarelor importante ale economiei a dus la o lipsă de responsabilitate și transparență, contribuind la corupție și la gestionarea defectuoasă a economiei. Armata algeriană, împreună cu toți șefii de stat algerieni, menține controlul asupra vieții publice politice, economice și sociale, fără schimbări semnificative observate în acest sens din 1962. Concentrarea puterii în cadrul armatei a perturbat echilibrul democratic de putere în Algeria, care poate duce la erodarea libertăților civile, suprimarea disidenței și restrângerea proceselor democratice. Implicarea armatei algeriene în sectoare precum mass-media și educația poate modela valorile societale și discursul public, dar are, de asemenea, libertate intelectuală și diversitate de gândire limitate.

Structura ierarhică a armatei algeriene este eficientă din punct de vedere administrativ, dar nu s-a dovedit a fi competentă să conducă sectorul public. Potențiala lipsă de transparență și responsabilitate asociată cu personalul militar a pus piedici bunei guvernări.

Problema de bază acum este dacă armata algeriană va rămâne coloana vertebrală a sistemului politic, o „fabrică de președinți”, amestecându-se continuu în afacerile civile și politice. Nu există niciun indiciu clar că armata algeriană va trece printr-o metamorfoză democratică și o modernizare pentru a deveni o armată „adevărată”, ceea ce ar necesita o schimbare de abordare, o capacitate explicită de a dezvolta o doctrină militară aliniată cu securitatea națională și un interes pentru noi forme de război. Dacă această transformare nu are loc, iar armata algeriană continuă să se angajeze în politică, este necesară înființarea unei forțe militare alternative care să se ocupe doar de afacerile militare.

Bibliografie:

- Africa Defense Forum (2023, September 27). *Breakdown in Algeria-Morocco Relations Threatens to Destabilize Maghreb*. La: <https://adf-magazine.com/2023/09/breakdown-in-algeria-morocco-relations-threatens-to-destabilize-maghreb/>
- Ait Kaki, M. (2004). *Armée, pouvoir et processus de décision en Algérie* [Army, power and decision-making process in Algeria]. *Politique Étrangère*, 69(2), 427–439. <http://www.jstor.org/stable/42676222>
- Alam, M. (2014, July 18). *Military Intervention in Politics: A Third World Perspective*. SSRN: La: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2468243
- Aljazeera (2023, April 14). *Algeria parliament approves law tightening control over the media*. La: <https://www.aljazeera.com/news/2023/4/14/algeria-parliament-approves-law-tightening-control-over-the-media>
- Allahoum, R. (2018, Apr 25). *Algeria: President Bouteflika and the army's political end game*. La: <https://www.aljazeera.com/features/2018/4/25/algeria-president-bouteflika-and-the-armys-political-end-game>
- Amira, D. (2023). The Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth: Empirical Evidence from Algeria (1990-2021). *ASJP*, 14(1), 67-79. La: <https://www.asjp.cerist.dz/en/article/221095>
- Amnesty International (2023, September 20). *Algeria: Government must halt crackdown on rights and immediately release detained journalists*. La: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/09/algeria-government-must-halt-crackdown-on-rights-and-immediately-release-detained-journalists/>

- AP (2023). *Algeria passes law to protect media freedom. Others used to imprison journalists remain on the books.* La: <https://apnews.com/article/algeria-media-freedom-law-arrests-a0cd86e63308de2dc0a48b38971c1717>
- APA NEWS (2023, December 21). *Mali/Algérie: la brouille diplomatique s'installe progressivement* [Mali/Algeria: the diplomatic quarrel is gradually taking hold]. La: <https://fr.apanews.net/now/guinee-un-deuil-de-trois-jours-decrete/>
- Asmlal, A. (2021, February, 17). *Les généraux algériens ne réussiront pas à exporter la crise au Maroc, selon un expert* [Algerian generals will not succeed in exporting the crisis to Morocco, according to an expert]. La: <https://fr.le360.ma/politique/les-generaux-algeriens-ne-reussiront-pas-a-exporter-la-crise-au-maroc-selon-un-expert-233748/>
- Barba, R. (2022, April 5). *Morocco-Algeria Conflict: Spain's Role and Medium-term Scenarios deadline.* La: <https://en.unav.edu/web/global-affairs/conflicto-marruecos-argelia-papel-de-espana-y-escenarios-a-medio-plazo>
- Bendorra, O., Gèze, F., Lebджаoui, R. & Mellah, S. (2020). *Hirak en Algérie: L'invention d'un soulèvement* [Hirak in Algeria: The invention of an uprising]. La Fabrique Éditions.
- Boudina, M. (2023, April 26). *Behind the Curtain: The Dominance of Military Generals in Algeria's Political Landscape.* Retrieved from: <https://weafrica24.com/2023/04/26/behind-the-curtain-the-dominance-of-military-generals-in-algerias-political-landscape/>
- Bourrat, F. (2012). *L'armée algérienne: un État dans l'État?* [The Algerian army: a state within a state] *Les Champs de Mars*, 23, 21-37. <https://doi.org/10.3917/lcdm1.023.0021>
- Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2023a, December 8). *Military government.* *Encyclopedia Britannica.* Retrieved from: <https://www.britannica.com/topic/military-government>
- Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2023b, December 23). *Houari Boumedienne.* *Encyclopedia Britannica.* Retrieved from: <https://www.britannica.com/biography/Houari-Boumedienne>
- Camara, K. (2022, December 6). *As terrorist groups expand in the Sahel, is Algeria the missing link?* La: Retrieved from: <https://www.mei.edu/publications/terrorist-groups-expand-sahel-algeria-missing-link>
- Camara, K., & Charles, D. (2023, October 5). *Can Algeria Help Niger Recover From Its Army Coup? Algeria's offer to mediate is an opportunity that Africans and the West should seize.* La: <https://www.usip.org/publications/2023/10/can-algeria-help-niger-recover-its-army-coup>
- Campagna, J. (1999). *Committee to Protect Journalists, Siege Mentality: Press freedom and the Algerian conflict.* La: <https://www.refworld.org/docid/47c567c232.html>
- Cerdán, M. (2023, June 5). *Algeria reinforces its military presence on the border with Morocco.* La: <https://www.atalayar.com/en/articulo/politics/algeria-reinforces-its-military-presence-on-the-border-with-morocco/20230605172933186035.html>
- Chanderli, A. (n.d.). *Algeria - Cultural life.* La <https://www.britannica.com/place/Algeria/Cultural-life>
- Cook, S. (2007). *Ruling but not Governing: The Military and Political Development in Egypt, Algeria, and Turkey.* Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Courrier International. (2023, December 26). *En pleine brouille entre Alger et Bamako, le Maroc tend la main aux pays sahéliens* [In the midst of a quarrel between Algiers and Bamako, Morocco is reaching out to the Sahelian countries]. La: <https://www.courrierinternational.com/article/diplomatie-en-pleine-brouille-entre-alger-et-bamako-le-maroc-tend-la-main-aux-pays-saheliens>
- Daguzan, F. (1999). *Maghreb Les armées en politique: des trajectoires divergentes* [Maghreb Armies in politics: divergent trajectories]. *Confluences Méditerranée*, 29, 21-38. La: <https://iremno.org/wp-content/uploads/2016/02/2902.daguzan.pdf>
- Diallo, T. (2023, septembre 12). *Malian Army and Northern Rebels Report Dozens Killed in Clashes.* La: <https://www.usnews.com/news/world/articles/2023-09-12/mali-rebels-claim-control-of-northern-military-camp>
- Dris, C. (2021). *La régulation très contrôlée du champ médiatique en Algérie* [The highly controlled regulation of the media field in Algeria]. In B. Benaziz, A. Benchenna, & D. Marchetti, (Eds.), *Les Espaces des (im)possibles: Les médias en Afrique du Nord depuis les années 1990* (73-98). Rabat: Centre Jacques-Berque.
- Drissi, J. (2022, noiembrie 30). *Comment le "caillou dans la chaussure marocaine" lancé par Boumediene a fini par ruiner l'Algérie* [How the "pebble in the Moroccan shoe" launched by Boumediene ended up ruining Algeria]. La: <https://fr.le360.ma/blog/comment-le-caillou-dans-la-chaussure-marocaine-lance-par-boumediene-a-fini-par-ruiner-lalgerie-271364/>

- Dworkin, A. (2022, aprilie 8). *North African standoff: How the Western Sahara conflict is fuelling new tensions between Morocco and Algeria*. La: <https://ecfr.eu/publication/north-african-standoff-how-the-western-sahara-conflict-is-fuelling-new-tensions-between-morocco-and-algeria/>
- Eboulé, C. (2023, septembrie 19). *Mali: l'accord pour la paix et la réconciliation issu du processus d'Alger est-il caduc?* [Mali: is the agreement for peace and reconciliation resulting from the Algiers process obsolete?]. La: <https://information.tv5monde.com/afrique/mali-laccord-pour-la-paix-et-la-reconciliation-issu-du-processus-dalger-est-il-caduc>
- Elguettaa, B. (2021, martie 17). *The Military's Political Role in the New Algeria*. La: <https://carnegieendowment.org/sada/84076>
- El-Issawi, F. (2017). *Algerian National Media: Freedom at a Cost*. London: LSE Middle East Centre Report.
- El Kadi, I. (2023, ianuarie 4). *Répression des journalistes en Algérie. Quand l'armée reste une ligne rouge* [Repression of journalists in Algeria. When the army remains a red line]. Retrieved from: <https://orientxxi.info/magazine/repression-des-journalistes-en-algerie-quand-l-armee-reste-une-ligne-rouge,6129>
- Emizet, K. N. F. (2000). Explaining the Rise and Fall of Military Regimes: Civil-Military Relations in the Congo. *Armed Forces & Society*, 26(2), 203–227. <http://www.jstor.org/stable/45346362>
- Euro-Med Human Rights Monitor (2023, aprilie 11). *Algeria: New bill tightens restrictions on journalists, increases media censorship*. La: <https://euromedmonitor.org/en/article/5595/Algeria:-New-bill-tightens-restrictions-on-journalists,-increases-media-censorship>
- Fakir, I., & Ghebouli, Z. (2022, august 2). *Algeria's Military Apparatus: Powerful and on the Rise*. La: <https://www.ispionline.it/en/publication/algerias-military-apparatus-powerful-and-rise-35923>
- France 24. (2022, aprilie 28). *Algeria threatens to scrap gas contract with Spain amid tensions with Morocco*. La: <https://www.france24.com/en/afrique/20220428-algeria-threatens-to-scrap-gas-contract-with-spain-amid-tensions-with-morocco>
- France 24 (2023, septembrie 12). *Armed groups in Mali claim assault on key northern town*. Retrieved from: <https://www.france24.com/en/live-news/20230912-armed-groups-in-mali-claim-assault-on-key-northern-town>
- France 24 (2024, January 4). *Entre le Mali et l'Algérie, un contentieux "inédit" sur la question touarègue* [Between Mali and Algeria, an "unprecedented" dispute on the Tuareg question]. Retrieved from: <https://www.france24.com/fr/afrique/20240104-entre-le-mali-et-l-alg%C3%A9rie-un-contentieux-in%C3%A9dit-sur-la-question-touar%C3%A8gue>
- Freedom House (2023). *Algeria*. La: <https://freedomhouse.org/country/algeria/freedom-world/2020>
- Ghanem, D. (2019, august 8). *How Algeria's Military Rules the Country*. La: <https://carnegie-mec.org/2019/08/08/how-algeria-s-military-rules-country-pub-79654>
- Ghanem, D. (2022, noiembrie 7). *Algeria at 68: A transformed country, an unchanged regime*. La: <https://www.newarab.com/opinion/algeria-68-transformed-country-unchanged-regime>
- Gain, M. A. (2022, iunie 22). *Brothers at arm's length: Moroccan-Algerian rivalry and the challenge of Maghrebi integration*. La: <https://mei.edu/publications/brothers-arms-length-moroccan-algerian-rivalry-and-challenge-maghrebi-integration>
- Gèze, F. (2005). Armée et nation en Algérie: l'irrémissible divorce? [Army and nation in Algeria: l'irremediable divorce?]. *Hérodote*, 1(116), 175-203. <https://doi.org/10.3917/her.116.0175>
- Ghebouli, Z. L. (2023, martie 8). *Algeria's 2023 budget: President Tebboune's make-or-break first-term project*. Retrieved from: <https://www.mei.edu/publications/algerias-2023-budget-president-tebboune-make-or-break-first-term-project>
- H 24 (2023, iunie 22). *Expulsions arbitraires de 1975: les victimes décidées de poursuivre l'État algérien* [Arbitrary expulsions of 1975: the victims decided to sue the Algerian state]. La: <https://www.h24info.ma/expulsions-arbitraires-de-1975-les-victimes-decidees-de-poursuivre-letat-algerien/>
- Hammoudi, L. (2021, august 26). *"J'ai demandé à Dieu qu'on ne soit pas expulsés": en Algérie, les Marocains s'inquiètent pour l'avenir* ["I asked God that we not be expelled": in Algeria, Moroccans worry about the future]. La: <https://www.middleeasteye.net/fr/reportages/algerie-maroc-rupture-relations-diplomatiques-expulsions-boumediene-ressortissants->
- Holleis, J. (2021, noiembrie 5). *Morocco-Algeria relations: What fuels the escalation?* La: <https://www.dw.com/en/morocco-algeria-relations-what-is-fueling-the-current-tensions/a-59735237>
- Human Right Watch (n.d.). *Algeria Freedom of the Press*. La: <https://www.hrw.org/reports/1997/algeria/Algeria-09.htm>

- Hutton, M. (2023, august 11). Mali: d'où viennent les tensions entre l'ex-rébellion touareg et le gouvernement malien ? [Mali: where do the tensions between the former Tuareg rebellion and the Malian government come from?]. La: <https://information.tv5monde.com/afrique/mali-dou-viennent-les-tensions-entre-lex-rebellion-touareg-et-le-gouvernement-malien>
- International Crisis Group (1998). *Algeria Report: Between Death Threats and Censorship*. La: <https://www.refworld.org/docid/3ae6a6d020.html>
- International Crisis Group (2015). *Algeria and Its Neighbours*. La: <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/north-africa/algeria/algeria-and-its-neighbours>
- International Trade Administration U.S. Department of Commerce (2023, ianuarie 31). *Algeria - Country Commercial Guide*. La: <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/algeria-investment-climate-statement>
- Jesús, C.E. (2005, aprilie 1). *The Algerian Armed Forces: National and International Challenges*. La: <https://www.realinstitutoelcano.org/en/work-document/the-algerian-armed-forces-national-and-international-challenges/>
- Jeune Afrique (2019, decembrie 31). *Algérie: Issad Rebrab, le PDG de Cevital, condamné mais libéré après huit mois passés en prison* [Algeria: Issad Rebrab, CEO of Cevital, convicted but released after eight months in prison]. La: <https://www.jeuneafrique.com/876372/societe/algerie-issad-rebrab-le-pdg-de-cevital-condamne-mais-libere-apres-huit-mois-passes-en-prison/>
- Kaci, F., & Boumediene, A. (2016). Civil-Military Relations in Algeria: the Reality on the Ground and the Challenges. *Syasat Arabia*, 19, 54-67. Retrieved from: <https://siyasatarabiya.dohainstitute.org/en/issue019/Pages/art04.asp>
- Kane, M. (2024, ianuarie 2). *Mali : vers la fin de l'accord d'Alger ?* [Mali: towards the end of the Algiers agreement?] Retrieved from: <https://www.dw.com/fr/mali-vers-la-fin-de-laccord-dalger/a-67878626>
- King, S. J. (2023, aprilie 26). *Algeria and Sudan: Sidelining the Military during the Second Wave of the Arab Spring*. <https://www.wilsoncenter.org/article/algeria-and-sudan-sidelining-military-during-second-wave-arab-spring>
- Lahouari, A. (1999). L'armée, la nation et l'État en Algérie [The army, the nation and the state in Algeria]. *Confluences Méditerranée*, 29, 39-46. La: https://iremno.org/wp-content/uploads/2016/02/2903.addi_.pdf
- Lahouari, A. (2001). *Army, State and Nation in Algeria. The Military and Nation Building in the Age of Democracy.*, Zed books, New-York, USA, pp.159-178, 2001. *ffhalshs-00398637*. La: <https://shs.hal.science/halshs-00398637/document>
- Le Monde (2029, iunie 17). *Six mois de prison ferme pour Ali Haddad, riche homme d'affaires algérien proche de Bouteflika* [Six months in prison for Ali Haddad, a rich Algerian businessman close to Bouteflika]. La: https://www.lemonde.fr/afrique/article/2019/06/17/en-algerie-six-mois-de-prison-ferme-pour-l-ancien-patron-des-patrons-ali-haddad_5477498_3212.html
- Lenze, Jr., P. (2021, februarie 23). Algeria: Military Past as Prologue. *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. La: <https://oxfordre.com/politics/view/10.1093/acrefore/9780190228637.001.0001/acrefore-9780190228637-e-1791>
- Lee, N., & Merrill, E. (2022, February 18). *Takeaways from Dip in U.S. Foreign Military Sales*. La: <https://www.nationaldefensemagazine.org/articles/2022/2/18/takeaways-from-dip-in-us-foreign-military-sales>
- Levet, J. L., & Tolila, P. (2023). *Le mal algérien* [Algerian evil]. Paris: Éditions Bouquins
- Lloyd Bank (2023). *Foreign direct investment (FDI) in Algeria*. La: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/algeria/investment>
- Lounnas, D., & Messari, N. (2018). Algeria–Morocco relations and their impact on the Maghrebi regional system. *Menara Working Papers*, 20. La: https://www.iai.it/sites/default/files/menara_wp_20.pdf
- Lugan, B. (2022, octombrie 25). *L'Algérie: un pays dirigé par l'Armée* [Algeria: a country led by the Army]. Retrieved from: <https://fr.le360.ma/blog/la-chronique-de-bernard-lugan/lalgerie-un-pays-dirige-par-larmee-269206/>
- Majeed, M.T., & MacDonald, R. (2010). Corruption and the Military in Politics: Theory and Evidence from around the World. *Scottish institute for research in economics*. La: https://www.gla.ac.uk/media/Media_184189_smxx.pdf
- MAP (2023, decembrie 25). *Morocco's FM Hails HM the King's Initiative for Sahel Countries' Access to Atlantic as 'Promise of Strategic Turning Point'*. La: <https://www.maroc.ma/en/news/moroccos-fm-hails-hm-kings-initiative-sahel-countries-access-atlantic-promise-strategic-turning>

- Mena Associates (2022, ianuarie 25). *Algeria – Regime Plans to Eliminate Its most Troublesome Overseas Opponents Algeria*. La: <https://menas.co.uk/blog/algeria-regime-plans-to-eliminate-its-most-troublesome-overseas-opponents>
- Mezzyane, H. (2022, martie 14). *L'expulsion des Marocains d'Algérie en 1975* [The expulsion of Moroccans from Algeria in 1975]. La: <https://orientxxi.info/va-comprendre/l-expulsion-des-marocains-d-algerie-en-1975,5423>
- Mliless, M., (2020). Agenda-Setting: A Cross Analysis of the Algerian Press Service Double Discourse towards Morocco Libya and Mali. *Journal of the Geopolitics and Geostrategic Intelligence*, 3(2), 221-253.
- Mliless, M. (2021). Algeria Elite's Discourse of Hate: Making of Morocco an Enemy. *Journal of the Geopolitics and Geostrategic Intelligence*, 3(3), 88-111.
- Mliless, M., & Handoko, H. (2022). Editorials of Conspiracy Hate and Insecurity: The Algerian Military Magazine 'El-Djeich' as a Case. *Andalus International Journal of Socio-Humanities*, 3(2), 106-128.
- Mliless, M. (2023a, august 2). *Morocco Algeria: The "Extended Hand" Of H.M King Mohamed VI*. La: <https://www.newslooks.com/morocco-algeria-the-extended-hand-of-h-m-king-mohamed-vi/>
- Mliless, M. (2023b). *'What to Dream about Next': Algeria Loses All Battles Against Morocco*. Retrieved from: <https://www.moroccoworldnews.com/2023/09/357952/what-to-dream-about-next-algeria-loses-all-battles-against-morocco>
- Mliless, M (2023c, iulie 23). *Algeria: Signs of a Failed State Despite Its Richness*. La: <https://www.newslooks.com/algeria-signs-of-a-failed-state-despite-its-richness/>
- Nemar, R. (2010). Au-delà des casernes. Le rôle de l'armée en Algérie [Beyond the barracks. The role of the army in Algeria]. *Les Cahiers de l'Orient*, 4 (100), 19- 32. Retrieved from: <https://www.cairn.info/revue-les-cahiers-de-l-orient-2010-4-page-19.htm>
- North Africa Post (2023, decembrie 23). *Sahel countries: Ministerial Coordination Meeting discusses royal initiative to enhance access to Atlantic Ocean*. La: <https://northafricapost.com/73994-sahel-countries-ministerial-coordination-meeting-discusses-royal-initiative-to-enhance-access-to-atlantic-ocean.html>
- Perlo-Freeman, S., & Brauner, J. (2012). Natural resources and military expenditure: The case of Algeria. *The Economics of Peace and Security*, 7(1), 15-21. ISSN 1749-852X
- Porter, G. D. (2019, martie 7). Political Instability in Algeria. <https://www.cfr.org/report/political-instability-algeria>
- Qattab, T. (2023, mai 24). *Le mal algérien", un livre explosif qui raconte l'immersion de deux experts français au "pays du monde à l'envers* [The Algerian Evil, an explosive book which recounts the immersion of two French experts in "the country of the upside-down world]. Retrieved from: https://fr.le360.ma/politique/le-mal-algerien-un-livre-explosif-qui-raconte-limmersion-de-deux-experts-francais-au-pays-du-monde-a_YQCOEAOMTVBGJK7RDWVJSATOSQ//
- Rachidi, I. (2022, mai 03). *Morocco and Algeria: A Long Rivalry*. La: <https://carnegieendowment.org/sada/87055>
- Reporters without Borders (n.d.). *Algeria*. La: <https://rsf.org/en/country/algeria>
- Reporters without Frontiers (2015, aprilie 27). *New cases of media censorship in Algeria*. La: <https://rsf.org/en/new-cases-media-censorship-algeria>
- RSF (2015, aprilie 27). *New cases of media censorship in Algeria*. La: <https://rsf.org/en/new-cases-media-censorship-algeria>
- Sidhoum, L. (2017, iulie 4). *Algérie: "l'université a censuré ma thèse politique"* [Algeria: "the university censored my political thesis"]. La: <https://www.bbc.com/afrique/region-40501134>
- Sorenson, D. (2007). Civil-military relations in North Africa. *Middle East Policy Council*, 14(4). Retrieved from: <https://www.mepc.org/journal/civil-military-relations-north-africa>
- Sparks, B. J. (2011). *The War without a Name: The Use of Propaganda in the Decolonization War of Algeria*". La: <https://scholarsarchive.byu.edu/etd/2921>
- Strachan, A. L. (2014, May 29). *The security sector and stability in Algeria*. La: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5b4874e5ed915d48048316ae/Algeria_security_sector.pdf
- Strachan, A. L. (2018). *Conflict analysis of Algeria*. Birmingham, UK: GSDRC, University of Birmingham.

II. SECURITATE REGIONALĂ

Iranul își extinde influența: Algeria a cincea poartă

Dr. Mohamed MLILESS (Maroc)

Abstract

Acest articol analizează structura complexă a puterii în creștere a Iranului în Orientul Mijlociu și Africa de Nord, cu un accent pe cooperarea sa strategică cu Algeria, denumită „A cincea poartă”. Folosind o compilație de lucrări științifice, analize strategice și știri, cercetarea explorează îndeaproape variabile importante, cum ar fi conexiunile Iranului cu Bagdad, Sanaa, Damasc, Beirut și Bahrain, evidențiind influența politică, războiul prin interpuși, strategia și dinamica defectuoasă din aceste regiuni. Mai mult, articolul explică interesul Iranului pentru Algeria, ca poartă de acces către continentul african, analizând implicațiile strategice și tehnicile de infiltrare ale Iranului în zonele de conflict.

Cuvinte cheie: A cincea poartă, puterea Iranului în OMNA, dinamica influențelor în zonele de conflict, tehnicile de infiltrare ale Iranului.

Introducere

Peisajul geopolitic complex al lumii arabe este caracterizat de o implicare generalizată și continuă a Iranului. Cu toate acestea, ar fi nesemnificativ să limităm influența Iranului doar la națiunile convenționale din Orientul Mijlociu. Prin urmare, acest articol explorează nu numai cele patru porți cunoscute ale invaziei Iranului în Orientul Mijlociu – Bagdad, Sanaa, Damasc și Beirut, ci și una nouă – și anume, Algeria din Africa de Nord, justificând desemnarea sa drept a cincea poartă, nu doar o altă intrare, ci una care ne conduce în mod semnificativ către ceea ce înseamnă atenția Iranului asupra continentului african. În consecință, scopul acestui articol este redarea unei imagini complete a ambiției Iranului, a mijloacelor de implicare a acestuia și a posibilelor rezultate pentru țările arabe și nu numai. Pe măsură ce navigăm prin această problemă complexă, articolul se va implica într-o explorare cuprinzătoare a sferei de influență în expansiunea Iranului și a impactului său asupra stabilității regionale.

Impactul Iranului asupra Irakului, Yemenului, Siriei și Libanului este o dovadă clară a prezenței sale semnificative și variate în zona Orientului Mijlociu și Africii de Nord (OMNA). Profită de circumstanțele din aceste națiuni, în loc să le invadeze (García, 2022). Această prezență se resimte și în agențiile de securitate și informații ale acestor națiuni, precum și în entitățile civile. Iranul și-a menținut politica diplomatică și de securitate față de aceste zone sub conducerea președintelui Ebrahim Raisi, care a preluat mandatul în iulie 2021.

Programele nucleare și de rachete ale Iranului, precum și sprijinul său pentru entități armate non-statale precum Houthii și Hezbollah fac parte din gândirea sa strategică defensivă. În plus, Iranul s-a străduit să pună

*Sursa: <https://nournews.ir/en/news/145099/>
Development-of-Iran-Algeria-relations*

în aplicare strategii cu regiunile învecinate. Mișcarea Al-Fatah, susținută de Iran, a câștigat 17 locuri la alegerile parlamentare din octombrie 2021, marcând o schimbare semnificativă a dominației iraniene în cadrul guvernului irakian.

În ceea ce privește comerțul, 40% din exporturile Iranului provin din comerțul cu Irakul, devenind al doilea partener comercial al țării ca importanță, după China. Mai mult, Iranul este activ și în alte zone, cum ar fi Irak, Yemen și Siria (Rivetti, 2024). În cele din urmă, Iranul și-a menținut de multă vreme o prezență transfrontalieră în Orientul Mijlociu. Are o experiență în a forma alianțe cu grupuri non-statale pentru a interveni în vremuri de război și conflict.

Bagdad: legături politice

Această analiză examinează influența politică a Iranului asupra Irakului, subliniind modul în care acesta a modelat climatul politic din acea țară. Prezența Iranului a avut un impact semnificativ asupra politicii irakiene, făcând din Bagdad un centru politic esențial în zonă. Iranul a influențat foarte mult procesul decizional politic în Irak, profitând de relațiile sale apropiate cu grupurile politice šiite din țară. Cadrul de coordonare, susținut de Iran, servește drept exemplu în acest sens și a avut un rol semnificativ în formarea actualului cabinet al lui Mohammed Chia Al-Soudani (Hamasaheed, 2024). Cu toate acestea, prim-ministrul a depus eforturi considerabile pentru a menține un echilibru în legăturile Irakului cu Iranul și SUA, realizând în același timp că trebuie identificat un numitor comun în politica externă pentru a atinge obiectivelor comune. (International Crisis Group, 2024)

Există încă tulburări politice în Irak, așa cum se vede din disputele continue în ceea ce privește veniturile din petrol și gaze dintre guvernul federal și Guvernul Regional Kurdistan (KRG) (Hamasaheed, 2024). Protestele și disputele au rezultat din controlul sporit al guvernului irakian asupra zonei kurde și din reducerea autonomiei acesteia (Global Conflict Tracker, 2024). În plus, Forțele de Mobilizare Populară, o organizație susținută de Iran, continuă să fie un motiv de îngrijorare, din cauza implicării lor în crima organizată și în acte de violență, care amenință suveranitatea statului irakian. (Kulić & Bolhuis, 2023; Hanelt și colab., 2004)

În ciuda acestor obstacole, actuala administrație irakiană condusă de prim-ministrul Al-Sudani a demonstrat că intenționează să soluționeze problemele urgente ale națiunii, cum ar fi infrastructura și deficiențele sale economice și de a consolida capacitățile și suveranitatea statului irakian (Hanelt et al., 2004). Deși mai sunt încă multe de rezolvat, prim-ministrul pare dornic să orienteze națiunea într-o direcție mai constructivă, aspect care reiese din recente sale demersuri – călătoria în SUA și încercările sale de a soluționa dezacordurile cu KRG.

Sanaa: război prin interpuși

Acest subcapitol analizează rolul Iranului în Yemen, și anume sprijinul său acordat rebelilor Houthi și consecințele acestui conflict prin interpuși. Datorită implicării Iranului în Yemen, Sanaa devine un câmp de luptă pentru interpuși. De când au răsturnat guvernul recunoscut la nivel internațional în 2014, rebelii Houthi, aliați cu Iranul, sunt la conducerea Sanaa, capitala Yemenului (Motamedi, 2022). Iranul i-a înarmat, instruit și sprijinit financiar pe houthi, consolidându-le capacitățile militare și permițându-le să-și exercite influența în Yemen și în Arabia Saudită. (Robinson, 2024; Consiliul pentru Afaceri Globale din Orientul Mijlociu, 2024)

Poporul yemenit a suferit foarte mult din cauza acestui conflict prin interpuși dintre Iran și coaliția condusă de Arabia Saudită care sprijină guvernul yemenit. A apărut o catastrofă umanitară gravă ca urmare a luptei, inclusiv boală pe scară largă, foamete și strămutare. În plus, Houthii sunt acuzați de încălcarea drepturilor omului și de impunerea unor norme opresive în regiunile pe care le dețin. (Centru Wilson, 2022).

Stabilitatea în zonă a fost pusă în pericol de alianța Houthi-Iraniană din afara Yemenului. Houthi s-au amestecat în comerțul internațional în Marea Roșie și au desfășurat atacuri cu rachete și drone împotriva Arabiei Saudite și a altor guverne din Golf. Statele Unite și aliații săi sunt revoltați și încearcă să oprească transporturile de arme iraniene către Houthi și să submineze puterea militară a grupului. (Robinson, 2024)

Chiar și încercările continue de a media un acord, războiul yemenit nu este de câștigat, deoarece niciuna dintre părți nu este pregătită să cedeze. Capacitatea Houthiilor de a-și păstra superioritatea militară și de a evita eforturile de a se angaja în negocieri pare să se datoreze în mare parte ajutorului pe care îl oferă Iranul (Robinson, 2024). Este necesară identificarea unei soluții politice care să echilibreze interesele conflictuale ale numeroaselor facțiuni din Yemen, în plus față de rezolvarea tensiunilor regionale dintre Iran și adversarii săi.

Damascul: aliatul strategic

Sub acest titlu, explorăm alianța Iranului cu Siria, subliniind semnificația strategică a relației în politica regională a Iranului. Strategia regională a Iranului înseamnă mult pentru parteneriatul său cu Siria, care ajută la modelarea mediului geopolitic din Orientul Mijlociu. Din 1979, Iranul și Siria au menținut o alianță de durată bazată pe sprijinul reciproc pentru nevoile strategice ale celuiilalt în domeniile comerț, diplomatie și politică. Având în vedere că Iranul sprijină administrația Assad de la începutul conflictului sirian din 2011 și Siria a sprijinit Iranul în timpul războiului său împotriva Irakului, această relație a fost esențială în modelarea politicii din Orientul Mijlociu (Sadjadpour, 2014). Cele două țări au menținut o cooperare puternică în ciuda ideologiilor lor divergente, deoarece au preocupări similare cu privire la inamicii și amenințările reciproce, cum ar fi opunerea Israelului, Irakului și hegemoniei SUA (Risseuw, 2018). Rolul Iranului ca actor important în Asia de Sud-Vest și Golful Persic, împreună cu poziția geografică avantajoasă a Siriei în Orientul Mijlociu, evidențiază semnificația geopolitică a relației lor. Axa de rezistență a Iranului împotriva SUA și Israelului se bazează în mare măsură pe Siria ca o legătură geografică semnificativă pentru sprijinirea grupului šiit libanez Hezbollah (Goodarzi, 2020). Aceleași obiective strategice ale acestora se întrevăd și în Liban, unde au coordonat operațiuni militare pentru a ajuta milițiile šiite libaneze, acțiuni care au întărit și mai mult alianța dintre Siria și Iran (Byman, 2006).

Iranul și Siria au încheiat o alianță care nu se bazează numai pe cooperarea militară; include, de asemenea, acorduri privind comerțul, schimburile culturale și apărarea reciprocă. Investițiile semnificative ale Iranului în Siria, care acoperă o serie de industrii, inclusiv petrol, agricultură și telecomunicații, demonstrează amploarea colaborării lor. Potrivit Risseuw (2018), relația dintre cele două țări este și mai puternică datorită asistenței financiare acordate de Iran pentru reconstrucția altarelor šiite din Siria și dezvoltarea turismului religios.

În concluzie, alianța dintre Iran și Siria este o componentă vitală a politicii regionale a Teheranului, oferindu-i un aliat valoros în urmărirea obiectivelor sale geopolitice și în apărarea împotriva dușmanilor comuni. Semnificația strategică a acestei relații depășește cooperarea militară; include, de asemenea, dimensiunile culturală, diplomatică și economică care evidențiază cât de durabil este parteneriatul lor.

Beirut: actorul non statal

În acest subcapitol, accentul nostru este pus pe conexiunile Iranului cu Hezbollah din Liban, arătând modul în care Iranul folosește entitățile nestatale pentru a-și promova obiectivele regionale. Politica regională a Iranului se bazează în mare măsură pe parteneriatul său cu Hezbollah, un actor non-statal din Liban. De la înființarea grupului în 1982, cu ajutorul Iranului, Hezbollah, un partid politic și organizație militantă islamistă šiită, a jucat un rol semnificativ ca mandatar iranian în Liban. Iranul a oferit lui Hezbollah un sprijin financiar, militar și ideologic semnificativ, permițându-i să devină o organizație extraordinară, capabilă să extindă dominația iraniană în tot Levantul. (Byman, 2006)

Iranul a reușit să amenințe Israelul și să zădărnicească interesele occidentale în zonă prin stabilirea unei prezențe strategice în Liban, datorită relației sale cu Hezbollah. Hezbollah este o parte esențială a „axe de rezistență” a Iranului împotriva Israelului și SUA, datorită priceperii sale militare, care include stocul său de rachete (Sadjadpour, 2014). În plus, organizația a jucat un rol semnificativ în consolidarea guvernului Assad în Siria, consolidând astfel dominația Iranului în zonă.

Dar există complicații în legătura dintre Hezbollah și Iran. Organizația a stabilit o identitate libaneză și o agendă politică unică, în ciuda dependenței sale continue de asistența iraniană (Hokayem, 2010). Potrivit lui Hokayem, Hezbollah a încercat să găsească un echilibru între preocupările sale interne libaneze și sprijinul său iranian, ignorând uneori doleanțele Teheranului de a-și păstra poziția în mediul politic precar al Libanului.

Puterea relației dintre Iran și Hezbollah a avut un impact semnificativ și asupra Libanului. Tensiunile sectare au crescut în Liban ca urmare a influenței și puterii crescânde a Hezbollah. În același sens, Hokayem (2010) menționează că mulți libanezi, în special suniți și creștini, văd grupul ca un mandatar iranian care reprezintă un pericol pentru securitatea și suveranitatea națiunii lor. Participarea grupului la criza siriană a exacerbat diviziunea politică în Liban și a augmentat provocările politice și economice actuale cu care se confruntă națiunea. (Sadjadpour, 2014; Byman, 2006)

Pe scurt, parteneriatul Iranului cu Hezbollahul, un jucător non-statal din Liban, este o parte esențială a strategiei sale regionale, deoarece îi oferă capacitatea de a se opune inamicilor săi și de a-și exercita în continuare influența. Dar acest parteneriat a contribuit, de asemenea, la instabilitatea Libanului, evidențiind modul complicat și adesea problematic în care Iranul folosește grupuri non-statale pentru a-și promova ambițiile din Orientul Mijlociu.

Bahrain: insuccesul influenței iraniene

Iranul nu a reușit să influențeze tulburările šiite din Bahrain. În timpul Primăverii Arabe – perioadă de tulburări politice grave care a zguduit mai multe națiuni arabe – a depus eforturi pentru a prelua controlul asupra Manama, o metropolă importantă din Golf. Conform pretențiilor de lungă durată ale Iranului de suveranitate asupra Bahrainului, acesta a fost odată considerat a paisprezecea provincie a Iranului, (Segall, 2011).

De mai bine de doi ani, Iranul a instigat populația šiită să participe la proteste și să înființeze celule ascunse în Bahrain, în încercarea de a răsturna guvernul. Iranul ar putea pierde influența politică în rândul arabilor šiiti, dacă nu poate oferi ajutor demonstranților din Bahrain (Khalaji, 2011). Potrivit lui Khalaji, Iranul šiit nu a putut sau nu a dorit să-și sprijine compatrioții perși din Bahrain, chiar și în fața violențelor. Acest conflict poate determina deteriorarea semnificativă a legăturilor Teheranului cu țările arabe și duce la o pierdere majoră a influenței politice a acestuia în rândul arabilor šiiti (Khalaji, 2011). Potrivit lui Ukkasha (2011), Republica Islamică Iran a insistat întotdeauna că nu a fost implicată în influențarea sau declanșarea revoltelor din Bahrain.

Încercările Iranului de a influența revoluția šiită din Bahrain nu s-au dovedit a fi atât de reușite pe cât se anticipase. Ar putea exista mai multe motive pentru aceasta, cum ar fi măsurile puternice ale guvernului din Bahrain pentru a înăbuși mișcările populiste continue și poziția contradictorie a Iranului față de Bahrain. (Khalaji, 2011)

Alger: poarta africană

În legătură cu cea de-a cincea poartă, acest subcapitol abordează posibilele consecințe asupra națiunile arabe africane, expunând în același timp interesul crescând al Iranului pentru Algeria ca punct de intrare în Africa. Lumea arabă și continentul african vor fi puternic afectate de legătura din ce în ce mai apropiată dintre Algeria și Iran. Această axă relevă interesul crescând al Iranului pentru Algeria ca punct de intrare în Africa, o manevră calculată care are potențialul de a schimba dinamica zonei.

Iranul a descoperit că Algeria este un partener de util în eforturile sale de a-și spori influența în întreaga Africă, datorită poziției sale geografice avantajoase și a implicării semnificative în Uniunea Africană. Iranul are multe interese în Algeria, inclusiv colaborarea politică, culturală și economică. Cu vizite la nivel înalt și semnarea mai multor acorduri în ultimii ani, cele două națiuni și-au consolidat legăturile bilaterale (Al-Monitor, 2024; Naeni, 2021; Saada, 2019).

Pe baza lecțiilor învățate din raportarea situației ostaticilor americani din Iran, cunoscută sub numele de „Conexiunea Algeriană” (Colton, 2024), Algeria este privită de Iran ca un punct de intrare vital pe piața africană, oferind acces la un continent imens și diversificat. cu un potențial economic substanțial. Iranul speră să provoace dominația de lungă durată a națiunilor arabe și a puterilor occidentale în zonă, prin construirea unei baze strategice în Africa consolidând legăturile sale cu Algeria (United Against Nuclear Iran, 2024). Republica Islamică Iran și Algeria au intensificat colaborarea în domenii precum tehnologie, inovare, energie și turism. Iranul vede în Algeria șansa de a-și crește investițiile și exporturile, folosind, de asemenea, națiunea ca o poartă de acces pentru a ajunge pe alte piețe africane. Campania ideologică a Iranului de dezinformare împotriva musulmanilor šiiti algerieni și eforturile sale de a propaga islamul šiit în întreaga națiune reprezintă amenințări de declanșare a unor conflicte sectare (Middle East Monitor, 2023).

Având în vedere poziția geografică strategică și rolul Algeriei ca furnizor important de gaze pentru Europa, din punct de vedere geopolitic, parteneriatul Iranului cu Algeria este văzut ca parte a eforturilor sale de a contracara influența occidentală în Africa și de a crea o „presiune sudică” asupra Europei de pe continent (Ghosh, 2023). Acest lucru este deosebit de îngrijorător. În efortul de a înlocui gazul rusesc, Statele Unite au îndemnat Algeria să-și mărească transporturile de gaze către Europa; totuși, această dinamică este pusă în pericol atât de consolidarea relațiilor Algeriei atât cu Rusia, cât și cu Iranul.

Relația dintre Iran și Algeria este foarte complexă. Alianța din ce în ce mai apropiată dintre Iran și Algeria poate fi văzută de națiunile arabe ca o provocare la adresa hegemoniei lor în zonă și a echilibrului precar de putere din Orientul Mijlociu și Africa de Nord. Țările arabe ar ajunge să se preocupe și de posibilitatea unei influențe iraniene crescânde în Africa, deoarece o văd ca o amenințare la adresa propriilor interese politice și economice de acolo. În ciuda anumitor conflicte istorice, Algeria și Iran și-au îmbunătățit cooperarea diplomatică, militară și economică în ultimii ani. „Legăturile economice și diplomatice s-au intensificat rapid prin acorduri de cooperare multilaterală și bilaterală și vizite de stat la nivel înalt” (Farrar-Wellman, 2010). Acordurile privind energia, turismul și alte industrii sunt incluse în acestea. (Lucente, 2024)

Unele națiuni arabe din zonă sunt preocupate de această alianță dintre Iran și Algeria. De exemplu, „refuzul Algeriei de a lua parte în conflict [cel dintre Iran și Arabia Saudită] i-a permis să vorbească și să se coordoneze atât cu Iranul, cât și cu Arabia Saudită”. (Willis, 2023). Cu toate acestea, Willis susține că saudiții au fost „foarte supărați” de această postură neutră și au răspuns adăugând Algeria pe propria „listă neagră a țărilor care susțin terorismul”. Potrivit lui Willis (2023), posibilitatea unei influențe iraniene crescândă în Africa, urmare a acestei alianțe este, de asemenea, considerată o amenințare la adresa intereselor arabe de acolo.

Națiunile arabe și Uniunea Africană trebuie să supravegheze cu atenție modul în care se schimbă axa Iran-Algeria și să elaboreze planuri preventive pentru a face față oricărei posibile consecințe. Abordarea complexităților acestui nou peisaj geopolitic necesită un dialog constructiv, mai multă cooperare regională și promovarea inițiativelor incluzive de dezvoltare.

De ce Iranul preferă Algeria?

Sunt multe motive pentru care Iranul preferă Algeria în detrimentul altor țări din nordul Africii, inclusiv Maroc. În primul rând, sprijinul Iranului pentru Algeria și Frontul Polisario din Sahara marocană face clar obiectivele sale geopolitice și pune presiune asupra Marocului să își schimbe poziția față de Iran. În al doilea rând, Iranul vede îmbunătățirea relațiilor sale bilaterale cu Algeria ca un prim pas către creșterea influenței sale în Africa. Sprijinul Iranului pentru opoziția algeriană cu privire la acceptarea Israelului în Uniunea Africană și poziția sa împotriva reincluderii Siriei în Liga Arabă, sunt în conformitate cu obiectivele sale ideologice. Un alt factor sunt tensiunile istorice. Maroc și Iran au avut relații instabile încă de la Revoluția islamică din 1979, care a culminat prin întreruperea legăturilor cu Iranul de către Maroc în 2009, din cauza preocupărilor legate de dominația šiismului. Nu în ultimul rând, decizia președintelui Abdelmadjid Tebboune al Algeriei de a intensifica fricțiunile cu Marocul în 2021 a făcut din Algeria un partener regional mai dezirabil pentru Iran.

Iran a ales strategic Algeria, ca o poartă a regiunii

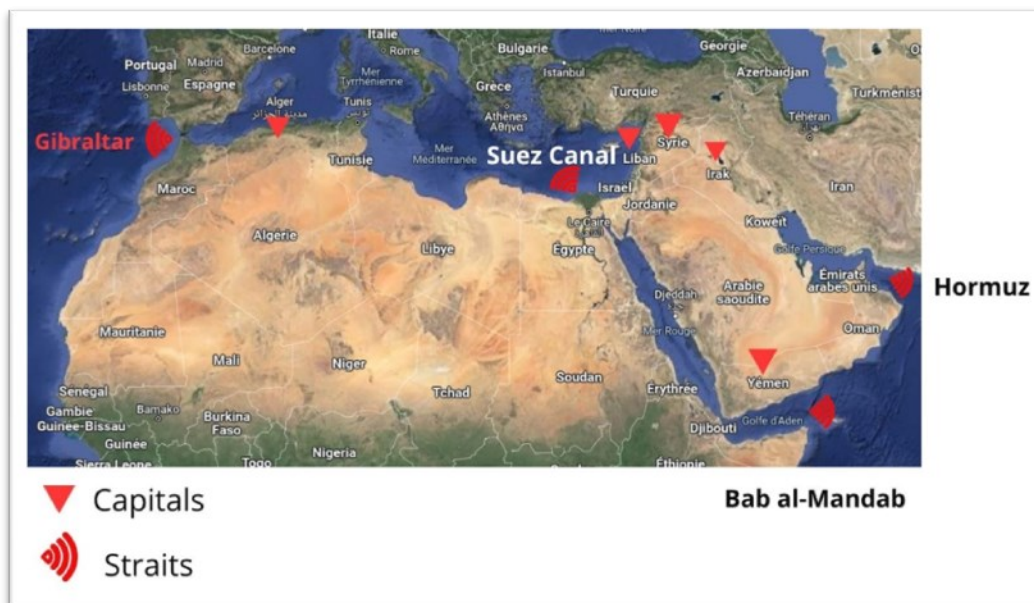
Iranul a luat o decizie complicată care a fost afectată de o serie de variabile atunci când a ales Algeria ca mijloc de implementare a obiectivelor sale ideologice în întreaga regiune. Mai presus de toate, Iranul a sprijinit Algeria și Frontul Polisario împotriva Marocului în conflictul din Sahara marocană datorită obiectivelor sale geopolitice (Salami, 2023). Acest sprijin este o componentă a obiectivelor geopolitice și strategice mai ample ale Teheranului, care includ utilizarea Saharei marocane ca pârghie pentru gestionarea Marocului. În al doilea rând, Iranul a precizat că dorește să-și consolideze legăturile bilaterale deja puternice cu Algeria, pe care le numește „excelente” (Middle East Monitor, 2023). Se crede că Iranul ar folosi această conexiune ca o rampă de lansare pentru a-și crește puterea în întreaga Africă. În plus, Algeria și Iranul adoptă o poziție comună cu privire la numeroase probleme internaționale, consolidându-și legăturile bilaterale.

Pe lângă congruența politică, perspectivele economice exercită și ele o influență. Iranul ar putea beneficia din punct de vedere economic de adoptarea recentă de către Algeria a noilor reglementări privind investițiile care oferă stimulente pentru atragerea de capital internațional. Este posibil ca Iranul să fie una dintre primele națiuni care vor investi în Algeria, întărindu-și poziția acolo. În plus, opoziția Iranului față de influența israeliană, reincluderea Siriei în Liga Arabă și votul Algeriei împotriva acceptării Israelului în Uniunea Africană au făcut din Algeria un puternic aliat în regiune (Middle East Monitor, 2021). Algeria este acum și mai aliniată la obiectivele ideologice ale Iranului datorită opoziției lor cu privire la dominația israeliană în zonă.

Pentru a încheia acest subcapitol despre legăturile dintre Algeria și Iran, putem spune că Algeria prezintă un punct de intrare atractiv pentru Iran, care urmărește să își promoveze agenda ideologică în întreaga regiune. Dar, având în vedere cât de rapid se schimbă dinamica relațiilor internaționale, este important să ținem pasul cu cele mai recente evoluții pentru înțelege mai bine.

Strategia Iranului cu privire la infiltrarea în zone tensionate

S-a observat că Republica Islamică Iran exploatează strategic regiunile de conflict ca un instrument pentru ambițiile sale expansioniste în rândul națiunilor arabe. Acest lucru se realizează prin implicarea aparatului său militar și de informații, fie direct, fie indirect prin interpuși, pentru a intensifica tensiunile existente. Acest modus operandi este vizibil în crizele în curs din Irak, Yemen, Siria și Liban. Toate aceste națiuni au resimțit repercusiuni semnificative ca urmare a influenței omniprezente a Iranului. Acest model de comportament subliniază necesitatea unei înțelegeri cuprinzătoare a politicii externe a Iranului și a influenței acesteia asupra stabilității regionale.

Imaginea 1: Harta OMNA – capitale și strâmători

Se pare că Algeria, o națiune care a fost implicată în conflictul din Sahara Occidentală de mai bine de 50 de ani, este acum inclusă în această strategie. Iranul poate folosi grupul Polisario ca pion pentru destabiliza întreaga zonă. Acestea fiind spuse, Iranul nu a acordat niciodată prioritate problemelor politice sau economice. Mai degrabă, a fost întotdeauna motivat de convingerea religioasă de a disemina ideile revoluționare ale filozofiei šiite ale cărei baze au fost puse de ayatollahul Khomeini la începutul anilor 1970. Fundamentul politicii externe a Iranului și încercările sale de a-și crește puterea în zonă este motivația sa ideologică.

Este important să recunoaștem că acestea sunt chestiuni complicate și delicate, iar circumstanțele sunt supuse unor schimbări rapide. Ce ne reamintește de repercusiunile angajamentului internațional este situația umanitară și de securitate din Yemen, unde forțele externe au condus țara în haos (Robinson, 2023). La opt ani de la începutul conflictului, principalii jucători din Yemen sunt guvernul recunoscut internațional, care este susținut de o coaliție militară condusă de Arabia Saudită, și rebelii Houthi, care sunt susținuți de Iran. Din aceasta a rezultat o catastrofă umanitară care implică foamete severă, boală și atacuri asupra civililor.

Ca să comparăm cu Algeria, o situație similară ar apărea dacă Iranul ar exercita o influență considerabilă asupra conducerii politice a țării. Algeria poate fi un stat funcțional util pentru Iran, deoarece și-a exprimat interesul de a-și crește influența asupra continentului prin poziția geografică strategică și a rolului său important (Reuters, 2024; Bin Awdah, 2022). Dar, la fel ca situația din Yemen, o astfel de evoluție poate schimba echilibrul de putere din zonă și poate da naștere la violențe. Pentru a împiedica un astfel de scenariu, comunitatea internațională trebuie să continue să fie prudentă. Iranul ar putea reproduce situația perturbatoare care are loc în prezent în Yemen dacă ar exercita o influență substanțială asupra conducerii politice din Algeria. Susținerea de către Iran a grupării rebele Houthi din Yemen a exacerbat un conflict civil de lungă durată și a pus în pericol securitatea maritimă în Marea Roșie și în strâmtoarea Bab Al-Mandeb. Cu sprijinul Iranului, Houthi au atacat nave comerciale, crescând prețurile și punând în pericol comerțul internațional.

În Marea Mediterană, ar putea apărea o dinamică similară dacă Iranul ar valorifica legăturile sale cu Algeria. Iranul își poate folosi influența pentru a instiga potențiali teroriști din Liban și Yemen ca să deruleze operațiuni de distrugere de-a lungul coastei mediteraneene. Mai mult, Iranul ar putea încerca să submineze securitatea maritimă în Marea Mediterană prin proiectarea capacităților sale navale asimetrice – care includ lansarea de drone și rachete – de pe teritoriul algerian. Ca urmare, canalele de transport maritim globale pot fi întrerupte, iar costurile de asigurare pot crește odată cu tulburările geopolitice din regiune. Sprijinul Iranului pentru un scenariu în Marea Mediterană ar putea pune în pericol pacea și securitatea pe această cale internațională vitală, la fel cum conflictul din Yemen a destabilizat Marea Roșie.

Notificare privind utilizarea inteligenței artificiale

Pentru a îmbunătăți corectitudinea și claritatea lingvistică a articolului, a fost utilizată inteligența

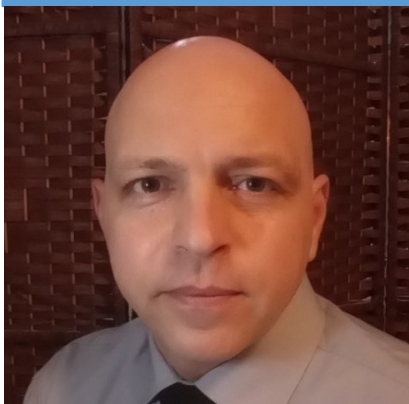
artificială. Această tehnologie a facilitat identificarea surselor și referințelor dintr-o varietate de domenii academice, ceea ce a făcut posibilă crearea unei revizuirii a literaturii moderne pe subiect. Înainte de a încorpora oricare dintre sursele la care se face referire în studiul acestui articol, autorul a verificat cu atenție conținutul acestora și a verificat că sunt legitime. Această procedură meticuloasă demonstrează dedicarea noastră de a furniza informații exacte și de încredere.

Bibliografie:

- Al-Monitor. (2024, April 28). *What's behind Iran's ambitious push for influence in Africa?* <https://www.al-monitor.com/originals/2024/04/whats-behind-irans-ambitious-push-influence-africa>
- Bin Awdah, M. A. (2022). Algerian Foreign Policy Toward Iran: Balancing Commitments to the Arab World with National Interests. *Journal for Iranian Studies*, 6(15), 53-67. <https://rasanah-iiis.org/english/wp-content/uploads/sites/2/2022/06/Algerian-Foreign-Policy-Toward-Iran-Balancing-Commitments-to-the-Arab-World-With-National-Interests.pdf>
- Byman, D.L. (2006, iulie 19). *Syria and Iran: What's Behind the Enduring Alliance?* La: <https://www.brookings.edu/articles/syria-and-iran-whats-behind-the-enduring-alliance/>
- Center Wilson (2022, iulie 7). *Who are Yemen's Houthis?* La: <https://www.wilsoncenter.org/article/who-are-yemens-houthis>
- Colton, E. (2024, februarie 28). *The "Algerian Connection": Lessons Learned from Covering the Iran Hostage Crisis.* La: <https://www.stimson.org/2024/lessons-learned-covering-the-iran-hostage-crisis/>
- Farrar-Wellman, A. (2010, mai 09). *Algeria-Iran Foreign Relations.* La: <https://www.criticalthreats.org/analysis/algeria-iran-foreign-relations>
- García, M.G. (2022). *Iran's Influence on Countries in the MENA Region.* La: <https://www.iemed.org/publication/irans-influence-on-countries-in-the-mena-region/>
- Ghosh, R. (2023, august 21). *Southern Flank: Algeria's moves along with Russia and Iran in Africa can further complicate the security situation in Europe engendered by the Ukraine war.* La: <https://timesofindia.indiatimes.com/blogs/talkingturkey/southern-flank-algerias-moves-along-with-russia-and-iran-in-africa-can-further-complicate-the-security-situation-in-europe-engendered-by-the-ukraine-war/>
- Global Conflict Tracker (2024, februarie 13). *Instability in Iraq.* La: <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/political-instability-iraq>
- Goodarzi, J. (2020). Iran and the Syrian Civil War: To the Bitter End. *Confluences Méditerranée*, 113, 177-191. La: <https://doi.org/10.3917/come.113.0177>
- Hamasaeed, S. (2024, aprilie 25). *Baghdad Is Ready for a New Chapter in U.S.-Iraq Relations.* La: <https://www.usip.org/publications/2024/04/baghdad-ready-new-chapter-us-iraq-relations>
- Hanelt, C. P., Luciani, G. & Neugart, F. (Eds.). (2004). *Regime change in Iraq the Transatlantic and Regional Dimensions.* Bertelsman Foundation. La: <https://core.ac.uk/download/pdf/41100599.pdf>
- Hokayem, E. (2010). *Iran and Lebanon.* La: https://iranprimer.usip.org/sites/default/files/PDF%20Iran%20Region_Hokayem_Lebanon.pdf
- International Crisis Group (2024, ianuarie 1). *10 Conflicts to Watch in 2024.* La: <https://www.crisisgroup.org/global/10-conflicts-watch-2024>
- Khalaji, M. (2011, iunie 27). *Iran's Policy Confusion about Bahrain.* La: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-policy-confusion-about-bahrain>
- Kulić, S., Bolhuis, M.P. (2023). The persistence of organized crime in post-caliphate Iraq: a case of crime-terror convergence? *Crime Law Soc Change*, 80, 569–597. La: <https://doi.org/10.1007/s10611-023-10104-y>
- Lucente, A. (2024, martie 4). *Iran, Algeria to build closer energy, tourism ties.* La: <https://www.al-monitor.com/originals/2024/03/iran-algeria-build-closer-energy-tourism-ties>
- Middle East Council on Global Affairs (2024, aprilie 19). *Iran's Role in the Yemen War: Real Influence and Regional Gains.* La: https://mecouncil.org/publication_chapters/irans-role-in-the-yemen-war-real-influence-and-regional-gains/
- Middle East Monitor (2021, noiembrie 23). *We can expect stronger Algeria-Iran ties as Israel plans to establish a base in Morocco.* La: <https://www.middleeastmonitor.com/20211123-we-can-expect-stronger-algeria-iran-ties-as-israel-plans-to-establish-a-base-in-morocco/>
- Middle Est Monitor (2023, August 22). *Iran to expand 'excellent' bilateral ties with Algeria.* La: <https://www.middleeastmonitor.com/20230822-iran-to-expand-excellent-bilateral-ties-with-algeria/>

- Motamedi, M. (2022, aprilie 21). *What role will Iran play in shaping Yemen's future?* La: <https://www.aljazeera.com/news/2022/4/21/what-role-will-iran-play-in-shaping-yemens-future>
- Naeni, A. (2021, august 11). *Iran and Africa: Why Tehran will boost its ties with the continent under the Raisi administration.* Middle East Institute.
- Reuters (2024, March 3). *Iran's President Discusses Gaza with Algerian Counterpart - Algeria's Presidency.* La: <https://www.usnews.com/news/world/articles/2024-03-03/irans-president-discusses-gaza-with-algerian-counterpart-algerias-presidency>
- Risseuw, R. (2018). *The Syrian-Iranian Nexus: A Historical Overview of Strategic Cooperation.* Brussels: Brussels International Center for Research and Human Rights. La: <https://www.bic-rhr.com/sites/default/files/The-Syria-Iran-Nexus-1.pdf>
- Rivetti, P. (2024, ianuarie 29). *What role is Iran playing in current Middle East conflicts?* La: <https://www.rte.ie/brainstorm/2024/0129/1429160-iran-middle-east-israel-gaza-yemen-red-sea-syria-iraq-pakistan/>
- Robinson, K. (2023, mai 1). *Yemen's Tragedy: War, Stalemate, and Suffering.* La: <https://www.cfr.org/background/yemen-crisis>
- Robinson, K. (2024, martie 1). *Iran's Support of the Houthis: What to Know.* La: <https://www.cfr.org/in-brief/irans-support-houthis-what-know>
- Saada, H. (2019, octombrie 6). *Bright horizons for deeply-rooted Iranian-Algerian relations with both sides considering no limit for cooperation International.* La: <https://www.tehrantimes.com/news/440838/Bright-horizons-for-deeply-rooted-Iranian-Algerian-relations>
- Salami, M. (2023, mai 21). *Examining Iran's Geopolitical Goals in the Western Sahara Conflict.* La: <https://gulfif.org/examining-irans-geopolitical-goals-in-the-western-sahara-conflict/>
- Sadjadpour, K. (2014, iunie 09). *Iran: Syria's Lone Regional Ally.* La: <https://carnegieendowment.org/2014/06/09/iran-syria-s-lone-regional-ally-pub-55834>
- Segall, M. (2011, iunie 2). *Why Iran Is Pushing for a Shiite Victory in Bahrain.* *Jerusalem Center for Public Affairs*, 11(2). La: <https://jcpa.org/article/why-iran-is-pushing-for-a-shiite-victory-in-bahrain/>
- Ukkasha, M. (2011, decembrie 10). *Bahrain-Iran Foreign Relations: A Brief Case Study.* La: <https://www.eurasiareview.com/10122021-bahrain-iran-foreign-relations-a-brief-case-study-analysis/>
- United Against Nuclear Iran (2024). *Iranian Infiltration of Africa.* La: https://www.unitedagainstnucleariran.com/sites/default/files/UANI%20Resource_Africa_Feb%202024.pdf
- Willis, M. J. (2023). *Algeria and the Outside World: Foreign Policy and Relations in a Transformed Regional Environment.* In M. J. Willis (ed.). *Algeria: Politics and Society from the Dark Decade to the Hirak* (pp: 335–402). Oxford Academic: La: <https://academic.oup.com/book/45349/chapter-abstract/389263022?redirectedFrom=fulltext>

II. SECURITATE REGIONALĂ

Navigare prin peisajul de securitate mediteraneeen contemporan

Locotenent-colonel (INF-SF) Georgios KOUKAKIS (Grecia)

Ce este Mediterana? O mie de lucruri deodată. Nu un peisaj, ci peisaje fără număr. Nu o mare, ci o înșiruire de mări. Nu o civilizație, ci o serie de civilizații, suprapuse una peste alta. [...] Toate acestea se datorează faptului că Mediterana este o răscruce foarte veche care, de mii de ani, a reunit oameni, fiare de povară, vehicule, mărfuri, corăbii, idei, religii și arte de a trăi.

Fernand Braudel (1902-1985)

Abstract

Prezentul articol prezintă elementele cheie și dinamica mediului de securitate contemporan al regiunii mediteraneene. Importanța sa constă în faptul că extrage informații din mai multe documente strategice și oferă perspective cu privire la evoluția problemelor majore de securitate regională. Cercetările actuale indică faptul că prezența crizelor în mai multe domenii de politică va fi norma în viitorul mediu de securitate. Astfel, articolul contribuie în literatura existentă deoarece oferă informații despre situația securității în Marea Mediterană și perspectivele acesteia de viitor. Scopul său este de a evidenția condițiile și (f)actorii contemporani care afectează securitatea regională. În primul rând, definește tipurile și dimensiunile securității, apoi prezintă pe scurt caracteristicile regiunii mediteraneene, după care se referă la actorii mediteraneeni regionali și actorii internaționali majori, se trece la prezentarea mai multor scheme de colaborare între state și principalele amenințări de securitate /riscurile cu care se confruntă, și se încheie prin examinarea principalelor priorități strategice ale actorilor mediteraneeni, pe lângă provocările și oportunitățile viitoare legate de securitatea regională.

Sursa: https://cimsec.org/wp-content/uploads/2015/04/hires_130323-N-GC639-175.jpg

Introducere

Mediul de securitate internațional contemporan este plin de crize militare, energetice, alimentare, de sănătate și economice, ceea ce a determinat mulți învățați să caracterizeze epoca noastră ca o eră a policrizelor

și a permacrizelor¹. Situația de securitate din regiunea mediteraneeană nu poate fi diferită, nu numai datorită fenomenului globalizării, ci și datorită caracteristicilor sale geografice, religioase, politice și culturale unice, diverse, care facilitează competitivitatea și cresc tensiunile. În acest context, securitatea este de o importanță vitală pentru fiecare stat mediteraneean și actor nestatal, deoarece contribuie la promovarea intereselor sale (naționale) și la bunăstarea cetățenilor/persoanelor.

Termenul „**securitate**” provine din cuvântul latin „**securitas/securus**” al cărui prim termen este cuvântul „**sine**” care înseamnă „fără”, iar al doilea cuvântul „**cura**” care înseamnă „frică”, „îngrijorare”, „anxietate”, etc². Astfel, securitatea este starea în care frica, îngrijorarea și anxietatea sunt absente, din cauza acțiunilor necesare întreprinse de un actor (individ, grup, stat, organizație etc.) pentru a fi protejat împotriva amenințărilor și/sau a riscurilor. Prin urmare, securitatea poate fi clasificată în funcție de nivelul de analiză (Fig. 1) în patru tipuri: Securitate umană (nivel individual), securitate națională (nivel de stat), securitate regională (nivel de grup) și securitate internațională (nivel de sistem).

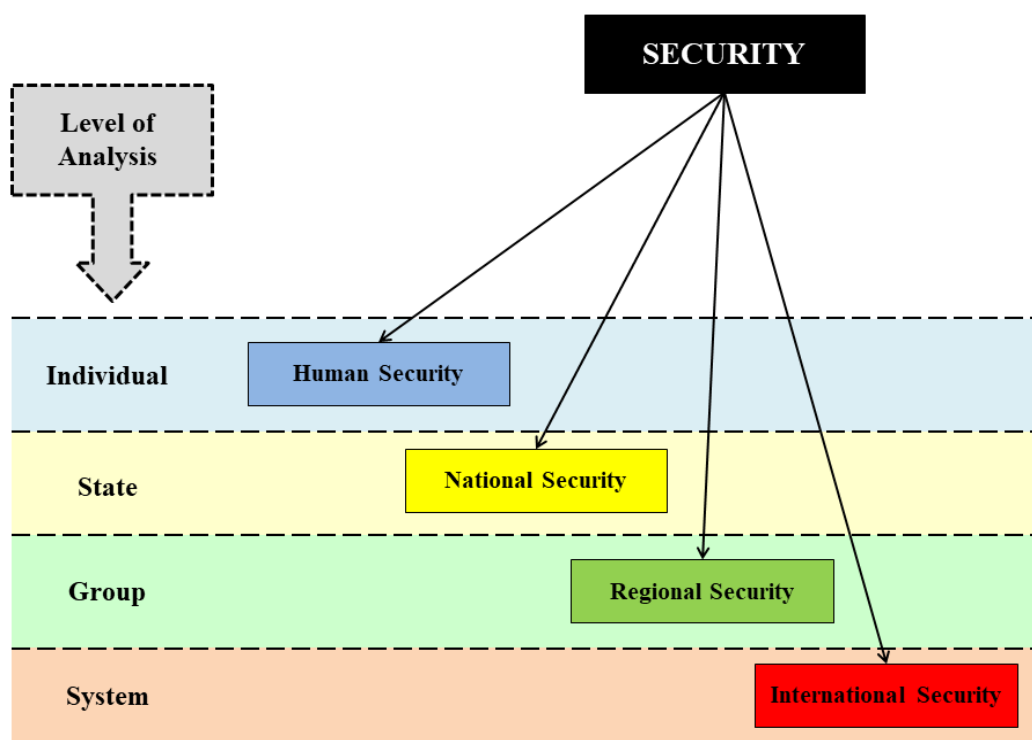

Fig. 1: Cele 4 tipuri de securitate

Sursa: Georgios Koukakis

¹Dicționarul Collins a desemnat „permacriza” drept cuvântul anului 2022 în contextul unei perioade în care oamenii se confruntă cu război, inflație, schimbări climatice și instabilitate politică. Cuvântul, definit ca „o perioadă prelungită de instabilitate și insecuritate”, este unul dintre termenii de pe lista corespunzătoare anului 2022 a cărui utilizare a crescut în contextul crizelor în desfășurare la nivel global. Șase dintre cele 10 cuvinte ale anului 2022 sunt sintagme recent introduse în CollinsDictionary.com, printre care și „permacriză”, deși termenul a început să fie menționat în contexte academice încă din anii 1970. (<https://ziare.com/permacriza/cuvantul-anului-2022-permacriza-instabilitate-insecuritate-1769599>). Koukakis Georgios, „Permacrises and Polycrises: Outlining the Contemporary Security Environment through References to Strategic Documents of Regional and International Actors”. HAPSc Policy Briefs Series, Vol 4 (2). pp. 55-64. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.36661>. (05/02/2024).

²Neocleous, M. (2000). ‘Against security’. *Radical Philosophy*, 100, pp. 7-15. <https://www.radicalphilosophy.com/article/against-security> (21/04/2024).

Department of State. (n.d.). National Security Act of 1947. [https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20\(NSC\)](https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20(NSC)). (21/04/2024).

La început, securitatea era legată în principal de securitatea națională (protecția statului), concept care a fost introdus de Statele Unite ale Americii (SUA) prin **Actul de Securitate Națională** semnat în 1947³. Această nouă paradigmă a legat securitatea de structura internă a fiecare stat, reflectând interacțiunea sa cu mediul de securitate, relație care se bazează pe percepția statului asupra insecurității⁴. Ulterior, Organizația Națiunilor Unite (ONU) a legat securitatea oamenilor și eradicarea sărăciei și a subdezvoltării⁵, introducând conceptul de **securitate umană** prin **Raportul de Dezvoltare Umană** care a fost publicat în 1994⁶. În ceea ce privește **securitatea regională**, în ciuda faptului că ea cuprinde (etimologic) securitatea națională a statelor unei anumite regiuni, exprimă și relațiile puternice dezvoltate între acestea datorită sistemelor lor culturale, politice și juridice similare⁷. Prin urmare, le permite să acționeze colectiv împotriva amenințărilor comune și să coopereze în mai multe domenii pentru a facilita dezvoltarea – deoarece securitatea și dezvoltarea sunt doi termeni strâns legați⁸ – conducând la înființarea mai multor organizații regionale precum UE.⁹

În cele din urmă, **securitatea internațională** este strâns legată de globalizare¹⁰, în cea mai mare parte se ocupă de amenințările globale prin intermediul organizațiilor internaționale precum Națiunile Unite¹¹. Mai mult, securitatea – indiferent de nivelul instituțional în care este examinată – cuprinde mai multe **dimensiuni**, în funcție de aspectul specific/domeniul de politică care este periclitat și/sau de originea amenințărilor/riscurilor.

Acestea includ, dar nu se limitează la următoarele:

1. Securitatea militară;
2. Securitate economică;
3. Securitate energetică;
4. Securitatea infrastructurii critice;
5. Securitatea maritimă;
6. Securitatea alimentară;
7. Securitatea mediului;
8. Securitatea sănătății;
9. Securitate internă/internă;
10. Securitate cibernetică;
11. Securitate culturală;
12. Securitatea demografică;
13. Securitatea apei;
14. Securitatea informațiilor;
15. Securitatea spațiului.

Caracteristicile regiunii mediteraneene

După cum a subliniat **Fernand Braudel**, Mediterana este probabil una dintre cele mai deosebite regiuni din lume¹². Fiind la răscrucea a trei continente (Europa, Asia și Africa), Marea Mediterană reunește diferite civilizații care – în funcție de condițiile care predomină la momentul respectiv – fie se completează, fie se confruntă. **Statele europene** ale Regiunii Mediterane includ Spania, Franța, Italia, Slovenia, Croația, Bosnia și

³Department of State. (n.d.). National Security Act of 1947. [https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20\(NSC\).](https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20(NSC).) (21/04/2024).

⁴Buzan, B. (1983). *People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations*. Sussex: Wheatsheaf Books, p. 69.

⁵Buzan, B. and Hansen, L. (2009). *People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations*. New York: Cambridge University Press, p. 203.

⁶United Nations Development Programme. (1994). *Human Development Report 1994*. <https://hdr.undp.org/system/files/documents/hdr1994encompletenostatpdf.pdf> (21/04/2024).

⁷Graham, K. & Felicio, T. (2005). 'Regional Security and Global Governance: A Proposal for a 'Regional-Global Security Mechanism' in Light of the UN High-Level Panel's Report', Egmont Paper, 4. <http://aei.pitt.edu/8985/> (21/04/2024).

⁸Krause, K. & Jütersonke, O. (2005). 'Peace, Security and Development', *Security Dialogue*, 36(4), pp. 447-462. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0967010605060449> (21/04/2024).

⁹Bailes, A. & Cotter, A. (2006). 'Regional security cooperation in the early 21st century', in Bailes, A. (ed.) *SIPRI Yearbook 2006: Armaments, Disarmament and International Security*. New York: Oxford University Press, pp. 195–223.

¹⁰Cha, V. (2000). 'Globalization and the Study of International Security', *Journal of Peace Research*, 37(3), pp. 391-403. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0022343300037003007> (21/04/2024).

¹¹United Nations. (2023). *Determined: Report of the Secretary-General on the Work of the Organization*. https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sg_annual_report_2023_en_0.pdf (21/04/2024).

¹²Braudel, F. (1985). *The Mediterranean: land, sea, history*. The UNESCO Courier: a window open on the world, XXXVIII, 12, p. 4-12. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000067988> (19/04/2024).

Herțegovina, Muntenegru, Albania, Grecia, Cipru și Malta, **statele asiatice** Turcia, Siria, Liban și Israel și statele africane Egipt, Libia, Tunisia, Algeria și Maroc (Fig. 2). De asemenea, trebuie subliniat că până în prima jumătate a secolului al XX-lea majoritatea **statelor africane** au avut colonii europene¹³, fapt care – în ciuda impactului negativ asupra opiniei publice – este încă responsabil pentru relațiile bilaterale puternice dintre mai multe state.

Fiind state maritime, majoritatea statelor mediteraneene menționate mai sus au dezvoltat relații puternice cu state non-mediterraneene din alte regiuni, în principal datorită activităților comerciale, permițându-le să-și extindă sfera de influență peste continente, deoarece una dintre principalele caracteristici ale Mării Mediterane este faptul că trei din doisprezece **punctele maritime globale** (strâmtoarea Gibraltar, strâmtoarea Bosfor și Canalul Suez) sunt situate în Marea Mediterană (Fig. 2)¹⁴. O altă caracteristică geografică, este faptul că distanța dintre linia de coastă a statelor opuse este mai mică de **200 de mile marine** (n.m.), ceea ce – conform Convenției Națiunilor Unite privind Dreptul Mării (UNCLOS) – înseamnă că fiecare stat mediteranean trebuie să ajungă la un acord cu statul său opus (geografic) pentru ca să-și delimiteze **Platoul Continental și Zona Economică Exclusivă (ZEE)** și să poată exploata resursele energetice subacvatice, o activitate care vizează în principal statele est-mediterraneene din cauza descoperirilor majore din ultimul deceniu (Fig. 3).

Fig. 2: Regiunea Mediteranei

Sursa: <https://www.worldatlas.com/seas/mediterranean-sea.html>

¹³Office of the Historian. (n.d.). Decolonization of Asia and Africa, 1945–1960. <https://history.state.gov/milestones/1945-1952/asia-and-africa> (19/04/2024).

¹⁴The rest nine (9) global shipping chokepoints include: (1) the Panama Canal, (2) the English Channel, (3) the Danish Strait, (4) the Bab-el-Mandeb Strait, (5) the Strait of Hormuz, (6) the Malacca Strait, (7) the Lombok-Makassar Strait, (8) the South China Sea and (9) the East China Sea. For further information visit: Buchholz, K. (2024, January 03). 'Global Shipping's Chokepoints'. Statista. <https://www.statista.com/chart/31489/shippings-chokepoints/> (21/04/2024).

Key recent gas discoveries in the Eastern Mediterranean			
Gas field	Country	Year of discovery	Resources
Tamar	Israel	2009	280 bcm (Gross mean resources)
Leviathan	Israel	2010	620 bcm (Gross mean resources)
Aphrodite	Cyprus	2011	140 bcm (Gross mean resources)
Zohr	Egypt	2015	850 bcm (Potential of lean gas in place)

Data sources: Noble Energy and Eni (2015) [bcm: billion cubic metres].

Fig.3: Descoperiri majore de gaze naturale în estul Mediteranei
Sursa: <https://www.bruegel.org/blog-post/egypt-catalyst-new-eastern-mediterranean-gas-hub>

În cele din urmă, două dintre principalele diferențe dintre statele mediteraneene de nord (europene) și cele sud/estice (africane/asiatice) sunt sistemul lor politic și credințele lor religioase. Într-adevăr, marea majoritate a statelor din nordul Mediteranei implementează un sistem politic democratic compus din cetățeni creștini, în timp ce majoritatea statelor din sudul și estul Mediteranei implementează un sistem politic autocratic cuprinzând cetățeni musulmani, având ca rezultat implementarea diferitelor politici interne – mai ales în ceea ce privește drepturile omului și libertățile fundamentale – și diferențele majore în obiectivele lor de politică externă.

Actori majori ai Mediteranei

În ceea ce privește suprafața lor, cele mai mari (în kilometri pătrați) state mediteraneene sunt: Algeria (al 11-lea în lume cu o suprafață de 2.381.740 km²), Libia (al 18-lea în lume cu o suprafață de 1.759.540 km²), Egipt (locul 31 în lume cu o suprafață de 1.001.450 km²), Turcia (al 38-lea în lume cu o suprafață de 783.562 km²), Maroc (locul 41 în lume cu o suprafață de 716.550 km²), Franța (locul 45 în lume cu o suprafață de 643.801 km²), Spania (locul 54 în lume cu o suprafață de 505.370 km²), Italia (locul 73 în lume cu o suprafață de 301.340 km²), Siria (al 89-lea în lume cu o suprafață de 187.437 km²), Tunisia (al 93-lea în lumea cu o suprafață de 163.610 km²), Grecia (locul 97 în lume cu o suprafață de 131.957 km²), Croația (locul 127 în lume cu o suprafață de 56.594 km²), Bosnia și Herțegovina (BiH) (locul 128 în lume cu o suprafață de 51.197 km²), Albania (locul 144 în lume cu o suprafață de 28.748 km²), Israel (locul 152 în lume cu o suprafață de 21.937 km²), Slovenia (locul 154 în lume cu o suprafață de 20.273 km²) și Muntenegru (locul 161 în lumea cu o suprafață de 13.812 km²).¹⁵

În ceea ce privește populația lor, cele mai populate state mediteraneene sunt: Egiptul (a 15-a cea mai populată țară din lume, cu o populație de 109.546.720), Turcia (a 19-a cea mai populată țară din lume cu o populație de 83.593.483), Franța (a 21-a cea mai populată țară din lume cu o populație de 68.521.974), Italia (a 24-a cea mai populată țară din lume cu o populație de 61.021.855), Spania (a 32-a cea mai populată țară din lume, cu o populație de 47.222.613), Algeria (a 33-a cea mai populată țară din lume, cu o populație de 44.758.398), Maroc (a 40-a cea mai populată țară din lume, cu o populație de 37.067.420), Siria (a 59-a cea mai populată țară din lume, cu o populație de 22.933.531), Tunisia (a 81-a cea mai populată țară din lume, cu o populație de 11.976.182), Grecia (a 89-a cea mai populată țară din lume, cu o populație de 10.497.595) și Israel (a 98-a cea mai populată țară din lume, cu o populație de 9.043.387).¹⁶

În ceea ce privește dimensiunea economiei, cele mai dezvoltate state – în funcție de PIB (paritatea puterii de cumpărare) – sunt: Franța (a 10-a cea mai mare economie din lume, cu un PIB de 3.120.000.000.000 USD), Turcia (a 11-a cea mai mare economie din lume, cu un PIB de 2.817.000.000.000 de dolari), Italia (a 12-a cea mai mare economie din lume, cu un PIB de 2.611.000.000.000 de dolari), Spania (a 15-a cea mai mare economie din lume, cu un PIB de 1.922.000.000.000 de dolari), Egipt (a 18-a cea mai mare economie din lume, cu un PIB de 1.419.000.000.000 USD), Algeria (a 44-a cea mai mare economie din lume, cu un PIB de 502.837.000.000 USD), Israel (a 48-a cea mai mare economie din lume cu un PIB de 424.289.000.000 USD),

¹⁵Central Intelligence Agency. (n.d.). 'Country Comparisons – Area [The World Factbook]' <https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/area/country-comparison/> (21/04/2024).

¹⁶Central Intelligence Agency. (n.d.). 'Country Comparisons – Population [The World Factbook]' <https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/population/country-comparison/> (21/04/2024).

Grecia (a 55-a cea mai mare economie din lume, cu un PIB de 330.579.000.000 USD), Maroc (a 56-a cea mai mare economie din lume, cu un PIB de 307.442.000.000 USD), Libia (a 83-a cea mai mare economie din lume, cu un PIB de 134.861.000.000 USD), Croația (a 84-a cea mai mare economie din lume, cu un PIB de 132.256.000.000 USD) și Tunisia (a 85-a cea mai mare economie din lume cu un PIB de 130.592.000 USD).¹⁷

În ceea ce privește securitatea și apărarea, statele cu cele mai mari cheltuieli militare – ca procent din PIB – sunt: Algeria (primul în lume cu un procent de 9% din PIB), Siria (al treilea în lume cu un procent de 6,5% din PIB), Maroc (al 10-lea în lume cu un procent de 4,5% din PIB), Israel (al 12-lea în lume cu un procent de 4,5% din PIB), Liban (al 27-lea în lume cu un procent de 3,2% din PIB), Grecia (locul 28 în lume cu un procent de 3,1% din PIB), Tunisia (locul 42 în lume cu un procent de 2,5% din PIB), Cipru (al 64-lea în lume cu un procent de 2% din PIB), Franța (locul 66 în lume cu un procent de 1,9% din PIB), Croația (locul 70 în lume cu un procent de 1,8% din PIB), Albania (locul 75 în lume cu un procent de 1,7% din PIB).), Turcia (al 86-lea loc în lume cu un procent de 1,6% din PIB), Italia (locul 91 în lume cu un procent de 1,5% din PIB) și Slovenia (locul 103 în lume cu un procent de 1,3% din PIB).¹⁸

Fig. 4: Bazele militare americane din Grecia

Sursa: <https://nordicmonitor.com/2022/05/erdogan-continues-disinformation-about-american-military-bases-in-greece-despite-state-agency-refutes-him/>

¹⁷Central Intelligence Agency. (n.d.). 'Country Comparisons – Real GDP (purchasing power parity) [The World Factbook]'. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/real-gdp-purchasing-power-parity/country-comparison/> (21/04/2024).

¹⁸Central Intelligence Agency. (n.d.). 'Country Comparisons – Military expenditures [The World Factbook]'. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/military-expenditures/country-comparison/> (21/04/2024).

În cele din urmă, Mediterana găzduiește mai mulți actori non-mediterraneeni care încearcă să-și promoveze interesele naționale prin prezența lor militară, comercială, economică sau politică în regiune, cum ar fi **Regatul Unit** care menține două zone de bază suverană (SBA) în Cipru¹⁹, **Statele Unite** care mențin baze militare în Spania²⁰, Italia²¹, Turcia²² și Grecia (Fig. 4)²³, pe lângă navele de război în anumite zone de operațiuni²⁴, Rusia cu prezență militară în Siria, Libia și Mediterana de Est²⁵, care menține și prezența navală în regiune²⁶, China cu prezență economică prin Inițiativa Belt and Road (BRI)²⁷ și, cel mai recent, India prin dezvoltarea „Coridorului Economic India-Orientul Mijlociu-Europa” (IMEC) care a fost anunțat în 2023.²⁸

Scheme de colaborare

În ciuda diferențelor culturale, economice, politice și sociale menționate mai sus, statele mediteraneene au demonstrat, de asemenea, o puternică voință politică de cooperare în mai multe domenii de politică prin înființarea de organizații interguvernamentale, foruri, parteneriate bilaterale și multilaterale și/sau semnarea de acorduri, memorandumuri sau declarații comune, pentru a le spori securitatea națională.

Cea mai cunoscută organizație regională din Marea Mediterană este **Uniunea Europeană (UE)**²⁹, o organizație economică înființată în 1951 care a devenit treptat un furnizor de securitate ambițios prin implementarea Politicii sale externe și de securitate comune (PESC)³⁰. Alte organizații regionale sunt **Uniunea Africană (UA)**, care a fost înființată în 2002 pentru a promova unitatea, solidaritatea și cooperarea, pentru a facilita dezvoltarea și a proteja suveranitatea și integritatea teritorială a statelor africane³¹, **Liga Statelor Arabe** care a fost formată în 1945, concentrându-se pe afacerile economice (în principal) și militare³², și **Uniunea pentru Mediterana (UpM)** care a fost înființată în 2008 (Fig. 5) pentru a consolida cooperarea și dialogul dintre statele nordice și sud-mediterraneene, pe lângă facilitarea dezvoltării, stabilității și integrarea în zona euro-mediterraneană.³³

Fig. 5: Sigla Uniunii pentru Mediterana
Sursa: <https://ufmsecretariat.org/>

¹⁹United Kingdom/Ministry of Defence. (n.d.). Deployments Cyprus. <https://www.army.mod.uk/deployments/cyprus/> (22/04/2024).

²⁰Military Bases. (n.d.). 'US Military Bases in Spain'. <https://militarybases.com/overseas/spain/> (22/04/2024)

²¹Military Bases. (n.d.). 'US Military Bases in Italy'. <https://militarybases.com/overseas/italy> (22/04/2024).

²²Military Bases. (n.d.). 'Turkey Military Bases'. <https://militarybases.com/overseas/turkey/> (22/04/2024).

²³Military Bases. (n.d.). 'US Military Bases in Greece'. <https://militarybases.com/overseas/greece/> (22/04/2024).

²⁴Gatopoulos, D. (2024, January 19). 'The U.S. reshuffles its warships in the Mediterranean as Middle East tensions soar'. PBS NewsHour. <https://www.pbs.org/newshour/politics/the-u-s-reshuffles-its-warships-in-the-mediterranean-as-middle-east-tensions-soar> (22/04/2024).

²⁵Gasimov, Z. (2022). Russia under Putin in the Eastern Mediterranean: The Soviet Legacy, Flexibility, and New Dynamics. *Comparative Southeast European Studies*, 70(3), 462-485. <https://doi.org/10.1515/soeu-2021-0061> (22/04/2024).

²⁶Gorenburg, D. (2019, July).

²⁷Karpathiotaki, P. (2023, December 29). 'Ten years of Belt and Road Initiative'. *H NAYTEMΠΟΡΙΚΗ*. <https://www.naftemporiki.gr/english/1558066/ten-years-of-belt-and-road-initiative/> (22/04/2024).

²⁸Khan, A. M. (2023, December 12). 'The India-Middle East-Europe Economic Corridor (IMEC): Too Little, Too Late?'. *Carnegie Endowment for International Peace*. <https://carnegieendowment.org/sada/91214> (21/04/2024).

²⁹European Union. (n.d.). 'History of the EU'. https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu_en (21/04/2024).

³⁰European Commission. (n.d.). 'Common foreign and security policy'. https://fpi.ec.europa.eu/what-we-do/common-foreign-and-security-policy_en (21/04/2024).

³¹African Union. (n.d.). 'About the African Union'. <https://au.int/en/overview> (21/04/2024).

³²Masters, J. & Aly Sergie, M. (2023, May 25). 'The Arab League'. *Council on Foreign Relations*. <https://www.cfr.org/background/arab-league> (21/04/2024).

³³Union for the Mediterranean. (n.d.). 'Who we are'. <https://ufmsecretariat.org/who-we-are/> (21/4/2024).

O altă schemă recentă de cooperare care se concentrează pe securitatea energetică este **Forumul Est-Mediterranean al Gazelor (EGMF)**, care a fost înființat în 2019, reunind Cipru, Egipt, Franța, Grecia, Israel, Italia, Iordania și Palestina pentru a stabili strategii comune bazate pe o viziune comună, să formeze o piață regională competitivă a gazelor, să asigure securitatea cererii și ofertei și să își coordoneze eforturile pentru a optimiza dezvoltarea resurselor.³⁴ Mai mult, mai multe state au stabilit scheme suplimentare de cooperare pentru a promova securitatea energetică, cum ar fi parteneriatele trilaterale „**Grecia-Cipru-Israel**”³⁵ și „**Grecia-Cipru-Egipt**”³⁶, care a dus la dezvoltarea unor proiecte mari de energie subacvatică, cum ar fi „conducta de gaz natural din Marea Mediterană de Est” (cunoscută mai ales ca East-med³⁷), cablul de electricitate „**EuroAsia Interconnector**” și cablul de electricitate³⁸ „EuroAfrica Interconnector”³⁹. Mai mult, primul parteneriat trilateral a dus în ultima vreme la dezvoltarea IMEC, un coridor economic/comercial care leagă India și Europa prin Marea Mediterană.

În cele din urmă, mai mulți actori regionali mediteraneeni au semnat o serie de acorduri pentru a-și promova cooperarea în mai multe domenii de politică. Unul dintre aceste acorduri este „**Parteneriatul strategic privind cooperarea în domeniul apărării și securității**” între Guvernul Republicii Elene (Grecia) și Guvernul Republicii Franceze, care a fost semnat la Paris la 28 septembrie 2021⁴⁰, „**Parteneriatul Africa-UE**” între UE și Uniunea Africană (UA), care a fost stabilit la 3-4 aprilie 2000 la Cairo pentru a consolida cooperarea economică și pentru a promova dezvoltarea durabilă⁴¹ și „**Parteneriatul strategic și cuprinzător**” dintre UE și Republica Arabă Egipt, care a fost stabilit la 17 martie 2024 la Cairo, concentrându-se pe relații politice, stabilitate economică, investiții, comerț, probleme legate de apă, migrație și mobilitate, securitate și demografie și capital uman.⁴²

Amenințări/riscuri contemporane și (f)actori destabilizatori

Conform documentelor strategice a cinci actori majori – „Busola strategică” a UE, „Conceptul strategic” NATO și „Strategia de securitate națională” a SUA, Germania și Japonia – **cele mai presante amenințări/riscuri la securitate națională** includ terorismul, atacurile cibernetice, proliferarea armelor de distrugere în masă (ADM), schimbările climatice, conflictele regionale, instabilitatea financiară, pandemiile și degradarea infrastructurii critice/lanțurilor de aprovizionare⁴³. Mai mult, „**Evaluarea anuală a amenințărilor**” din 2024 a Comunității de Informații din S.U.A. definește ca amenințări la nivel mondial conflictul din Gaza, tehnologia perturbatoare, autoritarismul digital și represiunea transnațională, ADM, schimbările de mediu și vremea extremă, securitatea sănătății, migrația, crima organizată transnațională (TOC), traficul de ființe umane, terorismul global și companiile militare și de securitate private.⁴⁴

³⁴East-Mediterranean Gas Forum . (n.d.). 'Overview'. <https://emgf.org/> (21/04/2024).

³⁵Koukakis, G. (2023). "The 9th Trilateral Summit of Cyprus, Greece and Israel: Türkiye's struggle for power in the Eastern Mediterranean, the Competition between India and China in the Middle East, and the New Era of Economic Peace". HERMES Institute of International Affairs, Security and Geoconomy, Occasional Paper 1/2023. <https://www.doi.org/10.13140/RG.2.2.18271.84645> (26/04/2024).

³⁶Shama, N. (2019). "Between Alliance and Entente: The Egyptian-Greek-Cypriot Partnership" in Tziarras Zenonas (ed.), *The New Geopolitics of the Eastern Mediterranean: Trilateral Partnerships and Regional Security. Re-imagining the Eastern Mediterranean Series: PCC Report*, 3. Nicosia: PRIO Cyprus Centre, 95-110. <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/zypern/15662.pdf> (26/04/2024).

³⁷NS Energy. (n.d.). 'Eastern Mediterranean Pipeline Project'. <https://www.nsenergybusiness.com/projects/eastern-mediterranean-pipeline-project/> (21/04/2024).

³⁸NS Energy. (n.d.). 'EuroAsia Interconnector Project, Greece-Cyprus-Israel'. <https://www.nsenergybusiness.com/projects/euroasia-interconnector-project-greece-cyprus-israel/> (21/04/2024).

³⁹NS Energy. (n.d.). 'EuroAfrica Interconnector Project'. <https://www.nsenergybusiness.com/projects/euroafrica-interconnector-project/> (21/04/2024).

⁴⁰Hellenic Republic/Prime Minister. (2021, September 28). 'Prime Minister Kyriakos Mitsotakis' remarks after the signing of the Strategic Partnership Agreement for Cooperation in Defence and Security between Greece and France at the Élysée Palace'. <https://www.primeminister.gr/en/2021/09/28/27610> (21/04/2024).

⁴¹European Commission. (n.d.). 'Africa-EU Partnership'. https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/africa-eu-partnership_en#:~:text=The%20Africa%20DEU%20Partnership%20is,actors%2C%20and%20the%20private%20sector. (21/04/2024).

⁴²Koukakis, G. (2023). *Permacrises and Polycrises: Outlining the Contemporary Security Environment through References to Strategic Documents of Regional and International Actors*. HAPSc Policy Briefs Series, 4(2), 55-64. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.36661> (22/04/2024).

⁴³Koukakis, G. (2023). *Permacrises and Polycrises: Outlining the Contemporary Security Environment through References to Strategic Documents of Regional and International Actors*. HAPSc Policy Briefs Series, 4(2), 55-64. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.36661> (22/04/2024).

⁴⁴Office of the Director of National Intelligence. (2024, February 05). *Annual Threat Assessment of the U.S. Intelligence Community*. <https://www.odni.gov/files/ODNI/documents/assessments/ATA-2024-Unclassified-Report.pdf> (22/04/2024).

În ceea ce privește securitatea regională, conform „**Analiza de risc pentru 2023/2024**” a FRONTEX, riscurile regionale-cheie contemporane la frontierele externe ale UE includ: migrația neregulată la frontierele maritime și terestre (Fig. 6), intrarea clandestină, fraudă de documente, contrabanda de droguri ilicite, contrabanda cu arme de foc, infracțiunea în domeniul vehiculelor, contrabanda cu tutun, trafic de ființe umane, terorism, subliniind, de asemenea, că migrația neregulată către Europa și COT este de așteptat să crească, în timp ce migrația va continua, cel mai probabil, să fie instrumentalizată de mai mulți actori⁴⁵. În plus, cel mai recent raport „**Tendințe globale până în 2040**” (Fig. 7), al Sistemului european de analiză a strategiei și politicilor (ESPAS), indică faptul că UE va fi afectată în mare măsură pe termen mediu și lung de o varietate de tendințe globale, cum ar fi: război hibrid, bătălia narațiunilor, dezinformare străină, manipulare și interferență informațională (FIMI), bătălia pentru supremație în spațiul cibernetic și spațiul cosmic, rivalitatea economică și tehnologică între SUA și China, apariția de noi blocuri regionale, îmbătrânirea populației, fluxurile de imigrație, schimbările climatice și degradarea mediului, competiția în tranziția energetică, căutarea pentru egalitatea între state, rivalitatea tehnologică geopolitică în creștere, managementul sistemului de sănătate, urbanizarea și reculul democratic.⁴⁶

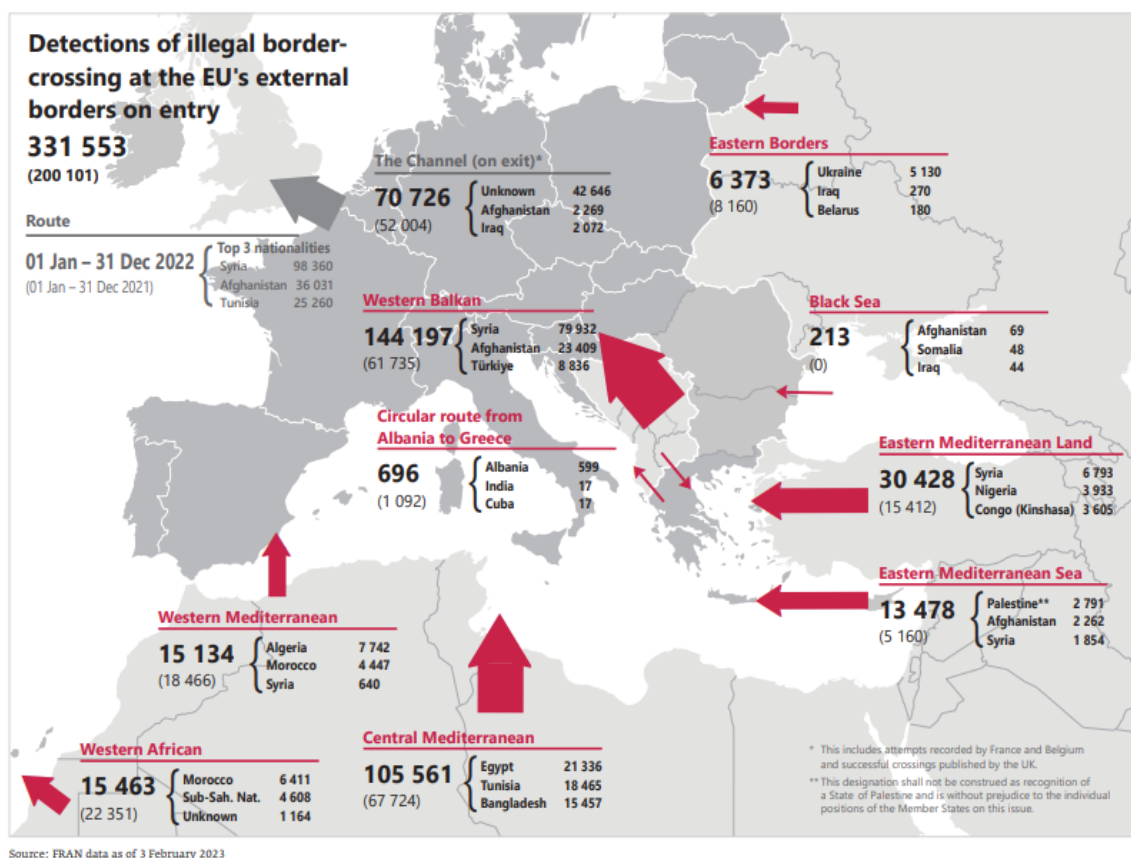

Fig. 6: Detections of illegal border crossing at the EU's external borders on entry (as of 03 February 2023)
 Sursa: https://www.frontex.europa.eu/assets/Publications/General/ARA_2023.pdf

În cele din urmă, unul dintre principalii factori destabilizatori care afectează securitatea regională în Marea Mediterană este **politica externă agresivă a Turciei în Mediterana de Est** în ultimele decenii, care a fost semnalată în mai multe documente oficiale ale UE, cum ar fi Comunicarea comună a Comisiei Europene și Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate și Vicepreședinte al Comisiei Europene (ÎR/VP) intitulat „**Statutul actual al relațiilor politice, economice și comerciale UE-Turcia**”,

⁴⁵FRONTEX. (2024, August 18). Risk Analysis for 2023/2024. https://www.frontex.europa.eu/assets/Publications/General/ARA_2023.pdf (22/04/2024).

⁴⁶European Strategy and Policy Analysis System. (2024, April 15). Global Trends to 2040: Choosing Europe's Future. https://espas.eu/files/espas_files/about/2024-ESPAS-Global-Trends-to-2040-Choosing-Europes-Future.pdf (22/04/2024).

publicat la 22 martie 2021⁴⁷. Cu toate acestea, Turcia pare a urma o politică externă mai moderată în regiunea mediteraneană, din 2023, ceea ce duce la o evaluare mai favorabilă a relațiilor sale cu UE. Cu toate acestea, documentul UE din 29 noiembrie 2023 (Fig. 7) a precizat că:

*„[...] Turcia a arătat o atitudine mai constructivă cu privire la diverse aspecte, inclusiv în relațiile sale bilaterale cu mai multe state membre ale UE și cu privire la o serie de iritări comerciale de lungă durată. [...] Cu toate acestea, acest proces de reangajare rămâne fragil. Poziția Turciei cu privire la problema Ciprului și promovarea vocală a unei „soluții cu două state” pentru insulă constituie o provocare majoră. Sprijinul Turciei pentru mijloacele militare în conflictele regionale și opiniile sale asupra Hamas sunt în contradicție cu pozițiile UE”.*⁴⁸

Fig. 7: Fotografie Raportul UE din 2023 privind situația relațiilor UE-Turcia

Sursa: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/commission-and-high-representative-present-strategic-and-forward-looking-report-state-play-eu-2023-11-29_en

De asemenea, trebuie subliniat că Turcia, în ciuda faptului că este țară candidată la UE din 1999, negocierile sale de aderare rămân înghețate din 2018 din cauza situației negative care predomină în mai multe capitole⁴⁹, precum și a relațiilor sale de vecinătate și a cooperării regionale care reprezintă o parte esențială a procesului de aderare al Turciei. De fapt, „Raportul Turcia 2023” subliniază, printre altele, că:

*„Turcia a continuat să refuze să recunoască Republica Cipru. [...] Exercițiile militare ale Turciei în zonele maritime ale Ciprului au continuat. Încălcări ale spațiului informațional de către vehicule aeriene fără pilot turcești au continuat, de asemenea, fără încetare. Turcia a continuat să sporească militarizarea zonei ocupate prin modernizarea bazei militare de drone din Lefkoniko și a bazei navale din Bogazi. De asemenea, a continuat hărțuirea navelor de pescuit cipriote de către Turcia. [...] Turcia a pledat în mod repetat pentru o soluție cu două state în Cipru, contrar rezoluțiilor relevante ale Consiliului de Securitate al ONU. [...] Relațiile dintre Turcia și Grecia s-au deteriorat până la începutul anului 2023. Retorica ostilă a crescut în această perioadă, inclusiv declarații amenințătoare cu privire la suveranitatea insulelor grecești. [...] Declarația din 1995 a Marii Adunări Naționale a Turciei conform căreia orice acțiune unilaterală a Greciei de extindere a apelor sale teritoriale ar fi considerată o casus belli, încă mai ține [...]”.*⁵⁰

⁴⁷Council of the European Union. (2021, March 26). JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN COUNCIL State of play of EU-Turkey political, economic and trade relations (7416/1/21, REV 1). <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7416-2021-REV-1/en/pdf> (24/04/2024).

⁴⁸European Commission. (2023, November 29). 'JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN COUNCIL State of play of EU-Türkiye political, economic and trade relations 2023'. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/joint-communication-european-council-state-play-eu-turkiye-political-economic-and-trade-relations-0_en (24/04/2024).

⁴⁹European Commission. (2012, June 06). "Chapters of the acquis". https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/conditions-membership/chapters-acquis_en (24/04/2024).

⁵⁰European Commission. (2023, November 08). COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Türkiye 2023 Report [SWD(2023) 696 final]. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_696%20T%C3%BCrkiye%20report.pdf (24/04/2024).

Alți factori destabilizatori din regiunea mediteraneeană includ cel mai recent război din Gaza între Hamas și Israel, care a dus la o criză umanitară majoră, conflictele în curs din **Libia**⁵¹ și **Siria**⁵² și instabilitatea din **Liban**⁵³, schimbările climatice care se adaugă la creșterea migrației. fluxurile din sudul spre nordul Mării Mediterane, **dezinformarea** și – nu în ultimul rând – **vastul progres tehnologic** care facilitează răspândirea terorismului, afectând și echilibrul de putere global și regional.

Alegeri strategice și priorități

Potrivit raportului „Tendințe globale până în 2040”, UE (Fig. 8) – în efortul său de a se asigura că este pregătită atât pentru a face față provocărilor, cât și pentru a profita de oportunitățile care le așteaptă – se estimează că se va confrunta cu șase alegeri:

1. Stabilirea ca o putere globală inteligentă capabilă să navigheze eficient într-un peisaj geopolitic incert, acționând cu parteneri acolo unde este posibil și în mod autonom acolo unde este necesar.
2. Asigurarea că tranziția ecologică va fi atât eficientă, cât și realizată într-un mod echitabil din punct de vedere social și economic.
3. Acceptarea riscurilor și fricțiunilor economice în schimbul unei suveranități geopolitice și tehnologice sporite.
4. Evaluarea eficacității modelului economic actual al UE și, eventual, trecerea la o actualizare majoră pentru a asigura sustenabilitatea și bunăstarea pe termen lung.
5. Încurajarea inovației și furnizarea de beneficii economice, protejând în același timp împotriva eventualelor daune prin cadrul de reglementare al UE.
6. Consolidarea oportunităților pentru toți cetățenii, pentru a preveni fragmentarea socială și pentru a consolida sprijinul pentru tranzițiile viitoare și a atenua tendințele antidemocratice prin instrumente de protecție socială.

În plus, conform „Programului anual de lucru 2024” al UpM⁵⁴, prioritățile sale strategice în zona euro-mediterraneană includ următoarele:

1. **Dezvoltare economică:** stabilirea unui sistem comercial bazat pe reguli, promovarea economiilor rezistente, combaterea barierelor de acces pe piață, consolidarea convergenței reglementărilor și promovarea integrării și cooperării regionale.
2. **Ocuparea forței de muncă:** promovarea unei economii care funcționează pentru persoanele cu politici sociale și de ocupare a forței de muncă sensibile la tineret și gen; să sprijine implicarea femeilor și a tinerilor în construirea rezilienței socio-economice și a redresării, acordând în același timp atenția cuvenită celor mai vulnerabile persoane.
3. **Învățământ superior:** intensificarea cooperării în domenii precum guvernanta, internaționalizarea, incluziunea socială și genul, educația digitală, educația ecologică și valorile academice comune.
4. **Cercetare și inovare (C&I):** încurajarea cercetării și inovației în sănătate, schimbări climatice și energie regenerabilă, mobilizarea resurselor inclusiv de la agențiile naționale de finanțare, crearea de sinergii cu programe bilaterale, acțiuni de cercetare și inovare, acțiuni de consolidare a capacităților, infrastructuri de cercetare, acțiuni de coordonare și comunicare și acțiuni orizontale. probleme de integrare/transversale.
5. **Împuternicirea femeilor:** Creșterea investițiilor sensibile la gen în cadrul schimbărilor climatice și în politicile și programele de mediu și de reducere a riscurilor de dezastre, promovarea înființării de platforme regionale care să vizeze sprijinirea responsabilizării economice a femeilor în regiunea euro-mediterraneană, promovarea egalității de gen și modele incluzive de leadership încă de la educația timpurie și în toate domeniile, sprijină și încurajează antreprenorialul femeilor, oferă consiliere juridică cuprinzătoare, servicii juridice și sprijin social pentru victimele violenței împotriva femeilor și fetelor (VAWG).
6. **Tineret:** Promovarea și sprijinirea tinerilor antreprenori inovatori și sprijinirea tinerilor mediteraneeni în accesarea oportunităților în sectorul economiei sociale.
7. **Protecție civilă:** Pregătirea unei reuniuni ministeriale UpM privind protecția civilă pentru 2025.

⁵¹Center for Preventive Action. (2023, September 19). 'Civil Conflict in Libya'. Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/civil-war-libya> (22/04/2024).

⁵²Center for Preventive Action. (2024, February 13). 'Conflict in Syria'. Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-syria> (22/04/2024).

⁵³Center for Preventive Action. (2024, February 13). 'Instability in Lebanon'. Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/political-instability-lebanon> (22/04/2024).

8. **Dizabilități:** Construirea unui dialog regional UpM privind dizabilitățile.

9. **Transport:** Dezvoltarea unui sistem de transport sigur, securizat, durabil, eficient și conectat, bazat pe reguli și standarde de transport armonizate, precum și pe o rețea integrată de conectivitate multimodală de transport.

10. **Dezvoltare urbană:** Promovarea angajamentului, identificarea strategiilor de îmbunătățire a sănătății urbane, încurajarea activității comune în transformarea durabilă a orașului-port și a cooperării oraș-port, abordarea promovării politicilor publice și a programelor de achiziționare a locuințelor la prețuri accesibile, stimularea eficienței energetice a clădirilor, să promoveze evaluarea și diseminarea arhitecturii vernaculare și a abilităților, metodologiilor și materialelor tradiționale de construcție, să sporească siguranța cetățenilor și reziliența orașelor în fața dezastrelor naturale și provocate de om și să sublinieze considerația pentru legături urban-rurale.

Fig. 8: Raportul UE "Tendențe globale până în 2040".

Sursa: https://www.eeas.europa.eu/eeas/global-trends-2040-choosing-europe%E2%80%99s-future-0_en

11. **Apă:** Îmbunătățirea cooperării regionale în vederea gestionării durabile și integrate a apei în regiunea UpM, precum și integrarea eforturilor pentru îndeplinirea Obiectivelor și ȋntelilor de dezvoltare durabilă (ODD), în special ODD 6 privind disponibilitatea și gestionarea durabilă a apei și canalizării pentru toate.

12. **Mediu:** Sprijinirea tranziției către o economie verde, circulară și incluzivă din punct de vedere social, bazată pe practici durabile de consum și producție și soluții bazate pe natură, prevenirea și reducerea poluării pe uscat, mare și aer și protejarea, conservarea, gestionarea și regenerarea habitatului natural, a resurselor din regiunea mediteraneeană în cadrul unei abordări ecosistemice integrate, inclusiv dimensiunea terestră, marină și de coastă.

13. **Economia albastră:** promovarea axelor prioritare de lucru aprobate, și anume: (i) guvernanta și viitorul strategiilor pentru bazinele maritime în regiunea mediteraneeană, (ii) cercetarea și inovarea marină, competențele, carierele și ocuparea forței de muncă, (iii) hrana durabilă din mare: pescuit și acvacultură, (iv) transport maritim și porturi durabile, neutre din punct de vedere climatic și cu zero poluare, (v) interacțiuni între deșeurile marine și economia albastră, (vi) turism de coastă și maritim, (vii) spațiul maritim: planificarea și managementul integrat al zonelor de coastă, (viii) energii marine regenerabile, (ix) siguranța maritimă și securitatea activităților economiei albastre și (x) investiții durabile în economia albastră.

14. **Energie:** Facilitarea adoptării unui cadru tehnic și de reglementare regional, facilitarea dezvoltării de soluții de hidrogen verde, sprijinirea programelor de eficiență energetică, în special în sectorul public și la nivelul autorităților locale, și promovarea agendei energetice mediteraneene la nivel global.

15. **Acțiuni privind schimbările climatice:** Folosirea de rapoarte documentate pentru a facilita procesul de luare a deciziilor cu privire la politicile climatice și pentru a crește gradul de conștientizare a publicului cu privire la schimbările climatice, pentru a consolida instituțiile, planurile și politicile legate de dezvoltarea și avansarea obiectivelor naționale privind schimbările climatice, pentru a îmbunătăți cadrele politice favorabile, capacitățile instituționale și instrumentele de finanțare și investiții în statele membre UpM facilitează conștientizarea, înțelegerea și implicațiile reglementărilor și politicilor internaționale cu impact

asupra regiunii mediteraneene pentru statele membre UpM și consolidează vizibilitatea provocărilor și soluțiilor regionale mediteraneene în procesele climatice globale.

Provocări și oportunități viitoare

Ținând cont de documentele oficiale menționate mai sus și de informațiile prezentate în acest articol pe lângă utilizarea cadrului de analiză PESTEL, principalele provocări și oportunități pe care actorii mediteraneeni trebuie să le abordeze în ceea ce privește dinamica mediului de securitate mediteranean contemporan pot fi clasificate după cum urmează:

Domeniul Politic

În ceea ce privește domeniul politic, principala provocare constă în detensionarea conflictelor și crizelor regionale existente și prevenirea viitoare, pe lângă atenuarea politicii externe agresive a Turciei, în timp ce oportunitatea cheie constă în consolidarea cooperării între actori, o acțiune care va facilita abordarea eficientă a amenințărilor/riscurilor și va promova pacea și stabilitatea în Marea Mediterană.

Domeniul Economic

În ceea ce privește domeniul economic, principala provocare constă în stabilirea unei economii „verzi” rezistente și bazate pe reguli, în timp ce oportunitatea cheie constă în consolidarea cooperării economice între statele mediteraneene și actori care au aceleași opinii pentru a facilita creșterea și reducerea șomajului.

Domeniul Social

În ceea ce privește domeniul social, principala provocare constă în menținerea coeziunii sociale, inversarea tendințelor demografice negative și promovarea diversității culturale, în timp ce oportunitatea cheie constă în integrarea migranților.

Domeniul Tehnologic

În ceea ce privește domeniul tehnologic, principala provocare constă în abordarea tehnologiilor emergente și perturbatoare (EDT) și a noilor tipuri de amenințări, cum ar fi atacurile cibernetice și dezinformarea, în timp ce oportunitatea cheie constă în integrarea noilor tehnologii – în special Inteligența Artificială (AI) – în mai multe domenii de politică și promovarea C&I.

Domeniul de mediu

În ceea ce privește domeniul mediului, principala provocare constă în atenuarea schimbărilor climatice, a încălzirii globale și a deficitului de apă, în timp ce oportunitatea cheie constă în exploatarea energiei regenerabile, cum ar fi energia solară și eoliană.

Domeniul juridic

În cele din urmă, în ceea ce privește domeniul juridic, principala provocare constă în asigurarea punerii în aplicare a Dreptului Internațional – în special UNCLOS – și protejarea drepturilor omului, în timp ce oportunitatea cheie constă în folosirea turbulențelor geopolitice actuale ca și catalizator pentru depășirea diferențelor și avansarea cooperării prin semnarea de acorduri legale.

Concluzii

În concluzie, trebuie remarcat faptul că – în ciuda faptului că Indo-Pacificul a devenit noul centru de atenție pentru actorii internaționali – Mediterana de Est rămâne o regiune de interes sporit nu numai din cauza recentului război din Gaza, ci și datorită intenția exprimate de a dezvolta coridorul economic/comercial IMEC care va permite Indiei să se infiltreze pe piața europeană. În acest context, Grecia și Cipru constituie doi piloni importanți ai stabilității în regiune, întrucât și-au arătat în mod repetat voința politică de cooperare cu alți actori prin inițiativele de colaborare pe care le-au implementat ca parte a politicii lor externe. Pe de altă parte, Turcia trebuie să decidă dacă dorește să-și continue politica externă agresivă sau să coopereze cu ceilalți actori mediteraneeni și să respecte dreptul internațional, care este singura modalitate de a restabili încrederea între alți actori și de a-și proteja interesele naționale conform filosofului *Seneca*:

„Nu există vânt favorabil pentru marinarul care nu știe încotro să meargă”.

II. SECURITATE REGIONALĂ

Valoarea geopolitică a Mediteranei de Est și rolul Greciei în securitatea energetică a Europei, prin interconexiuni energetice și zăcămintele naturale de energie

Konstantinos LOUSIOS (Grecia)

Scopul acestui articol este de a aborda pe scurt dificultățile actuale în aprovizionarea cu energie a Europei și în special a Uniunii Europene, actor global în materie de economie, geopolitică, securitate, tehnologie și cultură, influențate de războiul dintre Ucraina și Rusia și a instabilității în creștere rapidă în regiunea Orientului Mijlociu. Totodată, se va încerca să evidențieze valoarea regiunii est-mediteraneene, atât ca răscruce a rutelor comerciale globale și conflict al forțelor geopolitice, cât și ca sursă de energie, precum și ca nod de tranzit pentru Uniunea Europeană. În acest context, Grecia și, în plus, Republica Cipru contribuie semnificativ la promovarea valorii regiunii din punct de vedere geopolitic, economic, energetic și militar.

Cuvinte cheie: Estul Mediteranei, gaze naturale, interconexiuni electrice, conducte de gaze naturale, hidrogen.

Introducere – analiza hărții

În primul rând, prin studierea hărții Mediteranei și a Orientului Mijlociu recunoaștem că punctele critice sunt specifice și neschimbate în timp. Punct de intrare-ieșire de la vest către și dinspre Oceanul Atlantic, Gibraltar. Punctul de comunicație nord-estic cu Marea Neagră sunt Strâmțurile Hellespont (Dardanele) și Bosfor, cu prelungirea spre sud a Mării Egee și a insulelor grecești, în timp ce punctul de sud-est este Canalul Suez, situat în Egipt și Marea Roșie, care se termină la sud de Peninsula Arabică, în Oceanul Indian. Atât Cipru, cât și insula Creta afectează intrarea și ieșirea din Suez. O mare parte a comerțului mondial din Asia către Europa se realizează prin acest pasaj (Fig. 1).

Pe mare mai comunică Ucraina, Rusia, România și Bulgaria prin Marea Egee și Strâmțurile Bosfor. De asemenea, alte țări din Europa de Est, prin gura Dunării, cu Estul Mediteranei, iar prin extensie cu Oceanul Indian și Asia. Mai mult, portul Salonic, în principal, dar și cele din Kavala și Alexandroupoli, sunt porți maritime ale țărilor balcanice către Estul Mediteranei. (Fig. 2).

Fig.1 - Sursa: <https://www.google.com>

Fig. 2 - Sursa: <https://www.google.com>

Probleme în alimentarea cu energie

Aprovizionarea cu energie a majorității țărilor Uniunii Europene a vizat importul de petrol și gaze naturale din Rusia. Țări precum Germania, Polonia, Italia și Grecia au folosit petrol și gaze naturale pentru a genera electricitate. Odată cu deciziile luate de limitare a utilizării cărbunelui și petrolului în producția de energie electrică, pentru protejarea mediului și pentru a face față schimbărilor climatice, s-a pus accent pe utilizarea gazelor naturale, ca combustibil cel mai ieftin și ecologic. Cel mai mare producător și furnizor din Europa a fost Rusia.

Războiul din Ucraina și instabilitatea în Orientul Mijlociu

Atacul rusesc asupra Ucrainei din februarie 2022 a schimbat scena în Europa. Dintr-o dată, corelațiile geopolitice au determinat țările să ia decizii de a limita și în cele din urmă a întrerupe aprovizionarea din Rusia. Desigur, acest lucru a afectat viața de zi cu zi și a cauzat imediat probleme în aprovizionare, deoarece nu existau alternative ușoare. Orientul Mijlociu este mai departe și există deja probleme de conflict și

instabilitate, cum ar fi războiul din Siria și creșterea terorismului în anumite părți ale Peninsulei Arabe. Țările din Africa de Nord cu zăcămintele bogate de hidrocarburi, precum Libia, au probleme uriașe de instabilitate din cauza războiului civil și a absenței unui guvern stabil care să controleze țara și să poată încheia acorduri internaționale și eficiente cu alte țări pe probleme energetice.

Războiul din Ucraina și instabilitatea în Orientul Mijlociu

Atacul rusesc asupra Ucrainei din februarie 2022 a schimbat scena în Europa. Dintr-o dată, corelațiile geopolitice au determinat țările să ia decizii de a limita și în cele din urmă a întrerupe aprovizionarea din Rusia. Desigur, acest lucru a afectat viața de zi cu zi și a cauzat imediat probleme în aprovizionare, deoarece nu existau alternative ușoare. Orientul Mijlociu este mai departe și există deja probleme de conflict și instabilitate precum războiul din Siria și intensificarea terorismului în anumite părți ale Peninsulei Arabe. Țările din Africa de Nord cu zăcămintele bogate de hidrocarburi, precum Libia, au probleme uriașe de instabilitate din cauza războiului civil și a absenței unui guvern stabil care să controleze țara și să poată încheia acorduri internaționale și eficiente cu alte țări pe probleme energetice.

Surse de furnizare a energiei în Europa

Majoritatea țărilor Uniunii Europene folosesc resurse de petrol și gaze naturale și mai puțin resurse de cărbune pentru a produce electricitate. Țări precum Germania nu au introdus energia nucleară în producția de energie electrică și folosesc un procent mai mare de gaze naturale, urmate imediat de petrol și combustibili fosili. Alții precum Franța au în folosință un procent mai mare de energie nucleară și apoi celelalte forme de energie. Există procente mai mici în producția din surse regenerabile, cum ar fi energia eoliană și solară. Pe de o parte, avem importul de gaze naturale și petrol din Rusia și alte țări din Orientul Mijlociu sau Africa de Nord, așa că ne referim la dependență. Pe de altă parte, există o încercare de a introduce noi forme de energie și de a produce energie electrică din acestea atât din motive ecologice, cât și geostrategice (limitarea dependenței de ceilalți).

Surse alternative pentru Europa

După declanșarea războiului dintre Rusia și Ucraina și restrângerea treptată fluxului de distribuție prin conductele de gaze naturale Nord Stream 1 și 2, furnizarea de gaze naturale către Uniunea Europeană a fost redusă drastic. S-au căutat imediat soluții de înlocuire a aprovizionării, cum ar fi limitarea consumului și raționalizarea utilizării, surse regenerabile eoliene-solare, importul și utilizarea combustibililor fosili (lignit). Cu toate acestea, este produs în principal gazul lichefiat din zonele unde se exploatează gazul natural.

Europa caută surse care să fie avantajoase din punct de vedere economic, să-și aprovizioneze piețele în siguranță și, în scurt timp, să se încadreze în politicile pe care le-a stabilit pentru a proteja mediul natural și pentru a face față schimbărilor climatice. Ideal ar fi să existe țări membre unde ar putea oferi resurse energetice sau rute de apropiere de zone cu surse de energie.

Programe și politici de securitate energetică ale Uniunii Europene

Pentru a face față problemelor apărute în urma invaziei ruse a Ucrainei, în contextul sancțiunilor Uniunii Europene împotriva Rusiei și a problemelor de aprovizionare cu energie, Uniunea Europeană a procedat la stabilirea de politici și programe care vor face ca țările dependente de combustibilul rusesc să treacă mai rapidă la soluții de autonomie, prietenoase cu mediul. Ca exemplu, menționăm programul *RepowerEU* [4], pentru economisirea energiei, îmbunătățirea eficienței energetice, diversificarea aprovizionării cu energie și trecerea la forme mai curate de energie. Toate acestea sunt finanțate din împrumuturile neutilizate ale fondului de redresare și reziliență. O altă acțiune a fost crearea *Platformei energetice a UE* [5]. Este un proces de unificare a nevoilor și de coordonare a utilizării infrastructurii energetice la nivel de uniune precum și de negociere a cantităților necesare și a prețului gazelor naturale, cu alți furnizori din întreaga lume, cu excepția Rusiei. Acest proces pune bazele unui management mai rațional al surselor de aprovizionare cu gaze naturale și hidrogen în viitor pentru toți membrii Uniunii Europene.

Viitorul în energie

Dintre combustibilii fosili, gazele naturale există în cantități mari în diferite părți ale planetei noastre. Poluează mai puțin decât cărbunele și petrolul și astfel au fost alese pentru producerea de energie electrică și transport. În general, este combustibilul care, prin utilizarea infrastructurii existente de producere a energiei electrice, va putea menține stabilitatea rețelelor electrice, într-o lume care are nevoie din ce în ce mai multă energie.

Este starea de tranziție într-un orizont de timp până în 2050. În același timp, însă, odată cu utilizarea zăcămintelor de gaze naturale, a progresat și utilizarea altor surse de energie, care sunt disponibile peste tot în lume, precum soarele și vântul. Aceste surse de energie au nevoie, desigur, de infrastructuri tehnologice adecvate precum sistemele fotovoltaice și turbinele eoliene, precum și locațiile respective pentru a funcționa la maximum. Astfel, în Europa, fiecare țară face efortul și investițiile corespunzătoare pentru a produce energie electrică și a-și consolida sistemul electric.

În cazurile de supraproducție, surplusul va trebui să fie exportat în altă parte sau depozitat pentru utilizare la un moment mai potrivit. Când nu este suficient soare și vânt, sistemul nu produce, așa că producția se face cu clasicii combustibili fosili.

Tehnologia de producere a hidrogenului este în curs de desfășurare și încă nu a avansat pentru a deveni succesor la un moment dat. Hidrogenul este abundent în natură, dar pentru a-l produce sunt necesare metode precum electroliza apei, oxidarea parțială – gazificarea hidrocarburilor grele, cum ar fi uleiul și reformarea hidrocarburilor cu apă. Cu cele mai recente metode, se folosesc 20-30% din hidrocarburi și se eliberează gaze cu efect de seră.

În plus, utilizarea energiei electrice produse prin arderea combustibililor fosili nu conduce la o producție ecologică. Cu toate acestea, dacă electricitatea folosită pentru a produce hidrogen este produsă din surse regenerabile, atunci avem o producție de hidrogen curată din punct de vedere ecologic. Utilizarea ulterioară a acestui element se poate face în industrie, în motoarele cu ardere și în circulația vehiculelor cu tehnologie adecvată. În concluzie, hidrogenul în viitor este combustibilul ecologic și va fi un mijloc de stocare a energiei și invers de producerea de energie pentru încălzire și mișcare. [2] [3]

Rolul Greciei în Mediterana de Est. Conexiuni electrice cu Egiptul

Interconectarea electrică a Greciei cu Egiptul a fost un proiect, care a vizat inițial exportul de energie din Grecia în Egipt. Cu toate acestea, dezvoltarea lucrurilor duce la transferul de energie din Egipt în Grecia și apoi în Uniunea Europeană. Este vorba despre instalarea unui cablu submarin dublu cu o capacitate de transmisie de 3 GW din zona El Sallum, din Egipt la New Makri, din Grecia, ocolind zona economică exclusivă a Libiei, cu un cost total de 3,569 miliarde de euro. Uniunea Europeană oferă finanțare. Transferul de energie va începe din parcurile fotovoltaice pe care Egiptul le va dezvolta până în 2035, cu o putere totală de 61 GW.

Prin urmare, ne referim la energia ecologică, în conformitate cu deciziile de mediu ale Uniunii, în timp ce Egiptul își acoperă nevoile folosind gaze naturale. Finalizarea proiectului până în 2026 va aduce 3 GW din care 1 GW va ajunge în rețeaua Uniunii, 1 GW va fi consumat în Grecia, iar restul de 1 GW va fi folosit pentru producerea de hidrogen verde, combustibil al viitorului pentru nevoile Uniunii Europene. [14] Recent, valoarea acestui efort a fost îmbunătățită și cu inițiative politice ale Uniunii Europene și Egipt unde interconectarea electrică a fost considerată un proiect de importanță critică.

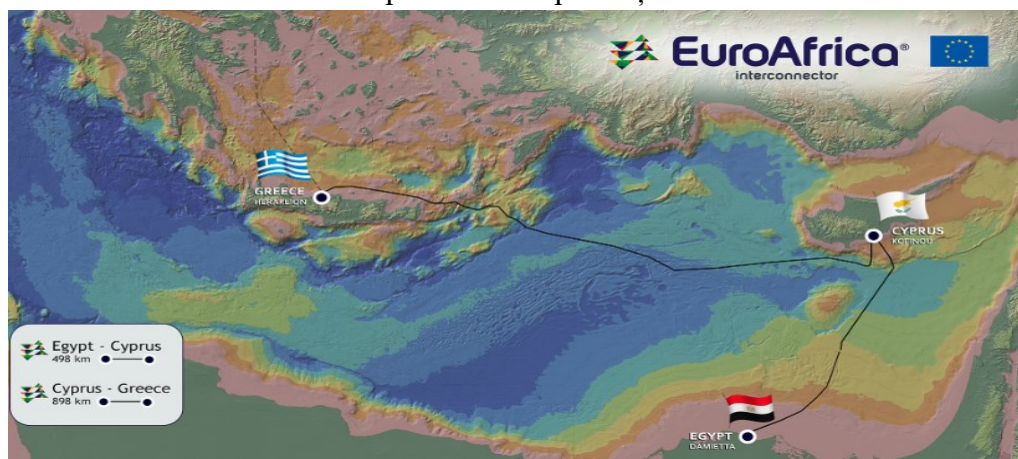

Fig. 3 - Sursa: <https://www.euroafrica-interconnector.com/>

O altă conexiune este cea prin Cipru în cadrul proiectului de interconexiune Euro- Africa. O legătură cu o lungime totală de 1396 km, care leagă cele trei țări cu un cablu care ajunge o adâncime de până la 3000 de metri și transportă 2000 MW de energie și satisface nevoile a 3 milioane de locuințe.[6] (Fig. 3).

Conducta Trans Adriatică (TAP)

Conducta TAP pleacă din Azerbaidjan, trece prin Turcia, trece prin nordul Greciei pe o lungime de 550 de kilometri și apoi prin Albania, după 214 kilometri ajunge la Marea Adriatică unde, după 105 kilometri se termină în Italia. Astfel, gazele naturale din Azerbaidjan sunt canalizate către rețeaua greacă, către restul Europei prin Italia [7], în timp ce cu programul IGB al Uniunii Europene [8], există o axă verticală de legătură dintre Grecia și Bulgaria. Lungimea sa este de 182 de kilometri, iar din orașul Komotini, ajunge la Stara Zagora. În acest fel, țările membre ale Uniunii Europene de Sud-Est (Balcanii) sunt conectate la conductele de gaze naturale. (Fig. 4, 5, 6)

Fig. 4 - Sursa: <https://www.tap-ag.com/about-tap/the-big-picture>

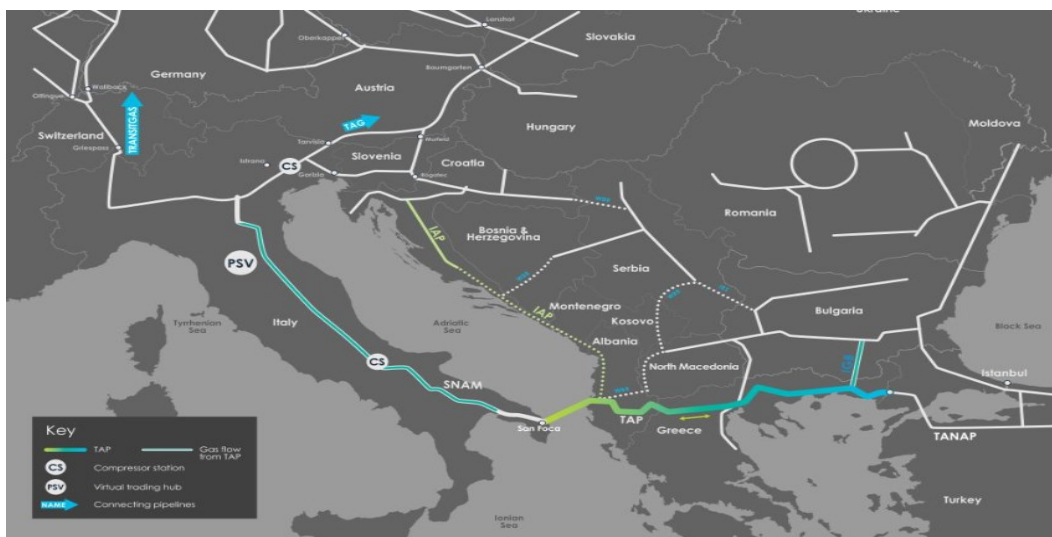

Fig. 5 - Sursa: <https://www.tap-ag.com/about-tap/the-big-picture>

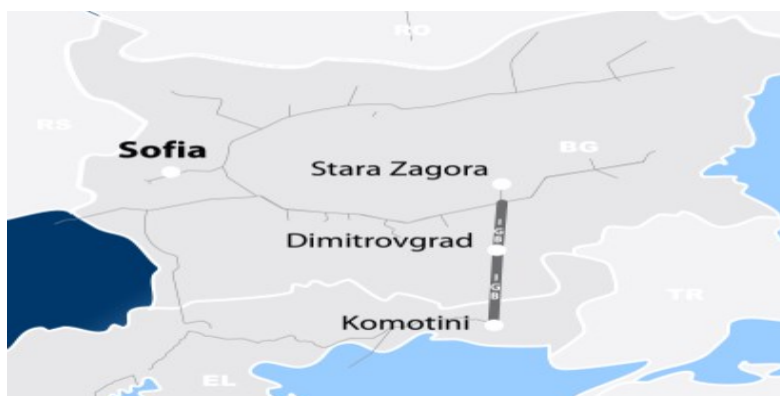

Fig. 6 - Sursa: <https://www.icgb.eu/>

Gaz natural lichefiat – utilizare nave

Fig. 7 - Sursa: <https://www.newmoney.gr/tag/fsru-alexandroupolis/>

În plus, în portul Alexandroupoli, din Tracia [1], va funcționa pe un tip special de navă o stație de transformare a gazului lichefiat în formă gazoasă și apoi va fi transportat prin conducte.

Astfel, Grecia din portul Alexandroupoli, dar și cu o instalație corespunzătoare în partea de sud, poate importa în propria rețea cantități de gaz sub formă lichefiată și poate alimenta și rețelele europene. (Fig. 7) Primește navele care transportă gaz lichefiat și apoi îl transformă pentru a fi transportat prin conducte către toate piețele europene.

Depozite de gaze în Grecia și Republica Cipru

Conform estimărilor oamenilor de știință și cercetărilor preliminare efectuate de companiile în cauză, în urma licitațiilor statului grec, reiese că în zonele din vestul Greciei, precum și din sudul Cretei, există posibile zăcăminte de gaze naturale. de ordinul a 600 de miliarde de metri cubi. Aceasta înseamnă că atunci când lucrările de extracție vor merge mai departe, Grecia, precum și Europa, vor avea o sursă de gaze naturale pentru câțiva ani. [9] Același lucru este valabil și pentru Republica Cipru, unde zăcămintul numit „Afrodita” este estimat a avea peste 140 de miliarde de metri cubi. Aceste indicații oferă celor două țări potențialul de a fi considerate viitori producători de energie. (Fig. 8)

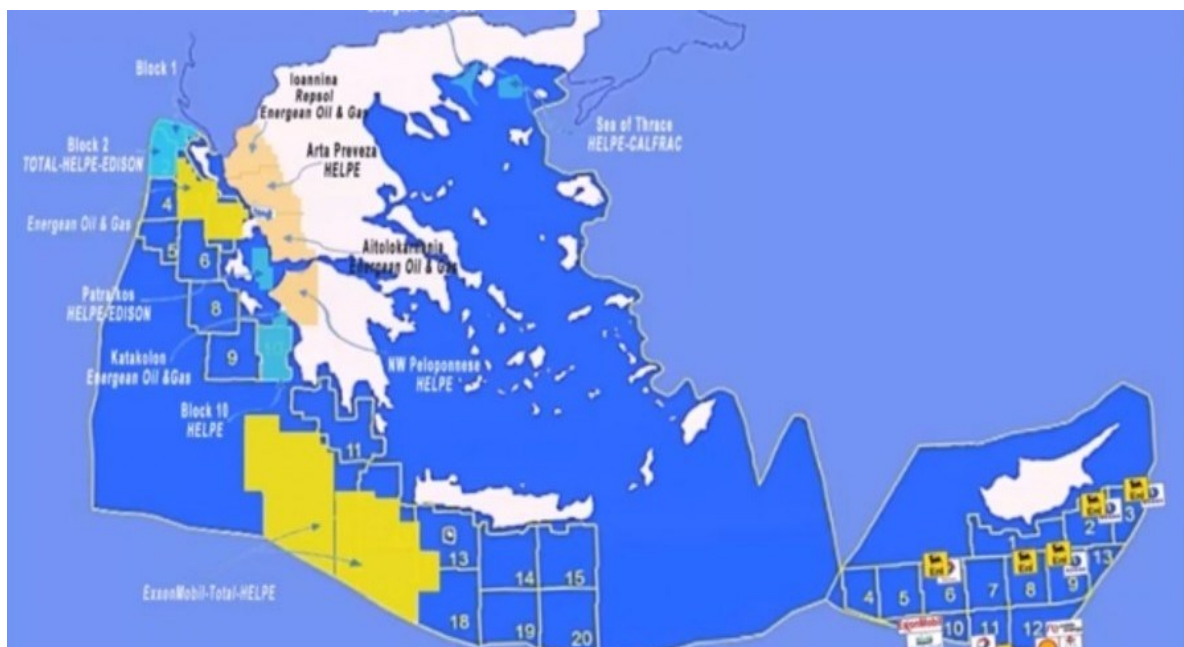

Fig. 8 - Sursa: <https://economico.gr/endeixeis-gia-terastio-koitasma-fysikoy-aerioy-notia-tis-kritis-tha-mporoyse-na-kalypsei-tis-anagkes-tis-choras-gia-70-chronia-ti-edeixan-oi-seismikes-ereynes-ton-elpe/>

Conductă comună (Proiect EstMed)

Țările din estul Mediteranei, cum ar fi Republica Cipru, Israel și Egipt, și-au delimitat zonele economice exclusive și, în urma cercetărilor științifice, au descoperit zăcăminte de gaze naturale, care, atunci când sunt exploatate, pot fi transportate în Europa pentru a-și acoperi nevoile energetice și independența față de Rusia. În acest scop, Proiectul EastMed a fost pregătit pentru construirea unei conducte cu o lungime totală de 2.200 de kilometri, cea mai mare parte subacvatică, care va începe de pe coasta Israelului, se va uni cu o porțiune din Egipt, va fi direcționată către Republica Cipru și de acolo până în Grecia (Creta) cu destinația finală Italia. Acesta este un proiect uriaș în ceea ce privește costul și dificultatea tehnică. Inițial, s-au încheiat acordurile statelor implicate, cu sprijinul Statelor Unite ale Americii (SUA). Proiectul a fost ulterior considerat neprofitabil din cauza costurilor și este în așteptare. (Fig. 9).

Datele de astăzi favorizează ca soluție alternativă lichefierea și transportul gazului cu nave de tip special către porturi unde acesta va fi transformat din nou în formă gazoasă și va fi introdus într-o rețea de conducte. În orice caz, zăcămintul „Zor” al Egiptului de 850 de miliarde de metri cubi, zăcămintul „Tamar” al Israelului cu aproximativ 280 de miliarde de metri cubi oferă, dacă este exploatat, o dimensiune viitoare a aprovizionării piețelor europene, fie printr-un sistem de conducte, fie prin transport naval. În formă lichefiată. Grecia și Republica Cipru se află în centrul acestui efort, care a început în urmă cu câțiva ani, s-a confruntat cu multe dificultăți și se află în prezent în stadiu de dezvoltare cu multe perspective.

Fig. 9 - Sursa: <https://www.protothema.gr/economy/article/841878/sumfonia-elladas-kuprou-kai-israil-giatin-kataskeui-tou-agogou-eastmed/>

Concluzie

1. Grecia este o poartă geostrategică a Europei de Sud-Est și în sensul larg al întregii Europe. Acest lucru a fost impus de geografie și de corelațiile mai largi de forțe și interese de mulți ani.

2. În calitate de membru al Uniunii Europene, devine economică, precum și intrarea la frontieră [10]. Drumurile viitorilor giganți ai Asiei, cum ar fi India [11] și China se termină în estul Mediteranei și găsesc stabilitate și securitate prin spațiul grecesc. (Fig. 10, 11) În același timp, țara gestionează problema imigrației prin și cu sprijinul Uniunii Europene și este, împreună cu celelalte țări din Marea Mediterană (Republica Cipru, Malta, Italia și Spania), prima linie de intrare și control.

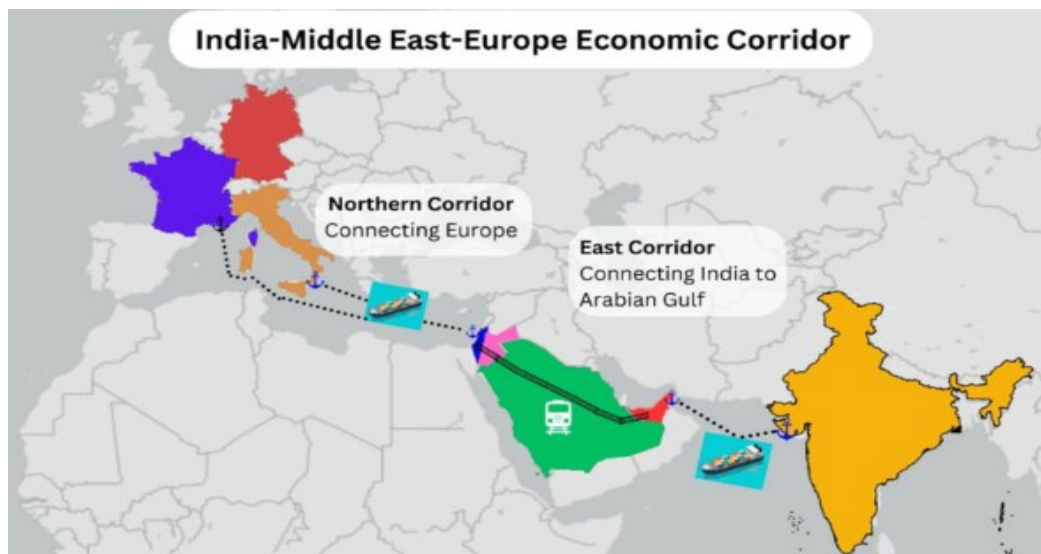

Fig. 10 - Sursa: <https://www.studyiq.com/articles/india-middle-east-europe-economic-corridor/>

3. Prezența forțelor militare ale SUA, în cadrul NATO, facilitează planificarea aliată în abordarea provocărilor și amenințărilor care vin din estul granițelor NATO, precum și din Orientul Mijlociu.

4. Prezența militară a țării în Marea Roșie cu o fregată navală [12] pentru a contracara actele de piraterie și terorism ale forțelor destabilizatoare a legitimității internaționale, a liberei navigații și a aprovizionării fără probleme a piețelor europene atât în domeniul energiei, cât și al altor bunuri, arată interesul deosebit al țării. în prevalența păcii și stabilității. În același context, prezența Sistemului Antiaerian *Patriot* grec în Arabia Saudită [13], pentru a proteja instalațiile petroliere de amenințări aeriene asimetrice, într-o țară care furnizează hidrocarburi piețelor din Occident, este inclusă în același context.

Fig. 11 - Sursa: <https://www.thehindu.com/opinion/op-ed/greeces-gateway-to-asia-indias-gateway-to-europe/article67864162.ece>

Bibliografie:

- [1] <https://www.newmoney.gr/tag/fsru-alexandroupolis/>
- [2] http://www.cres.gr/kape/news/deltia/forma_ydrogono.htm
- [3] <https://www.energy.gov/eere/fuelcells/hydrogen-production-processes>
- [4] <https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/repowereu/>
- [5] https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-security/eu-energy-platform_en?prefLang=en
- [6] <https://www.euroafrica-interconnector.com/>
- [7] <https://www.icgb.eu/about/igb-project/>
- [8] <https://www.tap-ag.com/infrastructure-operation/tap-route-and-infrastructure>
- [9] <https://economico.gr/endeixeis-gia-terastio-koitasma-fysikoy-aerioy-notia-tis-kritis-tha-mporoyse-na-kalypsei-tis-anagkes-tis-choras-gia-70-chronia-ti-edeixan-oi-seismikes-ereynes-ton-elpe/>
- [10] <https://www.studyiq.com/articles/india-middle-east-europe-economic-corridor/>
- [11] <https://www.thehindu.com/opinion/op-ed/greeces-gateway-to-asia-indias-gateway-to-europe/article67864162.ece>
- [12] <https://www.navalnews.com/naval-news/2024/03/greek-frigate-hydra-enters-red-sea/>
- [13] <https://www.amna.gr/en/article/774874/Dendias--Prince-Khalid-bin-Salman-discuss-wider-defence-cooperation-between-Greece-and-Saudi-Arabia>
- [14] <https://www.ot.gr/2022/03/04/energeia/apo-ton-omilo-kopelouzou-i-ilektriki-diasyndesi-elladas-aigyptou/>

II. SECURITATE REGIONALĂ

Contribuția Greciei de Nord la securitatea energetică a Europei

Stella BOURBOUTELI (Grecia)

Introducere

În ultimii ani, Europa s-a confruntat cu provocări enorme, atât în ceea ce privește cele geostrategice, cât și cele legate de insecuritatea energetică. Războiul din Ucraina a fost impulsul pentru ca Europa să iasă din letargia în care se afla de zeci de ani, crezând că viitorul ei energetic va fi întotdeauna sigur. Criza economică din zona euro și criza energetică care a urmat i-au adus pe oficialii europeni față în față cu decizii istorice. Independența energetică în materie de gaze, petrol și materii prime critice este o stradă cu sens unic în decizia Europei de a trece la o „eră verde, digitală, fără carbon”.

Provocarea cu istoria a început și toți factorii de decizie ar trebui să lase o amprentă pozitivă asupra generațiilor viitoare. În acest climat incert, Grecia are de jucat un rol esențial în viitorul energetic al Europei, pe de o parte, și, pe de altă parte, de a-și evidenția rolul geopolitic în Europa de Sud-Est și în Marea Mediterană. Grecia are multe avantaje. În special, rolul Greciei de Nord în aprovizionarea cu energie a Uniunii se dovedește a fi deosebit de important. În primul rând, amplasarea sa geografică îl ajută să aprovizioneze Europa cu gaz natural prin conductă, ceea ce este foarte important pentru țările din Coridorul de Sud.

În plus, infrastructura modernă de regazificare a GPL în platforme plutitoare special concepute permite Greciei să primească produse energetice din surse diversificate de aprovizionare. După cum toată lumea știe, desigur, gazele naturale joacă un rol esențial și de tranziție în securitatea energetică a Uniunii, deoarece obiectivul final al Europei este decarbonizarea completă a combustibililor fosili până în 2050 și participarea dinamică a surselor de energie regenerabilă în mixul său energetic. Având în vedere tot ceea ce este cerut de reglementările europene de mediu, precum și pentru cursul evolutiv și de dezvoltare al economiei europene cu zero poluanți ca obiectiv principal, Nordul Greciei pare a fi un cadru ideal pentru implementarea unor proiecte majore.

Începând cu planificarea de mari parcuri eoliene offshore în Marea Traciei, „South Kavala Underground Storage”, un potențial proiect de stocare a gazelor naturale într-un câmp epuizat și proiectul remarcabil de stocare a carbonului în Prinos „Prinos CO2 Storage” în regiunea extinsă Kavala, a pus regiunea nordului Greciei în cadrul dezvoltărilor geopolitice.

Politica conductelor

Unul dintre cele mai importante aspecte ale politicii energetice elene lansate în 2011 a fost planificarea și implementarea atentă a conductelor de gaze, care ar contribui la modernizarea țării, ca un centru energetic cheie în Europa. Având în vedere acest lucru, în perioada 2010-2014 a fost depus un efort foarte serios pentru a modela infrastructura și conductele care au ajuns să fie incluse și ulterior finanțate de „PCI-urile comune ale

programelor europene”. Ani mai târziu vedem TAP (Trans Adriatic Pipeline), Interconectorul IGB Grecia-Bulgaria și Alexandroupolis FSRU având rol principal în jocul energetic și diplomatic pe care îl dictează evoluțiile internaționale.¹

Prin conducta TAP, cu un potențial inițial de 10 miliarde m³ pe an și potențial de creștere la 20 miliarde m³, gazele naturale sunt transportate din zăcămintul Shah Deniz situat în Azerbaidjan în Marea Caspică către Europa. De acolo traversează partea de nord a Turciei prin conducta TANAP (Trans-Anatolian Pipeline), intră în Grecia și apoi în Albania cu destinația finală în sudul Italiei. Este foarte important de menționat că, conducta TAP este conectată la IGB asigurând aprovizionarea cu energie a Bulgariei. Mai mult, cu perspectiva racordării la alte conducte de pe teritoriul european, oferă posibilitatea de a furniza gaze naturale piețelor din Europa de Sud-Est și Balcani. Hărțile din fig. 1-2 arată exact traseul conductei.

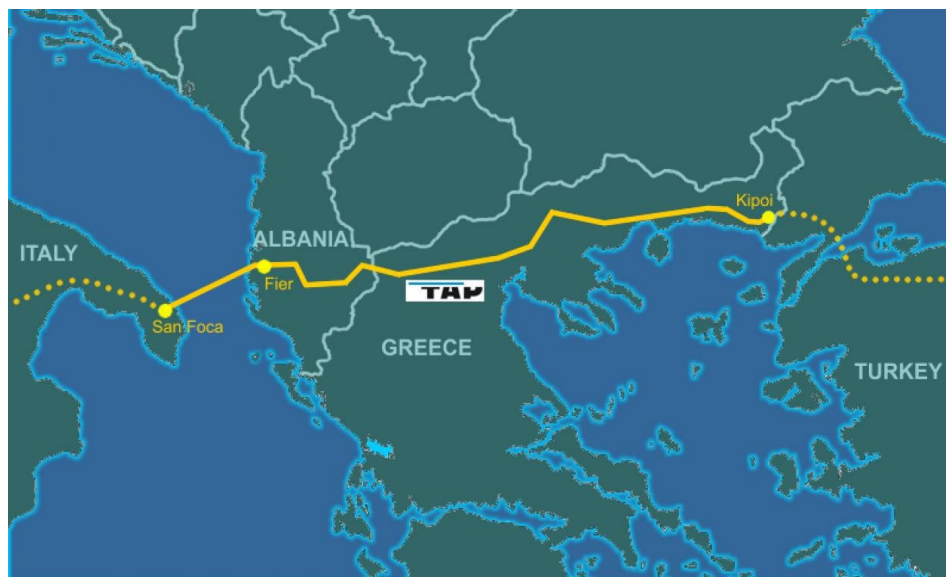

Fig. 1 - Sursa: <https://cdn.bbmd.gr/media/news/2018/03/28/872336/main/tap.png>

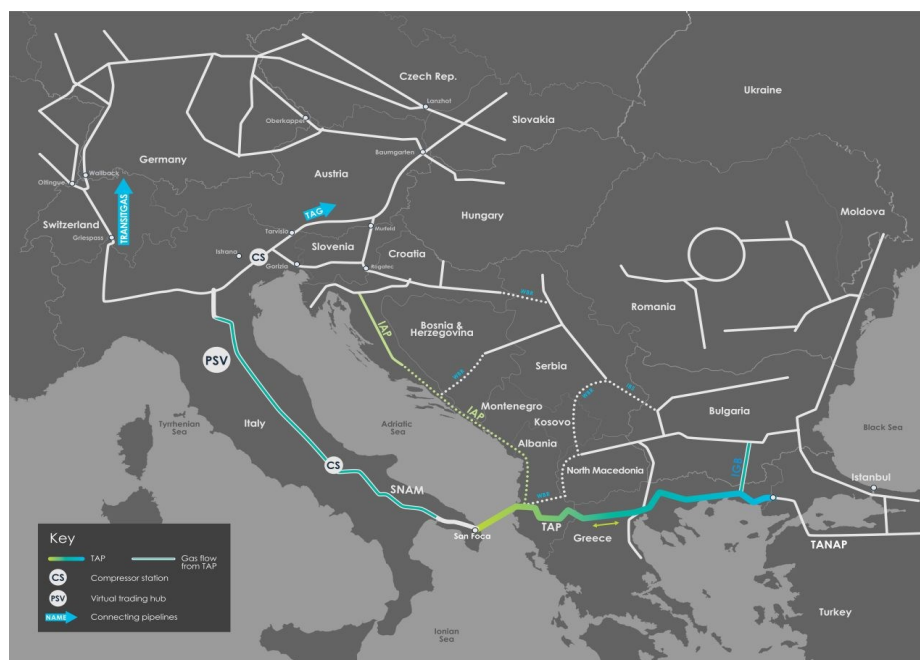

Fig. 2 - Sursa: https://www.tap-ag.gr/uploads/1280/c4287b84-485d-557f-a084b85582cd7248/3378058817/MAP_The%20big%20Picture%20%282%29.jpg

¹Dalis Sotiris, 2020, *Mare Nostrum: Power Shifts in the Geopolitical Map of the Mediterranean*, p. 385-386, Athens, Papazisis Publications.

După cum s-a menționat anterior, conducta TAP se conectează în zona Komotini cu interconexiunea IGB, care se termină în Stara Zagora, Bulgaria. Conducta IGB este un proiect de înaltă securitate pentru aprovizionarea cu energie nu numai a Bulgariei, ci și a țărilor învecinate, cum ar fi Macedonia de Nord, România și Serbia². După invadarea Ucrainei de către Rusia în februarie 2022, țările balcanice au fost nevoite să acționeze rapid și eficient pentru a crea o „alianță energetică”, care are ca scop diversificarea nu doar sursa de gaze, ci și ruta de aprovizionare.

Rusia, jucând jocul șantajului energetic, a deschis calea pentru ca și gazele azere să joace un rol principal în suficiența energetică a Balcanilor. Este de remarcat faptul că IGB este o conductă cu două sensuri, care permite Greciei nu numai să furnizeze gaze către țările din Coridorul Vertical, ci și să primească produse de la orice jucător energetic, care apoi prin terminale GPL, precum Revithoussa din Attica, poate furniza gaze către țările din regiunea mai largă.³

Harta din Fig. 3 arată traseul IGB care are o capacitate anuală de 3 miliarde m³ pe an. Ar trebui să menționăm desigur că IGB, conectată la FSRU Alexandroupolis, oferă posibilitatea de dezvoltare la 5 miliarde m³ pe an, promovând în continuare decuplarea de gazul rusesc.

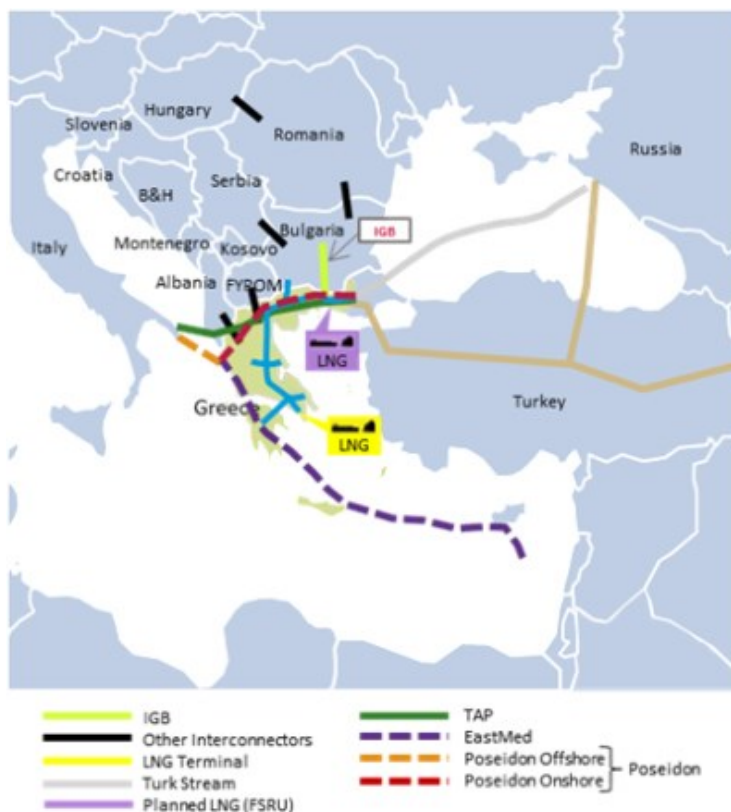

Fig. 3 - Sursa: <https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fdepa-int.gr%2Fagogos-greece-bulgaria>

[2F&psig=AOvVaw0_yQxtR17oILg3X_ioCUFJ&ust=1712082707791000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBIQjRxqFwoTCLiM5J7ToYUDFQAAAAAAdAAAAABAR](https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fdepa-int.gr%2Fagogos-greece-bulgaria)

În continuare, noua instalație plutitoare de stocare și regazificare a GPL situată în largul Mării Tracice, la câțiva kilometri distanță de Alexandroupolis, capitala Evros, este considerată un proiect cheie în efortul de decuplare de gazul rusesc și, în același timp, de a importa GPL din surse diversificate, precum SUA. Proiectul este, desigur, modernizarea geostrategică a portului Alexandroupolis, care este, în sfârșit, recunoscut pentru importanța sa strategică în regiunea Balcanică mai extinsă și estul Mediteranei.

²<https://www.capital.gr/oikonomia/3661786/ta-xarakteristika-tou-agogou-igb-pou-egkainiazetai-simera-sti-boulgaria/>.

³<https://energypress.gr/news/xekinaei-amfidromi-roi-ston-agogo-aerioy-voylgarias-elladas>.

Platforma plutitoare este concepută pentru a fi conectată la o conductă submarină și terestră pentru a transporta gaz de înaltă presiune din „Sistemul de transport al gazelor grecești” către rețelele țării, dar în primul rând este planificată să furnizeze gaze către țările din Europa de Sud-Est (Moldova, Serbia, Bulgaria, România) și Europa Centrală (Slovacia și Ungaria) la o rată de 70%⁴. În harta din Fig. 4 putem vedea locul de instalare în Marea Tracă și conductele care îl conectează la sistemul de transport.

Fig. 4 - Sursa: https://worldenergynews.gr/media/k2/items/cache/da5bcbce01706c9bfb9316080948031d_XL.jpg

Inovații tehnologice în contextul durabilității și rezilienței

Uniunea Europeană, ca urmare a ambițiilor sale de a realiza decarbonizarea completă până în 2050 și cu obiectivul strategic de a menține temperatura medie globală la 1,5 grade Celsius peste nivelurile preindustriale, promovează o serie de măsuri de stabilire a unei economii cu emisii reduse de gaze cu efect de seră (GES).

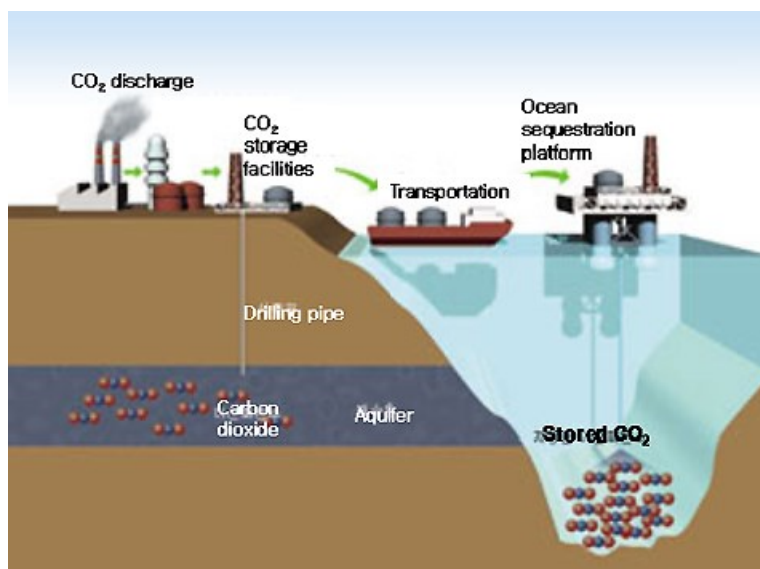

Fig. 5- Sursa: <https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.oryktosploutos.net%2F2015%2F04%2Fco2-2%2F&psig=AOvVaw2U7Qcd8zR6YPLJldzf3Zd7&ust=1712246683560000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBIQjRxqFwoTCPCD9o62poUDFQAAAAAdAAAAABAg>

2F&psig=AOvVaw2U7Qcd8zR6YPLJldzf3Zd7&ust=1712246683560000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBIQjRxqFwoTCPCD9o62poUDFQAAAAAdAAAAABAg

⁴<https://energyexpress.gr/news/gastrade-telos-aprilioy-se-emporiki-leitoyrgia-fsru-tis-alexandroypolis-desmeymeno-80-tis>.

În 2009, Uniunea a pus bazele Programului energetic european pentru redresare (EERP), care va sprijini proiectele de captare și stocare a carbonului și parcurile eoliene offshore⁵. Fig. 2 descrie întregul proces de captare, transport și stocare a CO₂.

Europa, în calitate de lider în inițiativele de acțiune împotriva schimbărilor climatice, conturează un cadru de sprijinire a antreprenoriatului bazat pe tehnologii cu emisii zero. Legislația care a fost prezentată „NetZero Industry Act” vizează această direcție, oferind sistemului energetic european un viitor sigur și durabil. Cu acest obiectiv, Comisia lucrează pentru a consolida capacitatea Uniunii de a capta 50 de milioane de tone de dioxid de carbon în zone cheie ale teritoriului european până în 2030.

Se așteaptă ca injectiile de carbon să aibă loc în zăcămintele epuizate de gaze și petrol⁶. Cu alte cuvinte, cu cât costul drepturilor de emisie de CO₂ este mai mare (aproximativ 100 de euro pe tonă), cu atât mai urgentă este nevoia de a căuta locații cu potențiale beneficii.⁷

Așadar, Grecia încearcă să creeze un avantaj competitiv în domeniul noilor tehnologii de reducere a amprentei de carbon prin prezentarea unui proiect extrem de ambițios care își propune să contribuie la tranziția energetică a Uniunii Europene. Acesta este depozitul de carbon planificat în Prinos „Prinos CO2 Storage”, o zonă de pe insula Thassos, în prefectura Kavala. Acest proiect se dorește să joace un rol catalizator în eforturile Europei de reducere a emisiilor de dioxid de carbon din atmosferă, deoarece această tehnologie se bazează pe captarea, transportul și stocarea dioxidului de carbon produs de instalații industriale consumatoare de energie, cum ar fi industria aluminiului și a oțelului și centrale electrice. Potrivit studiilor Energean, capacitatea potențială de stocare a CO₂ ar putea ajunge la 3 milioane de tone pe o perioadă de 25 de ani⁸. Acest site va fi primul din întreaga Europă de Sud-Est, o piatră de hotar pentru viitorul Europei fără poluanți cu gaze cu efect de seră. La fel de important, tehnologia CCS are potențialul de a elimina dioxidul de carbon din atmosferă.⁹

Pentru Uniunea Europeană, proiectele de „înmagazinare subterană a gazelor naturale”, reprezintă o chestiune de interes major, având în vedere contextul energetic instabil pe care îl trăiește în ultimii ani. Prin Regulamentul UE/2022/1032, Comisia face ca aceste instalații să aibă o importanță strategică și, prin urmare, urmărește prezența unei astfel de infrastructuri pe întreg teritoriul european.¹⁰

Utilitatea acestei infrastructuri este demonstrată de faptul că poate face față fluctuațiilor cererii de gaze naturale într-un mediu foarte variabil. Aceasta înseamnă că este posibil să se depoziteze gaze naturale în momentele în care cererea este scăzută și, pe de altă parte, să se efectueze retragerile necesare atunci când există o mare nevoie de alimentare cu energie. În plus, permite statului să profite în cel mai profitabil mod de oportunitățile oferite de diferențierea prețurilor, ceea ce înseamnă că poate stoca gaz și îl poate vinde atunci când prețurile sunt mari.¹¹

Regiunea Kavala de Sud ar putea găzdui un astfel de proiect de mare importanță pentru securitatea energetică și securitatea aprovizionării, exploatând câmpul epuizat și transformându-l într-o instalație de stocare a gazelor. Statul grec pare însă reticent să răspundă la implementarea unui astfel de proiect. Deja Comisia Europeană a stabilit pentru toate statele europene o obligație de a menține o rezervă de 15% din consumul mediu din ultimii cinci ani până în 2022. Din păcate, Grecia a decis să apeleze la Italia pentru a-și îndeplini această obligație, astfel încât costul este foarte înalt.¹²

În cele din urmă, o altă investiție dinamică vine odată cu instalarea viitoare de parcuri eoliene offshore în Marea Traciei. Acestea sunt două proiecte cu o capacitate totală de aproximativ 600 MW. Au trecut aproape 13 ani de când guvernele grecești au pus pe raft proiecte de această amploare și astăzi, în timp ce ne confruntăm cu problema majoră a crizei climatice și cu scopul de a decarboniza Europa până în 2050, participarea SRE la mixul energetic al Uniunii este inevitabilă. Scopul Greciei este ca acestea să fie operaționale până în 2030, astfel încât țara să devină un pol de atracție pentru capitalul investițional și, la rândul său, să contribuie la producerea de energie verde.

⁵<https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/climate-action-24-2018/el/>.

⁶<https://www.naftemporiki.gr/maritime/1451688/e-e-epitachynsi-sti-desmeysi-kai-apothikeysi-anthraka/>.

⁷https://www.energymag.gr/energeia/68874_edevp-simantika-ofeli-apo-tin-desmeysi-kai-apothikeysi-dioxeidiy-toy-anthraka.

⁸<https://www.energean.com/el/home/projects->.

⁹https://www.businessdaily.gr/oikonomia/82336_apothiki-dioxeidiy-anthraka-ston-prino-me-eyropaiki-hrimatodotisi.

¹⁰<https://herema.gr/el/ccs-ugs/underground-gas-storage/>.

¹¹https://www.iene.gr/energy-development2010/articlefiles/4thSession/nikolaou_k.pdf.

¹²<https://energyexpress.gr/news/taiped-epistrefei-sto-dimosio-tin-ypogeia-apothiki-tis-kabalas-o-rolis-tis-raaey-kai-i-hameni>.

II. SECURITATE REGIONALĂ

Conflicte „regionale” – fragilizarea securității globale și crearea cadrului favorabil schimbării ordinii mondiale

Dr. ing. Stelian TEODORESCU

„Nu știu cu ce arme se va duce cel de-al treilea război mondial, dar al patrulea va fi luptat cu bastoane și pietre.”

Albert Einstein

Natura conflictelor armate și violenței la nivelul multor state înregistrează transformări substanțiale în ultima perioadă, conflictele tinzând acum să fie mortale și, bineînțeles, fiind generate în plan intern de diverse grupări extremist-teroriste, iar la nivel regional mai degrabă acum de state agresoare.

Făcând o analiză minuțioasă la nivel global, în prezent, putem spune că se constată o creștere semnificativă a conflictelor și violenței, cu multe dintre acestea generate astăzi de actori non-statali, cum ar fi milițiile politice, grupările criminale și teroriste internaționale, dar și cu tensiuni regionale nerezolvate. Actualmente, putem spune că în anumite părți ale globului asistăm la derapajul statului de drept, creșterea numărului instituțiilor de stat absente sau cooptate de diverse entități maligne, obținerea de câștiguri economice ilicite și creșterea deficitului de resurse exacerbata de schimbările climatice, toate acestea devenind factorii dominanți ai conflictelor hibride.

Începând din 2008, multe țări au experimentat conflicte violente, acestea devenind tot mai fragmentate

din cauza numărului în creștere al grupurilor armate implicate. Din cauza regionalizării conflictelor și, mai ales, din cauza intensificării acelor interes geopolitice de creare a unei noi ordini mondiale care interconectează problemele politice, socio-economice, militare și de securitate dincolo de frontiere, se poate spune că majoritatea conflictelor au devenit unele mai lungi ca durată și foarte costisitoare și, nu în ultimul rând, mai puțin receptive la formele tradiționale de soluționare.

Cea mai afectată regiune, în prezent, este Orientul Mijlociu și Africa de Nord unde au loc peste 45 de conflicte armate în următoarele teritorii: Cipru, Egipt, Irak, Israel, Libia, Maroc, Palestina, Siria, Turcia, Yemen și Sahara de Vest. Majoritatea conflictelor nu sunt internaționale, implicând o multitudine de actori

Sursa: <https://ro.linkedin.com/pulse/aspecte-de-securitate-ale-statelor-riverane-la-marea-georgiana-golea>

non-statali înarmați și intervenții străine ale puterilor occidentale, Rusiei și țărilor vecine – cu excepția conflictelor care au loc în Egipt și Turcia. „Siria este cea mai afectată țară din regiune. În țară au loc mai multe conflicte interne suprapuse – implicând numeroase grupuri armate care luptă împotriva guvernului și unele împotriva altora”, așa cum explică dr. Chiara Redealli, cercetător la Academia de la Geneva.

Africa ocupă locul al doilea în ceea ce privește numărul de conflicte armate în regiune, cu peste 35 de conflicte armate interne care au loc în Burkina Faso, Camerun, Republica Centrafricană (RCA), Republica Democrată Congo, Etiopia, Mali, Mozambic, Nigeria, Senegal, Somalia, Sudanul de Sud și Sudan. Mai multe grupuri armate – care luptă împotriva forțelor guvernamentale și/sau împotriva celorlalte – sunt implicate în aceste conflicte. Anumiți actori internaționali occidentali și/sau țările vecine intervin în Burkina Faso, Mali, Mozambic, Nigeria și Somalia.

Asia este teatrul a 19 conflicte armate interne în care sunt implicate 19 grupuri armate. Acestea se întâmplă în Afganistan, India, Myanmar, Pakistan și Filipine. În regiune au loc și două conflicte armate internaționale – respectiv între India și Pakistan și între India și China. „Pakistanul și Filipinele sunt în fruntea listei cu șase conflicte interne pentru fiecare țară. În Pakistan, forțele guvernamentale luptă cu diferite grupuri armate care acționează pe întreg teritoriul, în special grupurile afiliate talibanilor din zonele tribale administrate federal și luptătorii pentru independență din Balochistan. În Filipine, majoritatea conflictelor interne au loc în regiunea Mindanao, unde forțele guvernamentale luptă împotriva mai multor grupuri armate, inclusiv Frontul de Eliberare Națională Moro, Frontul de Eliberare Islamică Moro, Luptătorii pentru Libertatea Islamică Bangsamoro, Grupul Maute și Grupul Abu Sayyaf.”, așa cum ne explică dr. Chiara Redealli.

Următoarele ocupații militare constituie majoritatea conflictelor armate care au loc în Europa, patru din șapte conflicte: Rusia ocupă în prezent Crimeea (Ucraina), Transnistria (Moldova), precum și Osetia de Sud și Abhazia (Georgia), în timp ce Nagorno Karabakh încă mai constituie baza conflictului dintre Azerbaidjan și Armenia. Europa este, de asemenea, teatrul unui mare conflict armat internațional între Ucraina și Rusia și al altor două conflicte armate interne în Ucraina în care se opun forțelor guvernamentale cu cele ale autoproclamatelor „Republici Populare” Donețk și Lugansk din estul Ucrainei. „Invazia Ucrainei de către Rusia nu a schimbat clasificarea noastră a conflictelor armate din regiune. Într-adevăr, conform criteriilor, a existat un conflict armat internațional între Rusia și Ucraina și două conflicte interne în Ucraina, încă din 2014. Ceea ce s-a schimbat, din februarie 2022, este intensitatea violenței și impactul acesteia asupra populației civile. Aceasta înseamnă, conform analizei noastre, că totuși crimele de război ar fi putut avea loc deja înainte de martie 2022”, așa cum a subliniat dr. Chiara Redealli.

În America Latină, cele șase conflicte armate interne care au loc în regiune sunt împărțite în mod egal între Mexic și Columbia. „În timp ce Columbia a trecut prin unul dintre cele mai lungi conflicte armate interne din timpurile moderne și este încă teatrul a trei astfel de conflicte, Mexicul este caracterizat de trei conflicte armate interne care implică carteluri de droguri ale bandelor. Este prima dată când clasificăm violența armată care implică organizații criminale drept conflict armat intern și am făcut acest lucru având în vedere nivelul de organizare al cartelurilor și intensitatea violenței”, așa cum a subliniat dr. Chiara Redealli.

Progresele tehnologice contribuie la dezvoltarea întregii lumi, dar și la schimbarea naturii conflictelor. Astfel, există cele mai mari îngrijorări cu privire atât la mediul și nivelul de folosire a potențialului inteligenței artificiale (AI), cât și la atacurile cibernetice, toate acestea fiind catalogate ca fiind mai precise, mai greu de atribuit și mai ușor de realizat de grupuri cu efective mici și poate chiar și de niște „lupi singuratici”.

Ca argumente plauzibile putem spune că, potrivit unor date statistice furnizate de IBM X-Force Incident Response and Intelligence Services, numărul de atacuri cibernetice s-a dublat în prima jumătate a anului 2019 în comparație cu a doua jumătate a anului 2018, majoritatea vizând producătorii, companiile de petrol și gaze și institutele de învățământ. Proprietarii de infrastructuri critice sunt în special expuși riscului, deoarece actorii rău intenționați încearcă să țină sub control turnurile de control al aeroporturilor, centralele nucleare, spitalele și barajele.

Prin 2020, au fost identificate peste o sută de incidente cibernetice cu potențialul de a submina pacea și securitatea internațională. Astfel de atacuri ar provoca pagube substanțiale și victime. Pe de altă parte, progresele în inteligența artificială și alte tehnologii oferă, de asemenea, noi instrumente și strategii preventive pentru poliție și structurile de contrainformații pentru a preveni mai bine atacurile și pentru a identifica autorii. Dar și aici există riscuri. De exemplu, așa numitele analize predictive ale structurilor de poliție și securitate pot produce propriile lor dezavantaje, inclusiv părtiniri rasiale și religioase încorporate, care pot genera radicalizarea la extremism violent.

Ca urmare a unui astfel de context evolutiv, astăzi asistăm la destrămarea arhitecturii internaționale de gestionare, supraveghere și control al armelor, care până mai ieri a susținut stabilitatea globală și transparența.

Cu toate acestea, existența în continuare a armelor nucleare reprezintă o amenințare din ce în ce mai mare pentru supraviețuirea umanității. În timp ce numărul de arme nucleare a scăzut de la peste 60.000 în timpul Războiului Rece la aproximativ 14.000 în prezent, armele nucleare sunt mai puternice astăzi. În același timp, relațiile de înțelegere și mediere dintre statele cu arme nucleare par a se destrăma, iar diviziunile privind ritmul și amploarea dezarmării cresc semnificativ. Eliminarea totală a armelor nucleare poate fi încă realizată, dar va necesita un angajament reînnoit de încredere și cooperare între cele mai puternice țări ale lumii.

Nu trebuie să ometem faptul că, în 1945, ONU a fost concepută în primul rând ca un instrument de gestionare a relațiilor interstatuale, în timp ce lumea se zguduia de ororile celor două războaie mondiale. În timp ce lumea de astăzi este în multe privințe mai sigură, natura amenințării a evoluat considerabil, noile amenințări, mai complexe și mai sofisticate necesită răspunsuri complexe și îndrăznețe, precum și o colaborare consolidată între state, precum și între sectorul privat și societatea civilă în interiorul statelor. Granițele instituționale trebuie, de asemenea, depășite, astfel încât partenerii politici, pentru drepturile omului și partenerii de dezvoltare să poată lucra în comun.

O mare parte a planetei este cuprinsă de conflicte violente, nefiind vorba doar despre crizele din Ucraina și Orientul Mijlociu, care domină media internațională și atenția politică, ci și despre violența furioasă continuă – cu suferințe civile de neconceput – de exemplu în Sudanul de Sud, Yemen, Siria și multe alte locuri de pe glob.

Putem spune că violența omniprezentă rămâne o realitate tristă la nivel global, fiind important să înțelegem că toate războaiele caracterizate ca „regionale” sunt, de fapt, nu doar regionale. Adică, unele războaie localizate în anumite zone sau regiuni în prezent pot fi de fapt niște provocări geopolitice capabile să se răspândească rapid scăpate de sub control, dincolo de regiunea în care au izbucnit, implicând chiar și diverse mari puteri din alte regiuni ale lumii.

În acest context, putem spune că există doi factori esențiali care cred că azi contribuie la identificarea exactă a acestor puncte fierbinți periculoase: în primul rând, implicarea directă sau indirectă a unei superputeri în război și, în al doilea rând, unul dintre combatanți deține un arsenal de arme nucleare. Un exemplu edificator în acest sens este cazul războiului din Ucraina, unde unul dintre combatanți, Rusia, este o superputere care participă la un conflict militar, probabil, pentru a-și extinde sfera de influență și, în accepțiunea liderilor ruși, pentru a-și proteja granițele de o percepută de ei invazie a NATO.

Actuala criză din Orientul Mijlociu se potrivește și ea criteriilor de definire a unui conflict regional aparent drept un război periculos, care poate avea un potențial capabil să se răspândească în moduri extrem de imprevizibile și în alte regiuni ale lumii și poate genera efecte deosebite în toate domeniile vieții cotidiene.

În această situație, marile puteri globale au, de asemenea, o miză serioasă în rezultatul războiului declarat acum, care a trecut de la un atac terorist sălbatic al Hamas asupra majorității civililor din sudul Israelului, la o contraofensivă masivă a forțelor militare ale Israelului în Fâșia Gaza. Este foarte clar și foarte important a sublinia că părțile interesate de rezultatul acestui conflict regional includ Iranul, Libanul și alte națiuni arabe, precum și Rusia, SUA și alți aliați ai Israelului.

Și iată că și aici, ca și în Ucraina, unul dintre combatanții direcți este o putere nucleară. Și pentru a fi foarte clar, dacă Israelul consideră că amenințarea cu distrugerea sa este potențial iminentă, mai ales într-o regiune în care nu se recunoaște universal că are chiar dreptul de a exista, utilizarea armelor nucleare pentru propria apărare nu ar fi exclusă.

Pe scurt, starea actuală a războaielor regionale este îngrozitoare pentru toate popoarele civile ale lumii prinse în focul încrucișat. Ceea ce este nou acum, însă, este faptul că războaiele regionale din Ucraina și Israel/Fâșia Gaza ne fac să ne gândim la perspectiva îngrozitoare a unor alte conflicte regionale similare și, în cel mai rău caz, la declanșarea unui al treilea război mondial nuclear dintr-una dintre aceste zone de criză.

Cred că a sosit timpul să fie eliminate prejudecățile și să se înțeleagă realitatea și riscurile ce pot fi generate în cele mai periculoase puncte fierbinți din lume cum sunt și cele din Ucraina și din Orientul Mijlociu. Acest lucru va necesita provocări complexe și dificil și la fel de înțeles de toții actorii regionali și globali. În primul rând, în acest proces trebuie incluse Rusia și Ucraina care trebuie să convină asupra încetării focului cu anumite concesii și, cel mai important, cu scoaterea trupelor ruse din Ucraina. Nu în ultimul rând, Hamas va trebui eliminată ca organizație și prezență teroristă în regiunea Orientului Mijlociu, mai ales după 07 septembrie 2023, iar Israelul va trebui probabil să se retragă din așezările populației palestiniene cum este Cisiordania. Putem spera la realizarea unui astfel de deziderat doar dacă există un angajament global real din partea tuturor actorilor internaționali de a pune mai presus de toate propriile interese retragerea din pragul unui al treilea război mondial, cel mai probabil nuclear.

II. SECURITATE REGIONALĂ

Violul ca armă în război: cazul Ucrainei

Ioanna SANTA (Grecia)

Această lucrare analizează problemele complexe ale „Violenței sexuale în conflicte” (VSC), cu un accent deosebit pe viol. Începe cu o analiză cuprinzătoare a originilor violenței și oferă o imagine de ansamblu istorică a violului ca armă de război. Continuă cu motivele și consecințele violului în comunitatea în care există VSC în timpul și după război. Pe scurt, oferă o analiză a studiului de caz ucrainean, examinând, pe de o parte, apariția și impactul violului în urma invaziei ilegale a Rusiei din 24 februarie 2022 și, pe de altă parte, acțiunile necesare care trebuie întreprinse pentru a reconstrui societatea după sfârșitul războiului.

Cuvinte cheie: VSC, viol, Ucraina, impact social, comunitatea internațională.

Introducere

În societatea contemporană, violența sexuală este omniprezentă în multe comunități din întreaga lume. Acest fenomen își găsește rădăcinile predominant în inegalitatea de gen și în stereotipurile patriarhale predominante care înzestrează bărbații cu trăsături și privilegii specifice, cum ar fi puterea, autoritatea și curajul. În schimb, femeile sunt adesea caracterizate ca fiind timide, supuse și vulnerabile, având roluri în primul rând ca îngrijitoare, având nevoie de protecția unui bărbat. În consecință, un extrem de mulți bărbați comit acte de violență sexuală, în timp ce femeile suportă efectele sale chinuitoare, ca victime, pe tot globul.

Violența sexuală există atât pe timp de pace, cât și în timpul conflictului, deși cu o frecvență și intensitate sporite în timpul războiului. Astfel, cazurile de viol și alte forme de violență sexuală în conflicte

Sursa: <https://www.ziarulnational.md/noi-marturii-despre-violurile-comise-de-soldatii-rusi-in-ucraina-cand-au-vazut-ca-vor-fi-infranti-au-inceput-sa-violeze/>

(VSC) nu sunt incidente izolate, ci mai degrabă extensii ale continuumului violenței. Este imperativ să recunoaștem că nu toate facțiunile armate se angajează în astfel de acte inacceptabile; cu toate acestea, comunitățile caracterizate prin inegalități semnificative de gen sunt mai susceptibile de a comite VSC în zonele de conflict. Motivațiile care stau la baza acestor acțiuni sunt multiple și depind de obiectivele urmărite de grupurile armate respective.

În esență, percepțiile indivizilor despre rolurile și normele de gen în timp de pace influențează semnificativ comportamentul lor în perioadele de conflict. Acest lucru evidențiază legătura dintre atitudinile sociale față de gen și manifestarea violenței în timp de război.

Violul pe timp de război

Violul în masă și uciderea sexuală a civililor par să fi devenit normale în anumite contexte, sugerând că violul în timpul războiului este perceput ca un aspect, regretabil, banal al comportamentului uman. Prevalența istorică a violului în conflictele armate subliniază statutul său ca un fenomen de lungă durată, mai degrabă decât o problemă contemporană. Într-adevăr, izvoarele istorice, inclusiv cele din cronicile ebraice, anglo-saxone și chineze, documentează cazuri de viol comise împotriva femeilor din cauza înfrângerii militare. Asediile medievale, de exemplu, au sfârșit adesea în acte de violență sexuală și mutilare îndreptate împotriva celor înfrânți, apărători și capitulări (Littlewood, 1997).

Dincolo de contextele istorice și factice, violul a fost, de asemenea, descris în mitologie ca un instrument folosit de bărbații puternici pentru a subjuga și domina femeile vulnerabile. Această narațiune subliniază și mai mult natura violenței sexuale ca mijloc de exercitare a controlului și de afirmare a dominației asupra indivizilor marginalizați în cadrul societății.

Nu se poate trece cu vederea numărul cutremurător de victime ale violurilor în masă, cum ar fi cele 600.000 de femei musulmane din Bosnia sau cele 900.000 de femei violate din Germania de către aliați după sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial (DW, 2020). În mod similar, violul a fost larg răspândit de ambele părți în timpul războiului din Vietnam, precum și printre cei un milion și jumătate de civili tutsi care au fost violați în Rwanda în 1994 (Littlewood, 1997). Rapoarte întocmite de Asia Watch indică faptul că soldații indieni din Kashmir au fost implicați în violuri pe timpul perchezițiilor din casă în casă, cu scopul de a semăna, prin violență sexuală, discordie și umilire în cadrul comunității. Aceste exemple subliniază caracterul de generalitate al violului ca armă de război, folosită pentru a pedepsi și a umili comunități întregi.

Cauze și consecințe

Pentru început, Comisia Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului definește violența sexuală în conflicte ca „orice tip de violență, fizică sau psihologică, efectuată prin mijloace sexuale sau prin atentarea la sexualitate. Acestea includ violul și tentativa de viol, nuditatea forțată, mutilarea sexuală, sclavia sexuală și forțarea unei persoane să fie implicată în acte sexuale” (Rezoluția Consiliului de Securitate al ONU, 2008). Violul sau violența sexuală colectivă reprezintă cea mai flagrantă manifestare a puterii bărbaților asupra femeilor, adesea exercitată ca o formă de dominație politică asupra femeilor. O analiză a portretelor de gen dezvăluie femei descrise ca ființe asexuate, lipsite de apărare și inocente, care au nevoie de protecție. În schimb, bărbații sunt înfățișați ca luptători, soldați și protectori, angajându-se frecvent în activități sexuale și considerând corpul femeilor ca pe niște trofee (Littlewood, 1997).

Problema principală este că VSC este folosit în mod deliberat ca o armă sistematică a violenței politice de către grupurile armate pentru a teroriza, umili, pedepsi și decima populația vizată (Meger S., 2011). Elisabeth Wood a propus o tipologie a violenței sexuale în conflict, evidențiind trei motive pentru care VSC are loc: oportunitate, strategie și practică. În ceea ce privește oportunitatea, Woods se referă la motivele individuale și adesea spontane ale făptuitorului pentru a se implica în violență sexuală, în timp ce strategia este alicată prin ordinele comandantului, care sunt menite să atingă un obiectiv specific. În cele din urmă, conceptul de practică descrie violența sexuală ca o normă societală, care decurge din presiunile sociale orizontale și înțelegerea tactică în rândul membrilor unei unități armate (Wood, E.J, 2014).

Nu numai femeile, ci și bărbații sunt victime ale violului în majoritatea conflictelor. Scopurile sunt aceleași, grupurile armate vor să umilească, să dezumanizeze și să obiectiveze civilii bărbați, să-i facă să se simtă „emei”, ceva ce în societatea patriarhală este legat de rușine și slăbiciune.

Aceste acte au un impact profund asupra indivizilor, precum și asupra întregii comunități. În primul rând, violul are consecințe fizice, cum ar fi traumatisme genitale, infecții cu transmitere sexuală HIV/SIDA uneori în mod intenționat, sarcină nedorită, mortalitate maternă și alte probleme de sănătate conexe. Din punct de vedere psihologic, violul poate duce la dezvoltarea unor tulburări de anxietate, depresie, stres post-traumatic și apariția ideii de suicidare în rândul supraviețuitorilor (Stark L., Mukwege D., et., 2022). În plus, impactul

economic și social este, de asemenea, semnificativ și de durată. În multe culturi, violul afectează onoarea, favorizează apariția rușinii și a stigmatizării, în majoritatea cazurilor victimele sunt marginalizate din comunitatea lor sau ajung victimele violenței, de obicei violenței domestice. Uneori, victimele izolate de soți au fost respinse și învinuite de familie pentru ceea ce li s-a întâmplat. În plus, violurile care vizează curățarea etnică provoacă perturbări sociale pe termen lung, în timp ce copiii născuți din viol se confruntă cu stigmatizarea, excluziunea socială și un risc crescut de abandon și violență în continuare. În consecință, legăturile din cadrul comunităților sunt fracturate, sporind riscul reapariției conflictelor în timp de pace și contribuind la destabilizarea structurilor societale și economice, împiedicând perspectivele de refacere și progres.

Cazul Ucrainei

Având în vedere nivelurile crescute de propagandă vizavi de conflictul din Ucraina, prudența este necesară în diseminarea informațiilor. Cu toate acestea, conform raportului Human Rights Watch (2023), în perioada 24 februarie - 21 octombrie 2022 au fost documentate 86 de cazuri de violență sexuală, comise în principal de forțele ruse. Aceste cazuri includ viol, viol în grup, nuditate forțată și dezbracare forțată în public. În mod ilustrativ, o femeie a povestit experiența ei chinuitoare de a îndura violuri repetate în timp ce căuta refugiu împreună cu familia ei într-o școală din regiunea Harkov. În plus, ea a declarat că a fost supusă agresiunii fizice și i s-a tăiat fața, părul și gâtul. Astfel de violențe au vizat civili fără discernământ, cu scopul de a insufla teamă și exercita control asupra populației.

Până în septembrie 2023, autoritățile ucrainene au documentat 231 de cazuri de VSC, în care erau implicate persoane cu vârsta cuprinsă între 19 și 83 de ani, comise de forțele ruse în zonele ocupate din Ucraina și în cadrul unităților de detenție rusești (Human Rights Watch, 2024). În fiecare caz, OPG a identificat 30 de militari ruși responsabili pentru viol și violență sexuală în timpul conflictului. Toți cei 30 de bărbați au fost urmăriți penal, doi primind pedepse oficiale de 12 și, respectiv, 10 ani de închisoare (New Lines Institute, 2023). Se pare că există un model consistent în comportamentul forțelor ruse, în fiecare teritoriu ocupat din estul și sudul Ucrainei, ori de câte ori armata rusă a fost staționată, forțele ruse au folosit violența sexuală pentru a supune comunitățile și a rupe legăturile de familie și comunitate. Mai mult, rapoartele din diferite regiuni sunt asemănătoare, sugerând o utilizare sistematică a violului de către armata rusă - potențial genocid. În plus, există dovezi care demonstrează că unii comandanți ruși au emis ordine ca militarii din subordinea lor să violeze civili ucraineni.

Provocarea majoră constă în modul în care autoritățile ucrainene vor investiga cazurile de VSC și modul în care comunitatea internațională va ajuta societatea ucraineană în eforturile sale de recuperare. Alături de comunitatea internațională, ei trebuie să adopte o abordare orientată către supraviețuitori și justiție și să prioritizeze reconstrucția socială rapidă a comunităților traumatizate din Ucraina. Atât sistemele judiciare internaționale, cât și naționale trebuie să protejeze victimele de diagnosticele pseudo-psihiatrice, care pot fi folosite de către soldații inculpați, diagnosticați cu PTSD pentru a se sustrage de la răspundere, pretinzând că sunt victime ale „traumei” de război în general. Mai mult, în timpul tuturor negocierilor de pace dintre Rusia și Ucraina, este esențial nu numai să se încorporeze o „agendă pentru femei, pace și securitate”, ci și să se integreze o perspectivă feministă pentru a preveni viitoare crime de război, cum ar fi VSC. Evidențind aceste perspective, comunitatea internațională poate contribui la construirea unei societăți mai juste și mai rezistente în Ucraina, încurajând pacea și securitatea durabilă pentru toți cetățenii săi.

Mai mult, guvernul ucrainean trebuie să adopte o politică orientată spre victimă și centrată pe stat, oferind consiliere juridică gratuită și sprijin psihosocial și de asistență medicală. Preocupările cu privire la potențialul succes al ocupației ilegale ruse sporesc temerile cu privire la drepturile victimelor care locuiesc în aceste zone. Prin urmare, Ucraina ar trebui să extragă atenția asupra provocărilor la adresa justiției după modelul Bosniei vecine și să le abordeze în mod proactiv.

Mai există obstacole numeroase, problema majoră fiind a diseminării, colectării și prezentării probelor și documentelor. Unele victime nu depun mărturie de frică, dar fără astfel de dovezi și mărturii, tragerea la răspundere a făptașilor este dificilă. Cu toate acestea, este perfect de înțeles ca indivizilor să le fie frică să depună mărturie. Pe lângă barierele psihologice și fizice, teama de represalii rusești, sexismul ucrainean și corupția justiției ucrainene acționează ca elemente de descurajare notabile. Aceste provocări sistemice trebuie abordate pentru a se asigura că justiția învinge.

Concluzii

După cum reiese din discuție, VSC reprezintă o problemă semnificativă, dar adesea trecută cu vederea în domeniul relațiilor internaționale și al studiilor strategice, în ciuda utilizării sale frecvente ca tactică militară.

Violul cauzează nu numai vătămări imediate, ci și confuzie și disperare comunităților afectate, împiedicând capacitatea acestora de a-și recupera și de a restabili normalitatea. Această vulnerabilitate lasă societățile susceptibile de manipulare și exploatare atât de către actori statali, cât și non-statali, conduși de interese economice și de altă natură.

Sarcina de a reconstrui comunitățile devastate de război este esențială și necesită o perspectivă cuprinzătoare, care să acorde prioritate bunăstării cetățenilor care formează coloana vertebrală a statului. Cazul Ucrainei este un test pentru aplicarea principiilor universal recunoscute privind drepturile omului și eficacitatea sistemelor juridice în pedepsirea rapidă a făptuitorilor. Oferă, de asemenea, o oportunitate de a reevalua legile războiului și protecției civililor, care adesea par necorespunzătoare.

Bibliografie:

- Human Rights Watch (2023). *Ukraine: Events of 2022*. [online] Human Rights Watch. la: <https://www.hrw.org/world-report/2023/country-chapters/ukraine>.
- Human Rights Watch (2024). *Ukraine: Events of 2023*. [online] Human Rights Watch. La: <https://www.hrw.org/world-report/2024/country-chapters/ukraine>.
- Littlewood, Roland. 1997. "Military Rape." *Anthropology Today* 13 (2): 7-16.
- Meger, S. (2011). Rape in Contemporary Warfare: The Role of Globalization in Wartime Sexual Violence. *African Conflict and Peacebuilding Review*, 1(1), pp.100–132. doi:<https://doi.org/10.2979/africonfpeacrevi.1.1.100>.
- Moorman, C. (2023). *Conflict-Related Sexual Violence in Ukraine: Lessons from Bosnia and Herzegovina and Policy Options for Ukraine, the United States, and the International Community*. [online] New Lines Institute. La: <https://newlinesinstitute.org/gender/conflict-related-sexual-violence-in-ukraine-lessons-from-bosnia-and-herzegovina-and-policy-options-for-ukraine-the-united-states-and-the-international-community/>.
- Stark, L., Seelinger, K.T., Ibala, R.-M., Tovpeko, Y. and Mukwege, D. (2022). Prevention of conflict-related sexual violence in Ukraine and globally. *The Lancet*, 399(10342), pp.2173–2175. doi:[https://doi.org/10.1016/s0140-6736\(22\)00840-6](https://doi.org/10.1016/s0140-6736(22)00840-6).
- Wood EJ. Conflict-related sexual violence and the policy implications of recent research. *International Review of the Red Cross*. 2014;96(894):457-478. doi:10.1017/S1816383115000077
- www.un.org. (n.d.). *United Nations Security Council Resolution 1820 (2008), S/RES/1820(2008) She Stands For Peace*. [online] La: <https://www.un.org/shestandsforpeace/content/united-nations-security-council-resolution-1820-2008-sres18202008>.

III. EURASIA

Noile realități economice modelează spațiul economic și strategic eurasiatic

Hussein ASKARY (Suedia)

În timp ce lumea a fost zguduită de o serie de crize financiare, economice, strategice și de securitate în ultimii zece ani, alte procese de natură constructivă au progresat nestingherite. Creșterea Chinei ca cea mai mare economie industrială din lume și, odată cu ea, ascensiunea multor națiuni asiatice, a continuat și s-a accelerat în ciuda impedimentelor majore precum războiul comercial cu SUA, pandemia de COVID 19 și criza inflaționistă globală ca urmare a lansării războiului în Ucraina de către Rusia, în februarie 2022. Un alt astfel de proces a fost extinderea Inițiativei „Belt and Road” pentru a include 152 de națiuni, în 2023, până la celebrarea celei de-a zecea aniversări de la lansarea sa în 2013. Extinderea către vest a Organizației de Cooperare de la Shanghai pentru a include Iranul ca membru cu drepturi depline și Turcia, Arabia Saudită, Egipt și Qatar după cum se observă, dar și mai important, extinderea BRICS (Brazilia, Rusia, India, China și Africa de Sud) pentru a include Iran, Arabia Saudită, Emiratele Arabe Unite, Egipt și Etiopia ca membri cu drepturi depline, toate au contribuit la crearea unei noi realități eurasiatice care este determinată mai degrabă de geoeconomie decât de geopolitică. Retragerea trupelor SUA și NATO din Afganistan, în august 2021, a marcat simbolic sfârșitul a peste 200 de ani al Marelui Joc geopolitic. Faptul că, China s-a grăbit să stabilească relații formale cu guvernul controlat de talibani la Kabul a fost mai mult decât un gest simbolic.

Sursa: <https://www.estica.ro/article/care-eurasia/>

China ca superputere industrială

O serie de indicatori publicați în 2023 OCDE Trade in Value Added (*TiVA* <https://www.oecd.org/sti/ind/measuring-trade-in-value-added.htm>) și analizați de profesorul Richard Baldwin (<https://cepr.org/voxeu/columns/china-worlds-sole-manufacturing-superpower-line-sketch-rise>) ar trebui să dea fiori liderilor occidentali cu minte geopolitică, care doresc să vadă economia Chinei încetinind sau oprindu-se.

În primul rând, China continuă să fie cea mai mare economie a lumii, deținând 35% din producția mondială. Toate țările G-7 la un loc nu pot atinge acest nivel, SUA păstrând 12%. China este, de asemenea, liderul absolut în crearea de valoare adăugată în producție, deținând 29% din totalul mondial, SUA rămânând

în urmă cu 16% și restul G-7 cu 17%. Un alt indicator extrem de important este expunerea la lanțurile de aprovizionare străine și cât de dependente sunt națiunile industriale occidentale de China, chiar și în propria lor producție industrială, deoarece importurile lor de bunuri intermediare din China au crescut dramatic din 2002.

China și-a construit până acum un lanț de aprovizionare industrial uimitor acasă. De asemenea, a obținut un monopol absolut al anumitor sectoare sensibile precum rafinarea și furnizarea de metale rare cu un control de 95% al aprovizionării globale (<https://www.reuters.com/markets/commodities/western-miners-seek-premium-pricing-rare-earth-metals-break-china-grip-2023-11-08/>). Aceasta înseamnă că SUA, de exemplu, au devenit până în 2022 de trei ori mai dependente de China decât nivelul la care se află China în SUA ca sursă de inputuri industriale.

Un exemplu grăitor al acestui proces a fost dezvăluit în decembrie 2023 în mass-media sud-coreeană (<https://www.chosun.com/english/industry-en/2023/12/14/27JQZ4GT6TP2SEIIGRIDNSEWPU/>).

S-a raportat că, „Coreea a suferit un deficit comercial în relația cu cea mai mare piață, China, în acest an, pentru prima dată în 31 de ani”. Potrivit Ministerului Comerțului, Industriei și Energiei, exporturile Coreei în China au însumat 114 miliarde de dolari, în primele 11 luni ale anului 2023, în timp ce importurile s-au ridicat la 132 de miliarde de dolari, rezultând un deficit de 18 miliarde de dolari.

Una dintre explicațiile date pentru deficitul față de piața chineză este că, China nu mai are nevoie să importe un număr mare de componente industriale și tehnologice din Coreea de Sud, deoarece acestea pot fi produse acum pe plan intern în China. Ceea ce înseamnă acest factor este că decuplarea Occidentului și a altor puteri industriale de China a devenit imposibilă.

Până în 2030, China intenționează să devină producătorul dominant în domenii precum echipamente aerospațiale, avioane, mașini CNC de ultimă generație și echipamente de producție de bază, roboți, aparatură din domeniul ingineriei și biomedicină.

China este deja lider mondial în sectoarele construcțiilor, cum ar fi calea ferată de mare viteză și ecartament standard și infrastructura asociată, cum ar fi tunelurile și construcția de poduri. China este, de asemenea, liderul mondial în construcțiile hidroenergetice. Face progrese majore în comercializarea centralelor sale nucleare de a treia generație dezvoltate pe plan intern (cu două centrale în Karachi, Pakistan) și, de asemenea, a noului modul cu pat de pietriș pentru reactor de înaltă temperatură răcit cu gaz, de a patra generație (HTR-PM) ([https://news.cgtn.com/news/2024-01-06/How-the-world-s-first-fourth-generation-nuclear-power-plant-works-lq8JzrGNrj2/p.html#:~:text=The %20prima%20%20a patra%20generație%20lumii%20nuclear%20power%20plant%2C%20Huaneng%20Shandong,la%20oficiali%20la%20the%20plant](https://news.cgtn.com/news/2024-01-06/How-the-world-s-first-fourth-generation-nuclear-power-plant-works-lq8JzrGNrj2/p.html#:~:text=The%20prima%20%20a%20patra%20generație%20lumii%20nuclear%20power%20plant%2C%20Huaneng%20Shandong,la%20oficiali%20la%20the%20plant)).

Noi piețe și parteneri

Un alt indicator de semnificație pe care îl dezvăluie aceste statistici este că dependența Chinei de piața americană pentru vânzarea produselor sale este în scădere. Este o chestiune de fapt că unii dintre noii parteneri comerciali importanți emergenți ai Chinei sunt propriii săi vecini în ASEAN (Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est), RCEP (Parteneriatul economic cuprinzător regional), care include ASEAN plus Japonia, Coreea de Sud, Noua Zeelandă și Australia.

Țările arabe sunt un alt partener comercial și economic emergent, care are potențialul de a depăși UE în importanța sa pentru China în următorii ani. Faptul că statul asiatic a înlocuit UE ca principal partener comercial al Rusiei și a ajutat-o să supraviețuiască sancțiunilor și izolării impuse acesteia ar trebui să tragă semnale de alarmă în coridoarele energetice ale Occidentului. Ceea ce implică acești factori pentru națiunile din Sudul Global și pentru a fi un partener al celei mai mari puteri producătoare din lume este că instrumentele progresului economic, adică mașinile și tehnologiile de toate tipurile sunt acum disponibile din China.

China și-a arătat disponibilitatea de a împărtăși aceste instrumente cu alte națiuni, de exemplu prin Inițiativa „Belt and Road”, dar rămânând mereu înaintea valului tehnologic. Aici, problema nu este exportul chinez foarte popular de panouri solare și vehicule electrice, care prezintă interes mai ales în Europa și SUA și nu în țările în curs de dezvoltare. Țările în curs de dezvoltare din Asia și Africa au nevoie de mașini de construcții, inginerie de infrastructură, telecomunicații, capacitate de generare a energiei, asistență medicală și dezvoltarea capacității de competențe. Națiunile din Africa și America Latină își dau seama că au fost jefuite prin procesul de a fi simpli furnizori de materii prime ieftine pentru o lume industrială care le-ar vinde produse finite cu o valoare adăugată mult mai mare.

Națiunile din Africa cer să devină parte din lanțul de aprovizionare industrial. De exemplu, Zimbabwe a interzis exportul de litium brut în 2023 și a declarat că va coopera doar cu națiunile care ajută la construirea unei industrie interne de producere a bateriilor cu litium în Zimbabwe. China a fost dispusă cu ușurință să se

conformeze (https://www.sundaymail.co.zw/chinese-firm-to-manufacture-lithium-batteries-in-zim?fbclid=IwAR1mLO8py-F_-nyuVJ5RIIVClbIX486waZ6UBcUOyev8EFTpOYjv), pentru că ar fi un câștigător indiferent de modul în care va cădea moneda, deoarece are tehnologia și capacitatea de a furniza echipamente industriale pentru ca țările respective să se industrializeze.

China sprijină Etiopia în planurile sale de a construi parcuri industriale în care sunt produse textile, articole din piele și chiar linii de asamblare de mașini pentru producția de mașini chinezești la prețuri accesibile pentru piața națională și cele africane.

Noua strategie „Go West”

China dezvoltă o nouă strategie de „merg către vest” care se bazează pe a face din regiunea autonomă uigură Xinjiang o rampă de lansare și un centru pentru această politică.

Explic această politică într-un raport detaliat pe care l-am scris recent după ce am vizitat regiunea (<https://www.brixsweden.org/will-xinjiang-become-the-new-miracle-of-eurasia/>). Politica se concentrează pe transformarea Xinjiang-ului ca un centru industrial și logistic, axat pe comerțul cu Asia Centrală, Asia de Vest și Europa. Guvernul chinez investește sume insondabile în investiții în infrastructură nouă și zone industriale și logistice din Xinjiang, atingând echivalentul a 70 de miliarde de dolari abia în 2023.

În mai 2023, un summit istoric desfășurat la Xi'an l-a reunit pe președintele Chinei, Xi Jinping, cu liderii celor cinci țări din Asia Centrală (Kazahstan, Kârgâzstan, Uzbekistan, Tadjikistan și Turkmenistan). Acest summit și înființarea ulterioară, din martie 2024, a secretariatului comun și a altor mecanisme de liber schimb și comunicare au adus rolul Xinjiang și al națiunilor din Asia Centrală într-o nouă lumină. Mai multe proiecte noi de infrastructură de transport sunt în curs de desfășurare, dintre care cel mai important este Autostrada China-Kârgâzstan-Uzbekistan și Autostrada China-Kârgâzstan-Uzbekistan și faza a doua a Autostrăzii China-Tadjikistan.

Comerțul dintre China și țările din Asia Centrală a ajuns la 90 de miliarde de dolari în 2023, o creștere de 27% de la an la an și este gata să crească și mai mult. Xinjiang ia partea leului din acest comerț. China și Kazahstanul au multe planuri de a spori capacitatea feroviară expres China-UE (CEER) și de a adăuga noi rute la aceasta, cum ar fi Coridorul de Mijloc (cunoscut și sub numele de Coridorul Internațional de Transport Transcaspic), care ar lega China de Marea Neagră, din portul Aktau al Mării Caspice, din Kazahstan, până în Azerbaidjan, Georgia și, de asemenea, cu o ramură către Turcia.

Națiunile din Asia Centrală, în special Uzbekistan și Kazahstan, devin mai mult decât o punte terestră între China și Europa. Economiiile lor sunt în plină expansiune, cu investiții străine directe atât din Est, cât și din Vest, care se revarsă în economiiile lor emergente. Odată cu Noul Drum al Mătăsii, dezavantajul de a fi națiuni fără ieșire la mare dispare. Resursele lor naturale intră în joc în economia internațională. Creșterea economiilor lor va fi stimulată de mașinile și tehnologia oferite de noile zone industriale din Xinjiang.

Cazul Afganistanului și Pakistanului, deși exemple mai puțin strălucitoare decât națiunile din Asia Centrală, se află pe o cale mult mai bună spre dezvoltare decât ultimii 40 de ani de războaie de proxy geopolitice. Mai departe în vest, Iranul și țările arabe din Golf și Egipt apar ca noi centre economice. Dacă desenați un cerc care cuprinde Iran, statele din Golful Arab, Yemen, Etiopia, Sudan, Egipt, Siria, Turcia și Irak, ceea ce obțineți este una dintre cele mai interesante regiuni din lume din punct de vedere al potențialului economic. Cu toate acestea, această regiune a fost un teren de joacă geopolitic al politicii globale, cu conflictul arabo-israelian în centrul său. În timp ce războiul din Gaza a adus întreaga regiune în pragul unui război regional, este încă incapabil să diminueze importanța acestei regiuni asupra economiei globale. Acesta găzduiește aproximativ două treimi din rezervele cunoscute de petrol și gaze ale lumii. Are o locație geografică unică între continentele și mările lumii. Are o populație foarte mare, foarte tânără și relativ bine educată, de peste 500 de milioane de oameni și în creștere rapidă, depășind populația totală stagnantă a UE (448 milioane). La toate acestea se adaugă faptul că fondurile suverane ale regiunii conțin mai multe trilioane de dolari generați în mare parte din exportul de petrol și gaze. Această bogăție era investită anterior în mare parte în instituții și active financiare și economice occidentale, pe lângă proiectele imobiliare.

În prezent, o anumită parte din acești bani este repatriată pentru a fi investită în infrastructură și proiecte industriale la domiciliu și în investiții economice productive în Asia și chiar Africa. Banca Asiatică de Dezvoltare a Infrastructurii și Noua Banca de Dezvoltare BRICS au mare nevoie de astfel de inputuri noi. Șocurile petroliere severe din 2014-2016 și 2020-2021, când prețul petrolului a scăzut sub 30 \$/baril și au provocat crize economice și financiare reale pentru țările exportatoare de petrol, au reprezentat lecții foarte dure. Diversificarea activității economice și a surselor de venit au devenit strigătul de luptă al guvernelor din regiune, *Viziunea Arabiei Saudite 2030* fiind un bun exemplu al schimbării care are loc.

Acest domeniu a devenit încet, dar sigur, un punct central al politicii economice și externe a Chinei, de când președintele Xi și-a prezentat politica "1+2+3" la Summit-ul China-Arab, din 2014 (http://iq.china-embassy.gov.cn/eng/zygx/201406/t20140612_2309127.htm).

Summitul din decembrie 2022 dintre președintele Xi și liderii lumii arabe de la Riad, Arabia Saudită, a evidențiat potențialul enorm care există pentru cooperare, industrializare și comerț. „China este acum cel mai mare partener comercial al statelor arabe, volumul comerțului de anul trecut aproape dublându-se de la nivelul din 2012, la 431,4 miliarde de dolari SUA”, a spus președintele Xi Jinping în discursul său adresat liderilor arabi. (<https://english.news.cn/20230922/6600f65c818541a4b394b08385017977/c.html>).

În discursul său adresat liderilor CCG, la Riad, din 10 decembrie 2022, președintele Xi a subliniat măsurile economice și financiare concrete pe care China le oferă pentru a colabora imediat cu CCG. „Cele cinci puncte” prezentate de Xi ar trebui să fie interesante de studiat pentru orice analist serios (<https://www.chinadaily.com.cn/a/202212/10/WS6393e690a31057c47eba3b6c.html>).

Acestea includ comerțul pe termen lung cu petrol și gaze în monede locale, proiecte de infrastructură care se extind la energia nucleară, explorare și tehnologie spațială, telecomunicații și IA, proiecte industriale și proiecte de infrastructură de transport. Cu o zi înainte de Summitul China-CCG, președintele Xi și regele saudit, Salman Bin Abdul-Aziz, au ajuns la un acord de parteneriat strategic cuprinzător. Acest parteneriat este simbiotic cu *Viziunea Saudită 2030*. Imediat, au fost semnate 30 de memorandumuri de înțelegere (MoU) între entitățile chineze și saudite. Acestea s-au concretizat ca contracte în valoare de 10 miliarde USD în timpul Forumul de afaceri Arab-China din Arabia Saudită, în iunie 2023.

Ironia este că, atunci când președintele american, Joe Biden, a vizitat Arabia Saudită în iulie 2022, a precizat clar: „concluzia este: această călătorie este despre poziționarea din nou a Americii în această regiune pentru viitor. Nu vom lăsa un vid în Orientul Mijlociu pentru ca Rusia sau China să-l umple. Și obținem rezultate.” (<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/07/15/remarks-by-president-biden-on-his-meetings-in-saudi-arabia/>).

Se pare că total opus s-a întâmplat câteva luni mai târziu. Nu numai China umplea un vid imens lăsat de lipsa de interes a SUA pentru construirea de parteneriate economice mai puternice, dar țările din Golf și OPEC au continuat să coordoneze politicile de export de petrol cu Rusia în cadrul OPEC Plus. Vidul pare să vină nu din acțiunile Rusiei sau Chinei, ci din faptul că SUA se concentrează exclusiv pe probleme de securitate și militare din regiune, fără niciun interes în comerț și cooperare economică cu națiunile de acolo.

În februarie 2023, Iranul (o țară non-arabă) a finalizat un acord cuprinzător de cooperare strategică pe 25 de ani cu China, în timpul vizitei de stat a președintelui Ibrahim Raisi, la Beijing. În mod surprinzător, o lună mai târziu, în martie 2023, China a intermediat restabilirea relațiilor diplomatice Iran-Arabia Saudită. Până la sfârșitul anului 2023, Iranul, Arabia Saudită, Emiratele Arabe Unite, Egiptul și Etiopia au fost toate admise în BRICS (Brazilia, India, Rusia, China și Africa de Sud) creând BRICS Plus. Aceste națiuni sunt, de asemenea, fie membre cu drepturi depline, fie observatori în Organizația de Cooperare din Shanghai (SCO), care trece din ce în ce mai mult de la a fi o simplă organizație de cooperare în materie de securitate la un mecanism de cooperare economică. Xinjiang joacă un rol major în toate aceste arhitecturi.

Asigurarea fluxurilor de energie

Securitatea energetică a Chinei în următoarele decenii va depinde de asigurarea, prin cooperare și diplomație, a întregii regiuni de pe malul Mării Roșii. Asia Centrală și țările din Golful Persic sunt principalii furnizori ai necesarului de petrol și gaze al Chinei.

Rusia a devenit, de asemenea, principalul exportator complementar de energie către China. Stabilitatea economică a Chinei depinde în mare măsură de fluxul sigur și continuu de petrol și gaze din aceste regiuni către porturile sale. Tensiunea geopolitică poate face din punctele de sufocare strategice precum strâmtoarea Hormuz și strâmtoarea Malacca o sursă majoră de insecuritate pentru China și partenerii săi. Prin urmare, coridoarele energetice terestre de-a lungul Centurii Economice a Noului Drum al Mătăsii și Xinjiang vor căpăta o importanță și o atenție crescândă în următoarele decenii.

În prezent, patru conducte majore transportă anual aproximativ 55 de miliarde de metri cubi de gaz natural din Turkmenistan și Kazahstan către China, prin Xinjiang. La fel de mult gaz cât transporta Nord Stream 1 din Marea Baltică, din Rusia în Germania, înainte de a fi sabotat în septembrie 2022.

Concluzie

Folosirea Afganistanului și a altor hanate din Asia Centrală (regate tribale locale) ca zonă tampon de securitate și sursă de destabilizare atât pentru Rusia, cât și pentru China s-a încheiat. China reușind cu succes

să pună capăt amenințării terorismului și separatismului în regiunea autonomă uigură Xinjiang și prin consolidarea relațiilor cu națiunile din Asia Centrală, iar acum prin relațiile diplomatice cu Kabulul condus de talibani, se îndreaptă către asigurarea securității teritoriilor din jurul său. Rolul Rusiei rămâne puternic în regiune, iar intervenția sa din ianuarie 2022 în Kazahstan pentru a preveni o revoluție a culorilor a fost decisivă. Deși există încă un anumit nivel de tensiuni între aceste țări și Rusia, iar încercările UE și SUA de a le convinge să-și reducă dependența de Rusia și China continuă, realitățile geografiei și istoriei nu pot fi schimbate.

Odată cu țările arabe, Iranul și țările din Asia Centrală care devin parteneri economici cheie ai Chinei, geoeconomia devine mai degrabă elementul cheie al politicii externe decât geopolitica. Economia va avea un cuvânt final în multe dintre problemele care au determinat politicile națiunilor din „inima” continentului eurasiatic.

IV. EUROPA

Strategia de extindere și comercială în procesul de integrare europeană: relațiile nucleu-periferie și cazul Europei de Sud-Est

Gregory PATRIKAKOS (Grecia)

Introducere

În secolul XXI, relațiile de putere se schimbă, polii de securitate și dezvoltarea se extind, nu doar geografic, ci și diplomatic, militar, comercial și cultural. Actorii agendei internaționale nu sunt doar entitățile de stat, ci și companiile multinaționale, organizațiile neguvernamentale, rețelele criminale și teroriste etc., actori nestatali regionali și internaționali care modifică clasică competiție interstatală într-un joc divers de succesiune a crizelor intersubiective și colective. În epoca societății riscului (Beck 1992), noile tehnologii și mijloace de comunicare joacă un rol catalizator în desfășurarea unui război, precum și în bunăstarea unui stat. Crizele de tip fiscal, pandemic, energetic, alimentar etc., sunt acțiuni foarte dificile, atât pentru a le face față, cât și pentru pregătirea corespunzătoare a fiecărei societăți și a statelor, pentru a deveni rezistente la provocările moderne ale sistemului internațional.

Din punct de vedere strategic și în cadrul politicii europene de vecinătate și a parteneriatelor pe care le-a încheiat, Uniunea Europeană (UE)

Sursa: <https://www.ziarulprofit.ro/ue-s-a-dovedit-a-fi-foarte-benefica-pentru-europa-de-est/>

se confruntă cu provocarea a trei conflicte militare. Războiul ruso-ucrainean, conflictul armat dintre Azerbaidjan și Armenia, precum și ostilitățile israeliano-palestiniene, reprezentând o provocare geopolitică de amploare pentru securitatea UE. În același timp, consolidarea Chinei la nivel politic, instituțional și economic, apariția de noi puteri regionale cu caracteristici non-occidentale precum Iranul, precum și a regimurilor non-liberale (în perspectiva modelelor de stat occidentale) cu tendințe revizioniste precum Turcia și Rusia, contribuie la întărirea tendinței instituționale a instituțiilor europene în ultimii ani pentru mai multă extindere,

punând entități statale, precum cele din Balcanii de Vest, în perspectiva integrării lor în instituțiile occidentale, precum UE și NATO.

În contextele internaționale specifice, UE este chemată să ia decizii instituționale și strategice foarte importante, răspunzând unei întrebări de importanță majoră, dacă nu existențială, care, de aproape de la începutul procesului de integrare europeană, a constituit un element de identificare integral. Problema aprofundării sau lărgirii vizează organele administrative și organizatorice, precum și experții respectivi ai proiectului UE. În acest studiu se pune accent pe politica comercială a UE și în principal pe efectele liberalizării comerțului întâlnite de statele nou aderate, Bulgaria, România, Croația, după aderarea lor la UE, în 2007 și respectiv 2013, ca urmare a procesului de extindere a edificiului european. Pe baza modelului specific, se încearcă o simulare de cercetare, din cauza procesului de integrare a Balcanilor de Vest în instituțiile europene și a problemelor corespunzătoare pe care le vor întâmpina entitățile specifice balcanice. Cele două sectoare studiate sunt cele ale produselor industrial-tehnologice și cele agricole, unde sunt elementele productive și de export dominante în nucleul european, respectiv periferia europeană, în cadrul teoriei dezvoltării inegale (Myrdal 1957 și Wallerstein 2004).

O teorie (în versiunea sa revizuită, în ceea ce privește Nordul Global și nu modelele de dezvoltare ale Sudului Global, pentru că analizăm state de la periferia europeană), care are la bază domeniile geografiei economice și economiei politice internaționale și găsește un teren fertil în relațiile internaționale, cu cât este mai mare gradul de dezvoltare inegală între doi sau mai mulți actori statali, cu atât mai mult apare *Dilema Securității* între acestia, precum și cu alți actori regionali și internaționali (Gilpin 1983). Din motive pur tehnice, se face o distincție între stările de bază și stările periferice. Prin dialogul științific, teoriile și modelele dezvoltate în ultimele decenii, școlile de gândire și teoreticienii domeniului specific diferă foarte mult, atât prin definițiile nucleului și periferiei, cât și prin criteriile și condițiile pentru separare. Temporal și spațial, au fost dezvoltate multe teorii despre inegalitățile regionale intra-europene (în acest studiu, regiunile sunt recrutate ca grupuri de state cu semn de dezvoltare conform teoriei și nu ca părți ale unor teritorii naționale specifice), unde după predominarea modelului neoclasice la nivel academic și politic, această teorie a fost considerată caducă. Unul dintre argumentele criticii sale din partea altor teorii concurente, este că Wallerstein, de exemplu, demonstrează momentul istoric conflictual (eveniment sau fenomen) în care se va produce prăbușirea modelului de dezvoltare inegală existent, sistemul regional respectiv și întregul sistem internațional va trece la un alt model de schimb de produse și guvernare, dar nu precizează natura și caracteristicile acestuia.

Cu toate acestea, disparitățile contemporane din interiorul UE, ca și caracteristici endogene ale acesteia, și provocările externe cu rivalitățile geostrategice regionale în subsolul strategic al UE, determină acest studiu să utilizeze teoria centru-periferie ca o dilemă de securitate pentru UE, pe baza provocărilor geopolitice de mai sus, fiind o schemă interpretativă foarte bună atât pentru inegalitățile de dezvoltare din cadrul UE, cât și pentru noile provocări de aprofundare și lărgire cu care se confruntă instituțiile europene, în principal în Europa de Sud-Est, cu scopul de a face edificiul european mai rezistent la noul sistem internațional.

Geografia creșterii economice a statelor centrale și periferice în procesul de integrare europeană

În cadrul UE, statele periferice sunt statele din Europa Centrală și de Est, precum Visegrad și Marea Baltică, precum și din Europa de Sud-Est, cum ar fi România, Bulgaria, Croația și Slovenia. De asemenea, o parte integrantă a acestora sunt țările din Sudul Europei, acestea fiind Grecia, Cipru, Portugalia, Irlanda, Italia și Spania, cu ultimele două, mai ales în cazul Italiei (state semi-periferice) (modelul a Italiei este caracteristic), țări care au dezvoltat sectorul secundar și acestea au a treia și, respectiv, a patra cea mai mare economie din UE (diferite abordări metodologice, clasificări cu diferite criterii teoretice, care state aparțin nucleului, semiperiferiei și regiunii). Toate aceste entități regionale statale sunt guvernate de un model economic care pune accent pe sectorul primar (producție agricolă, produse agricole, zootehnie, pescuit etc.) și așteaptă beneficii de la sectorul terțiar. Un exemplu tipic este cel al Greciei, sectoarele turismului și transportului maritim reprezentând un procent mare din PIB-ul total al țării (Putnam 1993).

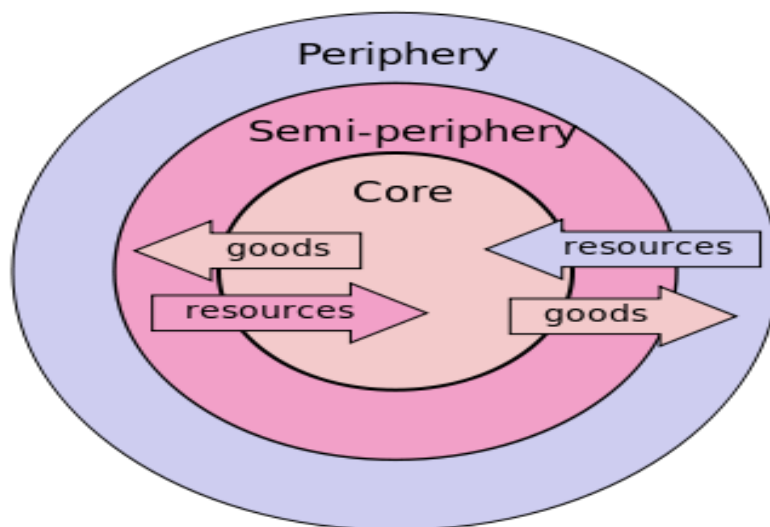

Fig. 1. Reprezentarea schematică a resurselor și bunurilor comercializate între statele centrale, semiperiferice și periferice ale UE

Sursa: <https://ourpolitics.net/andre-gunder-frank-dependency-theory/>

Statele de bază se regăsesc în Europa de Nord și de Vest, Germania, Franța, Țările de Jos, Scandinavia, precum și Regatul Unit, care, deși a fost una dintre cele mai puternice țări din punct de vedere economic din UE, datorită Brexit-ului nu mai este inclusă în țările nucleului european. Ele sunt guvernate de un model economic, care pune accentul pe sectorul secundar. Germania este cel mai tipic exemplu, cu dimensiunea producției sale industriale, investițiile sale în produse high-tech, exporturile în cantități mari și mulți destinatari comerciali diferiți la nivel internațional, fiind cea mai mare economie din UE. În timp ce în sectorul terțiar, entitățile de stat ale nucleului, acestea găzduiesc funcționarea în principal a unor giganti financiari mari și cunoscuți (Brand Name), unde se bazează companii multinaționale și mari grupuri de investiții cu un volum mare de capital și valoare de piață. De asemenea, în limitele lor spațiale, sunt active hub-uri de orașe inteligente și grupuri de parcuri tehnologice și start-up-uri (Pavlinek 2022).

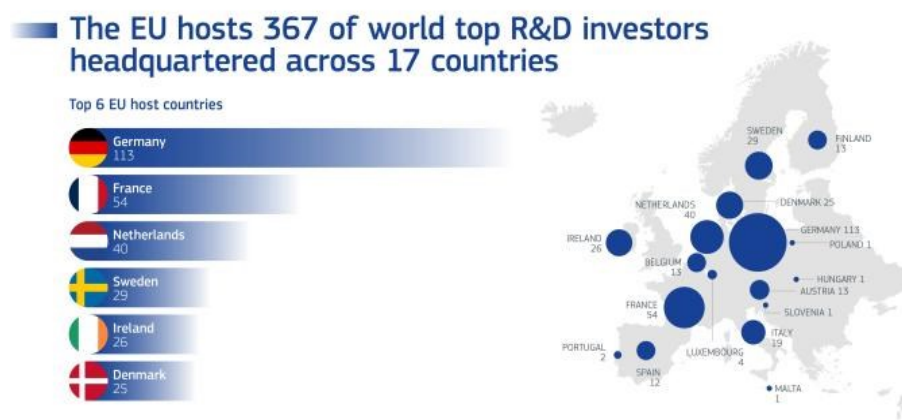

Fig. 2. Majoritatea celor mai mari 367 de firme de investiții în cercetare și dezvoltare din sectorul tehnologiei au sediul în statele centrale ale UE

Sursa: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/industrial-rd-investment-eus-growth-highest-2015-2023-12-14_en

De-a lungul timpului și conform teoriei dezvoltării inegale, țările din nucleu prezintă rate de creștere mai mari decât entitățile de stat din periferie. Acest fenomen, pe lângă factorii istorici, culturali, sociali, politici, instituționali, militari, de mediu, geografici și alții, se bazează pe condițiile și contextele în care se desfășoară activități comerciale între statele europene și în special între stările nucleului și periferiei procesul și funcționarea integrării europene.. Țările dezvoltate ale nucleului se deschid constant decalajul de dezvoltare cu țările mai puțin dezvoltate ale periferiei, întrucât există o disproporție între produsele agricole exportabile pe care le produc țările periferice și "schimbă" cu produsele tehnologice pe care țările din nucleu le produc (Short 1993).

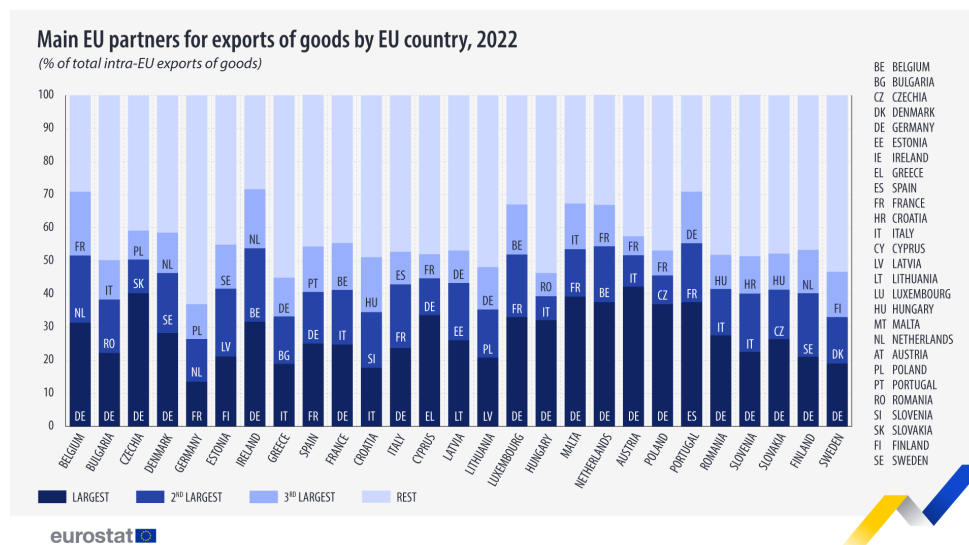

Fig. 3. Cele trei țări ale UE clasate cel mai frecvent ca primii trei parteneri de export intra-UE sunt Germania, urmată de Franța (nucleul UE) și Italia (semi-periferia UE)

Sursa: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/DDN-20230502-1>

Din punct de vedere istoric, valoarea bunurilor de bază exportate de țările din periferie a fost mai ieftină și a fost pe o tendință descendentă. Schimbări inovatoare sunt prezentate chiar și în sectorul agroalimentar, cu transferul de înaltă tehnologie și know-how către metodele agricole moderne, schimbarea metodelor de cultivare, introducerea de noi specii agricole și schimbarea obiceiurilor nutriționale și alimentare, în care de obicei țările de la periferie nu se pot integra în modelul lor productiv (OCDE 2021).

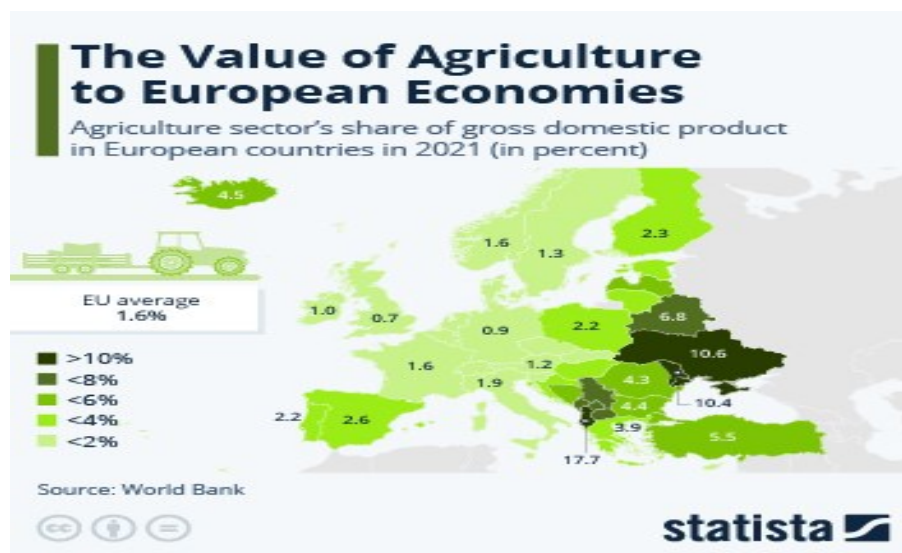

Fig. 4. Pentru statele din sud-estul Europei, spre deosebire de statele de bază, sectorul primar constituie un procent foarte important din PIB-ul lor

Sursa: <https://www.statista.com/chart/30483/agriculture-sector-as-share-of-gdp-in-european-countries/>

Dimpotrivă, valoarea produselor industriale exportate de țările de bază în cadrul rețelelor comerciale europene, schimbarea obiceiurilor de consum ale cetățenilor europeni, creșterea nivelului de trai, mișcarea populației din mediul rural spre marile centre urbane, concurența internațională cu alte piețe avansate tehnologic precum Japonia, China, India, reducerea costurilor de transport etc., contribuie la creșterea valorii relative a produselor și serviciilor tehnologice și sunt chiar și pentru țările de regiunea un obiectiv comercial strategic pentru satisfacerea politicilor și nevoilor sociale, cu un cost-beneficiu disproporționat pentru partenerii comerciali ai statelor centrale și periferice (Krugman 1991).

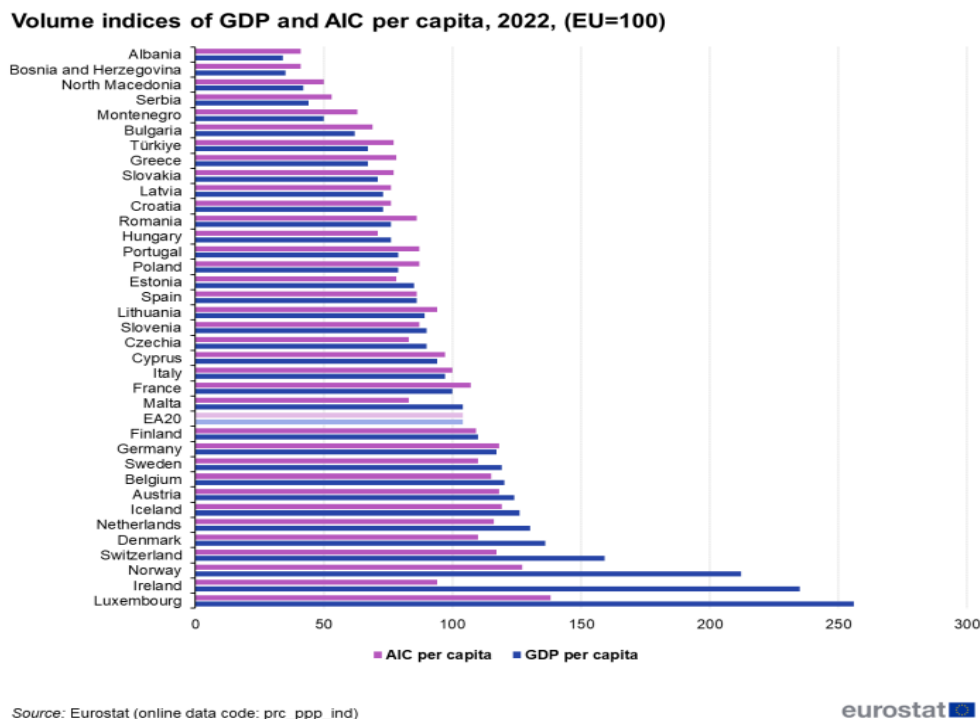

Fig. 5. PIB per capita si nivelul preturilor arată puterea de cumpărare dintre statele centrale si cele de la periferie

Sursa: https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=GDP_per_capita,_consumption_per_capita_and_price_level_indices

Determinanții sistemici ai inegalităților comerciale între economiile europene: cazurile statelor nou intrate din Europa de Sud-Est

Conform celor de mai sus și cu logica teoriei dezvoltării inegale, țările nou intrate în UE, Bulgaria și România în 2007 și Croația în 2013, desigur, același lucru se poate aplica și celor zece state membre care au devenit membre în 2004, precum și țările din Balcanii de Vest (cu diferențele corespunzătoare, întrucât fiecare stat deține date agricole și tehnologice diferite), unde se află în proces de negocieri de aderare cu instituțiile europene, pentru a intra în UE, sunt toate considerate state membre ale țărilor periferiei europene. Odată cu liberalizarea comerțului vor suferi unele efecte economice, politice, instituționale și sociale. Pentru Bulgaria, România și Croația, noul mediu politic și instituțional a avut ca rezultat ceva fără precedent. După căderea fostei URSS și ascensiunea liberalismului politic și economic, economiile și societățile statelor satelite ale modelului de producție planificat central au intrat în stadiul lor de tranziție și occidentalizare (Przeworski 1991).

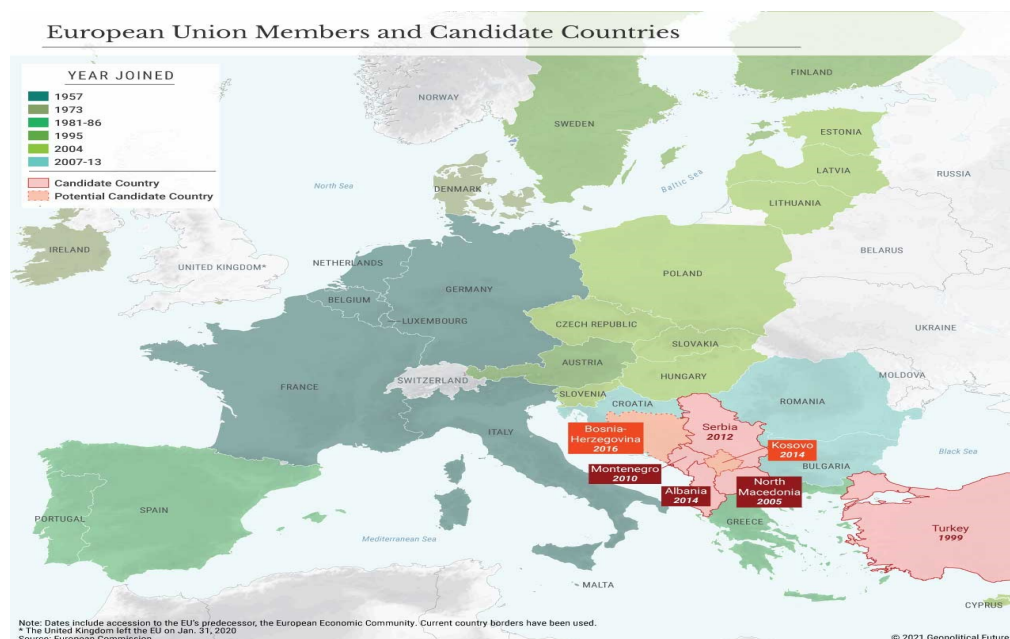

Fig.6. Statele candidate din Balcanii de Vest, ca principal obiectiv strategic al politicii de extindere a UE

Sursa: <https://geopoliticalfutures.com/balkans/>

Aceste schimbări structurale sunt de obicei însoțite de mari costuri sociale și politice, iar aceste țări nu sunt exceptate. Deși economiile lor se bazează în principal pe sectorul primar, ele prezintă unele caracteristici speciale care au apărut mai mult după intrarea lor în UE. Cu România care a atins un nivel bun de industrializare a producției sale și cu parteneriatul conglomeratelor naționale cu omologii lor din țările centrale private, Bulgaria va avea un grad relativ scăzut de dependență energetică, datorită producției autonome de energie nucleară, iar Croația va prezenta o tendință ascendentă în din punct de vedere al turismului. Cu toate acestea, structurile și performanța la export ale sectoarelor lor secundare și terțiare nu pot concura cu omologii lor din țările de bază nici pe plan cantitativ și nici calitativ (Sokol 2013).

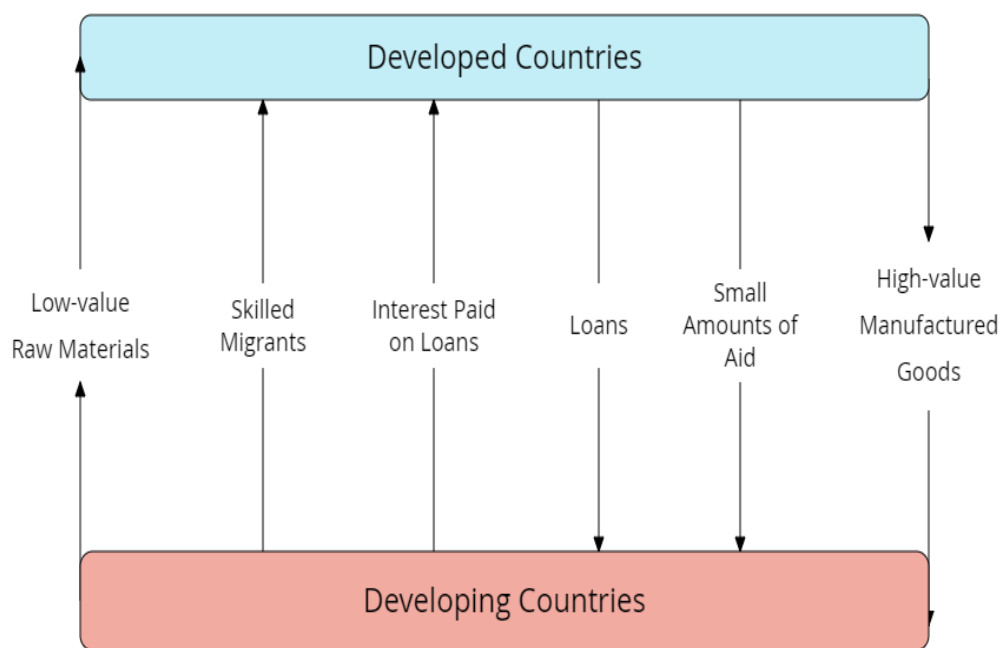

Fig. 7. În cadrul UE, caracteristicile comerciale sunt prezentate între centru și periferie, reflectând clasificarea internațională a statelor dezvoltate și în curs de dezvoltare
Sursa: https://www.goconqr.com/p/9443111/note_page/514350

Societățile din sud-estul Europei, în contextul globalizării proceselor politice, economice și culturale, s-au diferențiat semnificativ în preferințele consumatorilor. În acest fapt, un rol decisiv joacă piața deschisă a mass-media din deceniile precedente, precum și răspândirea rețelelor sociale ca servicii bazate pe tehnologie avansate, dobândind standarde occidentale în stilul lor de viață individual și colectiv. Reconcilierea comercială care are loc între produsele agricole ale statelor nou intrate de la periferie și produsele tehnologice ale statelor de bază, care prezintă cifre macroeconomice ridicate și recunoașterea internațională a produselor lor de înaltă tehnologie, favorizează în mod clar țările dezvoltate ale Europei de Nord (Baldwin 2016).

Exporturile de produse tehnologice ale țărilor din nucleul european sunt în continuă creștere față de țările nou intrate cu liberalizarea comerțului, în timp ce, dimpotrivă, importurile de produse agricole din acestea sunt în scădere. Există o mare diferențiere a producătorilor, întrucât țările în curs de dezvoltare din Asia de Sud, America de Sud și Africa Subsahariană oferă produse agricole mai ieftine și diferite noilor obiceiuri alimentare ale consumatorilor europeni sau chiar acolo unde se observă aceleași niveluri, prețurile sunt considerat ieftin pentru nivelul de viață al vest-europenii. Prețurile produselor tehnologice în țările nou intrate de la periferia europeană pentru consumatorul mediu rămân deosebit de ridicate (Dunford și Greco 2006).

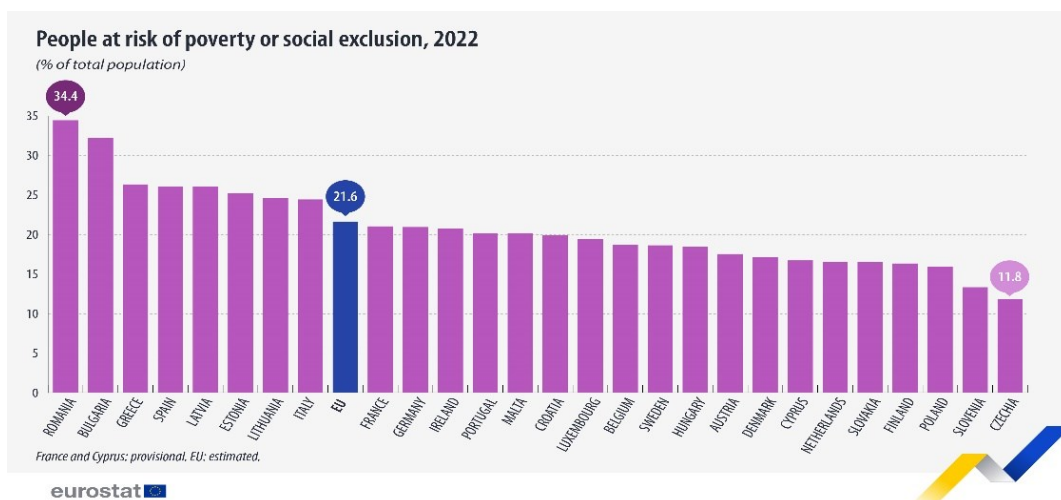
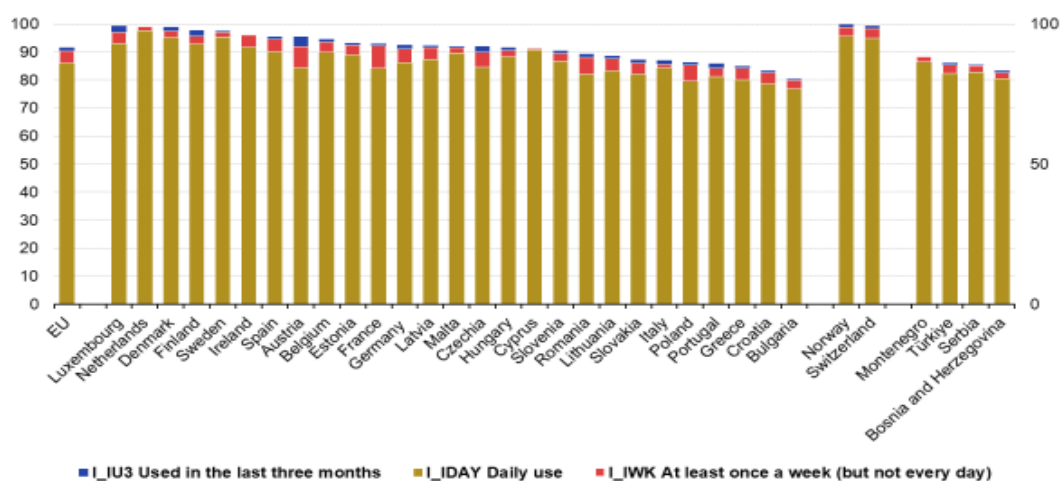

Fig. 8. Riscul de sărăcie și marginalizare socială este mult mai mare în țările periferice și semiperiferice europene

Sursa: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/DDN-20230614-1>

Avantajul comercial al țărilor central-europene se datorează în principal inovației tehnologice și rezervelor de capital. Dezvoltarea metodelor și practicilor tehnologice avansate datorate investițiilor publice și private, a unui cadru instituțional care consacră relațiile de muncă și promovează investițiile în produse de înaltă tehnologie, precum și informații asimetrice (rata analfabetismului digital, fenomenul tehnofobie, informații despre descoperirile tehnologice, promovarea brevetelor tehnologice etc.) între cetățenii nucleului european și statele nou intrate de la periferia europeană, are ca rezultat creșterea resurselor financiare pentru investiții ulterioare și formarea noii forțe de muncă cu noi metode de producție în economiile țărilor dezvoltate ale UE, făcând țările nou intrate necompetitive pe harta dezvoltării europene și internaționale (Milanovic 2018).

Frequency of internet use, 2023

Source: isoc_ci_ifp_iu

eurostat

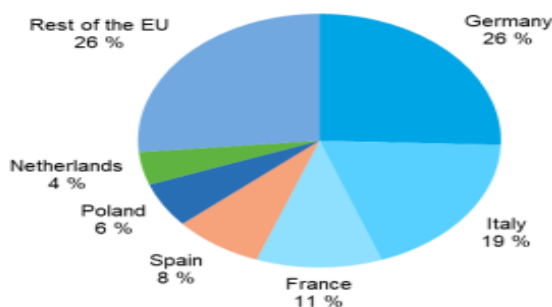
Fig. 9. Statele din regiune prezintă o frecvență mai mică de utilizare a internetului, interconectarea economică internațională impune utilizarea mai multor produse digitale

Sursa: https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Digital_economy_and_society_statistics__households_and_individuals

Dezvoltarea inegală a regiunilor UE, ca vulnerabilitate geo-economică în politica de extindere

În contextul UE și al comerțului mondial liberal, există trei restricții principale pentru noii intrați în UE, care fie fac imposibilă această protecție tarifară a piețelor specifice și promovarea noilor produse autohtone de specializare tehnologică superioară, fie foarte limitată. Primul are legătură cu cadrul instituțional al UE și în special cu dreptul concurenței. Din motive istorice și geopolitice, țările de bază europene au creat un cadru legal, care favorizează țările de bază intensive în tehnologie, cu investiții mari în sectorul tehnologic și industrial. Să nu uităm de CECO, prima încercare de unificare europeană după război, a venit în principal din țările din nordul dezvoltat, pentru a promova principalele metale industriale ale vremii, oțelul și cărbunele (Roberts 1993).

EU value of sold industrial production, by country, 2022 (% of total value of sold production)

Note: EU except Cyprus, Luxembourg, Malta
Source: Eurostat (online data code: DS-056120)

eurostat

Fig. 10. Câteva state din UE și în principal din nucleu și semiperiferie, dețin cel mai mare procent din valoarea producției industriale vândute, din totalul producției vândute. Cel mai mare procent este deținut de Germania, în timp ce un procent foarte mic corespunde țărilor de la periferie

Sursa: https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Industrial_production_statistics

Dimpotrivă, PAC (Politica Agricolă Comună), care se adresează în principal statelor din sudul european, și astfel și țărilor nou intrate în regiune, mai ales în ultimii ani nu se bucură de prestigiul politic și influența instituțională față de statele nucleu, în timp ce este adesea tratată ca un mijloc de promovare a politicilor naționale ale statelor nucleului european. Un exemplu tipic este Franța, care, pe lângă producția industrială mare, pentru a echilibra concurența tehnologică cu Germania, promovează politici agricole de creștere și îmbunătățire a producției sale agricole, reducând și mai mult competitivitatea agricolă a țărilor nou intrate (Malang și Holzinger 2020).

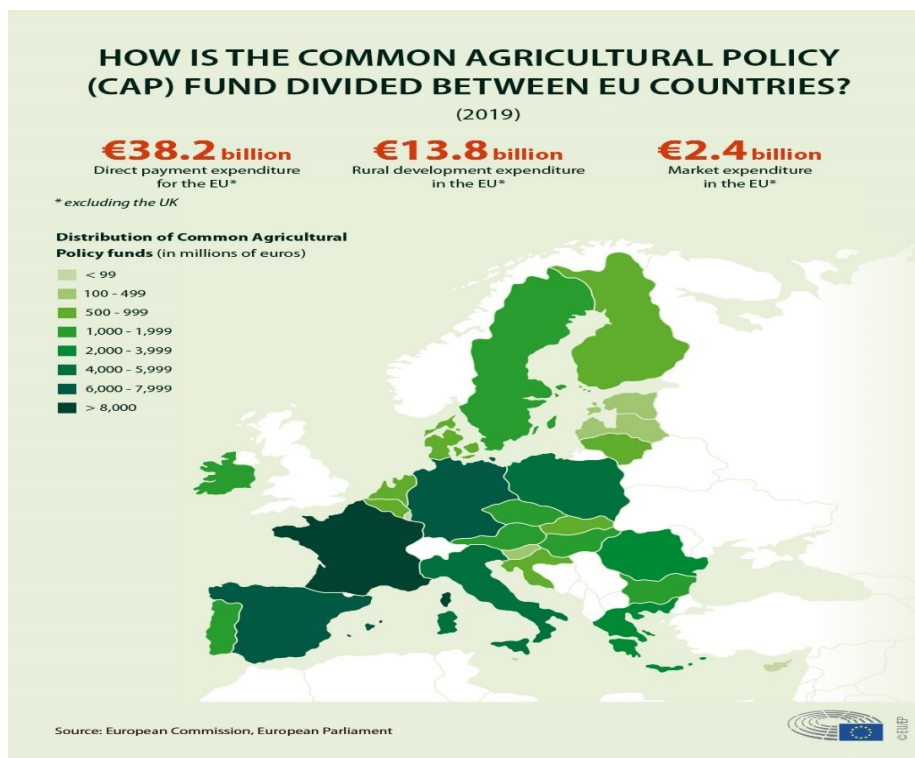

Fig. 11. În finanțarea Politicii Agricole Comune sunt favorizate statele din nucleul european, având drept rezultat că statele periferice, deși dețin mai mult teren arabil și economia lor depinde direct de producția agricolă, sunt subfinanțate cu consecințe directe pentru dezvoltarea lor. Un exemplu tipic de țară favorizată este Franța

Sursa: <https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20211118STO17609/eu-agriculture-statistics-subsidies-jobs-production-infographic>

În plus, în cadrul UE, egalitatea și statutul egal sunt considerate ca și o condiție de bază și în scopuri comerciale, astfel încât țările nou intrate nu pot implementa politici naționale de substituție a importurilor de produse industriale din țările centrale europene. Dimpotrivă, odată cu liberalizarea comerțului în interiorul UE, țările din nucleul european sunt favorizate atât pentru creșterea exporturilor, cât și către noi piețe, precum și pentru creșterea investițiilor pe piața țărilor nou intrate (Uniunea Europeană 2013).

A doua limitare este legată de structura comerțului internațional și de dezvoltarea acestuia după război. Organizațiile economice internaționale (OMC, FMI, Banca Mondială) sunt structurate în funcție de politici liberale și de deschiderea piețelor internaționale. UE lucrează îndeaproape cu aceste organizații și promovează politici care favorizează statele avansate industrial și tehnologic, promovând totodată programe de dezvoltare pentru integrarea și modernizarea statelor în curs de dezvoltare și rurale în sistemul financiar internațional (Comisia Europeană 2024).

A treia este endogenă și are o relație directă cu criteriile de integrare și inadecvarea politică și instituțională prezentate de statele nou admise în etapa de tranziție. Cu condițiile tehnice și operaționale existente, aceștia nu pot face față în mod adecvat presiunilor politice pentru realizarea și formularea unei politici comerciale autonome și independente. Statele din nucleul european, fie cu schimburi politice și militare (preferând statele periferice, în principal, integrarea acestora în organizațiile occidentale ale UE și NATO), fie cu cele pur economice, înlătură măsurile de protecție și promovează politici care favorizează piețele deschise și promovarea produselor lor tehnologice. În ciuda intrării lor în UE, noile state membre nu au

încă instituțiile politice și economice deschise care să le permită să-și stabilească atât avantajele comparative de dezvoltare, cât și o politică independentă care să echilibreze surplusul comercial al statelor centrale europene și care le va face competitive din punct de vedere comercial la nivel european și internațional (Acemoglu și Robinson 2013).

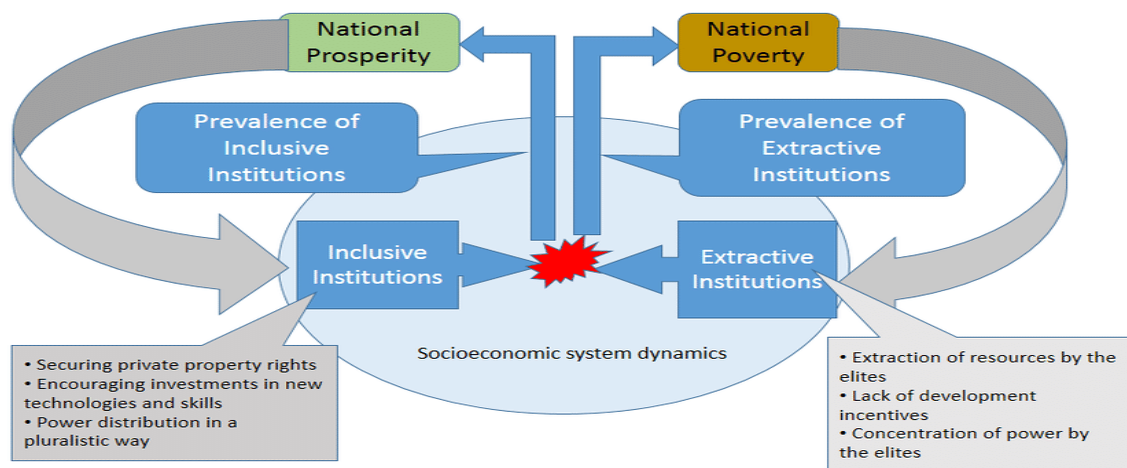

Fig. 12. Statele din sud-estul Europei trebuie să se aprofundeze și mai mult în instituțiile politice și economice, cu un plan strategic pe termen lung de incluziune, transparență și extroversie, pentru a ajunge la aceleași niveluri de dezvoltare ca statele centrale ale UE

Sursa: https://www.researchgate.net/figure/Why-nations-fail-according-to-Acemoglu-Robinson-2013_fig2_333662391

Concluzii

Sistemul internațional modern este pe un curs evolutiv, unde este posedat de o stare de tranziție de schimbare de paradigmă, atât la nivelul redistribuirii puterii, cât și la apariția de noi actori regionali și internaționali. Multipolaritatea, multicrizile, diferitele mijloace și domenii de competiție geopolitică, fluxurile globale de populație, dezastrele naturale datorate crizei climatice, energiei și insecurității alimentare, precum și revenirea conflictelor militare cu diferite tactici operaționale și strategii, sunt caracteristici structurale ale analizei din timpul procesului de luare a deciziilor instituționale, corporative și strategice. UE, atât la nivel politic, prin instituțiile europene, cât și la nivel strategic, în domenii specifice, precum politica comercială, este datoare, mai ales într-o perioadă în care se acordă o mare importanță domeniului apărării și securității, precum și dezvoltării industriei europene de apărare (sector care, se pare, va avea abateri și dezechilibre comune între nucleu și periferie) să demareze aprofundarea politicilor.

Anxietatea strategică care o posedă, mai ales după provocările diplomatice, comerciale, militare, de mediu, tehnologice și culturale, din partea actorilor internaționali non-occidentali, o conduce către politici de paternalism instituțional. Deciziile de integrare, după cum este evident din punct de vedere istoric și comercial din cele de mai sus, nu conduc mecanic la rezultatele de dezvoltare corespunzătoare căutate de organele de conducere europene. Este indicat, ca factor dominant de dezvoltare și securitate, să se promoveze distribuția și redistribuirea produselor tehnologice și agroalimentare în statele membre UE, fără intervenții extraeuropene, de tip Plan Marshall (fără a trece cu vederea rolul său important de dezvoltare pentru perioada postbelică), care va determina identitatea productivă și potențialul fiecărui stat membru.

Statele nou intrate în regiune, deși liberalizarea comerțului are consecințe negative asupra balanței lor comerciale, înțeleg că nu pot rămâne izolate de restul lumii și deși în mod normal ar trebui să întreprindă unele politici protecționiste, cu scopul de a înlocui importurile din produse interne pentru a le reduce costurile, în limita din cadrul UE, o astfel de politică comercială nu poate fi implementată instituțional. De obicei, statele de la periferia europeană iau măsuri comerciale cu condiții favorabile pentru investiții din țările nucleului european. Exemple caracteristice sunt prezența companiilor germane în Croația și a companiilor franceze în România cu impozitare favorabilă, privilegiile oligopoliste, precum și finanțarea unei părți din investițiile occidentale din fonduri de stat, cu contracte și acorduri comerciale care favorizează fie un anumit procent din profiturile acestor companii și crearea de noi locuri de muncă sau prin formarea forței de muncă din țările nou intrate cu *know-how* occidental.

Obiectivul regional dominant al UE trebuie să fie o politică de coeziune pe termen lung, astfel încât să elimine într-un mod modern și eficient inegalitățile de dezvoltare din Europa. Prin promovarea unui model de guvernare de jos în sus, a schimbărilor structurale în dreptul concurenței, a modelelor de cooperare cu actori non-occidentali prin organizații internaționale și regionale care nu vor fi guvernate de o centralitate occidentală (această ideologie trezește suspiciuni și trezește coșmaruri istorice), precum și consolidarea instituțională a forței de muncă și a formelor de muncă, de capital și de producție a statelor periferice într-o manieră determinată de statele însăși, pe baza nevoilor sociale și a modelelor culturale ale acestora. În perspectivă, scopul principal este de a exista o influență pozitivă pentru modelul de guvernare al UE, care să fie mai atractiv la nivel internațional și care va facilita un dialog instituțional și strategic important privind extinderea UE în Balcanii de Vest, Ucraina, Georgia etc., fără extinderi ineficiente și crearea unei noi concurențe internaționale, cu efecte negative asupra integrării europene.

Bibliografie:

- Acemoglu, D. and Robinson, A.J. (2013), *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity and Poverty*, London: Profile Books
- Baldwin, R. (2016), *The Great Convergence: Information Technology and the New Globalization*, Boston: Harvard University Press
- Beck, U. (1992), *Risk Society Towards a New Modernity*, London: SAGE Publications
- Dunford, M. and Greco, L. (2006), *After the Three Italies*, Oxford: Blackwell Publishing
- European Commission (2024), "International Economic Relations/International institutions and fora", https://economy-finance.ec.europa.eu/international-economic-relations/international-institutions-and-fora_en , [accessed 22/4/2024]
- European Union (2013), "Summaries of EU legislation on the single market", https://eurlex.europa.eu/summary/chapter/internal_market.html?root_default=SUM_1_CODED%3D24&locale=en , [accessed 25/4/2024]
- Gilpin, R. (1983), *War and Change in World Politics*, Cambridge: Cambridge University Press
- Krugman, P. (1991), "Increasing Returns and Economic Geography", *Journal of Political Economy*, 99, pp. 483-499
- Malang, T. and Holzinger, K. (2020), "The political economy of differentiated integration: The case of common agricultural policy", *The Review of International Organizations*, Volume 15, pp.741-766
- Milanovic, B. (2018), *Global Inequality: A New Approach for the Age of Globalization*, Boston: Harvard University Press
- Myrdal, G. (1957), *Economic Development and Underdevelopment Regions*, London: Hutchinson
- OECD (2021), "The OECD Agro-Food Productivity-Sustainability-Resilience Policy Framework", <https://www.oecd.org/agriculture/topics/agricultural-productivity-and-innovation/> , [accessed 26/4/2024]
- Pavlinek, P. (2022), "Relative positions of countries in the core-periphery structure of the European automotive industry", *Sage Journals*, Volume 29, Issue 1
- Przeworski, A. (1991), *Democracy and the Market: Political and Economic Reforms in Eastern Europe and Latin America*, Cambridge: Cambridge University Press
- Putnam, R.D., Leonardi, R. and Nanetti, R. Y. (1993), *Making democracy Work: Civic traditions in modern Italy*, New Jersey: Princeton University Press
- Roberts, J.M. (1993), *History of the World*, Oxford: Oxford University Press
- Short, J.R. (1993), *An Introduction to Political Geography*, Florida: Routledge
- Sokol, M. (2013), "Towards a 'newer' economic geography? Injecting finance and financialization into economic geographies", *Cambridge Journal of Regions Economy and Society*, 6(3), pp.501-515
- Wallerstein, I. (2004), *World Systems Analysis: An Introduction*, Durham: Duke University Press

IV. EUROPA

Rolul geostrategic și geopolitic al Transnistriei în planurile strategice rusești sau tentația irezistibilă a Rusiei de a-și proteja compatrioții din străinătatea apropiată

Ioannis KARAMPELAS (Grecia)

„Cine stăpânește Europa de Est controlează Heartland-ul. Cine stăpânește Heartland-ul comandă Insula-Lume. Cine stăpânește Insula-Lumea comandă lumea.”

Mackinder H.J., „Idealurile democratice și realitatea”

Abstract

Regiunea separatistă transnistreană se află sub controlul direct al Moscovei, care o sprijină economic, politic și militar. Deși există un mecanism stabilit pentru soluționarea conflictului dintre Chișinău și Tiraspol, până acum s-a făcut puțin pentru o soluție viabilă. Rusia nu este cu adevărat dispusă să contribuie la soluționarea conflictului, deoarece situația actuală îi servește interesele. Transnistria rămâne un „instrument” geostrategic și geopolitic valoros pentru Moscova, mai ales sub prisma războiului în curs cu Ucraina. Tiraspolul permite Rusiei să-și mențină influența într-o regiune considerată vitală pentru interesele Kremlinului, mai ales sub presiunea UE și a NATO.

Cuvinte cheie: Transnistria, Moldova, Rusia, NATO, UE, secesiune, soluționarea conflictului, Ucraina, pro-rus, pro-occidental, război informațional.

Introducere

În urma prăbușirii Uniunii Sovietice în 1990, Transnistria, situată în partea de est a Moldovei, urmărind să surprindă evoluțiile politice rapide și schimbările și-a declarat independența încercând să se separe de Moldova și să rămână ca parte a Federației Ruse.

Sursa: https://noi.md/md/news_id/259228

Într-adevăr, Moldova și-a declarat independența în 1991, care a condus de fapt la un scurt război între cele două părți, în 1992. De la încetarea focului convenită între cele două părți, Transnistria sau Republica Moldova Pridnestroviană (PMR) funcționează ca stat independent, deși nu este recunoscut de niciunul dintre statele membre ONU, inclusiv de Rusia.

Moldova, Rusia și Transnistria au stabilit o forță de menținere a păcii în regiune, în timp ce Moscova exercită o prezență militară, economică, energetică și politică semnificativă, bucurându-se de o influență mare în statul separatist, care este de fapt pe deplin dependent de Rusia.

Războiul ruso-ucrainean a complicat situația geopolitică în regiunea mai largă, amenințând pacea și stabilitatea regionale. Moscova instrumentalizează influența de care se bucură în statul separat, utilizându-l pentru planurile sale strategice mai ample și politica sa regională în fostele republici sovietice, considerându-le părți integrante ale sferei sale de influență. Expansiunea euro-atlantică către Europa de Est este percepută de Rusia ca o amenințare directă la adresa securității sale naționale și în acest context implementează o politică externă de interzicere a prezenței ulterioare a UE și NATO în partea moale a teritoriului rus.

Sub pretextul protecției compatrioților din străinătate în conflictele post-sovietice nerezolvate, Rusia își pune în aplicare politica de intervenție în țările vecine și de promovare a planurilor sale regionale. S-a întâmplat înainte în Oseția de Sud, anulând integrarea Georgiei în NATO, s-ar putea întâmpla în viitorul apropiat în Transnistria. În plus, invazia rusă în Ucraina a început în numele protejării populației ruse din Donețk și Lugansk.

Moldova se bucură în ultimul timp de o abordare caldă cu UE și NATO, semnalând o situație alarmantă pentru Moscova, care realizează că structurile euro-atlantice îi amenință prezența și influența privilegiată în regiune (*Echipe Special Eurasia OSINT, 2024*).

Moldova și PRM sunt în contradicție cu privire la statutul acesteia din urmă. Moldova urmărește să reintegreze Transnistria în structurile sale statale, în timp ce aceasta din urmă urmărește să obțină recunoașterea internațională ca stat independent.

Interferența Rusiei prin sprijinirea regiunii separatiste din punct de vedere militar, economic și politic îngreunează orice încercare de soluționare a conflictului. Pe de altă parte, UE urmărește să faciliteze negocierile dintre cele două părți pentru a permite o soluționare pașnică a „conflictului înghețat”.

Războiul din Ucraina a accelerat deschiderea negocierilor de aderare a Republicii Moldova, aducând cea mai săracă țară a Europei mai aproape ca niciodată de atingerea obiectivului strategic al integrării europene. În prezent, orientarea moldovenească pro-occidentală este favorizată datorită președintelui pro-occidental, Maia Sandu, care își demonstrează vehement angajamentul de a face din Moldova un stat pro-occidental, pe deplin integrat în structurile euro-atlantice. Luând în considerare această perspectivă, Rusia ar putea fi activată în Transnistria cu scopul de a anula efortul moldovenesc (*Special Eurasia OSINT Team, 2024*).

Un pic de istorie...

Rivalitatea politică dintre Moldova și Transnistria nu este una nouă, dar datează din anii '80. Situația a escaladat însă dramatic după dizolvarea Uniunii Sovietice, în 1990, și decizia Transnistriei de a-și declara independența în 1991, urmărind să rămână parte a Federației Ruse și să nu se conformeze centrului său politic, Chișinău. Acesta din urmă și-a declarat independența în 1991, ceea ce a dus la războiul moldo-transnistrean în 1992.

Separatiștii susținuți politic, economic și militar de ruși au învins trupele moldovenești. Ostilitățile s-au încheiat în 21 iulie 1992, când a fost semnat un acord de încetare a focului de către președinții Moldovei și Rusiei. Acordul prevedea un „statut politic special” pentru Transnistria, înființarea unei „Zone de Securitate”, desfășurarea unei forțe de menținere a păcii trilaterale (Moldova, Rusia, Transnistria) și crearea Comisiei Mixte de Control (JCC). Moldova a încercat să înlocuiască forța de menținere a păcii cu una internațională, dar nu a reușit datorită persistenței rusești.

Este important de subliniat faptul că acordul de încetare a focului prevedea negocieri pentru retragerea Armatei a 14-a ruse, care era staționată în orașul Bender și a avut un rol activ în recentul război. Totuși, în loc de retragerea trupelor ruse, Moscova a transformat, în 1995, Armata a 14-a în Grupul Operativ al Trupelor Ruse (OGRT), atribuindu-i unilateral competențe de menținere a păcii pentru a-și legitima prezența în regiunea separată (*Secrieru, 2011*).

De atunci au început negocierile pentru rezolvarea statutului statului separatist fără niciun rezultat până astăzi. Schema inițială de negociere a inclus Moldova, Rusia și Transnistria, dar în 1995 formatul a fost extins prin includerea Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) și Ucraina. Grupul de negocieri

pe cinci laterale a fost extins și mai mult în 2005 prin includerea UE și SUA ca observatori, primind formarea sa finală, cunoscută sub numele de mecanismul de negociere "5+2". În ciuda stabilirii unui format larg, negocierile au fost blocate din cauza reticenței Rusiei de a participa activ la discuții. S-ar putea spune că Moscova a subminat negocierile preferând să negocieze în formatele „2+1” (Moldova, Rusia, Transnistria) sau „1+1” (Moldova, Rusia), urmărind promovarea propriilor interese (*Secrieru, 2011*).

De la sfârșitul scurtului război și de la stabilirea acordului de încetare a focului, PMR funcționează ca un stat complet independent care și-a dezvoltat toate funcțiile, cum ar fi politica externă autonomă, banca centrală, valută și competențe politice. Cu toate acestea, comunitatea internațională tratează Transnistria ca parte integrantă a Moldovei (*Miarka, 2020*).

Conform ultimului recensământ (2015) populația transnistreană este de 475.373 persoane, în timp ce rușii sunt dominanți cu 29,1%, urmați de moldovenii cu 28,6% și ucrainenii cu 22,9% (*Recensământul populației PMR, 2017*). Populația care trăiește în Transnistria – inclusiv moldovenii – are o puternică identitate rusă și, în consecință, o orientare pro-rusă. Cu toate acestea, dezvoltarea competențelor PMR nu ar fi fost stabilită în mod adecvat dacă regiunea separatistă nu s-ar fi bucurat de sprijinul Rusiei.

Tiraspolul a dezvoltat relații strânse cu Moscova ca o alegere strategică care a garantat supraviețuirea Transnistriei. Cooperarea bilaterală a celor două părți s-a concentrat pe sprijinul politic, de apărare, de securitate, economic și social. De exemplu, Moscova furnizează gaze gratuite Tiraspolului, asigurând securitatea energetică a statului separat. Vorbind pentru domeniul apărării și securității, Rusia menține o forță semnificativă de aproximativ 1.600 de soldați (402 soldați ca forță de menținere a păcii și 1.200 de soldați ai OGRT), în timp ce în satul Kolbasna sunt depozitate aproximativ 20 de tone de arme și muniții (*Miarka, 2020*).

În acest context, politica a statelor separatiste (Abhazia, Osetia de Sud, Transnistria, Crimeea) are un rol excepțional, promovând interesele rusești. Influența puternică pe care Rusia o menține în Transnistria pune o presiune permanentă asupra Moldovei, mai ales în ceea ce privește aspirațiile sale de aderare la structurile euro-atlantice. Moscova are întotdeauna capacitatea de a activa Tiraspolul pentru a destabiliza Chișinăul.

Rusia este capabilă să instrumenteze politic sau militar PMR-ul menținându-și influența în Moldova și anulând planurile Chișinăului de aderare la UE și NATO. În plus, în trecut, Moscova a precizat absolut clar că, dacă Moldova își va aprofunda relațiile cu structurile euro-atlantice, ar întări eforturile transnistrene de separare, sau chiar de anexare a regiunii separate de către Rusia.

Influența Rusiei în PMR privează Chișinăul de exercitarea controlului politic deplin asupra întregului său teritoriu și, în consecință, este vulnerabil la potențiale eforturi de destabilizare a țării. Având în vedere că Rusia ar primi întărirea relațiilor euro-atlantice ale Moldovei ca o amenințare directă la adresa securității sale naționale, se apreciază că Transnistria este contraponderea geostrategică a Moscovei pentru a preveni aderarea Moldovei la UE și o relație mai strânsă cu NATO (*Miarka, 2020*).

În afară de aceasta, Transnistria ar putea avea un rol strategic în războiul aflat în derulare din Ucraina. Așa cum a dezvoltat generalul rus, Rustam Minnekayev, la 22 aprilie 2022, un potențial avans al armatei în direcția strategică a Ucrainei de Sud ar permite forțelor ruse să ajungă în Transnistria, nu numai că ar fi tăiat accesul Kievului la Marea Neagră, ci ar reprezenta și o amenințare până la granițele de vest ale țării (*The Economist, 2022*). Mai mult, desfășurarea forțelor armate ruse în Transnistria, printr-un coridor din sudul Ucrainei, ar crește presiunea față de România, stat membru NATO. Nu numai atât, dar desfășurarea trupelor rusești în Transnistria în urma unui avans cu succes în sudul Ucrainei, ar însemna de fapt că Moldova ar putea intra sub dominația rusă (*Hockenos, 2024*).

În cele din urmă, Moscova ar putea profita de teritoriul transnistrean și de controlul pe care îl exercită acolo pentru a folosi regiunea ca bază avansată pentru operațiunile sale militare în Ucraina. Cu alte cuvinte, Rusia ar putea desfășura în PMR facilități pentru de sprijin în luptă, inclusiv logistică, ajutor medical, re aprovizionare cu muniții și arme, capacități de întreținere și reparare pentru a sprijini trupele ruse la granițele de vest ale Ucrainei (*Al Jazeera, 2022*).

Mediul geostrategic și geopolitic actual al Transnistriei

În ultimul timp, Transnistria a intrat în centrul atenției internaționale, în februarie 2024, datorită faptului că a solicitat protecția Rusiei împotriva amenințărilor guvernului Republicii Moldova. Kremlinul nu a ratat șansa de a răspunde la apelul transnistrean, deoarece protejarea compatrioților săi este o prioritate. Cu toate acestea, Moscova a evitat să facă o referire clară la protecția militară și mai degrabă a făcut referire la implicarea în acordarea de ajutor financiar și umanitar. Cu toate acestea, retorica rusă pentru protecția compatrioților ruși a trezit amintiri despre operațiunile militare din Osetia de Sud, Crimeea, Donețk și Luhansk, unde Moscova și-a trimis trupele pentru a proteja populația rusă.

În urma deschiderii negocierilor de aderare cu UE, Moldova și-a mutat strategia către Transnistria. Mai precis, Chișinăul își întărește treptat atitudinea față de regiunea separatistă, urmărind să o împingă pentru adoptarea unei soluții favorabile, și anume reintegrarea în statul moldovenesc.

Moldova și-a crescut presiunea economică și juridică, frustrând Tiraspolul. În primul rând, în 2023, Chișinăul a introdus o lege prin care acțiunile separatiste sunt catalogate infracțiuni, făcând presiuni asupra oficialităților PMR care au teama să fie arestați dacă intră pe teritoriul Republicii Moldova. Mai mult, a introdus o nouă politică vamală care obligă companiile transnistrene să plătească taxe de import și export atât în Chișinău, cât și în Tiraspol.

Pentru 2024, se vehiculează ideea că autoritățile moldovenești încearcă să adopte o lege care interzice utilizarea plăcuțelor de înmatriculare transnistrene pentru mașini, să introducă TVA la bunurile vândute în Transnistria și să impună accize la mărfuri precum tutun, alcool și combustibil. (*Solovyov, 2024*).

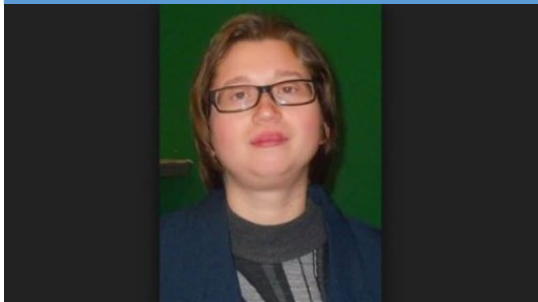
Războiul din Ucraina a înrăutățit situația din Transnistria de când Kievul și-a închis granițele de vest, forțând Tiraspolul să-și direcționeze întreaga activitate comercială și economică prin Moldova. În prezent, Chișinăul și Bruxelles-ul dețin controlul deplin asupra fluxurilor transnistrene de mărfuri, exercitând presiuni asupra acestora din urmă, care se confruntă cu amenințarea blocării economice depline dacă își escaladează activitățile împotriva Moldovei.

Mai mult, eșecul armatei ruse de a avansa în sudul Ucrainei, preluarea controlului asupra Odesei și a portului său strategic a izolat nu enclava transnistreană, ci și forța militară rusă staționată în regiune. Luând în considerare acest lucru, capacitățile militare ale acestei forțe sunt limitate din cauza incapacității Rusiei de a oferi sprijin logistic și întăriri. Cu alte cuvinte, opțiunile militare rusești sunt limitate atâta timp cât nu există un coridor securizat pentru stabilirea unei linii terestre de comunicație cu regiunea transnistreană care să ofere agilitate strategică forțelor ruse. În afară de asta, într-o ipotetică escaladare a situației din Transnistria este mai mult decât sigur că Ucraina va reacționa, punând în dezavantaj trupele ruse (*Solovyov, 2024*).

Concluzii

În circumstanțele actuale, se apreciază că Rusia s-ar limita probabil în războiul de informare (și dezinformare) împotriva Moldovei, având ca scop destabilizarea țării și intervenția la viitoarele alegeri prezidențiale, urmărind să răstoarne alegerea președintelui pro-occidental, Maia Sandu, care va continua integrarea europeană a țării și abordarea mai strânsă cu NATO. Existența unei populații pro-ruse calculabile în Moldova face ca Moscova să lucreze pentru alegerea unui președinte pro-rus care să vizeze interzicerea orientării pro-occidentale a Moldovei. Intensificarea unor acțiuni militare este puțin probabilă atâta timp cât Rusia nu are o linie directă de comunicare cu Transnistria pentru a sprijini o potențială operațiune. PMR rămâne un atu geostrategic și geopolitic pentru Rusia, dar războiul din Ucraina a schimbat situația existentă, complicând lucrurile. Moldova, cu sprijinul UE, exercită presiuni asupra Tiraspolului pentru a-l forța la reintegrare. În plus, perspectivele UE ar putea deveni atractive și pentru pro-rușii din regiunea separată, oferind un viitor mai bun într-un loc în care viitorul nu prevestește de fapt că este unul strălucitor.

IV. EUROPA

Afacerea „Partizani” și căderea clanului Berisha - un exemplu de urmat în lupta anticorupție din Balcanii de Vest

Mona AGRIGOROAIEI

Punerea sub acuzare a lui Sali Berisha – fost președinte și premier al Albaniei – reprezintă moartea politică a unui regim corupt și sfârșitul impunității în această țară. Cu tot haosul pe care Sali Berisha și aliații săi au vrut să-l creeze în parlamentul albanez după ce a fost pus sub acuzare, acesta a fost plasat recent în arest la domiciliu. O victorie a justiției, o victorie a SPAK – o instituție care are asistență și ajutor din partea SUA – ar reprezenta cu adevărat un model pentru alte țări din Balcani, care se confruntă încă cu o corupție endemică.

Sali Ram Berisha s-a născut în Tropoja, Albania, pe 11 iulie 1944, și a lucrat ca medic personal al lui Enver Hoxha. Cu toate acestea, el a fost unul dintre primii intelectualii care au decis să renunțe la calitatea de membru a Partidului Muncii din Albania și a cerut reforme democratice. A devenit lider al Partidului Democratic din Albania, fondat în 1990, și el a reușit să îl răstoarne pe Ramiz Alia din postul de prim-ministru în urma victoriei copleșitoare a PD la alegerile din 1992 pentru parlament. A făcut unele reforme economice și a introdus drepturile omului (cum ar fi abolirea din 1995 a pedepsei cu moartea și un acord de respectare a drepturilor minorităților), dar acestea au rămas superficiale datorită continuării corupției în politică și economie, discriminarea împotriva opoziției și creșterea violenței populare. Berisha a fost îndepărtat de la putere în 1997 în urma prăbușirii notoriilor scheme piramidale și a devenit prim-ministru după victoria electorală a PD, în 2005.

În 2013, Partidul Socialist din Albania și fostul său partener de coaliție, Mișcarea Socialistă pentru Integrare, au câștigat în fața PD, iar Berisha a renunțat la calitatea de lider al PD și a devenit deputat în Parlamentul de la Tirana.

După mulți ani, Statele Unite ale Americii au „sigilat” finalul politic al lui Sali Berisha și au precedat SPAK, punând pe lista neagră familia sa pentru corupție majoră și obstrucționare a justiției. În anunțul clarificator al Departamentului de Stat al SUA, se afirmă că Sali Berisha și-a folosit puterea pentru a-și îmbogăți familia și aliații, a fost implicat în practici corupte și a folosit abuziv bunurile publice. Departamentul de Stat american subliniază, de asemenea, că Sali Berisha s-a protejat pe sine, familia și aliații săi, pentru a nu se confrunta cu justiția pentru corupție și alte activități criminale.

Sursa: <https://www.g4media.ro/raport-transparency-international-perceptia-asupra-coruptiei-se-inrautateste-in-balceni-si-in-europa-centrala-romania-evaluata-in-mod-constant-ca-fiind-una-dintre-cele-mai-corupte-tari-ale.html>

Unul dintre multele scandaluri de corupție pentru care Sali Berisha și familia sa pot fi considerați responsabili este și afacerea Partizani, **în care statul a fost pus la dispoziția membrilor familiei lui Berisha.**

* _ * _ *

În acei ani cât Sali Berisha a fost la putere, toate instituțiile statului s-au aliniat, s-au predat în fața ilegalităților și a procedurilor dubioase de înstrăinare a proprietății.

Unul dintre principalii proprietari, cu 35% din acțiunile din complexul „Magnet”, este Jamarbër Malltezi, ginerele fostului premier, Sali Berisha.

Blocurile nu au lăsat nicio urmă din terenurile de sport. S-a transformat astăzi într-unul dintre cele mai scumpe cartiere din Tirana.

În anii 1995-1999, familiile Begeja, Llagami, Alimehmeti, Vaqarri și Saliaga au obținut mai multe decizii de restituire a terenului liber al clubului de fotbal Partizani de la Agenția de Restituire și Compensare a Proprietății – AKKP.

Printre reclamanți s-a numărat și Jamarbër Malltezi, chiar dacă nu a apărut ca solicitant direct la AKKP. A fost unul dintre moștenitorii familiei Begeja, cu 1/64 din partea de impozitare sau 144 de metri pătrați de teren. Prin acest spațiu neglijabil a intrat în joc.

Familiile reclamante se adresaseră justiției pentru recunoașterea proprietății și înlăturarea probelor de moștenire. Datorita legislației, ei nu au reușit să meargă fizic pe teren, deoarece legea îi împiedica.

În peste 80 de cazuri au fost inițiate procese de privatizare a complexelor sportive, dar fără succes. Ani mai târziu, pentru clubul Partizani urmau să fie urmate proceduri suspecte. În anii 2000, s-a urmat o strategie de denigrare față de Partizan, pentru a-l scoate apoi cu ușurință în stradă.

Inițial, a fost conflictul care a apărut cu niște acționari italieni serioși care se aflau în club în acel moment. După plecarea lor, atacurile nu s-au oprit nici când a fost pus la conducere omul de afaceri, Albert Xhani. S-a confruntat cu o luptă juridică cu Ministerul Apărării pentru proprietatea stemei clubului de fotbal Partizani. În paralel, a avut loc o altă bătălie juridică cu acționarul de atunci, Paro Laçi. Disputele au retrogradat pe Partizani la categoria a treia a campionatului Albaniei.

Privatizarea terenurilor clubului Partizani este o procedură ilegală încă de la început. O bucată de teren a fost restituită foștilor proprietari, pentru care au fost despăgubiți o dată în 1940.

După invazie, italienii au construit aeroportul din Tirana chiar pe acel teren. Prin decretele regelui italian, Victor Emanuel, și viceregii săi, au expropriat familiile albaneze care dețineau pământ în „Câmpul Shengjin”, așa cum se numea la acea vreme.

În decretul semnat la 09 noiembrie 1940, primul ministru al vremii, Shefqet Vërlaci, a dispus plata către familiile proprietare. În planul de extindere a aeroportului, printre proprietarii afectați de expropriere se numără Mahmud și Xhemal Begeja, strămoșii lui Jamarbër Malteza. În caietul oficial din 15 mai 1942, numele familiei Begeja apare din nou alături de alte persoane care au fost expropriate.

Într-un document semnat la 12 mai 1994, fostul director al arhivei, Luan Malltezi, tatăl lui Jamarbër, informează municipalitatea și instanța despre starea terenului. El clarifică clar că există mai multe decrete care atestă exproprierea și despăgubirea proprietarilor.

Așadar, familiile de proprietari care au deținut cândva „Câmpul Shengjin” unde a fost construit complexul Partizani, nu se mai putea să li se aplice legea restituirii - despăgubiri. Au fost despăgubiți o dată în anii 40. În ciuda schimbării în sistem și a ordinii constituționale, proprietarii nu pot fi recunoscuți din nou atâta timp cât au fost plătiți pentru expropriere.

În anii 1995-1999, familiile Begeja, Llagami, Alimehmeti, Vaqarri și Saliaga au primit primele decizii pozitive de la AKKP. Cu toate acestea, legea a interzis privatizarea proprietăților deținute de Ministerul Apărării. După 2005, a început finalizarea planului bine gândit de ani de zile. Inițial, atacurile au început în incinta clubului Partizani, care depindea de Ministerul Apărării.

La câteva luni după epurările din clubul Partizani, Jamarbër Malltezi apare deschis în această afacere. La începutul anului 2006, el a semnat o serie de împuterniciri cu cele cinci familii care revendicau proprietatea. Malltezi este numit reprezentant general și preia totul. Prin aceste împuterniciri le-a transmis un mesaj clar miniștrilor: aveau de-a face cu ginerele premierului. Planul a ceea ce se juca era clar. Zona avea o mare valoare pentru poziția sa geografică, foarte aproape de centrul orașului.

Familiile reclamante au dat dreptul la Jamarbër Malltezi până la negocierea unor contracte de schimb, contracte cu firme de construcții pentru construirea de turnuri, așa cum s-a întâmplat mai târziu. Toate aceste servicii au venit desigur de la Jamarbër Malltezi și nu a făcut-o gratis. Avea obiective și idei clare cu privire la ceea ce dorea să câștige. Inițial, el intră în joc cu un capital de până la 5% din imobil care ar beneficia drept

recompensă. Pe parcurs, Malltezi devine principalul beneficiar, după cum se va dezvălui ani mai târziu.

După deciziile din anii 1995-1999, cele cinci familii reclamante se adresează din nou la Agenția Proprietății. Acțiunile instituțiilor păreau a fi coordonate în favoarea lor. În timp record, în termen de șase zile, Comisia de Restituire a Proprietăților ia patru decizii pozitive.

Concret, hotărârile numărul 6 și 7, din 21 martie 2007, decizia numărul 8, din 23 martie, și decizia numărul 9, din 26 martie 2007. Decizia numărul 6, din 21 martie 2007, se referă la restituirea proprietății familiei Begeja, unde rezultă membru Jamarbër Malltezi. Semnarea restituirii imobilului familiei Begeja în anul 2007 a avut ca referință o altă decizie a AKKP din 25 aprilie 1996. Dar aici era o problemă.

Imobilul este ipotecat în registrul cu numărul 299, din 11 aprilie 1935. De altfel, după cum am dovedit prin acte, în 1940 familiile au fost expropriate pentru construirea aeroportului din Tirana. Aceste documente nu au fost administrate în dosarul de privatizare al clubului Partizani, se suspectează că au dispărut.

Deci, Jamarbër Malltezi a folosit documente falsificate în beneficiul proprietății. Managerii vremii din Agenția Imobiliară au acționat în cel mai bun caz orbește, iar în cel mai rău caz au încălcat cu bună știință legea sub presiune.

Cele patru decizii în favoarea lui Malltezi și a altor familii din 2007 poartă semnătura directorului Agenției de la acea vreme, Dhurata Hoxha.

Hoxha este amintită pentru un proces intentat împotriva ei de mai multe familii care au fost forțate să iasă în stradă în 2013. Clădirea în care locuiau pe strada „Margarita Tutulani” din Tirana a fost retrocedată unei persoane care pretindea că este proprietarul. Cu toate acestea, familiile rănite l-au dat în judecată pe Hoxha pentru falsificarea documentelor, deoarece beneficiarul era proprietarul doar unei părți a proprietății, așa cum a fost descoperit ulterior. Cu semnătura lui Hoxha, i s-a returnat totul, punând 13 familii în stradă.

În ciuda deciziilor pozitive împotriva reclamanților, parcela lui Partizani era de interes public și nu a putut fi returnată. Prim-ministrul, Sali Berisha, însuși este pus în joc. În ședința de guvern, din 21 noiembrie 2007, s-a luat hotărârea numărul 794 „cu privire la criteriile de evaluare a proprietății de stat care se privatizează sau cesionează și asupra procedurii de vânzare”. Această decizie vine în deplină armonie cu alte acte care l-au favorizat pe Malltezi.

De fapt, există cel puțin 213 proprietăți ale armatei care au fost revendicate de foști proprietari înaintea regimului. În niciun caz nu s-a luat o decizie pentru întoarcerea lor, se arată în procesul intentat în SPAK de șeful grupării socialiste, Taulant Balla.

După aprobarea deciziei de guvern numărul 794, care deschide calea privatizării, se întreprinde un alt act fără a se pierde timpul. Cu scrisoarea ce poartă numărul 9508, din 18 decembrie 2007, ministrul economiei de atunci, Genc Ruli, dispune înființarea Comisiei de evaluare a obiectelor în scopul privatizării.

Evaluarea poartă firma de contabili Elvira Aliaj. Valoarea totală estimată este de 7,2 milioane de dolari. Proprietatea se întinde pe o suprafață totală de 26.524 mp., 775 de metri pătrați fiind în construcție.

Terenul este evaluat la 7,1 milioane de dolari. Clădiri civile și câmpuri la 100 de mii de dolari. Include un hotel cu patru etaje, duș și vestiare pentru sportivi, un vestiar cu un etaj, trei terenuri de fotbal și garduri. Deci, toate aceste active sunt evaluate la un ridicol preț de 100.000 USD.

Suprafața totală a construcțiilor civile a complexului la toate etajele a fost de 1.613 mp. Dacă am calcula costul minim de construcție de 40.000 ALL pe metru pătrat, atunci clădirile au o valoare de 64,5 milioane ALL.

Cu alte cuvinte, aproximativ 600 de mii de dolari. Dacă numărăm și cele trei terenuri de sport, valoarea este de aproximativ 900 de mii de dolari. Deci, de nouă ori mai mult decât valoarea pe care experții Ministerului Economiei o scoteau la acea vreme. În raport, aceștia recunosc deficiențele evaluării:

Experții sunt de acord că raportul nu a respectat criteriile VKM numărul 794 din 21 noiembrie 2007, care prevede că evaluarea trebuie făcută în funcție de valoarea reală de piață. Contabilii Aliaj și Preçi se justifică subliniind că au respectat standardele europene de evaluare și nu au un caz comparativ similar.

Deci, evaluatorii Ministerului Economiei, din Albania, care era condus de Genc Ruli, s-au temut de publicarea acestei expertize problematice. Privatizarea terenului clubului Partizani a fost legată de un plan clar, bine gândit pentru o lungă perioadă, de a transforma terenul într-un mare complex de clădiri. Pentru a evita orice obstacole pe parcurs, Jamarbër Malltezi unește toate familiile de proprietari într-un acord semnat la 29 septembrie 2008.

Suma pe care ar trebui să o plătească a fost neglijabilă în comparație cu valoarea reală a activelor. Referitor la raportul contabililor, foștii proprietari ar plăti 10,1 milioane lekë albaneze sau 100 de mii de dolari pentru bunurile care valorează aproximativ 900 de mii de dolari.

Nu aveau să plătească nici un ban pentru pământ, care valorează 7,1 milioane de dolari, deoarece au fost tratați în această privatizare ca proprietari, în ciuda faptului că în 1940, strămoșii lor au fost compensați

pentru aceeași proprietate.

Ministrul Finanțelor, Ridvan Bode, unul dintre cei mai apropiați oameni ai lui Sali Berisha, face încă un pas pentru a preda proprietatea Jamarbër Malltezi. Prin documentul din 26 ianuarie 2009, Direcția Administrare și Vânzarea Proprietăților Publice, din subordinea Ministerului Finanțelor, emite autorizația de transfer al dreptului de proprietate.

Acum minge merge de partea ministrului apărării, Arben Imami. La 15 octombrie 2009 a semnat o autorizație de delegare generalului, Xhemal Gjunksi, pentru a avea puterea de a vinde proprietăți.

La acea vreme, Gjunksi era comandantul Comandamentului Sprijin din Armata albaneză. El va fi apoi răsplătit fiind numit șef al Statului Major. În 2017, Gjunksi a fost inclus pe listele de candidați ale Partidului Democrat, fiind ales deputat.

Fără a pierde timpul, a doua zi împuternicirea a fost semnată de Imami – ministrul apărării, Jamal Gjunksi predă proprietatea lui Jamarbër Malltezi și alți reprezentanți ai familiilor. Actul de predare este datat la 16 octombrie 2009. Aici avem o încălcare gravă.

Imobilul este livrat înainte de semnarea contractului de vânzare. Se pare că instituțiile au acționat cu ochii închiși, sub presiunea ginerelui premierului. Actul de vânzare este datat la 21 octombrie 2009. Așadar, contractul a fost semnat la o săptămână după ce predarea imobilului către Malltezi a devenit realitate.

Valoarea contractului a fost de 10.109.000 lekë. Doar 2.021.800 lekë au fost plătite în valută străină. Omul de afaceri, Fatmir Bektashi, este garantul rambursării acestei sume. Restul a fost acoperit cu obligațiuni de privatizare.

În conformitate cu planul de transformare a câmpurilor într-un complex de clădiri cu mai multe etaje, la 19 mai 2008 a luat ființă compania „Homeplan”. Acționar unic este Fatmir Bektashi, același care a devenit garant pentru rambursarea banilor pentru cumpărarea terenului clubului prin cealaltă societate a sa, „Kontakt” SRL.

Suma în cauză a fost rambursată de compania „Kontakt”, la 4 februarie 2009. Între timp, diferența rămasă de 8.200.000 lekë a fost rambursată prin obligațiuni de privatizare de la Xhimi Begeja, o altă persoană care avea să apară ulterior ca acționar la firma de construcții „Homeplan” cu 25% din acțiuni.

De fapt, Jamarbër însuși a fost în spatele companiei „Homeplan”, Activitatea firmei era controlată de Malltezi prin Joana Qeleshi. La 28 mai 2008, Fatmir Bektashi a semnat această împuternicire care îi conferă lui Qeleshi dreptul de a conduce entitatea de construcții „Homeplan”.

La momentul semnării acestei împuterniciri, Joana Qeleshi a fost angajat în biroul juridic al fiicei primului ministru, Argita Malltezi și partenerul ei Flutura Kola.

Printre acestea sunt date despre plata Joanei Qeleshi, care a fost angajată cel puțin până în octombrie 2010. Așadar, Qeleshi a fost plătită de familia Malltezi în momentul în care i s-a încredințat conducerea companiei „Homeplan”.

În timpul guvernului de dreapta, ea a fost numită președinte al Curții din Durrës. Compania „Homeplan” controlată de Jamarbër Malltezi obține autorizația de construcție de la Municipiul Tirana pentru 17 turnuri. Documentul semnat de primarul de atunci, Lulzim Basha, poartă data de 18 august 2013.

La șase luni de la eliberarea autorizației de construcție, pe 23 ianuarie 2014, Jamarbër Malltezi devine acționar cu 35% la firma de construcții „Homeplan”. A fost perioada în care a început construcția complexului și a apărut deschis ca proprietar. A plătit o sumă ridicolă pentru acțiunile de 7.000 de euro. Contractul de cumpărare de acțiuni este datat la 21 ianuarie 2014, în timp ce a fost depus la instituția competentă abia pe 27 decembrie 2018. Deci, exact când s-a finalizat construcția ansamblului de clădiri și a început încasarea banilor din vânzări.

Malltezi, a cumpărat cu 7.000 euro acțiunile unei companii care deține astăzi un complex de imobile în valoare de 150 de milioane de euro. Acest lucru nu are o logică economică. Există o explicație pentru păstrarea în secret a acțiunilor pe care le deține de când a început construcția clădirilor.

Totul este făcut pentru a ascunde sursa de venit în această investiție colosală. De altfel, Malltezi a fost omul care a controlat compania deși oficial deține doar 35% din acțiuni.

El a condus și a reușit să privatizeze terenurile de sport folosind influența guvernului condus de socrul său, Sali Berisha.

Malltezi a obținut autorizația de construcție și, de asemenea, a fost omul care a condus activitatea companiei „Homeplan” prin Joana Qeleshi mai întâi, iar apoi ca acționar. În companie, în aceeași zi cu Malltezi, Xhimi Begeja a devenit și acționar cu 25% .

Suma a fost din nou ridicolă, doar 25.000 lekë. Ne amintim și de acel Jamarbër Malltezi a fost implicat în această afacere ca descendent al familiei Begeja. Deci, toate faptele indică clar într-o singură direcție:

ginele fostului premier Sali Berisha controlează compania care a construit clădiri în valoare de 150 de milioane de euro.

În înscrisurile Centrului Național de Afaceri vedem la companiile Jamarbër Malltezi că el este și proprietarul entității „Magnet IMO” cu adresă pe strada „Frosina Plaku”, exact în complexul cu același nume construit de Malltezi.

Compania „Magnet IMO” a fost înființată pentru administrarea a 17 clădiri. Așadar, Malltezi mai încasează de la locuitorii complexului banii pentru întreținerea spațiilor exterioare, paturile de flori, spațiile comune, liftul etc. Se pare că a luat măsuri pentru a face din complex o mină de bani pentru familie chiar și după ce a vândut apartamentele cu zeci de milioane de euro. Ginelele fostului premier este și proprietarul celeilalte firme „Magnet GYM & FIT”. Malltezi a deschis o sală de sport în complex.

El deține 60% din acțiuni, în timp ce restul este deținut de cetățeanul, Ervin Kalemi. Sala de sport este situată la etajul doi al celei mai luxoase clădiri a complexului. Totul acolo este monitorizat de camere de securitate.

* _ * _ *

Aparent, punerea sub acuzare a lui Sali Berisha reprezintă moartea politică a unui regim corupt și sfârșitul impunității. Cu tot haosul pe care Sali Berisha și aliații săi au vrut să-l creeze în parlamentul albanez după ce a fost pus sub acuzare, a fost procesat pentru arest la domiciliu. O victorie a justiției, o victorie a SPAK - o instituție care are asistență și ajutor din partea SUA - ar reprezenta cu adevărat un model pentru alte țări din Balcani, care se confruntă încă cu corupția pandemică.

În final, desigur, procesul lui Sali Berisha este în desfășurare și persoanele amintite dispun de prezumția de nevinovăție, dar această anchetă jurnalistică a folosit mai multe surse locale care susțin afirmațiile prezentului articol.

V. AFRICA

Tehnologii emergente: schimbarea viitorului global și rolul Africii în proces

Oluwasogo Joseph DAIRO (Nigeria)

Tehnologiile emergente revoluționează lumea într-un ritm fără precedent, însoțite de oportunități și provocări imense. În contextul global care astăzi evoluează într-un ritm alert, înțelegerea impactului acestor tehnologii este esențială. Acest articol analizează importanța tehnologiilor emergente, impactul lor global, strategiile de management, cât de pregătită este Africa și implicațiile pentru viitorul rol al acesteia.

Tehnologiile emergente și impactul lor global

Tehnologiile emergente revoluționează lumea într-un ritm fără precedent, transformând modul în care trăim, lucrăm și interacționăm. Aceste tehnologii inovatoare includ:

- Inteligența artificială (IA): care permite mașinăriiilor să gândească și să acționeze ca oamenii, IA schimbă industrii precum sănătatea, finanțele și transporturile.

- Blockchain: O tehnologie descentralizată și sigură, blockchain revoluționează modul în care efectuăm tranzacții, stocăm date și verificăm identități.

- Internetul: conectează dispozitive și obiecte, orașe și industrii, facilitează existența caselor inteligente și îmbunătățește eficiența și productivitatea.

- Biotehnologia: facilitează avansul în domeniul sănătății și al medicinei, biotehnologia creează premisele progresului în editarea genelor, medicinei regenerative și tratamentului personalizat.

- 5G și computerele cuantice: permit transferul și procesarea mai rapidă a datelor, 5G și computerele cuantice sunt oportune pentru dezvoltarea sectoarelor precum: telecomunicațiile, finanțele și securitatea

Sursa: <https://www.bizlaw.md/top-10-predictii-din-it-pentru-oameni-si-companii-in-2020-si-anii-urmatori>

- Realitatea virtuală și augmentată: schimbă modul în care experimentăm și interacționăm cu lumea, realitatea virtuală și augmentată transformă divertismentul, educația și asistența medicală.

- Vehiculele autonome: revoluționează transportul, îmbunătățesc condițiile de siguranță, reduc aglomerația și îmbunătățesc mobilitatea persoanelor în vârstă și a persoanelor cu dizabilități.

Aceste tehnologii emergente nu doar transformă industriile, ci și remodelează dinamica puterii globale, influențează geopolitica și pun la îndoială eficiența noțiunilor tradiționale de securitate națională. Pe măsură ce continuă să evolueze și să se întrepătrundă, ele vor avea un impact semnificativ asupra viitorului umanității.

Avantaje și dezavantaje

Tehnologiile emergente oferă numeroase beneficii, dar vin și cu provocări de însemnătate. Iată o detaliere a avantajelor și dezavantajelor fiecărei tehnologii, precum și a avantajelor și dezavantajelor generale care se aplică la mai multe tehnologii:

Avantaje generale:

- creșterea eficienței și a productivității;
- adoptarea unor deciziilor mai bune și mai exacte;
- experiențe optime și confort pentru clienți;
- noi modele de afaceri și inovații;
- asistență medicală și pentru sănătate mai eficiente.

Dezavantaje generale:

- migrația locurilor de muncă și șomaj
- risc de securitate și favorizarea pirateriei cibernetice
- dependență de tehnologie și pierderea factorului uman
- efecte necunoscute pe termen lung și riscuri
- implicații morale și risc crescut de utilizare abuzivă.

Inteligența artificială (IA)

Avantaje:

- experiență personalizată și serviciu de clienți;
- Automatizarea sarcinilor repetitive;
- inovații în sănătate și medicină personalizată.

Dezavantaje:

- subiectivism și discriminare din partea algoritmilor;
- probleme legate de confidențialitate și utilizarea defectuoasă a datelor;
- armament autonom și implicații morale

Blockchain

Avantaje:

- tranzacții sigure și transparente;
- rețele rezistente și descentralizate;
- date imuabile și inviolabile.

Dezavantaje:

- scalabilitate și limitări de viteză;
- consum de energie și impact asupra mediului;
- incertitudine privind reglementările și provocări legale.

Internetul

Avantaje:

- proces de decizie mai bun și automatizare;
- modele de afaceri și surse de venituri noi;
- servicii de sănătate mai bune.

Dezavantaje:

- surplus de date și provocări ale proceselor de guvernare;
- probleme pe linie de interoperabilitate și standardizare;
- vulnerabilitate mare la atacuri cibernetice.

Biotehnologia

Avantaje:

- progres/înovații în sănătate și medicină;
- tratamente personalizate și editare de gene;
- medicină regeneratoare și inginerie tisulară.

Dezavantaje:

- implicații etice și dileme morale;
- acces limitat și distribuție inechitabilă a beneficiilor;
- risc de bioterorism și abuz.

5G computerele cuantice

Avantaje:

- transfer de date și procesare mai rapide;
- competitivitate și viteză a internetului;
- aplicații noi și inovații.

Dezavantaje:

- consum crescut de energie și costuri ridicate;
- disponibilitate și infrastructură limitate;
- risc ridicat de atacuri cibernetice.

Realitatea virtuală și augmentată

Avantaje:

- experiențe captivante și divertisment;
- educație mai eficientă și programe de educare;
- servicii de sănătate și tratamente mai bune.

Dezavantaje:

- dependență și izolare socială;
- riscuri privind confidențialitatea și utilizarea abuzivă a datelor;
- diminuarea interacțiunii sociale.

Vehicule autonome

Avantaje:

- siguranță crescută și mai puține accidente;
- mobilitate și acces ridicate;
- diminuarea aglomerației și reducerea emisiilor.

Dezavantaje:

- risc și probleme de reglementare;
- probabilitatea diminuării forței de muncă;
- dependență de tehnologie și forță de muncă mai puțin calificată.

Strategii de management

Managementul eficient al tehnologiilor emergente necesită o abordare exhaustivă. Aceasta include:

1. Reglementare și guvernanta: stabilirea cadrelor de reglementare care asigură utilizarea tehnologiei conform normelor etice și protejează drepturile și confidențialitatea persoanelor.
2. Investiții în educație și formare: educarea și perfecționarea forței de muncă pentru a se pregăti pentru schimbările tehnologice și pentru a maximiza beneficiile inovării.
3. Cooperare internațională: încurajarea colaborării globale pentru a aborda provocările transfrontaliere și pentru a promova securitatea cibernetică.
4. Orientări etice: dezvoltarea și aderarea la liniile directoare morale pentru dezvoltarea responsabilă a IA și a tehnologiei.

Cât de pregătită este Africa

Capacitatea Africii de a dezvolta tehnologii emergente variază de-a lungul continentului. În timp ce unele țări au făcut progrese semnificative în dezvoltarea infrastructurii tehnologice și educației, altele se confruntă cu provocări precum resurse limitate, lacune în alfabetizarea digitală și deficiențe de reglementare.

Abordarea acestor provocări este esențială pentru a debloca potențialul Africii ca lider în peisajul tehnologic global.

Impactul asupra Africii

Tehnologiile emergente reprezintă atât o oportunitate, însă sunt și riscante pentru Africa. Ele creează premisele:

1. Trecerii peste etapele de dezvoltare tradiționale: valorificarea tehnologiei pentru a accelera creșterea și dezvoltarea economică.

2. Încurajării inovației locale: antreprenoriatului și a inovației pentru a stimula creșterea economică și crearea de locuri de muncă.

3. Abordării provocărilor de dezvoltare: utilizarea tehnologiei pentru a face față provocărilor precum sănătatea, educația și dezvoltarea infrastructurii.

Cu toate acestea, tehnologiile emergente sunt și riscante, după cum reiese din dezavantajele enumerate anterior:

1. Creșterea decalajului economic: exacerbară disparităților economice existente între țări și regiuni.

2. Dependența de tehnologia străină: utilizarea acestora bazându-se mult pe tehnologia și expertiza străină, mai degrabă decât dezvoltarea capacității locale.

3. Dispariția locurilor de muncă: automatizarea locurilor de muncă, potențiala înlocuire a angajaților și creșterea șomajului.

4. Creșterea inechităților: extinderea decalajului dintre cei cu acces la tehnologie și cei fără.

5. Riscuri de securitate cibernetică: vulnerabilitate crescută la atacuri cibernetice, încălcări ale datelor și furt de identitate.

6. Preocupări privind confidențialitatea: utilizarea eronată a datelor cu caracter personal, supraveghere și punerea în pericol a datelor cu caracter confidențial.

7. Implicații etice: utilizarea imorală a tehnologiilor, cum ar fi inteligența artificială și biotehnologia, poate dăuna indivizilor și comunităților.

8. Impactul asupra mediului: creșterea necontrolată a tehnologiilor, contribuind la degradarea mediului și epuizarea resurselor.

9. Consecințe nedorite: efecte neprevăzute ale tehnologiilor, care pot perturba structurile sociale, moștenirea culturală și modurile tradiționale de viață.

10. Lipsa alfabetizării digitale: înțelegere și abilități insuficiente pentru a utiliza eficient tehnologiile, ceea ce poate duce la dependență și exploatare.

Pentru a atenua aceste riscuri, este esențial ca țările africane să dezvolte strategii exhaustive pentru a utiliza tehnologiile emergente, acordând în același timp prioritate dezvoltării locale și capacităților, precum și creșterii favorabile a incluziunii.

Recomandări pentru Africa

Pentru a valorifica beneficiile tehnologiilor emergente, Africa trebuie să:

1. Investească în educație: să se concentreze pe și să dezvolte competențele digitale pentru a pregăti forța de muncă pentru schimbările tehnologice.

2. Creeze un mediu propice: implementeze politici și reguli pentru a sprijini și stimula creșterea și inovarea în domeniul tehnologiei.

3. Promoveze parteneriate: colaboreze cu liderii și instituțiile tehnologice la nivel mondial pentru a facilita schimbul de cunoștințe și dezvoltarea capacităților.

4. Identifice soluții pentru lacunele din alfabetizarea digitală: să investească în programe de alfabetizare digitală pentru a se asigura că toți africanii au capacitatea necesară de a fi parte integrantă a economiei digitale.

Concluzie

În concluzie, tehnologiile emergente modelează viitorul lumii, iar rolul Africii în acest peisaj este esențial. Acceptând inovațiilor tehnologice în mod responsabil și abordând proactiv provocările, Africa își poate debloca întregul potențial și poate contribui la un crearea unui viitor mai incluziv și mai durabil pentru toți.

VI. INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ

Inteligența artificială generală: inevitabilă sau jargon industrial?

Marco GARZIA (Marea Britanie)

Este incontestabil că inteligența artificială, ca tehnologie de uz general în curs de dezvoltare, va schimba profund societățile și specia noastră. În ultimul an, ca răspuns la această narațiune, piețele globale de acțiuni au înregistrat câștiguri masive, deoarece corporațiile din întreaga lume se luptă pentru a implementa instrumentelor IA în afacerile lor înaintea concurenților, iar investitorii pariază pe viitorii lideri ai industriei.

Având în vedere ritmul rapid de progres pe care l-am observat între lansarea publică a modelului OpenAI GPT-3.5, în noiembrie 2022 și astăzi, este ușor să ne imaginăm că un astfel de progres va continua exponențial și fără sfârșit și poate că va continua.

Mulți directori generali din industrie, cum ar fi Sam Altman de la OpenAI, văd misiunea lor finală ca dezvoltarea Inteligenței Generale Artificiale (AGI). Altman descrie AGI ca un sistem AI care este în general mai inteligent decât oamenii în toate privințele. El nu numai că vede tehnologia ca pe o inevitabilitate, dar prevede sosirea ei în curând.

Această viziune asupra lumii, totuși, se bazează pe presupunerea unui progres viitor neîntrerupt. Trebuie să recunoaștem că există potențiale blocaje, în special în ceea ce privește infrastructura energetică și fizică de calcul, și trebuie să ne amintim că ciclurile de hype pe piață încheiesc adesea realitatea (uitați-vă la Dotcom Bubble și la recente criptomonede "bull runs").

De asemenea, este important să recunoaștem că progresul tehnologic exponențial, așa cum este ilustrat de Legea lui Moore, nu se aliniază întotdeauna cu realitatea din cauza factorilor externi, inclusiv insecuritatea geopolitică, crizele financiare, deficitul de resurse și pandemiile.

Cerințe preliminare pentru dezvoltare

Luna trecută, McKinsey a publicat un raport intitulat *Ce este inteligența artificială generală?*, care evidențiază opt capacități ale IA ce trebuie să fie „stăpânite” înainte ca AGI să poată fi realizat:

1. Percepția vizuală;
2. Percepția auditivă;

Sursa: <https://www.quest.nl/tech/technologie/a43119244/wat-is->

3. Abilitățile motorii fine;
4. Procesarea limbajului natural;
5. Rezolvarea problemelor;
6. Navigarea;
7. Creativitatea;
8. Implicarea socială și emoțională.

Pentru a rezuma, raportul susține: capacitatea de percepție senzorială a inteligenței artificiale rămâne departe de un nivel uman, limitată atât de constrângerile software, cât și de hardware; acesta menționează că multe mașini autonome sunt încă păcălite de indicatoarelor rutiere și pe care chiar și cele mai bune sisteme din clasă nu le pot interpreta, în special sunetul, la nivel uman.

În ceea ce privește interacțiunea cu lumea fizică, acesta susține că roboților alimentați cu inteligență artificială le lipsește încă dexteritatea la nivel uman pentru sarcini precise, cum ar fi operația, dar că s-au înregistrat progrese semnificative, cum ar fi robotul cu un singur braț al OpenAI, care a rezolvat un cub Rubik în mai puțin de 4 minute în 2019. O altă provocare identificată este procesarea limbajului natural, în special capacitatea de a înțelege aspectele non-verbale și implicite ale comunicării umane, ceva greu de derivat pur și simplu din corelațiile statistice din seturile de date.

În ceea ce privește rezolvarea problemelor, raportul sugerează că un sistem AGI ar trebui să poată învăța din mediul său, adaptându-se la situații noi în absența îndrumării umane. De asemenea, se menționează că, deși navigația autonomă a făcut progrese, suntem la câțiva ani distanță de a dezvolta sisteme care să poată naviga în mod independent fără amorsare umană. În plus, autorul identifică necesitatea ca sistemele IA să-și rescrie codul înainte de a se potrivi sau depăși nivelurile de creativitate umană, care necesită mai întâi o înțelegere intuitivă a unor cantități mari de cod scris de om. În cele din urmă, menționează necesitatea unor capacități de implicare socială și emoțională la nivel înalt pentru ca oamenii să dorească să interacționeze în mod regulat cu AGI. În timp ce unele sisteme pot imita deja într-o măsură limitată emoțiile umane, oamenii înșiși se luptă adesea să citească emoțiile, iar stadiul actual al tehnicii rămâne departe de a atinge egalitatea cu abilitățile noastre.

Halucinații

O problemă majoră pe care utilizatorii au găsit-o cu chatbot-urile IA generative precum ChatGPT, Claude de la Anthropic și Gemini de la Google a fost tendința de a „halucina”.

Termenul descrie cazuri în care modelele IA generează informații false prezentate ca fapte. Acest lucru se poate datora conexiunilor eronate realizate între concepte din datele de antrenament ale modelelor sau pur și simplu lipsei de informații pe un anumit subiect. În timpul unei sesiuni de întrebări și răspunsuri luna trecută, CEO-ul Nvidia Corp., Jensen Huang, a fost întrebat cum ar trebui gestionate halucinațiile. Huang a răspuns că problema poate fi rezolvată cu ușurință folosind o tehnică cunoscută sub denumirea de *retrieval-augmented-generation (RAG)*, în care răspunsurile derivate din seturile de date de instruire sunt încrucisate cu informații relevante, actualizate, din lumea reală din surse externe, pentru a îmbunătăți fiabilitatea.

În ciuda încrederii lui Huang, companiile de IA generativă și organizațiile de cercetare folosesc deja RAG și tehnici similare, dar aceste probleme persistă la scară largă. O parte a problemei este natura complexă a „adevărului”. Există o subiectivitate inerentă a multor concepte umane și, ca atare, sistemele IA trebuie echipate cu anumite cadre pentru identificarea și implementarea nuanțelor în ieșirile lor.

Traietorie greșită în industrie?

O altă problemă potențială este cât de mult din progresul IA generativ recent și rapid a fost realizat. În 2017, un grup de ingineri Google a lansat o lucrare, „Atenția este tot ce ai nevoie”, introducând arhitectura revoluționară a rețelei neuronale „transformatoare”. Pe măsură ce puterea de calcul a fost mărită, modelele transformatoare au demonstrat capacitatea de a recunoaște modele în seturi de date din ce în ce mai mari, ceea ce a dus la îmbunătățiri ample de performanță. Când dezvoltatorii au început să vadă materializarea proprietăților emergente imprevizibile, dar dezirabile în modelele IA generative, pur și simplu prin scalarea resurselor de calcul, filozofia industriei s-a schimbat în consecință.

Această nouă abordare, bazată pe observația empirică conform căreia modelele mai mari tind să funcționeze mai bine (inclusiv în ceea ce privește sarcinile pentru care nu au fost concepute), s-a confruntat cu critici din partea unora din domeniu din câteva motive. În primul rând, pe măsură ce modelele cresc, costurile asociate și energia necesară pentru antrenamentul acestora cresc exponențial, ridicând îngrijorări legate de sustenabilitatea unei astfel de abordări. Acest lucru este relevant mai ales în contextul nostru politic

contemporan, în care ecologistul este prioritar în majoritatea țărilor dezvoltate, caracterizate printr-o deplasare de la sursele de energie eficiente, dar poluante.

Centrele de date IA sunt notoriu consumatoare de energie, necesitând mai mult decât dublul consumului de energie electrică a centrelor de date obișnuite. Unii, cum ar fi firma de reactoare nucleare NuScale din Oregon, cred că viitorul centrelor de date IA constă în aportul de energie care provine de la *reactoarele modulare mici (SMR)* interne. Aceasta se bazează pe un plan dezvoltat de Imperial College London, care opera un reactor proprietar în scopuri de predare și formare între 1965 și 2010. Nu există SMR în operațiunii comerciale astăzi, dar cu toate acestea, China este în proces de construire a primului din lume.

Un alt defect al acestei abordări este că, pe măsură ce modelele devin mai puternice și rezultatele lor mai sofisticate, ele devin predispuse la erori mai complexe, cum ar fi forme mai subtile și greu de detectat de halucinație și părtinire neintenționată. Rezolvarea acestor eșecuri complexe necesită mai multe resurse, adăugând costuri și exacerband problemele de durabilitate menționate mai sus.

Procesul de remediere a unor astfel de probleme devine mai dificil printr-o înțelegere incompletă de ce acționează modelele așa cum fac ei. Mai mult, extinderea capacităților IA generative în acest cadru se bazează pe capacitatea de a crește dimensiunea seturilor de date de antrenament. Există posibilitatea ca datele suplimentare necesare să nu existe sau să nu existe într-o formă care să fie utilizabilă în antrenamentul IA generativ. De asemenea, este posibil să fie introdusă o nouă reglementare cu privire la modul în care datele pot fi utilizate în procesul de instruire, punând piedici capacității dezvoltatorilor de a accesa date cheie sau de a face acest lucru în mod profitabil. De exemplu, OpenAI este în prezent implicat într-o luptă juridică cu New York Times, care susține că organizația a încălcat legile privind drepturile de autor folosind milioane de articole pentru a-și antrena modelele GPT fără permisiune.

NYT susține că datele sale au fost folosite pentru a construi produse care ar putea înlocui conținutul său, având un impact potențial negativ asupra veniturilor sale. În cazul în care procesul are succes, Microsoft și OpenAI s-ar putea confrunta cu consecințe grave asupra progresului înregistrat în modelele lor și strategiile de afaceri subiacente dacă sunt forțate să închidă sau să modifice semnificativ modelele instruite pe datele NYT.

În plus, un verdict în favoarea NYT ar putea crea un precedent în industrie, care ar putea duce la încetinirea progresului dezvoltării. Un viitor cadru privind utilizarea loială a conținutului în modelele generative de formare ar putea reflecta o recentă înțelegere de 60 de milioane USD între Google și platforma de social media Reddit pentru dreptul de a utiliza conținutul generat de utilizatori.

Acordul oferă Google acces la interfața de programare a aplicației de date (API) a Reddit, care îi permite gigantului tehnologic să înțeleagă și să utilizeze mai bine datele proprii. Oferta nu este exclusivă, ceea ce înseamnă că Reddit este liber să facă alte oferte similare. Acest lucru ar crește costurile asociate cu dezvoltarea de modele generative, creând în același timp valoare semnificativă pentru companiile care dețin cantități mari de date utilizabile.

În cele din urmă, o abordare centrată pe investiții constante și dezvoltarea unei infrastructuri costisitoare, cu forță de muncă și consumatoare de resurse ridică în mod natural barierele la intrare, probabil de nedepășit pentru firmele mai mici. Deși acest lucru poate să nu inhibe în mod direct dezvoltarea AGI, reducerea competitivității în industrie ar putea împiedica inovarea. În plus, centralizarea puterii în dezvoltarea AI, ca și în cazul tuturor monopolurilor, deschide ușa încălcărilor antitrust și altor abuzuri, în special îngrijorătoare în acest caz, având în vedere puterea imensă a tehnologiei în cauză.

Cum vom ști?

O provocare mai puțin tehnică pentru dezvoltarea AGI se referă la definiții. Prezicerea dacă și când va ajunge AGI este mai dificilă din cauza lipsei unei definiții universal acceptate. Având în vedere măsura în care AGI a intrat deja în conștiința publicului și că a devenit jargonul industriei, este surprinzător (deși este de înțeles, având în vedere natura teoretică actuală a problemei) că nu a apărut o definiție de consens. Acest lucru este deosebit de abstrus în cazul acordului de 10 miliarde USD dintre Microsoft și OpenAI, care conține o clauză care spune că Microsoft își pierde dreptul la IP-ul dezvoltatorului după ce AGI (așa cum este definit de consiliul OpenAI) a fost realizat.

Este surprinzător că cea mai valoroasă companie din lume ar intra într-un acord atât de mare cu mize mari, cu parametri în mare măsură nedefiniți, mai ales că îl lasă să fie gestionat de partenerul său mai mic. Acest lucru ilustrează valoarea imensă pe care o vede în activitatea OpenAI. De asemenea, carta OpenAI conține o clauză care precizează că dacă altă entitate ajunge la „etapa avansată de dezvoltare a AGI” înaintea sa, în loc să concureze cu această entitate, va căuta să colaboreze cu ea. Intenția este de a preveni o cursă de dezvoltare în care implementarea rapidă este prioritizată în detrimentul siguranței.

Lipsa unei definiții clare pentru „dezvoltarea AGI în faza avansată” sau AGI în general diminuează asigurarea pe care OpenAI încearcă să o ofere în statutul său. Ne putem imagina o situație în care refuză să recunoască faptul că sistemul unui concurent a atins nivelul AGI pentru a evita onorarea acestei clauze înainte de a continua să prioritizeze creșterea profitului și a cotei de piață. În funcție de gradul de influență a consiliului Microsoft în procesul de luare a deciziilor OpenAI, acesta poate să nu fie un scenariu exagerat.

Motivațiile OpenAI, care pretinde că se angajează să respecte principiile beneficiilor pe scară largă, siguranța pe termen lung, conducerea tehnică și orientarea către cooperare, au fost puse în discuție în ultimul timp. Acesta este parțial rezultatul acordului său cu Microsoft care aparent contrazice declarația sa de misiune de a funcționa ca o organizație non-profit care urmărește să dezvolte AGI „în folosul întregii umanități”, că tehnologia sa oferă acum câștiguri financiare Microsoft, o companie cu scop profit.

Aceasta a fost motivația fundamentală pentru un proces lansat împotriva organizației la începutul acestui an de miliardarul Elon Musk, care susține că aceasta a devenit o „filială de facto cu sursă închisă” a Microsoft.

Predicții:

- Pe termen scurt: hype-ul pieței va continua pe măsură ce se realizează noi descoperiri în domeniul inteligenței artificiale, mai ales dacă ratele dobânzilor din SUA și la nivel mondial sunt reduse. Ne așteptăm ca aceste progrese să continue, cel puțin pe termen scurt, dar poate și pe un orizont de timp mai lung.

- Pe termen mediu: pe măsură ce media tradițională se luptă să rămână profitabilă și locurile de muncă conexe sunt amenințate de IA generativă, ne așteptăm la mai multe acțiuni legale împotriva dezvoltatorilor. Entitățile cu colecții vaste de date vor căuta să le monetizeze vânzându-le dezvoltatorilor.

- Pe termen lung: ne așteptăm ca valoarea datelor ca marfă să crească în continuare. Cei care descoperă modalități noi de a colecta și de a sintetiza date despre lume pentru a fi utilizate în formarea modelelor IA vor profita enorm.

VII. SCHIMBĂRI CLIMATICE ȘI MOBILITATE UMANĂ

Fundamentele privind schimbările climatice și mobilitatea umană

Margianna DRITSA (Grecia)

Abstract

Această lucrare își propune să prezinte aspectele fundamentale ale schimbărilor climatice în relație cu mobilitatea umană, astfel dorește să comunice elementele de bază în înțelegerea schimbărilor climatice și modul în care acestea sunt legate de mobilitatea umană.

În primul rând, va fi oferită o scurtă prezentare a definiției climatului și schimbărilor climatice. În al doilea rând, discuția va aborda în sine schimbările climatice, explorând cauzele și impactul acestora atât asupra naturii, cât și asupra sistemelor umane.

Vulnerabilitatea va fi apoi examinată, luând în considerare factorii geografici și sociali, alături de o explorare a conceptului de justiție climatică.

În continuare, va fi examinată mobilitatea umană rezultată în urma schimbărilor climatice, abordând provocările în definirea juridică a populațiilor afectate și conturarea cadrului juridic internațional de bază.

În cele din urmă, vor fi prezentate descoperirile recente ale cercetării, care explorează mobilitatea umană din cauza schimbărilor climatice, abordează concepțiile greșite comune și examinează legăturile dintre schimbările climatice și tranziția ecologică în contextul ocupării forței de muncă.

Cuvinte cheie: Schimbările climatice, mobilitatea umană, schimbările climatice, migrația, strămutarea.

Schimbările climatice și clima

După diferențierea și studierea „schimbărilor climatice”, este evident că termenul se referă la o modificare a climei, adică o schimbare a condițiilor meteorologice generale întâlnite de obicei într-un anumit loc. Cu toate acestea, aceste condiții meteorologice se deosebesc de ceea ce este denumit în mod obișnuit „vreme” în ceea ce privește durata și modelul. Clima prezintă o durată susținută în timp și un model general evident în fiecare zonă.

Sursa: <https://www.digi24.ro/stiri/externe/politico-schimbările-climatice-vor-accentua-diviziunile-in->

Deși clima este un factor internațional, formularea sa se bazează pe condițiile de mediu și atmosferice regionale care au dus la formarea zonelor climatice.

Aceste zone au scopul de a examina și de a distinge condițiile climatice. Pe baza celor de mai sus, este clar că, clima variază de la o regiune la alta. Prin urmare, atunci când observăm schimbările climatice, se presupune că schimbările se vor manifesta diferit în funcție de regiune. De exemplu, o țară din sudul Europei va experimenta schimbările climatice diferit de cele din Asia Centrală și invers.

Definiție și cauze

În conformitate cu ART 1.2 al Convenției-cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice (UNFCCC), un tratat internațional adoptat în 1992, care servește drept cadru global pentru eforturile globale de abordare a schimbărilor climatice și oferă o platformă pentru negocieri și acorduri între țările membre, *Schimbările Climatice* se referă la: o schimbare a climei care este atribuită direct sau indirect activității umane care modifică compoziția atmosferei globale și care se adaugă variabilității naturale a climei observată pe perioade de timp comparabile (Convenția-cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice, 1994). Printre acțiunile cu cel mai mare impact care duc la schimbările climatice se numără producția de dioxid de carbon și oxid de azot prin arderea cărbunelui, petrolului și gazelor, defrișări, creșterea animalelor, îngrășăminte care conțin azot și produse care emit gaze fluorurate (Causes of Climate Change, n.d.).

Impact asupra naturii

Impactul schimbărilor climatice este evident atât asupra mediului, cât și asupra omului. Schimbările climatice sunt adesea caracterizate ca un multiplicator de amenințări care evidențiază nu numai interacțiunea dintre sectoarele de mediu și cel uman, ci și impactul sub-sectoarelor existente care afectează și sunt afectate simultan.

În aspectul lor natural, schimbările climatice se manifestă prin temperaturi ridicate, secetă și incendii, indisponibilitatea apei dulci, inundații, creșterea nivelului mării (SLR) în zonele de coastă, provocări legate de biodiversitate, creșterea solurilor sărate și calitatea alternativă a solului, deficitul de apă și calitatea scăzută a apei, acidificarea oceanelor (Consequences of Climate Change, n.d.).

În plus, umanitatea este profund afectată în centrul ei și în mijloacele sale de existență. Impacturile primare sunt resimțite în sectorul socio-economic și chiar amenință exercitarea drepturilor omului.

Impactul asupra sănătății

Alternarea condițiilor climatice afectează inițial calitatea aerului proaspăt, a apei și a oportunităților agricole. Aceste resurse naturale sunt vitale pentru supraviețuire și dezvoltare culturală ulterioară. Prin urmare, aerul, apa și solul curat, fiind direct și indisolubil legate de sistemele alimentare și mijloacele de trai, rămân vulnerabile la daune, ceea ce duce la o gamă largă de probleme legate de sănătate, inclusiv răspândirea riscului de boli transmise prin apă, prin alimente și prin vectori. Organizația Mondială a Sănătății estimează că în perioada 2030-2050 se așteaptă ca schimbările climatice să fie responsabile pentru aproximativ 250 de decese în plus pe an numai din cauza subnutriției, malariei, diareei și stresului termic (OMS, 2023). La fel de tulburător este și riscul crescând de decese, boli necomunicative, apariția și răspândirea bolilor infecțioase și urgențele de sănătate. Mai mult, populațiile afectate sunt, de asemenea, sub presiunea problemelor de sănătate mintală, anxietate și stres post-traumatic (OMS, 2023). În creșterea unor astfel de urgențe de sănătate se pune întrebarea dacă accesul egal la îngrijirea sănătății poate fi aplicabil în mod practic. Prin urmare, drepturile universale ale omului la sănătate sunt în pericol. Dreptul la sănătate este declarat oficial de Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 1966 în art. 12 (ICESCR, 1966) și prin Declarația Universală a Drepturilor Omului în Art. 25 (UDHR, 1948).

Impactul socio-economic general asupra umanității

Pe lângă aspectele vitale ale supraviețuirii și mijloacelor de existență, efectele schimbărilor climatice se răspândesc pe fundamente mai complexe ale activității umane. Dreptul la educație și dreptul la muncă rămân, de asemenea, pe semnul amenințării. În consecință, chestiunile etice care privesc dreptul omului la demnitate intră sub microscop. În plus, sectoarele energiei, infrastructurii și construcțiilor, asigurărilor, precum și problemele transversale ale afacerilor sunt de asemenea măturate (Consecințele schimbărilor climatice, n.d.). În sfârșit, nici moștenirea culturală nu rămâne neatinsă de schimbările climatice. Conform Climate Rights International, formele de distrugere culturală cauzate de schimbările climatice pot cuprinde diverse aspecte, cum ar fi dispariția limbilor, perturbarea modurilor tradiționale de a-și câștiga existența, devastarea reperelor

culturale, dispersarea comunităților ca urmare a migrației forțate, depederea permanentă a teritoriilor cutumiare și piedica în respectarea ritualurilor și practicilor tradiționale (Climate Rights International, 2023). Economia instabilă și sectorul turistic în dificultate pot avea, de asemenea, implicații, extinzându-se dincolo de efectele economice, asupra crizei culturale emergente.

Vulnerabilitatea la schimbările climatice bazată pe factori geografici și sociali

Schimbările climatice sunt într-adevăr un multiplicator de amenințări, deoarece declanșează rupturi în sectoarele interdependente, sporind impactul acestora. În continuare, este esențial să examinăm ce grupuri de oameni sunt mai vulnerabile atât social, cât și geografic la impactul schimbărilor climatice. Impactul schimbărilor climatice afectează în mod disproporționat anumite segmente ale societății care sunt deja marginalizate sau vulnerabile din cauza unor factori precum locația geografică, sexul, orientarea sexuală, vârsta, statutul indigen sau minoritar, dizabilități sau locuiesc în zone afectate de conflict, violență sau strămutare. Acest lucru este evidențiat în rezoluția HRC 48/14, care instituie un raportor special pentru promovarea și protejarea drepturilor omului în contextul schimbărilor climatice (UNHR, 2022).

Dovezile furnizate arată că țările cu venituri mici și statele insulare mici în curs de dezvoltare suferă cele mai tare, în special în ceea ce privește sănătatea (OMS, 2023). Alte constatări indică faptul că majoritatea impacturilor sunt resimțite cel mai mult de către copii și cei dezavantajați din punct de vedere economic (DARA și Forumul Vulnerabil Climatic, 2010). În special în ceea ce privește decesele legate de climă, dovezile arată că peste 99% din toate decesele au loc în țările în curs de dezvoltare și aproape 80% din toate decesele cauzate de schimbările climatice sunt înregistrate numai în rândul copiilor care trăiesc în Asia de Sud și Africa Subsahariană (DARA și forumul de vulnerabilitate climatică, 2010). Popoarele indigene, comunitățile de coastă și oamenii din micile state insulare sunt foarte influențați de această amenințare existențială, deoarece mulți sunt dependenți de ecosisteme și resurse naturale care sunt predispuse la impacturi climatice severe. Statele insulare joase sunt extrem de vulnerabile la creșterea nivelului mării, iar comunitățile insulare sunt amenințate cu strămutarea iminentă și pierderea culturii și a patrimoniului (Climate Rights International, 2023). Criza climatică va prezenta riscuri mai acute pentru tradițiile culturale. Potrivit Grupului Interguvernamental pentru Schimbări Climatice, grade mai mari de încălzire globală vor avea consecințe mai mari asupra comunităților dezavantajate și vulnerabile (Climate Rights International, 2023). În plus, rezidenții din zonele urbane cu venituri mici, cu infrastructură inadecvată, precum și grupurile demografice cu venituri și resurse mai mici, se confruntă cu o expunere sporită la impactul climatic, dar au o capacitate limitată de a le face față. Femeile, de asemenea, se pot confrunta cu o povară disproporționată din cauza schimbărilor climatice, în special atunci când sunt necesare măsuri de adaptare costisitoare, precum și șomerii și cei la marginea societății sunt printre cei mai vulnerabili la riscurile legate de climă (Consequences of Climate Change, n.d.). Consiliul pentru Drepturile Omului a recunoscut în 2021, în rezoluția sa 48/14, s-au afectat mai mult populațiile vulnerabile din cauza geografiei, sexului, orientării sexuale, vârstei, statutului de indigen sau minoritar, dizabilității sau trăirii în situații de conflict, violență sau strămutare (UNHR, 2022). După concluziile DARA și Forumul Climate Vulnerable, există patru domenii majore de impact asupra climei: 1) Sănătate, 2) Dezastre meteorologice, 3) Pierderea habitatului și 4) Stresul economic. Pe baza acestor dovezi, aproape fiecare țară are o vulnerabilitate ridicată la un impact major asupra climei (DARA și Climate Vulnerability Forum 2010).

Conceptul de justiție climatică

În general, este de obicei acceptat că țările în curs de dezvoltare, deși au contribuit puțin la criza climatică, se confruntă cu majoritatea provocărilor. În acest context, a apărut termenul „justiție climatică”. Justiția climatică subliniază echitatea și drepturile omului în abordarea schimbărilor climatice, recunoscând inegalitățile istorice în contribuțiile la criză. Acest lucru implică țările, industriile, întreprinderile și persoanele mai bogate care au emis gaze cu efect de seră semnificative și și asuma responsabilitatea de a-i ajuta pe cei mai afectați de schimbările climatice, în special țările și comunitățile mai puțin bogate care au contribuit minim la această problemă. În plus, justiția climatică pledează pentru distribuția echitabilă a responsabilităților pe baza contribuțiilor la problemă, abordând în același timp disparitățile sistemice, economice și generaționale (Climate Change Is a Matter of Justice – Here's Why, 2023). Țările în curs de dezvoltare stau în dilemă, pentru care premierul Franței Emmanuel Macron a declarat de mult timp că nicio țară nu ar trebui să fie vreodată, adică să aleagă între lupta împotriva sărăciei și protecția climei globale (NEWS WIRES, 2023).

Mobilitatea umană determinată de schimbările climatice: provocări și elemente de bază ale cadrului dreptului internațional

După cum s-a menționat anterior, unul dintre impacturile semnificative ale schimbărilor climatice asupra umanității este migrația forțată. Când discutăm despre migrația forțată, întâlnim termeni precum refugiat climatic/migrant, refugiat de mediu, deplasare internă și mobilitate umană indusă de climă.

Până în prezent, nu există un termen internațional care să descrie oamenii „în mișcare” din cauza provocărilor legate de schimbările climatice. Din 2008, peste 376 de milioane de persoane din întreaga lume au suferit deplasări forțate din cauza inundațiilor, furtunilor, cutremurelor sau secetei, cu 32,6 milioane de cazuri fără precedent înregistrate doar în 2022 (APAP, 2023). Acești indivizi au fost caracterizați de termenul „refugiat de mediu” în primele etape ale examinării schimbărilor climatice, termenul servind ca instrument de reflectare și de conștientizare cu privire la această problemă. Obstacole juridice au apărut din moment ce sensul juridic specific al termenului „refugiat”, existent atât în Convenția privind refugiații din 1951, cât și în dreptul internațional al refugiaților, nu include factorul climatic.

Mai târziu, termenul de „migrant de mediu” a intrat în uz, dar a fost încă o dată împotriva criticilor, deoarece migrația legală sugerează un grad de voință în decizia de mutare. Recent, termenul „persoană strămutată din punct de vedere al mediului climatic” pare mai eligibil pentru a descrie problema, deoarece pare să ia în considerare diferitele tipuri de schimbări de mediu și forme de mobilitate (APAP, 2023). Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) definește migrația climatică ca fiind mișcarea unei persoane sau a unor grupuri de persoane care, în principal din motive de schimbare bruscă sau progresivă a mediului ca urmare a schimbărilor climatice, sunt obligate să-și părăsească locul de reședință obișnuit sau să aleagă să facă acest lucru, fie temporar, fie permanent, în interiorul unui stat sau peste o frontieră internațională (Legea migrației internaționale nr. 34 - Glosar privind migrația, 2019). Cadrul juridic internațional sugerează că pentru populațiile strămutate în interior, statul rămâne obligat să protejeze, să promoveze și să îndeplinească drepturile omului (UNHR, 2022). Pe de altă parte, în cazul refugiaților strămutați transfrontalier, dreptul internațional poate fi aplicabil pe baza nereturnării. În orice caz, dreptul internațional al drepturilor omului ar putea fi considerat aplicabil, deoarece statele sunt obligate să susțină drepturile omului (UNHR, 2022). La urma urmei, în 2021, Consiliul pentru Drepturile Omului (HRC), în rezoluția sa 48/13, a recunoscut dreptul omului la un mediu curat, sănătos și durabil.

Constatări și sugestii recente cu privire la mobilitatea climatică

În acest moment al analizei, este crucial să examinăm câteva aspecte recente ale migrației legate de schimbările climatice. Dacă schimbările de mediu conduc la creșterea migrației umane este încă în curs de evaluare, deoarece unele studii sugerează acest lucru, iar altele nu. Migrația determinată de schimbările climatice este în principal internă sau către țările cu venituri mici și medii. Cea mai puternică relație se găsește în studiile cu o mare parte a țărilor din afara Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, în special din America Latină și Caraibe și Africa subsahariană, și studiile din țările cu venituri medii și dependente din punct de vedere agricol (Hoffmann et al. al., 2020).

Aspectele care conduc la migrație, pe lângă cele cruciale ale sănătății și productivității, sunt legate de urbanizarea provenită din migrația internă care duce la presiuni asupra pieței muncii și declanșează emigrarea. Conflictele apărute sau existente în zonă servesc atât ca mediatori, cât și ca moderatori ai migrației (Hoffmann et al., 2020). Cu siguranță, expunerea la schimbările de mediu poate avea implicații foarte diferite în diferite zone și, în același timp, factorii de mediu nu sunt independenți, dar pot fi corelați între ei. Migrația este doar unul dintre multele răspunsuri potențiale la stresul mediului și trebuie analizată pe fundalul altor strategii de adaptare, care pot completa sau înlocui migrația (Hoffmann et al., 2020).

Având în vedere consecințele negative așteptate ale schimbărilor climatice în multe regiuni ale lumii, migrația de mediu poate deveni mai răspândită în viitor pentru anumite țări. Cu toate acestea, este posibil ca subgrupurile vulnerabile din populație să nu își permită să migreze (Hoffmann et al., 2020). În ceea ce privește în mod specific populațiile de coastă, Hauer (2017) sugerează că creșterea nivelului mării (SLR) este unică printre factorii de stres de mediu, deoarece conversia terenurilor locuibile este de așteptat să conducă la migrație umană pe scară largă fără desfășurarea unei infrastructuri de protecție costisitoare. Pe baza acestui fapt, studiul său susține că SLR neatenuat este de așteptat să remodeleze distribuția populației din SUA, atrăgând atenția asupra zonelor fără ieșire la mare nepregătite pentru a găzdui acest val de migranți de pe coastă și confirmă lipsa de informații a celor care au încercat să indice destinațiile persoanelor posibil a fi strămutate.

Ar trebui preferată o abordare nouă în cercetările privind migrația climatică. În primul rând, schimbările climatice nu reprezintă singurul factor care duce la migrație, ci mai degrabă sunt însoțite de un amestec de aspecte sociopolitice, culturale și economice care formează această mobilitate și nu este clar în ce măsură doar schimbările climatice sporesc mobilitatea. În același timp, nu toate populațiile aleg să se mute,

chiar și în prezența crizei climatice, unde altele se mută intern sau sezonier sau pur și simplu se mută în zonele urbane. Desigur, alte populații se confruntă cu dificultăți în a se deplasa în siguranță. Este esențial ca cercetările viitoare să includă însăși populațiile în mobilitate în eforturile lor de a examina migrația climatică. În plus, încadrarea migrației legate de schimbările climatice ar putea beneficia de faptul că nu este asociată cu o „criză”, „o migrație în masă care reprezintă o amenințare” și, în sfârșit, țările de destinație ar trebui incluse și în cercetări (Boas et al., 2019).

Constatările lui Shayegh (2017) susțin că potențialul migrației scade rata fertilității și crește numărul de copii care primesc o educație în comparație cu o lume fără migrație. Persoanele calificate au mai multe mijloace și oportunități de a migra în comparație cu persoanele necalificate a căror probabilitate de migrare scade pe măsură ce schimbările climatice se profilează. Înseamnă, că migrația închide decalajul inegalității veniturilor în regiunea de trimitere, dar răspunsul endogen amplifică semnificativ acest efect. Chiar și după luarea în considerare a acestui răspuns, totuși, în majoritatea scenariilor, inegalitatea veniturilor globale pentru forța de muncă calificată crește ca urmare a schimbărilor climatice. Aceste rezultate demonstrează potențialul migrației de a atenua efectele economice și demografice negative ale schimbărilor climatice. Cu toate acestea, chiar și resursele umane slab calificate pot contribui la factori cruciali ai economiei, în special în tranziția ecologică, cu condiția ca acestea să beneficieze de acces egal la educație și la dezvoltarea competențelor ecologice.

Dezvoltarea capacităților durabile din punct de vedere ecologic ar trebui să țină cont de considerentele migrației atunci când se formează. Migranții, în special cei cu niveluri de calificare mai scăzute și mai vulnerabili la a fi afectați negativ de piața muncii, ar putea beneficia de accesul la oportunități de educație și formare în sectoare ecologice. Cooperarea dintre țara de origine și cea de destinație se bazează pe imperativul de a lărgi grupul global de muncitori calificați (Tiworthy et al., 2019).

Examinând cadrul crizei climatice și al mobilității umane, Siegfried (2023) susține că unele mituri privind criza climatică și deplasarea trebuie examinate în continuare. Migrația în masă din Sudul Global către Nordul Global, determinată de schimbările climatice, este un scenariu destul de neadevărat, deoarece majoritatea persoanelor care se mută din cauza schimbărilor climatice sunt fie strămutate în interior, fie se mută în regiunile învecinate, fie prin alegere, fie prin lipsa de oportunități pentru mutarea în străinătate. În 2022, de exemplu, dezastrul a declanșat un record de 32,6 milioane de deplasări interne în exterior, dintre care 98% au fost cauzate de pericole legate de vreme, cum ar fi inundații, furtuni, incendii și secete, potrivit Centrului Internațional de Monitorizare a Deplasărilor (IDMC). În general, aproximativ 70% dintre refugiați și persoanele strămutate în interior trăiesc acum printre țările cele mai vulnerabile la schimbările climatice (Siegfried, 2023). Încă o dată, schimbările climatice sunt caracterizate ca un multiplicator de amenințări care duce la o varietate de motive care influențează sau obligă oamenii să se mute. În cele din urmă, ea susține că previziunile privind viitoarele populații strămutate sunt probabil considerate credibile, deoarece acest tip de flux de migrație va fi în mare măsură determinat de măsurile luate acum pentru a limita creșterea temperaturii globale și pentru a se adapta la schimbarea climatului (Siegfried, 2023).

Concluzii

Schimbările climatice sunt o problemă complexă. Ca multiplicator de amenințări, schimbările climatice afectează atât mediul natural, cât și cel uman. În plus, efectele schimbărilor climatice se înmulțesc atunci când sunt în corespondență cu alți factori precum sărăcia, mecanismul sănătate și educaționale precare și șomajul. În sfera umană, schimbările climatice reprezintă o amenințare și pentru drepturile omului, deoarece nevoile de bază, cum ar fi accesul la aer curat, apă, sol și locuințe sigure, accesul egal la sănătate sunt sub influențe periculoase. Activitatea socio-economică, precum și aspectele culturale sunt, de asemenea, profund afectate de schimbările climatice. În ceea ce privește indicii de vulnerabilitate mai mare, se pare că cele mai puternice efecte ale schimbărilor climatice sunt resimțite în țările în curs de dezvoltare de micile zone insulare și de coastă, populațiile indigene și, în ceea ce privește factorul social, genul, orientarea sexuală, vârsta, statutul de minoritate, dizabilitățile sau locuirea în zone afectate de conflict, violență sau deplasare joacă un rol crucial în indicii de vulnerabilitate. Femeile, copiii, persoanele în vârstă și persoanele cu dizabilități apar ca fiind mai afectate decât alte grupuri sociale. În acest context, conceptul de justiție climatică a apărut de , creșterea gradului de conștientizare și promovarea practicilor în favoarea lumii în curs de dezvoltare, a contribuit puțin la schimbările climatice și totuși se confruntă cu majoritatea provocărilor. Definirea legală a persoanelor aflate în mișcare determinate de schimbările climatice este o sarcină complexă, prin urmare, până în prezent, nu există un cadru legal care să definească și să gestioneze în mod specific aceste fluxuri de migrație. Cu toate acestea, variațiile privind motivele deplasării și incapacitatea de a calcula gradul de impact al schimbărilor climatice, deoarece nu servește ca singur catalizator, subliniază aceste provocări și cheamă factorii de decizie

politică și specialiștii în drept să ia măsuri ținând cont atât de aspectele umanitare, ca și credibilitatea generală a sistemului de drept internațional. Până atunci, poate că termenul „mobilitate umană” include toate acțiunile principale de mutare, adică deplasarea, migrația și relocarea planificată. Cercetări recente în domeniul studiilor privind migrația susțin dacă schimbările climatice influențează migrația și mobilitatea, în timp ce cei care sunt în favoarea acestui argument sugerează că schimbările climatice sunt un factor printre mulți care duce la mobilitatea umană. Migrația pare să fie printre numeroasele răspunsuri potențiale la schimbările climatice, dar apar întrebări cu privire la voința de a migra, la mijloacele de a migra, precum și la oportunitatea de a migra în siguranță. Impactul acestei mobilități umane atinge, desigur, țările învecinate, de exemplu, zonele de coastă și zonele insulare mici afectate de SLR vor pune în cele din urmă presiune asupra țărilor vecine fără ieșire la mare. Cu toate acestea, mobilitatea umană climatică nu ar trebui examinată ca o „amenințare în masă”. Cea mai mare parte a acestei mobilități umane are loc fie în stat, fie în țările vecine. Unii cercetători susțin că migrația dinamică are un efect pozitiv asupra decalajelor economice, în timp ce alții subliniază necesitatea accesului egal la educație și formare în sectoare și practici ecologice pentru a asigura coeziunea socială. În cele din urmă, cooperarea dintre țările de origine și de destinație este foarte recomandată pentru crearea de muncitori calificați adaptați și susținând tranziția verde. Este important de menționat că previziunile privind viitoarele populații strămutate sunt probabil considerate credibile, deoarece acest tip de flux migrațional va fi în mare măsură determinat de măsurile luate acum pentru a limita creșterea temperaturii globale și pentru a se adapta la schimbările climatice.

Bibliografie:

- DARA and the Climate Vulnerable Forum. (2010). Climate Vulnerability Monitor 2010: The State of the Climate Crisis. <https://daraint.org/wp-content/uploads/2010/12/CVM-exec-sum-01072011.pdf>
- APAP, J. (2023). The concept of "climate refugee": Towards a possible definition | Think Tank | European Parliament. Think Tank European Parliament. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI\(2021\)698753](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2021)698753)
- Boas, I., Farbotko, C., Adams, H. et al. Climate migration myths. *Nat. Clim. Chang.* 9, 901–903 (2019). <https://doi.org/10.1038/s41558-019-0633-3>
- Causes of climate change. (n.d.). Climate Action. https://climate.ec.europa.eu/climate-change/causes-climate-change_en
- Climate change is a matter of justice – here's why. (2023, June). UNDP Climate Promise. <https://climatepromise.undp.org/news-and-stories/climate-change-matter-justice-heres-why>
- Climate Rights International. (2023, September 14). Climate change as a driver of cultural destruction - Climate Rights International. <https://cri.org/climate-change-as-a-driver-of-cultural-destruction/>
- Consequences of climate change. (n.d.). Climate Action. https://climate.ec.europa.eu/climate-change/consequences-climate-change_en
- Hauer, M. Migration induced by sea-level rise could reshape the US population landscape. *Nature Clim Change* 7, 321–325 (2017). <https://doi.org/10.1038/nclimate3271>
- Hoffmann, R., Dimitrova, A., Muttarak, R. et al. A meta-analysis of country-level studies on environmental change and migration. *Nat. Clim. Chang.* 10, 904–912 (2020). <https://doi.org/10.1038/s41558-020-0898-6>
- NEWS WIRES. (2023, June 22). Macron says global lending system must adapt to fight climate change at Paris summit. France 24. <https://www.france24.com/en/environment/20230622-macron-says-global-lending-system-must-adapt-to-fight-climate-change-at-paris-summit>
- OHCHR. (n.d.). International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights. <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-economic-social-and-cultural-rights>
- Shayegh, S. Outward migration may alter population dynamics and income inequality. *Nature Clim Change* 7, 828–832 (2017). <https://doi.org/10.1038/nclimate3420>
- Siegfried, B. K. (2023, November 27). Climate change and displacement: the myths and the facts. UNHCR. <https://www.unhcr.org/news/stories/climate-change-and-displacement-myths-and-facts>
- Tiwari, S., & Winters, P. C. (2019). Liquidity Constraints and Migration: Evidence from Indonesia. *International Migration Review*, 53(1), 254-282. <https://doi.org/10.1177/0197918318768555>
- UNHCR - The UN Refugee Agency. (2022, March). Climate change, displacement and human rights | UNHCR. <https://www.unhcr.org/media/climate-change-displacement-and-human-rights>

- United Nations Framework Convention on Climate Change. (1994). <https://unfccc.int/resource/ccsites/zimbab/conven/text/art01.htm>
- United Nations. (n.d.). Universal Declaration of Human Rights | United Nations. <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>
- World Health Organization: WHO. (2023, October 12). Climate change. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/climate-change-and-health>
- International Migration Law No. 34 - Glossary on migration. (2019). IOM Publications Platform. <https://publications.iom.int/books/international-migration-law-ndeg34-glossary-migration>

VIII. GÂNDIREA STRATEGICĂ

Impactul gândirii strategice în obținerea succesului organizațional

Najat Dakhil OUFİ AL-NAEMAT (Iraq)

Dr. Hussein NABULSI (Lebanon)

Firas Adil ABDUL-HASSAN (Iraq)

Abstract

Acest studiu își propune să identifice impactul utilizării gândirii strategice prin rolul interactiv al capacităților de bază în obținerea succesului organizațional. Studiul actual umple un gol, deoarece, conform cunoștințele cercetătorului, niciun studiu arab sau străin, nu a abordat relația dintre variabilele și dimensiuni.

Studiul a inclus ipoteze care au fost supuse mai multor teste într-un singur model ipotetic la Universitatea din Basra. Un chestionar a fost folosit ca mijloc de obținere a datelor necesare pentru acest test. Metoda anchetei analitice a fost aplicată la 800 de indivizi de la Universitatea din Basra ca populație, cu un eșantion de studiu de 260 de chestionare de analiză. Au fost utilizate instrumente statistice aprobate, cum ar fi statistica descriptivă reprezentată de media aritmetică, deviația standard, coeficientul de stabilitate alfa Cronbach, coeficientul de corelație Pearson și analiza simplă.

Analiza factorială de confirmare a fost, de asemenea, utilizată pentru a măsura efectul dintre variabile. Aceste instrumente statistice au fost aplicate folosind programul SPSS.V.24 pentru a determina amploarea importanței acestei relații în îmbunătățirea succesului organizațional al Universității din Basra.

Studiul a ajuns la mai multe concluzii, inclusiv la demonstrarea existenței unei corelații directe moderate în relația dintre gândirea strategică și succesul organizațional. În plus, studiul a constatat o influență interactivă pozitivă asupra relației dintre gândirea strategică și succesul organizațional, conducând la

Sursa: <https://www.iraq-businessnews.com/tag/basra-investment-commission/>

dezvoltarea competențelor și expertizei, care se reflectă pozitiv asupra atingerii scopurilor, obiectivelor și nivelurilor generale de performanță.

Cuvinte cheie: gândire strategică, capacități de bază, succes organizațional, Decalaj de cunoștințe, rol interactiv.

Introducere

Gândirea strategică a devenit un concept din ce în ce mai important în lumea planificării, deși rămâne oarecum ambiguă pentru savanți și practicieni. Presupune capacitatea de a analiza factorii interni și externi care influențează organizația, cu scopul de a identifica direcția strategică în procesul decizional (Graetz et al., 2002: p456-462).

Mintzberg a observat că, gândirea strategică diferă de gândirea tradițională și abordările de planificare. Necesită capacitatea de a explora noi posibilități și de a aduna în mod eficient diverse informații pentru a forma o înțelegere cuprinzătoare și coerentă a situației. Heracleous definește gândirea strategică ca o perspectivă integrată care contribuie la succesul organizațional și este vitală pentru luarea pro-activă a deciziilor strategice.

Coeziunea grupului și identitatea organizațională creează un sentiment de „învățare organizațională pe termen lung”, care ajută la schimbarea modelelor mentale ale liderilor din întreaga organizație, pentru a facilita implementarea planului și pentru a accelera învățarea organizațională. Adaptarea cu succes implică răspunsul rapid la schimbările în practicile de muncă (Kanaan, 2010).

Având în vedere acest context, studiul actual își propune să exploreze impactul gândirii strategice și rolul interactiv al capacităților de bază în obținerea succesului organizațional și dezvoltarea gândirii la Universitatea din Basrah. Acest studiu este esențial în contextul mai larg al universităților irakiene, unde ținerea pasului cu evoluțiile rapide este crucială pentru înflorirea și producerea de rezultate de înaltă calitate. În mediul actual, în ritm rapid și în continuă schimbare, a devenit necesar ca directorii de divizii și unități ale universităților să deschidă calea în adoptarea gândirii strategice. Prin urmare, semnificația acestui studiu rezidă în propunerea sa intelectuală, punând accent pe modernitate în propunerile legate de gândirea strategică și relația acesteia cu succesul organizațional.

Pe baza celor menționate mai sus, problema studiului poate fi formulată cu următoarea întrebare: **Care este impactul gândirii strategice asupra obținerii succesului organizațional la Universitatea din Basra și care este rolul capacităților de bază în acest sens?**

Populația țintă include întregul grup de indivizi, evenimente sau obiecte pe care cercetătorul este interesat să le studieze. Studiul actual se concentrează pe managerii de departamente și unitățile administrative din cadrul Universității din Basra, care este una dintre cele mai mari și mai vechi universități din Irak. Situată în orașul central al Guvernoratului Basra, din sudul Irakului, universitatea cuprinde mai multe facultăți cu diferite specializări. Înființată la 1 aprilie 1964, Universitatea din Basra a început cu cinci facultăți: Științe, Inginerie, Economie, Drept și Arte în anul universitar 1964-1965, acceptând 816 studenți.

De-a lungul anilor, universitatea s-a dezvoltat într-un centru de cercetare științifică în Irak, cu 20 de facultăți care conțin 83 de departamente științifice. Universitatea administrează 11 cabinete de consultanță și 16 centre științifice, publică 16 reviste științifice și periodice și acordă diplome de licență, diplome superioare, masterat și doctorat în diverse științe și specializări. Universitatea din Basra a fost nucleul pentru înființarea universităților în Thi-Qar și Maysan. Facultățile de educație, arte și științe din guvernoratul Thi-Qar au fost afiliate cu Universitatea din Basra, până în 2002, când a fost fondată Universitatea Thi-Qar. Colegiul de educație de bază și colegiul de învățământ din Maysan au fost afiliate la Universitatea din Basra până în 2007, când a fost fondată Universitatea Maysan. Universitatea este membră a Asociației Universităților Arabe și a Asociației Universităților Islamice.

Acest studiu se concentrează pe Universitatea din Basra pentru a testa un model din mai multe motive, inclusiv testarea importanței strategice a calității universitare și necesitatea ca universitățile să aibă tehnologia informației. Sunt necesare studii aprofundate pentru a îmbunătăți nivelul de calitate dorit, deoarece Universitatea din Basra este o instituție importantă care își influențează rezultatele în toate aspectele pieței muncii.

La începutul secolului XXI, instituțiile din multe țări, în special din lumea arabă și în special din Irak, s-au confruntat cu provocări semnificative. aceste provocări au fost aduse de metode și mijloace tradiționale care au făcut dificilă ținerea pasului cu cerințele globalizării și peisajul în continuă schimbare al vieții contemporane. Pentru a face față acestor provocări, este nevoie de gânditori inovatori care să poată dezvolta metode și strategii adecvate atât pentru abordarea, cât și pentru construirea pe baza resurselor disponibile.

Construirea unei baze solide pentru o instituție a devenit din ce în ce mai dificilă fără încorporarea gândirii strategice bazate pe viziune, incluziune și elemente multidirecționale prin interacțiunea între ele pentru a-și atinge obiectivul.

Prin urmare, gândirea strategică este una dintre porțile de acces către viitor, ieșind dintr-o reflecție și anticipare amplă a viitorului instituției și determinând calea acesteia. Acest lucru face astfel de instituții să aibă puterea de a face față unor provocări mari atât pe plan intern, cât și pe plan extern.

Conceptul de gândire strategică

Conceptul de strategie își are rădăcinile militare. În prezent, gândirea strategică este foarte apreciată în diverse domenii, mulți autori preferând utilizarea acesteia (Farhangi & Dehghan, 2011). Au fost studiate rădăcinile gândirii strategice (analiza sistematică a situației actuale și orientarea viitoare pentru formulare), inclusiv idei originale privind perspectivele pe termen lung, conceptul de gândire strategică incluzând următoarele:

- Analiza strategică, calitatea, modelele de alocare a resurselor, cultura organizațională, leadership-ul, măsurarea și alinierea strategică sunt piatra de temelie în dezvoltarea gândirii strategice (Allino, 2006).

- O gamă largă de abordări administrative acoperă dezvoltarea și implementarea planului strategic organizațional în literatura de specialitate, fără a explica distincția dintre planificarea strategică și gândirea strategică, ceea ce a condus la confuzie în managementul strategic (Heracleous, 1998). Mintzberg (1994) consideră că planificarea singură nu poate dezvolta planificarea strategică, deoarece implică procese analitice, formale și executive.

- Goldsmith (1996) recunoaște că planificarea strategică nici măcar nu s-a maturizat până când nu au fost luate în considerare interesele financiare și performanța financiară a instituțiilor. Managementul strategic este considerat mai degrabă un mijloc de înclinare decât un scop de atins.

- Bonn (2005) susține că gândirea strategică pentru rezolvarea problemelor strategice este asociată cu gândirea creativă și cu multiple metode logice. Implementarea creativității în lumea reală și utilizarea secvențială în gândirea și planificarea strategică sunt cea mai bună modalitate de a realiza strategii inovatoare în practică.

- Howard (1989) este catalogat ca un vizionar care discută despre gândirea strategică ca proces de găsim a soluțiilor alternative la concurență (Abraham, 2005). În acest scop, se poate spune că gândirea strategică este un produs al imaginației managerilor, care necesită intuiție și creativitate umană.

- Liedtka (1998) sugerează că gândirea strategică este o perspectivă sistematică, cu elemente de trecere a timpului, ipoteza de convergență, intenție și optimism. Combinarea acestor elemente produce rezultate favorabile pentru organizație.

- Bonn (2001) consideră că sunt necesare trei caracteristici esențiale pentru a realiza gândirea strategică. Aceste caracteristici includ o înțelegere cuprinzătoare a organizației și a mediului ei, cu memento-uri și complexitatea infrastructurii pentru comunicare, creativitate, idei noi, reutilizarea ideilor vechi și o viziune pentru viitorul organizației. Unii gânditori strategici sugerează că, conceptul de gândire strategică este de a privi înainte.

- Gândirea strategică se concentrează pe crearea unui viitor mai bun și, de asemenea, subliniază obiectivele de creștere a valorii societale prin obținerea de rezultate profitabile.

- Gândirea strategică este considerată extrem de semnificativă în management, deoarece mulți factori de decizie consideră că managementul superior ar trebui să acorde prioritate procesului de gândire eficientă în organizațiile de afaceri de astăzi. Acest punct de vedere este împărțit pe scară largă între psihologi, filozofi și cercetători în management.

- Gândirea strategică eficientă este considerată unul dintre cei mai importanți factori de succes în organizație și viață, conducând la apogeul său și la aprecierea tuturor managerilor pentru importanța sa în instituțiile de afaceri.

- Interesul instituțiilor pentru gândirea strategică provine din urmărirea lor de a dezvolta un plan cuprinzător care să cuprindă viziune, misiune și obiective. Ea implică formularea de alternative strategice, și anume, stabilirea de obiective, politici principale și mecanisme de implementare pentru atingerea obiectivelor organizaționale (Johnson et al., 2006).

- Gândirea strategică poate fi descrisă ca o metodologie intelectuală care ghidează procesele și activitățile administrative într-o manieră organizată pentru realizarea scopurilor și obiectivelor organizaționale. Necesită adaptare în lumina variabilelor interne și externe, încurajând în cele din urmă competitivitatea în cadrul instituțiilor bazate pe gândire strategică.

- În literatura academică, oamenii de știință se străduiesc să facă distincția între planificarea strategică tradițională și gândirea strategică mai generală. Eforturile timpurii de definire a termenului au inclus idei, căutare de informații și învățare din experiență. Serviciul fiscal al Statelor Unite definește gândirea strategică ca fiind eficiența conducerii care implică formularea de strategii eficiente, luând în considerare impacturile externe dintr-o perspectivă națională și globală.

- Gândirea strategică se adâncește în chestiuni de politici publice și planificare strategică pe termen lung, conducând la o viziune organizațională convingătoare. Stabilește obiective și priorități, valorificând punctele forte. Au apărut mai multe definiții ale gândirii strategice, de la gândirea în domeniul planificării până la implicarea într-o abordare cuprinzătoare a vieții organizaționale care permite discernământul și înțelegerea provocărilor cu care se confruntă.

- În ciuda naturii sale oarecum enigmatice, percepția recentă a gândirii strategice pare să se manifeste ca o abatere fundamental distinctă și mai inovatoare practică de planificarea strategică.

- Wilson (1994) sugerează că am îmbunătățit modelele anterioare de planificare strategică în măsura în care ceea ce a apărut este ceva mai util referitor la o gândire strategică a managementului strategic. Abordarea procedurală se concentrează în cele din urmă pe planificarea strategică tradițională, întrebând cum putem îndeplini prioritățile misiunii și specificând acțiunile care trebuie întreprinse în orice moment.

- Înțelegerea colaborărilor dintre componentele muncii, constând în înțelegerea reciprocă a factorilor interni și externi, este crucială pentru strategia organizațională (Liedtka, 1998) (Bonn, 2005).

- Managerii și gânditorii strategici au un impact pozitiv sau negativ prin acțiuni sau circumstanțe de mediu (Amabile, 1998). Gânditorii strategici trebuie să caute perspective noi pentru a crea un avantaj competitiv. O condiție pentru creativitate este chestionarea concepțiilor comune - creșterea clarității și reducerea ambiguității (Collins et al., 2009, p.10).

Introduse de Fairholm (2009), cinci perspective au fost identificate ca fiind duse la îndeplinire sau neglijate în cadrul organizațiilor.

- Prima perspectivă: Managementul (științific). Presupunerea strategică de bază este că instituțiile și liderii lor trebuie să controleze haosul, acolo unde procesele și rezultatele previzibile, gestionabile și organizate ar trebui să prevaleze ca normă.

- A doua perspectivă: Liderii ca manageri de excelență, care urmăresc să controleze haosul concentrându-se pe îmbunătățirea proceselor și angajarea angajaților în dezvoltarea planurilor strategice.

- A treia perspectivă: Activitatea bazată pe valori, presupunând că gândirea strategică prioritizează valorile celorlalți. În acest fel, gândirea strategică se învârtă în jurul influenței haosului, mai degrabă decât în încercarea de a-l controla.

- A patra perspectivă: cultura încrederii, încurajând în primul rând încrederea reciprocă pentru a inspira oamenii să acționeze în mod înțelept și independent pentru atingerea obiectivelor comune. Această abordare îmbrățișează haosul pentru a atinge obiectivele dorite.

- Perspectiva finală: (Spirituală) direct transcendentă, subliniază faptul că gândirea strategică, la cele mai înalte niveluri, urmărește să dezvolte ce este mai bun în ceilalți, astfel încât aceștia să se conducă în direcții adecvate pentru a atinge obiectivele potrivite. Componentele cheie includ angajamentul, credibilitatea și comunicarea.

Avantajele gândirii strategice

- Sublinierea importanței viziunii și determinării direcțiilor și posibilităților viitoare, mai degrabă decât a se fixa pe problemele prezente și încurcate.

- Unificarea eforturilor și mobilizarea energiilor către scopuri și obiective în loc să se concentreze pe mijloace și părți.

- Utilizarea eficientă a resurselor umane, capacităților și cunoștințelor tacite, încurajând în același timp creativitatea și inovația.

- Gândirea strategică contribuie la construirea loialității angajaților, angajamentului, satisfacției și atracției către obiectivele strategice.

- Gândirea strategică încurajează o cultură a dialogului, participării, deschiderii, optimismului și transparenței. (Al-Ghalabi & Idris, 2007: pp. 62-63).

Dimensiunile gândirii strategice

Contribuțiile gândirii strategice sunt încununate în căutarea unor abordări eficiente pentru a stabili compatibilitatea între resursele organizaționale și aspirațiile instituționale pentru viitor. Trecerea cu vederea evenimentelor sau ignorarea continuității și evoluției inter-relaționării dintre realitate, intersecții și cerințe

necesită inevitabil un anumit nivel de conștientizare și pregătire. În plus, este cea mai bună modalitate de a utiliza abilitățile de gândire strategică în toate dimensiunile și componentele sale.

Acesta este un punct de plecare pentru a spune că realitatea organizațională a oricărei instituții nu poate fi înțeleasă fără conștientizarea efectivă și conștientă a mișcărilor din mediul său, care reflectă multe schimbări diferite, care au efecte variate asupra acțiunilor sale și impactului lor. Acest lucru poate fi realizat doar prin invocarea a ceea ce este cunoscut ca dimensiunile gândirii strategice, pe care le putem vedea ca o secvență legată care indică legături integrate și continuăm să menținem o activitate tangibilă în interiorul acesteia. Este o recunoaștere a muncii gândirii strategice la diferite niveluri, inclusiv activități și evenimente, și din acest motiv gândirea strategică posedă o metodologie sistematică, o natură științifică, servește realității, o explorează, observă schimbările acesteia și beneficiază de oportunități.

Datele din tabel indică un decalaj între propunerile cercetătorilor legate de dimensiunile gândirii strategice și percepțiile acestora. În lumina celor anterioare, după ce a trecut în revistă modelele anterioare, cercetătorul a afirmat că acestea nu erau semnificativ diferite ca conținut, ci diferă ca formă și stil.

Conceptul de succes organizațional

Succesul în limba engleză, conform (Webster, 1974), înseamnă finalizare/încheiere cu rezultat și/sau reușită, în timp ce în franceză, după (Robert, 1983), succes înseamnă obținerea unui nou rezultat și modul în care s-a ajuns la acesta. Majoritatea managerilor de instituții vizează succesul instituțiilor lor. Cu toate acestea, nu este clar cum poate fi atins acest obiectiv, deoarece măsurarea sau chiar definirea succesului este dificilă.

Conceptul și ideea succesului organizațional aparțin a ceea ce este cunoscut sub numele de zona gri și nu sunt clar definite în contextul economiei (Barhatov & Pletnjev, 2014). Există multe metode de a obține succesul organizațional în filosofie, psihologie și economie. Cea mai comună metodă este să se concentreze pe definirea conceptului de succes organizațional din perspectivă economică. Succesul instituției permite tragerea de concluzii cu privire la măsura în care instituția își îndeplinește funcția și își atinge obiectivele, ceea ce, la rândul său, permite liderilor săi să ia în considerare aceste date și să facă modificări și ajustări în activitățile sale.

Esența ideii de instituție constă în capacitatea sa de a fi sustenabilă în timp ce este activă, creând valoare și atingându-și obiectivele (Barhatov & Pletnjev, 2014). (Barhatov, 2016) sugerează că succesul organizațional ar trebui definit ca fezabilitate manifestată în profitabilitate, potențial de creștere și capacitatea de a fi mai bun decât concurenții. De asemenea, este de remarcat faptul că succesul este o trăsătură temporară care se poate schimba pe parcursul etapelor sau ciclurilor de dezvoltare organizațională (Likierman, 2006). Miljohina și Adova (2014) sugerează că și conceptul de succes organizațional este un concept lingvistic variabil, al cărui sens depinde de evaluator; cu alte cuvinte, definiția succesului este subiectivă.

Pe baza diferitelor definiții ale succesului organizațional, care sunt uneori contradictorii, se poate concluziona că acest concept este extrem de complex și nu există o definiție cuprinzătoare și agreată a succesului organizațional. În mod tradițional, succesul organizațional este măsurat în primul rând pe baza indicatorilor financiari, cum ar fi cifra de afaceri a angajaților, profitul și eficiența costurilor (Maltz și colab., 2003; Kaplan & Norton, 1992).

Cu toate acestea, în ultimii ani, alți factori au început să fie luați în considerare la determinarea succesului. Motivul principal pentru aceasta este cererea tot mai mare de a privi succesul instituției nu în contextul trecutului, ci mai degrabă de a fi mai orientat către viitor. Aceasta înseamnă că succesul și dezvoltarea pe termen lung a instituției devin importante (Gorenak & Košir, 2012). Potrivit (Balabonienė și Večerskiene, 2015), standardele în sine nu sunt suficiente pentru a crea un model echilibrat pentru factorii cruciali ai succesului organizațional, deoarece indicatorii tind să măsoare trecutul. Diferiți autori se referă, pe baza domeniului lor de cercetare, la factorii individuali care trebuie luați în considerare la determinarea succesului instituțional. Unii savanți aranjează factorii în ordine, în timp ce alții creează un sistem cu un singur nivel sau cu mai multe niveluri. Potrivit (Siimon, 2006), organizarea factorilor, în special la nivel multiplu, este un aspect crucial, întrucât abordarea pe un singur nivel nu permite o imagine de ansamblu sistematică a puterii factorilor și oportunitatea de a clasifica determinanții succesului organizațional.

Din analiza literaturii de specialitate, se poate observa că există o serie de diviziuni mai simple ale factorilor care caracterizează succesul organizațional, bazate pe diferite aspecte și un număr limitat de aspecte de actualitate, și că simplificarea (diviziunea) contribuie la analiza factorilor determinanți ai succesului organizațional prin oferirea unei oportunități inițiale de clasificare și identificarea tendințelor acestei analize prin împărțirea factorilor în factori externi și interni. Depinde de instituție însăși dacă reușește să determine dacă acești factori pot fi influențați intern (factori interni) sau dacă sunt utilizați pentru a influența factorii externi.

(Miljohina și Adova, 2014) sugerează că succesul instituției depinde de dinamica și interacțiunea factorilor externi și interni deoarece măsurarea conceptului de succes organizațional, abordarea diferiților autori nu este contradictorie, ci complementară sau restrânge clasificarea anterioară. Succesul organizațional este adesea un concept indirect, iar măsurarea acestuia poate fi o provocare semnificativă pentru cei care trebuie să facă acest lucru. Datorită diversității definițiilor succesului și naturii sale multidimensionale, este important să se utilizeze un set rezonabil și logic de factori care determină succesul organizațional. (Maltz et al., 2003) consideră simplitatea, dinamismul și flexibilitatea temporală factori importanți în succesul instituției.

Acești factori ar trebui să reflecte îmbunătățirea și ar trebui să implice liderii instituției în alegerea factorilor de succes care să asigure că acești factori sunt legați de strategia, scopurile și obiectivele organizaționale. În același timp, liderii trebuie să obțină informații despre trecutul, prezentul și viitorul instituției (Maltz et al., 2003). Obținerea succesului organizațional este încă încurcată de confuzii și ambiguități în ceea ce privește cadrele metodologice și procedurale. Creșterea este un indicator de măsurare a operațiunilor sistemului, implicând eficiența sau capacitatea organizației de a atinge obiectivele pe termen lung prin expansiune, inovare și supraviețuire (Whetten, 1987).

Cu toate acestea, definirea succesului prin performanță, productivitate, eficiență operațională, profituri și randamente vizate, împreună cu programele de management al calității, auditurile de reinginerie și comparațiile, constituie o perspectivă restrânsă care nu definește succesul pe termen lung în raport cu piețele competitive. Succesul pe termen lung constă în capacitatea organizației de a performa mai bine decât concurenții prin posesia unor capacități unice și fundamentale care nu pot fi replicate. În plus, implică capacitatea de a obține o poziție competitivă de avantaj (Hill & Jones, 2001).

Există două sisteme operaționale, primul fiind capacitatea sistemului de a atinge obiectivele pe termen lung și echilibrul între scopurile și obiectivele angajaților (Kenny, 2001). Al doilea sistem implică capacitatea organizației de a coordona activități în toate componentele care sunt legate de o viziune comună pentru atingerea obiectivelor strategice (Dell & Kramer, 2003).

Elementele de bază ale sistemului operațional pot fi exprimate sub forma unei ecuații: **mesaj + obiective strategice + performanță excelentă** (Whitney, 2010). Există două abordări ale sistemelor de operare în diferite instituții. Prima abordare este poarta economică, care se bazează pe avantajul competitiv derivat de pe piețele superioare. Performanța instituției este influențată de mediul extern (Ambrosini, 2003), care include forțele concurenței (Porter) și inovației (Schumpeter), precum și analiza scenariilor care prezintă o viziune asupra oportunităților viitoare și amenințărilor de mediu, alături de o analiză a avantajelor competitive (Grant, 2000). A doua abordare a sistemelor de operare se bazează pe viziunea relativ modernă bazată pe resurse, care subliniază posibilitatea de a vedea instituția ca o colecție de resurse care îi permit să obțină un avantaj competitiv durabil (Ambrosini, 2003).

Această abordare se bazează în primul rând pe studiile lui Selznick (1957) privind competențele distinctive și Penrose (1959) care privesc instituția ca pe o colecție de resurse. Aceasta include, de asemenea, abordarea lanțului valoric pentru analiza capacităților strategice, care pot fi transformate în competențe de bază și care sprijină analiza avantajului competitiv (Hitt, 2001).

Succesul organizațional este ascuns de ambiguitatea și complexitatea cadrului organizațional și procedural. Conceptele menționate în literatura de specialitate de cercetători despre succesul organizațional, succesul competitiv, succesul strategic, succesul pe termen lung și succesul operațional contribuie toate la conceptul de succes organizațional ca concept integrat. Pentru a examina diverse abordări și a examina succesul dintr-o perspectivă internă, externă sau inițială (Daham, 2005: p.10). Au fost primite mai multe definiții cu privire la acest subiect.

Importanța succesului organizațional

Importanța succesului organizațional a fost identificată de Shihab (2016: p76) după cum urmează:

- Abilitatea unei instituții de a face față schimbărilor bruște de mediu și situațiilor de urgență legate de aspecte materiale.
- Succesul organizațional ajută la creșterea moralului angajaților și oferă condiții care facilitează creativitatea, inovația și modernizarea.
- Menține o bună reputație în fața părților externe implicate în instituție.
- Ajută instituția să atingă obiectivele strategice și planurile organizaționale pe termen scurt și lung.
- Asistă instituția în satisfacerea tuturor nevoilor sale umane, materiale, financiare și informaționale conform cerințelor sale.

În mod similar, Mahdi (2008) și Ali (2018: p214) au identificat importanța succesului în afaceri după cum urmează:

- Crearea unui climat adecvat de încredere și relații etice care să elimine posibilitatea plângerilor angajaților împotriva instituției.
- Îmbunătățirea nivelurilor de performanță a angajaților și investirea în potențialul și abilitățile acestora într-un mod care promovează progresul și dezvoltarea.
- Evaluarea programelor și politicilor de management al resurselor umane, deoarece rezultatele acestui proces pot fi folosite ca indicatori pentru a evalua acuratețea acestor politici.
- Sprijinirea instituției în stabilirea unor standarde precise.

Există patru secțiuni pentru îmbunătățirea succesului organizațional, așa cum este menționat mai jos

1. Calitatea serviciilor: Aceasta presupune îndeplinirea cerințelor clienților în furnizarea de servicii. Deși calitatea poate fi proiectată în procesele de producție folosind controlul statistic al calității, progresul în controlul calității pentru furnizarea de servicii a avansat relativ într-un ritm mai lent (Parasuraman și colab., 1985). Cu toate acestea, calitatea serviciilor este mai provocatoare și tinde să fie orientată spre performanță, ceea ce face dificilă implementarea și măsurarea specificațiilor precise pentru o calitate uniformă (Sigala, 2004). Parasuraman și alții (1985) au propus zece determinanți ai calității serviciilor, pe care ulterior i-au restrâns la cinci determinanți, inclusiv tangibile, fiabilitate, receptivitate, asigurare (cunoașterea angajaților și curtoazie) și empatie (grijire și atenție individuală).

2. Calitatea relației: Aceasta este influențată de diverși factori în cercetarea tehnologiei informației și include cinci calități ale relației selectate: încredere, angajament, calitatea comunicării, similaritate culturală și dependență reciprocă (Lee și Kim, 1999).

3. Surse externe: Luând în considerare succesul strategic, succesul financiar, succesul tehnologic și satisfacția față de relațiile propuse de Paravastu (2007).

4. Performanța organizațională: S-au făcut eforturi pentru a găsi autoinformarea despre performanța instituțiilor și managerilor li se cere să evalueze nu numai performanța financiară, ci și performanța non-financiară, deoarece ambele sunt parte integrantă a eficienței organizaționale (Avci et al., 2011).

Dimensiunile succesului organizațional

Dimensiunile succesului organizațional sunt definite de Paris (2000: p3) ca acele măsuri despre care credem că clarifică impactul acțiunilor noastre și pot fi criterii specifice, cuantificabile sau bazate pe cunoștințe care reflectă scopul și misiunea. Instituția subliniază importanța măsurării succesului deoarece oferă feedback cu privire la ipoteze și principii care stau la baza, indiferent dacă acestea sunt în concordanță cu observațiile curente sau dacă sunt necesare schimbări. La aceasta se referă Kaplan și Norton (1996) ca proces de învățare cu dublă buclă. Definirea dimensiunilor succesului creează o viziune și o gândire comună între grupurile de lucru, evidențiind dimensiunile organizaționale ale succesului adoptate de instituții. Există mai multe criterii pentru măsurarea succesului organizațional, iar autorii și cercetătorii propun în tabelul de mai jos ceea ce sugerează în aceste dimensiuni.

Caracteristici distinctive ale studiului actual de studiile anterioare

În timp ce studiile anterioare s-au concentrat individual pe variabilele din studiul actual, cercetarea actuală demonstrează suprapunerea intelectuală și cognitivă atât cu studiile anterioare, cât și cu cele actuale. Prin cercetările sale, analistul încearcă să clarifice impactul gândirii strategice prin rolul interactiv al competențelor de bază în obținerea succesului organizațional, pornind de la subvariabilele identificate în studiile anterioare și aplicându-le în mediul irakian, în special la Universitatea din Basra, care este una dintre cele mai importante instituții ale statului irakian cu caracteristicile și condițiile sale unice.

Statistica descriptivă a gândirii strategice

Măsura finală a gândirii strategice cuprinde nouă afirmații, împărțite în trei secțiuni pentru fiecare dintre cele trei dimensiuni (**Anexa 1 - Statistica descriptivă pentru variabila gândire strategică**).

Conform rezultatelor prezentate în tabel, devin evidente următoarele: Media aritmetică a variabilei independente (gândirea strategică) (3,19) arată un nivel de răspuns neutru sau oarecum agreeat. În plus, eroarea standard a mediei este relativ scăzută (2,4%), indicând o bună reprezentare a datelor obținute din eșantionul selectat al populației. În plus, abaterea standard a acestei variabile (0,386) confirmă dispersia și coerența minimă a datelor, însuflând încredere în acuratețea datelor.

După „gândire temporală”, s-a obținut cel mai mare scor mediu aritmetic (3,24), în timp ce după „gândire sistematică” s-a obținut cel mai mic scor mediu aritmetic (3,17). Acest lucru indică faptul că gândirea strategică bazată pe timp este la un nivel moderat, ceea ce sugerează că universitatea recunoaște că timpul este

o sursă esențială pentru organizare și atingerea performanțelor organizaționale eficiente, deși la un nivel intermediar.

În ceea ce privește cele nouă paragrafe care compun această variabilă și cele trei dimensiuni ale ei, paragraful cu cea mai mare medie aritmetică este (Item 9) menționând „*Se străduiește universitatea să țină pasul cu timpul în limita resurselor disponibile?*” Urmează paragraful (Item 8) care spune „*Crede universitatea în gândirea interactivă în trilogia temporală a (trecut, prezent, viitor)?*” Acest lucru indică faptul că universitatea acordă o mare importanță factorului timp în activitățile sale strategice. Pe de altă parte, paragraful cu cea mai mică medie aritmetică este (Item 3) menționând: „*Încearcă universitatea să adopte mișcarea de intenție strategică la locul de muncă?*”

Urmează paragraful (Item 6) care specifică: „*Angajează universitatea abilități cognitive pentru a se adapta la schimbările de mediu?*” Acest lucru confirmă și interesul universității pentru gândirea sistematică, care cuprinde toate părțile sale. Mai mult, universitatea are intenții strategice față de viitor, variabile și potențiale incidente în cadrul ei, dar acest interes este sub nivelul dorit. Valorile de eroare standard pentru cele nouă paragrafe și trei dimensiuni ale acestei variabile variază (de la 2,8% la 4,7%), indicând un nivel rezonabil de ridicat și bun de reprezentare a populației în eșantion. Pe de altă parte, valorile abaterii standard pentru dimensiunile și paragrafele acestei variabile variază de la 0,454 la 0,753, ceea ce este relativ scăzut, reafirmând dispersia și coerența minimă a datelor, insuflând încredere în acuratețea datelor.

Scala finală a competențelor de bază constă din zece paragrafe împărțite în trei dimensiuni (structură și proces) și patru paragrafe pentru dimensiunea de management al cunoștințelor.

(Anexa 2 - Acest tabel ilustrează statisticile descriptive ale variabilei succes organizațional).

Media aritmetică a variabilei dependente (succesul organizațional) (3.23) indică un nivel neutru sau oarecum agreabil de receptivitate. Eroarea standard relativ scăzută a mediei (2,6%) sugerează o bună reprezentare a datelor obținute din eșantionul selectat din populație. În plus, abaterea standard pentru această variabilă (0,414) confirmă o mică dispersie și armonie a datelor, ceea ce dă încredere în acuratețea datelor. După faza de „proces” s-a obținut cea mai mare medie aritmetică (3.26), în timp ce după faza de „managementul cunoștințelor” s-a obținut cea mai mică medie aritmetică (3.18). Acest lucru indică faptul că universitatea se concentrează în mod corespunzător pe gestionarea proceselor sale, dar activitățile sale legate de managementul cunoștințelor sunt relativ scăzute ca nivel.

În ceea ce privește cele 10 paragrafe care alcătuiesc această variabilă și cele trei dimensiuni ale acesteia, paragraful care a obținut cea mai mare medie aritmetică a fost (Item 28), afirmând că „*Universitatea se străduiește să adopte idei inovatoare pentru a obține succesul organizațional*”. Este urmat de paragraful (Item 32), care spune „*Universitatea contribuie la atingerea succesului organizațional prin dependența de instrumentele de cunoaștere*”. Acest lucru indică faptul că universitatea încearcă să adopte idei noi și inovatoare pentru a atinge un nivel moderat de distincție. Pe de altă parte, paragraful care a obținut cea mai mică medie aritmetică a fost (Item 34), care spune „*Managementul cunoștințelor a ajutat universitatea să obțină succes organizațional*”. Este urmat de paragraful (Item 33), care spune „*Universitatea folosește mijloace tehnologice avansate pentru a obține succesul organizațional*”. Acest lucru sugerează că universitatea trebuie să îmbunătățească utilizarea tehnologiei în operațiunile și activitățile sale pentru a obține excelență și succes organizațional. Valorile de eroare standard pentru cele zece paragrafe și trei dimensiuni ale acestei variabile au variat de la (3% la 4,8%), care sunt oarecum scăzute, confirmând faptul că reprezentarea eșantionului asupra populației a fost de un nivel ridicat și bun.

Pe de altă parte, valorile abaterii standard pentru dimensiunile și paragrafele acestei variabile au variat între (0,475 și 0,762), care sunt relativ scăzute, confirmând o mică dispersie și armonie în date, insuflând încredere în acuratețea datelor.

Gândirea strategică a obținut un nivel înalt și bun, reflectând ipotezele care s-au concentrat pe percepții concrete în practicarea gândirii strategice. În ceea ce privește dimensiunea gândirii temporale, a atins cel mai înalt nivel dintre dimensiunile gândirii strategice ceea ce confirmă faptul că universitatea acordă o mare importanță factorului timp în activitățile strategice.

În ceea ce privește celelalte două dimensiuni (gândire sistematică și intenție strategică), universitatea a acordat atenție gândirii în mod sistematic și, de asemenea, intențiilor strategice spre viitor, dar nu la nivelul cerut. Variabila capacităților de bază a atins un nivel înalt și bun în Universitatea din Basra, ceea ce indică faptul că activitatea universității este caracterizată de schimbare continuă și este capabilă să își utilizeze eficient potențialul pentru a beneficia de capitalul uman și a împuternici angajații din universitate să atragă conducere de vârf din directori de departamente și unități administrative cu experiență și abilități în management și responsabilități disponibile în domeniul muncii.

Analistul a constatat că variabila de succes organizațional din Universitatea din Basra a atins un nivel ridicat și bun, arătând că aceasta contribuie la obținerea succesului față de concurenții săi în viitor, ceea ce indică o bună capacitate de diferențiere și posibilitatea de a ridica nivelul organizațional. succes.

În ceea ce privește dimensiunea „structură și proces”, aceasta a atins cel mai înalt nivel, confirmând faptul că universitatea caută să adopte idei inovatoare folosind instrumente cognitive pentru a obține succesul organizațional. Cu toate acestea, dimensiunea managementului cunoștințelor în universitate, în ceea ce privește utilizarea tehnologiei avansate, nu a fost la nivelul cerut.

Gândirea strategică a devenit necesară pentru universitățile de astăzi și o parte importantă a cerințelor de conducere pentru a face față mediului în schimbare. Îi ajută să crească și să rezolve probleme și să ia decizii pe termen lung pentru a valorifica oportunitățile disponibile și a depăși obstacolele în timp util pentru a obține succesul organizațional la Universitatea din Basra. Gândirea strategică este o abordare contemporană și fundamentală, un plan de gândire care ajută la realizarea compatibilității între capacitățile Universității din Basra și realitatea acesteia și un instrument de modelare a viitorului prin gestionarea diferitelor sale activități și facilitarea operațiunilor sale în cadrul instituțional vizat.

Formularea strategiei adecvate prin activarea abilităților și competențelor creative în funcție de nevoile nivelurilor administrative ajută universitatea să fie mai bine pregătită pentru scenariile așteptate și să se poată adapta la schimbările bruște. Analistul a descoperit că, capacitățile de bază au un efect pozitiv asupra gândirii strategice și succesului organizațional, crescând eficacitatea și eficiența schimbării și a considerat ghidul de bază pentru toate activitățile și evenimentele, inclusiv nevoile universității.

Conducerea universității a încercat să utilizeze în mod corespunzător capacitățile de bază prin gândire sistematică și temporală și intenții strategice pentru a determina viziunea de viitor, deoarece acesta este unul dintre cei mai importanți factori pentru obținerea unui avantaj competitiv în Universitatea din Basrah. Succesul organizațional pentru universitate este important și puternic deoarece implică activități și sarcini distribuite între angajați și universitate. În același timp, este o lentilă pentru angajați către universitățile lor și mediul înconjurător.

Starea actuală a capacităților esențiale la Universitatea din Basra este lăudabilă, deoarece participanții au convenit în unanimitate asupra beneficiilor derivate din colaborarea în capitalul uman și management. Acest lucru le permite directorilor universității să abordeze problemele și să ia decizii, consolidând astfel interconectarea competențelor de bază ale universității. În era revoluției informației și comunicațiilor, universitatea se angajează să dobândească abilități creative ca monitor al situațiilor, abilităților și experiențelor, deoarece acestea sunt înrădăcinate în inteligența, imaginația și creativitatea managerilor și îi motivează să progreseze, să se îmbunătățească și dezvolte Universitatea din Basra.

Concluzii privind corelarea dintre variabilele de studiu

Studiul relevă o corelație pozitivă moderată între gândirea strategică și succesul organizațional în contextul Universității din Basrah (eșantion de studiu). Această corelație reflectă măsura în care gândirea strategică și dimensiunile acesteia contribuie la sporirea succesului organizațional. Convingerea managerilor de departamente și a unităților administrative, precum și percepția lor asupra gândirii strategice, contribuie semnificativ la îmbunătățirea și continuitatea succesului organizațional la universitate.

Concluziile privind relațiile dintre variabilele de studiu:

Studiul a găsit o relație cauzală pozitivă între gândirea strategică și succesul organizațional, indicând faptul că utilizarea gândirii strategice îmbunătățește continuitatea succesului organizațional la Universitatea din Basra. Studiul nu a găsit dovezi ale unei influențe interactive pozitive a colaborării asupra relației dintre gândirea strategică și succesul organizațional.

Pe baza constatărilor și concluziilor de mai sus, se fac următoarele recomandări:

Necesitatea de a se concentra pe oferirea de oportunități de angajare și acordarea de prioritate angajaților activi, în special în poziții de conducere, pe baza aptitudinilor și capacităților mai degrabă decât a altor considerații. Clarificarea și insuflarea culturii universitare în angajați și înlăturarea barierelor care împiedică diseminarea unei culturi a schimbării, cum ar fi selectarea managerilor cu carisma care facilitează convingerea ușoară a angajaților, printre alte mijloace care ajută în acest sens.

Conducerea Universității din Basra ar trebui să beneficieze de modelul propus în studiu pentru domeniile de aplicare și să-l adopte ca metodă și direcție care s-a dovedit a fi de succes. Toate departamentele universității ar trebui să se angajeze să pregătească planuri strategice în conformitate cu cerințele stabilite de minister și cu influența creativității și excelenței.

Dezvoltarea de cursuri specializate și programe de formare pentru toate nivelurile de management la Universitatea din Basra, în special în gândire și management strategic, pentru a le îmbunătăți performanța și a le crește eficacitatea administrativă, precum și pentru a-i ajuta să găsească soluții la problemele care apar în activitatea lor.

Organizarea de competiții între facultățile universitare și nivelurile administrative pentru a distinge în gândire și management strategic.

Adoptarea unei abordări strategice în managementul Universității din Basra la selectarea conducerii administrative. Șefii de departamente și unitățile administrative ar trebui să lucreze în vederea unor relații de lucru armonioase și eficiente cu angajații pentru a promova colaborarea în sugestii și pentru a căuta contribuții pentru a beneficia de idei și abilități.

Misiunea liderilor (managerilor) ar trebui să fie aceea de a lua deciziile corecte care să conducă la succesul organizațional al universității printr-o gândire strategică care să se alinieze intereselor universității și personalului administrativ.

Este necesar ca universitatea, în special, alte universități în general, să adopte o filozofie de dezvoltare a strategiilor sale actuale și viitoare folosind gândirea strategică pentru a crea o viziune clară pentru viitorul universităților în lumina acestui lucru și a strategiilor privind potențialul.

Creșterea cooperării și încrederii între managementul de vârf și subordonații universității prin întâlniri și discuții cu idei strategice pentru a construi o instituție eficientă și competitivă, capabilă să evolueze în mediul său.

Bibliografie:

1. Al-Ghurery, Hisham Abdullah, (2010). Strategic management: an analytical study, Amman: Dar Hannen for publishing and distribution.
2. Ali, Alia Jawad, (2018), The Impact of Talent Management on Achieving Organizational Success, Journal of Economic and Administrative Sciences, University of Baghdad, Volume 24, No. 106.
3. Allino, R. J. (2006). Strategic thinking: The ten big ideas. *Strategy & Leadership*, 34(4), 4–13.
4. Almograbi, Abdel-Hamid Abdel Fattah (1999). Strategic management in Islamic banks, Jeddah, Saudi Arabia: a King Fahd National Library.
5. Al-Said Ismail Muhammad (2008). Strategic management: concepts and cases, Alexandria, University Office
6. Amabile, T. M. (1998). How to kill creativity. *Harvard Business Review*, 5, 77–87
7. Ambrosini, V. (2003). Tacit and Ambiguous Resource as Source of Competitive Advantage. UK: Palgrave Macmillan. <http://dx.doi.org/10.1057/9781403948083>.
8. Avci, U., Madanoglu, M. and Okumus, F. (2011), "Strategic orientation and performance of tourism firms: evidence from a developing country", *Tourism Management*, Vol. 32 No. 1, pp. 147-157.
9. Balaboniene, I., & Večerskiene, G. (2015). The Aspects of Performance Measurement in Public Sector Organization. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 213(1), 314-320.
10. Barhatov, V. I., & Pletnjev, D.A. (2014). A comparative analysis of approaches to the definition of 'business success' in modern science. *Bulletin of Chelyabinsk State University*, 18(347), 8-18.
11. Barhatov, V.I. (2016). Evaluation Criteria Changes of Small and Medium Business Success in the Evolution of the Russian Economy. *Bulletin of Chelyabinsk State University*, 6(388), 114-121.
12. Bonn, I. (2001). Developing strategic thinking as a core competence. *Management Decision*, 39(1), 63–70.
13. Bonn, I. (2005). Improving strategic thinking: A multilevel approach. *Leadership and Organization Development Journal*, 26(5), 336–354.
14. Collins, L., O'Regan, N., Hughes, T., Tucker, J., (2009), Strategic thinking
15. Deiss, K., & Petrowski, M. J. (2009). ACRL 2009 strategic thinking guide for academic librarians in the new G. Hamel economy. Retrieved March, 25, 2009 and C. K. Prahalad, op. cit
16. Dell, D., & Kramer, R. (2003). Forging Strategic Business Alignment. The Conference Board.
17. Duhan, S., Levy, M., Powell, P.: IS Strategy in SMEs Using Organizational Capabilities: the CPX Framework. Oxford Brookes University, Oxford (2005)
18. Goldsmith, A. (1996). Strategic thinking in international development: Using management tools to see the big picture. *World Development*, 24(9), 1431–1439.
19. Gorenak, M., & Košir, S. (2012). The Importance of Organizational Values for Organization. *Management, Knowledge and Learning International Conference*, 563-569
20. Graetz, F. (2002). Strategic thinking versus strategic planning: Towards understanding the

- complementarities. *Management Decision*, 40(5/6), 456–462.
21. Grant, R. (2000). *Contemporary Strategy Analysis*. Oxford, UK.
 22. Hair Jr, J. F., Page, M., & Brunsveld, N. (2016). *Essentials of business research methods*. Routledge.
 23. Hamed, Javad & Azimi, Alireza, (2013), "Identification and Prioritization of Interorganizational Success Factors in Microbial Biotechnology Firms", *Journal of Virology & Microbiology*, Vol. 2013 (2013), Article ID 190528, 8 pages
 24. Heracleous, L. (1998). Strategic Thinking or Strategic Planning? *Long Range Planning*, 31(3), 481–487.
 25. Heracleous, L. (2003). *Strategy and organization*. Cambridge: University Press
 26. Hill, C., & Jones, G. (2001). *Strategic management Theory*. New York, USA: Houghton Mifflin Co.
 27. Hitt, M. A., Ireland, R. D., Camp, S. M., & Sexton, D. L. (2001). Strategic entrepreneurship: Entrepreneurial strategies for wealth creation. *Strategic management journal*, 22(6-7), 479-491.
 28. Howard, E. F. (1989). Strategic thinking in insurance. *Long Range Planning*, 22(5), 76–79.
 29. Jamhour, M. S.(2010) "The Impact of Core Competence on Organizational Performanc"An applied study on Paint Industry in the United Arab Emirates" Master in Business Administration , Faculty of Business , Middle East University .
 30. Johnson, Gerry and Scholes, Keven, Whittington, R. (2006). *Exploring Corporate Strategy*, New Jersey: a Pearson, Prentice-Hall Inc.
 31. Kanaan, Nawaf (2010). *Managerial decisions taking between theory and practice*, Amman, Jordan: House of culture for publication and distribution
 32. Kenny, G. (2001). *Strategic Factor: Developing and Measure Winning Strategy* (1st ed.). President Press, National Library of Australia.
 33. Lee, J.N. and Kim, Y.G. (1999), "Effect of partnership quality on IS outsourcing conceptual frame work and empirical validation", *Journal of Management Information Systems*, Vol. 15 No. 4, pp. 29-61.
 34. Liedtka, J. M. (1998). Linking strategic thinking with strategic planning. *Strategy and Leadership*, 26(4), 30–35.
 35. Liedtka, J. M. (1998). Strategic thinking: Can it be taught? *Long Range Planning*, 31(1), 120–129.
 36. Likierman, J. A. (2006). Measuring Company Success. In: A. Neely, M. Kennerley, A. Walters. eds. 2006. *Performance measurement and management: public and private*. London: Performance Management Association, 1027-1030
 37. Maltz, A. C., Shenhar, A. J., & Reilly, R. R. (2003). Beyond the Balanced Scorecard: Refining the Search for Organizational Success Measures. *Long Range Planning*, 36(2), 187-204.
 38. *Management*, 9, 32–43..
 39. Mcshane, Steven L. & Mary Ann Von Glinow (2008) "Organizational Behavior: Emerging Realities for the Workplace Revolution", 4 th Ed, mcgraw-Hill, New York, USA.
 40. Miljohina, O. V., & Adova, I. B. (2014). Methodological Approaches to the Study of the Phenomenon of Russian Enterprises Success. *Economic analysis: theory and practice*, 47(398), 23-33
 41. Mintzberg, H. (1994). *The rise and fall of strategic planning*. New York: Free Press.
 42. Parasuraman, A., Zeithaml, V.A. and Berry, L.L. (1985), "A conceptual-model of service quality and its implications for future-research", *Journal of Marketing*, Vol. 49 No. 4, pp. 41-50
 43. Paris, Kathleen (2000), "Creating Measures of Success for your Plan", <http://www.wise.edu/improve>.
 44. Robert, P. (1983). *Brodard Et Taupin*. Paris. France.
 45. Salamzadeh, Y., Nejati, M., & Heidari pourafshar, Y. (2015). An Investigation into the Impact of E-Customs on Stretching Strategic Thinking. *Journal of Entrepreneurship, Business and Economics*, 3(1), 105-139
 46. Shihab, Safa Muhammad Ibrahim, (2016), *The Role of Performance Management in Achieving Organizational Success*, Master Thesis, College of Administration and Economics, University of Baghdad
 47. Sigala, M. (2004), "The ASP-Qual model: measuring ASP service quality in Greece", *Managing Service Quality*, Vol. 14 No. 1, p. 11.
 48. Siimon, A. (2006), *Success Factors of the Organisation*. Tallinn. Pärnu: Mattimar, 180-189.
 49. Srivastava, S. C. (2005). "Managing core competence of the organization Vikalpa: The Journal for Decision Makers, Vol. 30, No.4, PP. 49-64.
 50. Webster, J. T., Gunst, R. F., & Mason, R. L. (1974). Latent root regression analysis. *Technometrics*, 16(4), 513-522.
 52. Whetten, D. (1987). Organizational Growth and Decline Processes. *Annual Review of Sociology*, 13, 335-358. <http://dx.doi.org/10.1146/annurev.so.13.080187.002003>

53. Whitney, D. (2010). Appreciative Inquiry: Creating Spiritual Resonance in the Workplace. Journal of
 54. Zayed, Adel (2013). Excellence of Organizational performance: The way to Future Organization, Cairo: The Arab Organization for Administrative Sciences publications.

Anexa 1

(Statistica descriptivă pentru variabila gândire strategică)

Paragraf / Item	Întrebări	Media aritmetică		Abaterea standard
		Media	Eroare standard	
Paragraf/ Item 1	Își valorifică universitatea capacitățile sale în domeniul muncii în beneficiul aspirațiilor viitoare de muncă?	3.24	0.046	0.723
Paragraf/ Item 2	Se străduiește universitatea să prioritizeze obiectivele în cadrul importanței lor efective?	3.18	0.045	0.723
Paragraf/ Item 3	Încearcă universitatea să adopte o intenție strategică la locul de muncă?	3.12	0.0450.	0.710
Paragraf/ Item 4	Lucrează universitatea la integrarea capacităților intelectuale cu cerințele realității?	3.16	0.047	0.754
Paragraf/ Item 5	Se concentrează universitatea pe activarea realităților și provocărilor cu care se confruntă?	3.19	0.045	0.724
Paragraf/ Item 6	Folosește universitatea abilități intelectuale pentru a se adapta la evoluțiile mediului?	3.15	0.046	0.735
Paragraf/ Item 7	Se bazează universitatea pe prezicerea viitorului pe baza rezultatelor trecute?	3.16	0.046	0.737
Paragraf/ Item 8	Crede universitatea în gândirea interactivă între cele trei linii temporale (trecut, prezent, viitor)?	3.24	0.038	0.608
Paragraf/ Item 9	Concurează universitatea împotriva timpului în limitele posibilităților disponibile?	3.31	0.03	0.591
Intenție	strategică	3.18	0.032	0.515
Gândire	sistemică	3.17	0.31	0.491
Gândire	temporală	3.24	0.028	0.454
Gândire	strategică	3.19	0.024	0.386

Sursa: Outputs of SPSS V. 24 software

Anexa 2*(Acest tabel ilustrează statisticile descriptive ale variabilei succes organizațional)*

Paragraf / Item	Întrebări	Media aritmetică		Abatere standard
		Media	Eroare standard	
Paragraf / Item 25	Se ocupă oare universitatea de repartizarea puterilor și responsabilităților în mod obiectiv?	3.21	0.042	0.675
Paragraf / Item 26	Șefii de catedre și unități din cadrul universității lucrează după specializarea funcțională?	3.29	0.042	0.669
Paragraf / Item 27	Universitatea acordă prioritate răspunsului prompt la propunerile privind dezvoltarea organizațională?	3.20	0.048	0.762
Paragraf / Item 28	Se străduiește universitatea să îmbrățișeze idei inovatoare pentru a obține succesul organizațional?	3.30	0.046	0.741
Paragraf / Item 29	Este universitatea angajată să dezvolte planuri strategice pentru a obține succesul organizațional?	3.22	0.041	0.651
Paragraf / Item 30	Face universitatea eforturi maxime pentru a menține relațiile de muncă?	3.27	0.043	0.687
Paragraf / Item 31	Lucrează universitatea la generarea, selectarea, organizarea și diseminarea ideilor în mediul de lucru prin programe specifice?	3.28	0.045	0.720
Paragraf / Item 32	Contribuie universitatea la obținerea succesului organizațional bazându-se pe instrumente de cunoaștere?	3.29	0.042	0.663
Paragraf / Item 33	Folosește universitatea mijloace tehnologice avansate pentru a obține succesul organizațional?	3.23	0.043	0.687
Paragraf / Item 34	A ajutat managementul cunoștințelor universității la obținerea succesului organizațional?	2.94	0.037	0.591
Structura		3.23	0.032	0.514
Proces		3.26	0.033	0.533
Management de cunoștințe		3.18	0.030	0.475
Succes organizațional		3.23	0.026	0.414

Sursa: outputs of SPSS V. 24 software

Biografiile autorilor

Dr. Mohamed MLILESS (Moroc)

Dr. Mohamed Mliless este un cercetător independent specializat în Ecolingvistică și Analiza Critică a Discursului de Mediu. El și-a obținut doctoratul în Lingvistică Aplicată de la Universitatea Moulay Ismail din Meknes, Maroc. Dr. Mliless a contribuit la acest domeniu prin publicațiile sale despre discursul juridic și de mediu și a fost autor de articole și a editat cărți care abordează probleme sociale și de mediu. Este membru al Asociației Internaționale de Ecolingvistică (IEA), redactor la International Journal of Police Science (IJPS) și membru al comitetului editorial al Jurnal Arbitrer. De asemenea, servește ca evaluator colegial pentru diferite reviste academice.

Dr. Handoko HANDOKO (Indonezia)

Este lector și cercetător la Universitatea Andalas, Indonezia. Interesele sale includ psiholingvistica, neurolingvistica, analiza discursului, ecolingvistica, lingvistica corpusului și predarea limbilor. Deține o diplomă de master în lingvistică de la Universitatea Andalas, Indonezia. A publicat mai multe cărți despre predare și tehnologie și a editat mai multe cărți și lucrări. Handoko este membru al Societății de Lingvistică din Indonezia; Asociația Internațională de Ecolingvistică (IEA), editor-managing al revistei ARBITRER din Universitatea Andalas, Indonezia; editor asociat la Directory of Open Access Journal (DOAJ).

Dr. Georgios KOUKAKIS (Grecia)

Este absolvent al Academiei Militare Elene (2002), al Colegiului de Război al Armatei Elene (2020) și al Colegiului Suprem Comun de Război Elen (2023), cu o pregătire profesională și academică puternică în domeniul securității și apărării, relațiilor internaționale, și formarea adulților. Deține un Master în Relații Internaționale în „Guvernare, Dezvoltare și Securitate în Marea Mediterană” de la Departamentul de Studii Mediteraneene al Universității din Marea Egee (Rhodos, Grecia) și este cercetător principal în „Centrul pentru Analize Strategice Internaționale” (KEDISA), membru al „Institutului Elen de Studii Strategice” (HEL.I.S.S.), cercetător asociat al „Institutului HERMES pentru Afaceri Internaționale, Securitate și Geoeconomie”, membru „ALLILON” (Rețeaua Globală a Grecilor) și Prietenii Greciei pentru Solidaritate în Domeniul Profesional) și membru al „Academiei de Negociere a Mercurului” (MNA). A participat ca speaker la mai multe seminarii/conferințe privind relațiile internaționale în domeniile politicii externe, securității și apărării, în timp ce câteva dintre articolele și lucrările sale de cercetare au fost publicate în numeroase reviste științifice, revista oficială ”Military Review” a Statul Major al Armatei Elene, revista ”Foreign Affairs The Hellenic Edition”, ”Policy Journal”, ”HuffPost Greece”, ”Geopolitics & Daily News”, ”Liberal”, precum și alte site-uri de relații internaționale, securitate și apărare. Interesele sale de cercetare includ securitatea națională, marea strategie, afacerile UE, politica externă elenă, diplomația militară, dreptul mării (UNCLOS), diplomația culturală și organizațiile internaționale și regionale (NATO, ONU, UE, OIC, EfM etc.). Este coautorul cărții „Securitate națională: mituri și realitate” (în greacă), care a fost publicată în aprilie 2023.

Konstantinos LOUSIOS (Grecia)

Este absolvent al Academiei Militare Elene (1995), al Școlii de Război al Armatei Terestre (2008) precum și al Școlii Naționale de Securitate a Poliției Greciei (2014). Are diplome de master în informatică și sisteme informaționale de la Universitățile din Pireu, Economie și Afaceri din Atena. De asemenea, deține o diplomă de master de la Universitatea Europeană din Cipru (2020) și o diplomă în negocieri de la Universitatea de Economie și Afaceri din Atena. Interesele sale sunt concentrate pe domeniile securității infrastructurii, informații, securitate cibernetică, negocieri și relații internaționale.

Stella BOURBOUTELI (Grecia)

Este meditor pe limba turcă. Este absolventă a Departamentului de Studii Mediteraneene, cu specializare în Relații Internaționale și Organizații la Universitatea Aegean din Rhodos, Grecia. Deține un master în „Guvernare, Dezvoltare și Securitate în Marea Mediterană”, cu accent special pe problemele de securitate energetică europeană, de la Departamentul de Studii Mediteraneene, Universitatea din Marea Egee, Rodos, Grecia. A publicat o lucrare în revista „Greece, Europe and the World” intitulată „Climate change through the perspectives of green growth”. În plus, a publicat și o lucrare pe site-ul „International and European Affairs Group”, odeth.eu, intitulată „Cum tehnologia hidrogenului poate influența viitorul energetic al Europei”.

Ioanna SANTA (Grecia)

Deține o diplomă în „Sociologie” de la „Universitatea din Marea Egee” și un master în „Relații internaționale și studii strategice” de la „Universitatea Panteion” din Grecia. În plus, a lucrat ca asistent de cercetare, contribuind la partea calitativă a unui studiu finanțat de London School of Economics. În timpul studiilor sale de licență, a primit o bursă de plasament Erasmus, care a oferit un stagiu la Ambasada Greciei la Berlin.

Hussein ASKARY (Suedia)

Vicepreședinte, Institutul Belt and Road din Suedia. Cercetare distinsă, Guangdong Institute of International Strategies (GIIS-China). Hussein Askary este un analist economic și strategic, specializat în Inițiativa Belt and Road, relațiile economice Est-Vest și dialogul civilizațiilor. Are contribuții la studii, cărți și discursuri pe tematica Noul Drum al Mătăsii din 1996. A ținut prelegeri în engleză, arabă și suedeză despre „economia fizică” și impactul descoperirilor tehnologice și științifice și al dezvoltării infrastructurii asupra productivității muncii și societatea. Din 2001 este membru și coordonator pentru Asia de Vest pentru Institutul Internațional Schiller și membru fondator al consiliului de administrație al Institutului Belt and Road din 2018. Cetățean suedez, născut în Irak în 1968.

Grigorios PATRIKAKOS (Grecia)

Este Specialist European/Analist Geopolitic și Regional/Manager de Risc și Dezastre și Fondator/Șef/Coordonator al grupurilor de cercetare „Geopolitica Rețelelor și Infrastructurilor” și „Africa în Sistemul Internațional” ale Institutului de Relații Internaționale al Universității Panteion. Studiile sale de licență, postuniversitare, doctorale sunt în domeniul științelor umaniste, sociale și spațiale, la Universitatea Deschisă Elenă, Universitatea din Pireu, Universitatea Harokopion, Universitatea Panteion, Universitatea Națională și Kapodistriană din Atena, Universitatea Peloponez, în domeniile Relații internaționale, Geografie, Studii europene și Studii de zonă, precum și în disciplinele de specialitate Sociologie, Istorie, Economie, Comunicare, Religie, Filosofie, Cultură și Analiză instituțională. De asemenea, colaborează ca și consultant, analist, cercetător în companii, think tank-uri, centre de cercetare din Grecia și din străinătate, precum Fundația Națională de Cercetare, Institutul de Relații Economice Internaționale, Institutul Energetic din Europa de Sud-Est etc. Este membru. Al unor organisme și organizații științifice, de afaceri, interculturale cu diverse activități regionale și internaționale. A publicat proiecte în acte de conferință și think tank-uri, precum și articole de reviste științifice.

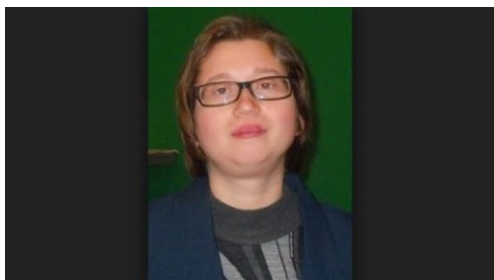
Ioannis KARAMPELAS (Grecia)

A absolvit Academia Militară Elenă și deține un master în Studii Europa de Sud-Est de la Universitatea Națională și Kapodistriană din Atena. Teza sa de master s-a concentrat pe reformele sectorului de securitate din Serbia, Albania și Macedonia de Nord. În 2003-2004 a lucrat în fosta Iugoslavie ca monitor al Uniunii Europene în cadrul misiunii internaționale „Misiunea de monitorizare a Uniunii Europene”, unde s-a focusat pe probleme legate de minorități, apărare și securitate. În 2006-2007 s-a alăturat ca cercetător stagiar echipei „Relații euro-atlantice” din cadrul Institutului de Relații Internaționale (IIR). În perioada 2010-2011 s-a alăturat ca cercetător stagiar Centrul pentru Rusia, Eurasia și Europa de Sud-Est (CERENE) și mai precis în grupul Afaceri Externe, Apărare și Securitate. În 2011 – 2017 a fost șeful și coordonatorul „Unității de Informații pentru Europa de Sud-Est” în Institutul pentru Analiza Securității și Apărării (I-SDA) cu sediul în Atena, Grecia. În vara anului 2017 Ioannis a absolvit Colegiul Suprem Comun de Război Elen. Din 2017, Ioannis este Președintele Institutului de Afaceri Internaționale, Securitate și Geoeconomie „HERMES”. Domeniile sale de cercetare sunt politica internațională, apărare și securitate.

Mona AGRIGOROAIEI

Este absolventă în Științe Politice - Licență și Master în Marketing Politic și Comunicare la Universitatea „Al. Ioan Cuza” din Iași. În 2023 a absolvit și un al doilea master „Securitate și Diplomatie” la SNSPA, București. A urmat un stagiu de practică la „Centrul de Prevenire a Conflictelor și Avertizare Timpurie în timpul studiilor la SNSPA. Ea este specializată în cercetarea academică și explorarea subiectelor politice și de securitate din Balcanii de Vest, publicând mai multe analize în mass-media din acest domeniu în diferite ziare din Albania, Kosovo, Macedonia de Nord. De asemenea, a publicat două cărți de poezii în limba albaneză la Pristina, Kosovo în 2014 și 2022.

Oluwasogo Joseph DAIRO (Nigeria)

Este un foarte bun profesionist în domeniul analizei de inteligență OSINT și asigură condiții de lucru sigure în managementul documentației și informațiilor. Este concentrat, plin de resurse, multi-talentat și orientat spre rezultate. Abilitățile cheie sunt: tastează 75 de cuvinte pe minut, cunoștințe în toate domeniile Microsoft Office, inclusiv Access, Excel, Word și PowerPoint. Demonstrează abilități excelente de comunicare, atât în scris, cât și verbal. Este membru afiliat al Organizației Mondiale pentru Siguranță, SUA.

Marco GARZIA (Marea Britanie)

Este analist la departamentul de tehnologie al BISI. Deține studii de licență în relații internaționale, masterat în studii de securitate și timpul de lucru pentru ONG-uri. După ce a trăit în Tokyo și Hong Kong în liceu și în tinerețe, înțelege culturile din Asia de Est. Limba spaniolă l-a determinat să se intereseze de politica și afacerile Spaniei. Este, de asemenea, interesat de evoluțiile din Ucraina, vizitând-o de mai multe ori.

Margianna DRITSA (Grecia)

Deține o diplomă de licență de la Facultatea de Studii Turcice și Asiatice Moderne de la Universitatea Națională și Kapodistriană din Atena. Ea a urmat cursuri suplimentare în Comunicare în domeniul riscurilor și al crizelor în UE și managementul migrației europene în estul Mediteranei. În prezent, este stagiară la Institutul de Relații Economice Internaționale și analist junior în cadrul Asociației Afacerilor Internaționale și Europene. În plus, studiază probleme legate de migrația UE, relațiile internaționale, afacerile UE și drepturile omului. Vorbește greacă, engleză, turcă și franceză.

Dr. Hussein NABULSI (Liban)

Este profesor de economie la Universitatea Libaneză și la Universitatea Americană de Cultură și Educație (AUCE), este renumit pentru cercetările sale în economia politică. El deține poziții influente în mediul academic și contribuie la numeroase organizații educaționale și umanitare. Dr. Nabulsi publică în reviste importante indexate, afirmând contribuțiile sale semnificative în domeniul său.

Najat Dakhil OUFİ AL-NAEMAT (Irak)

Este cercetător la Universitatea Basra-Irak, deține o diplomă de licență în administrarea afacerilor de la Colegiul de Administrație și Economie, Universitatea din Basra și o diplomă de master în administrarea afacerilor de la Universitatea Americană de Cultură și Educație din Liban.

Firas Adil ABDUL-HASSAN (Irak)

Este profesor asistent la Universitatea din Basra-Irak (la Colegiul de Științe ale Educației Fizice și Sportului) Deține o diplomă de licență în Administrarea Afacerilor de la Universitatea din Basra, Colegiul de Administrație și Economie și o diplomă de master în Administrație și Economie, cu specializare în management, de la Universitatea Libaneză din Jinan.

Dr. ing. Stelian TEODORESCU

Este inginer de aviație și în timpul studiilor doctorale a fost admis în Proiectul SmartSPODAS - „Rețea transnațională pentru managementul integrat al cercetării doctorale și postdoctorale inteligente în domeniile „Științe militare”, „Securitate și informare” și „Ordine publică și Securitate Națională” - Program de formare continuă pentru cercetători de elită - „SmartSPODAS”, participând în acest context la diverse activități de cercetare, printre acestea fiind și cele organizate de CRSMART în Suedia. În prima parte a carierei, a îndeplinit diverse funcții executive și de conducere în cadrul Statului Major al Forțelor Aeriene, iar în a doua parte a carierei sale, a îndeplinit diverse funcții executive și de conducere în cadrul Ministerului Apărării Naționale. A participat la diverse activități de cooperare la nivel național și internațional, dobândind experiență profesională în domeniul relațiilor internaționale și al geopoliticii. A desfășurat activități didactice în mediul academic (studii universitare și postuniversitare).

PULSUL GEOSTRATEGIC

EDITORI

Pompilia VLĂDESCU
Stelian TEODORESCU

Începând cu Decembrie 2010 PULSUL GEOSTRATEGIC este înregistrat în catalogul internațional INDEX COPERNICUS JOURNAL MASTERS LIST. Acest buletin nu poate fi multiplicat și reprodus fără acord. Este permisă folosirea unor materiale sau citate cu păstrarea exactității și titlului original, precum și cu menționarea expresă a sursei. Opiniile și ideile exprimate în conținutul articolelor reprezintă punctul de vedere al autorilor.

SCANEAZĂ
PENTRU A ACCESA:
pulsulgeostrategic.ro

RIEAS Research Institute for
European and American Studies

STOCKHOLM INTERNATIONAL
PEACE RESEARCH INSTITUTE

